

Časopis za haiku / Haiku Magazine

IRIS International

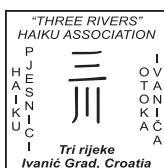
Godište 4, svezak 4, 2018,

Year 4th, No. 4, 2018

Časopis za haiku / Haiku Magazine

IRIS International No. 4

Časopis za haiku-poeziju i srodne izričaje Udruge „Tri rijeke“ HPOI, Ivanić-Grad
Journal of Haiku Association “Three Rivers”, Ivanić-Grad, Croatia

Izlazi jednom godišnje / Published once a year
Godište 4, svezak 4, 2018./Year 4th, No. 4, 2018

Izdavač/Published by Udruga „Tri rijeke“ HPOI Ivanić-Grad
Haiku Association “Three Rivers”, Ivanić-Grad, Croatia
www.tri-rijeke-haiku.hr

Urednički savjet/Editorial advisors:
Stjepan Rožić, Antun Mikleš, Miroslav Vurdelja

Uredništvo/Editorial Board:
Boris Nazansky, Tomislav Maretić, Nina Kovačić, Mihovila Čeperić-Biljan, Dejan Pavlinović

Glavna i odgovorna urednica/Editor-in-chief
Đurđa Vukelić Rožić

Lektura hrvatskoga teksta/Croatian sub-editing
Mihovila Čeperić-Biljan

Lektura engleskih prijevoda s hrvatskoga/English sub-editing
Elizabeth Harrison-Paj

Fotografija na naslovnici/Photo on the cover: Sanja Sribljinić-Čuček

Adresa uredništva/Editorial address
Kolodvorska 44, 10310 Ivanić-Grad
Tel./Phone: +385 (1) 2882 716, E-mail: dvrozic@gmail.com
www.tri-rijeke-haiku.hr

Grafička priprema/Prepress: Antun Mikleš

ISSN 1849-8639

Cilj časopisa jest prezentirati haiku i Japansku kulturu hrvatskom čitateljstvu a hrvatske autore predstaviti u svijetu. Haiku se prevodi redakcijski, a ostali tekstovi po izboru. Časopis ne isplaćuje honorare za bilo kakav oblik suradnje. Rukopisi se ne vraćaju.

Our goal is to present haiku and the Japanese culture to the Croatian readers and introduce Croatian haiku to the world. IRIS does not pay royalties for any form of cooperation.

Izlaženje Irisa International potpomogao je Grad Ivanić-Grad, i Zagrebačka županija.

Časopis za haiku / Haiku Magazine

IRIS

Ivanić-Grad, 2018.

Sadržaj / Contents

Kazalo autora	7
Riječ urednice	10
In memoriam: Matilda Mance, Ksenija Jaklenec, Ivan Pahernik, Marijan Čekolj	12
Rezultati IRIS-ova natječaja na temu međunarodna putovanja	15
The results of a Little haiku contest by magazine IRIS, 2017: Jim Kacian	15
Hrvatski autori na hrvatskom jeziku i narječjima / Croatian authors in Croatian, Kajkavian and the dialects	22
Haiku/Senrju	22
Tanka, Tan renga, Tanka Art, Choka	89
Haibun / Haibun	103
Haiku putopis iz Japana: Dejan Pavlinović	115
Razgovor / Interview – Nada Zidar Bogadi: Piše Nina Kovačić	122
ŠKOLE / From the schools	135
Radovi učenika osnovne škole Oprtalj	135
Radovi učenika srednje škole Pula	136
Pismo iz OŠ Novska: Piše: Jasna Popović Poje	137
Pismo iz OŠ Bregana: Piše: Dominik Bedenčić	138
Pisma iz OŠ Vežica, Rijeka: Mihovila Čeperić-Biljan	139
Pisma iz Muzeja: Vida Pust Škrkulja	151
Pismo iz Varaždina: Mirko Varga	156
Eseji i osvrta / Essays and reviews	158
Osvrt na izložbu hajga S. Šamec i F. Ordanić: piše Vladimir Šuk	158
Osvrt: Senrju Ljube Stipišića Delmate: piše Đurđa Vukelić Rožić	163
Erika Škalabrin (1940.-2015.) Piše Dunja Pezelj-Jurlin	167
Iz osvrta u časopisu SENRYU TO: Ikuyo Yoshimura	169
Subjektivna percepcija jednog haikua: Piše Miroslav Vurdelja	171
Prikaz knjige „Iskroskok“ Luke Tomića: Piše Đ.V.Rožić	175
Prikaz knjige „Kradljivci trešanja“ V. Knežević: Piše Ljubomir Radovančević	178
Prikaz knjige „Sjaj i snovi - moj Varaždin“ Z. Bogović: Piše Lj. Radovančević	180

Iz domaćeg tiska / From the newspapers	183
Večernji list: Boris Nazansky nagrađen za najbolji haiku u Japanu	183
Varaždinske vijesti: Nova zbirka Zlate Bogović	184
Školske novine: Poezija radosti i dobre energije / Ljubica Šporčić, Sisak	185
Nove zbirke autora iz Hrvatske	187
V. Ludvig, A. Vuković, Lj. Šporčić, Đ. Zrinščak-Družinec, Z. Bogović, D. Sule, A. Pintarić	
Naš gost iz Italije / Our guest: Toni Piccini	191
Hrvatski autori u svijetu / Croatian Haijins worldwide	194
Croatian Haiku in English	207
Croatian Tanka and Choka in English	273
Haibun by Dejan Pavlinović: Smiles under the cherries	285
Summary	292
The results of the Croatian International Pumpkin Haiku Contest in English	297
Rezultati međunarodnog natječaja, tema buča	297
Our Guests from abroad	301
Adjei Agyei-Baah (Ghana), Pris Campbell (USA), Marta Chocilowska (Poland), Radostina Dragostinova, (Bulgaria), Angela Giordano, (Italy), Simon Hanson (Australia), Midhat Hrnčić Midho, (Bosnia and Herzegovina), Evgeny Ivanov (Russia), Wiesław Karliński (Poland), Slavka Klikovac (Montenegro), Natalia Kuznetsova (Russia), Daniela Lacramioara (Romania), Carole MacRury (USA), Aparna Pathak (India), Patricia Prime (New Zealand), Izeta Radetinac (Serbia), Dragan Ristić (Serbia), Slavica Sesum (Serbia), Ružica Soldo (Bosnia and Herzegovina), Eduard Țară (Romania), Zuzanna Truchlewska (Poland), Saša Važić (Serbia), Branka Vojinović- Jegdić, (Montenegro), Neal Whitman (SAD/USA), Van Zimerman (Brazil)	
Publications from abroad/Izdanja iz inozemstva	348

Kazalo autora / The Authors

- Mirta Abramović 89, 273
Adjei Agyei-Baah 301
Vesna Andrejić-Mišković 22, 207
Rajka Anđelić-Maslovareć 22, 113, 207
Joško Armanda 23, 102, 208
Cornelia Atanasiu 359
Katica Badovinac 23, 209
Ingrid Baluch 17
Dominik Bedenčič 138
Smiljka Bilankov 194
Marina Bellini 17
Nikola Berać 24, 209
Miroslava Bikić 25, 210
Ljerka Bočanji-Antonić 25, 210
Zlata Bogović 26, 99, 100, 157, 180, 184, 189, 198, 202, 211, 282, 283, 296
Dubravka Borić 27, 195, 212
Ioan Brad 360
Josipa Braut 27, 89, 213, 273
Rita Brgić-Stokić 28, 213
Domagoj Brkić 20, 29, 90, 107, 214, 274
Siniša Brnad 30, 215
Lea Bubljić-Rom 140, 293
Pitt Buerken 17
Sonja Buljević 31, 90, 103, 198, 216, 274
Pris Campbell 303
Marius Chelaru 351, 360
Marta Chocilovska 297, 305, 349
Darko Ciglencečki 32, 217
Cezar Ciobîcă 358
Rosa Clement 18
Mihale Cojocar 360
Branka Cukrov-Belak 33, 218
Ana Cvek 144, 147, 151
Marijan Čekolj 13
Mihovila Čeperić-Biljan 33, 55, 102, 104, 139, 218
Ana Dabac 34, 219
Magdalena Dale 360
Elia David 360
Andrzej Dembończyk 349
Janko Dimnjaković 34, 220
Ljiljana Dobra 35
Sanja Domenuš 35, 220
Luka Dorčić 144, 148
Radostina Dragostinova 298, 307
Grozdana Drašković 35, 91, 112, 200, 206, 220, 274
Robert Dudnik 37, 91, 222, 275
Carlo Duniš 135
Smajil Durmišević 361
Angel Dyulgerov 17
Božica Đelajlija 20, 37, 92, 201, 223, 275
Adina Enăchescu 360
Nevenka Erman 224
Robert Fedel 137
Sanja Feltrin 39, 225
Darko Foder 39, 225
Małgorzata Formanowska 349
Željko Funda 157, 196, 200, 296
Ivan Gačina 40, 92, 226, 276
Dean Ganza 88
Goran Gatalica 41, 88, 198, 203, 204, 227
Angela Giordano 308
Nina Gobac 146
Lara Grbac 142, 293
Danijela Grbelja 42, 228
Slavica Grgurić-Pajnić 43, 196, 229
Melita Gruber 43, 229
Engin Gülez 15
Simon Hanson 309, 346
Mile Hećimović 43, 92, 230, 276
Midhat Hrnčić Midho 311
Nataša Ilić 44, 195, 230
Dan Iulian 18
Evgeny Ivanov 313, 350
Nada Jačmenica 19, 46, 199, 231
Ksenija Jaklenec 12
Patricija Jelinek 142, 146, 295
Milica Jezovita-Levak 45, 232
Zlatko Juras 47, 233
Zvonko Jurčević 102
Lana Jurić 293
Anamarija Jusup 56

- Jim Kacian 15, 358
Antonija Željka Kahlik 48, 112, 234
Marko Kalac 141, 293
Dunja Kalilić 49, 235
Alfred Kampa 351
Robert Kania 350
Wiesław Karliński 314, 350
Enes Kišević 104
Amy Klanac 150
Slavka Klikovac 316
Vilma Knežević 49, 93, 178, 180, 197, 235, 277
Ana Kokić 146, 295
Wojciech Kokoszka 351
Krzysztof Kokot 348
Sonja Kokotović 20, 50, 93, 101, 236, 277, 284
Ivanka Konstantino 103
Dubravko Korbus 51, 94, 237, 277
Marinko Kovačević 18, 52, 196, 197, 199, 238
Nina Kovačić 18, 47, 52, 95, 99, 107, 122, 171, 199, 203, 238, 278, 282, 292
Evica Kraljić 53, 95, 197, 239, 278
Hans Kristian 204
Kristina Kroupa 54, 240
Azi Kuder 350
Natalia Kuznetsova 317
Capotă Daniela Lacramioara 300, 319
Vito Leskur 148
Tonka Lovrić 55, 197, 199, 240
Štefanija Ludvig 20, 56, 241
Vladimir Ludvig 56, 187, 242
Carole MacRury 320
Ann Magyar 15, 298
Matilda Mance 12
Ana Mančić 144, 147, 294
Marija Maretić 20, 57, 204, 242
Tomislav Maretić 102, 103, 202
Ivo Markulin 154
Lara Markuš 58, 243
Ružica Marušić-Vasilić 58, 195
Siniša Matasović 58, 244
Neva Mauna 141, 145, 150, 293
Jasminka Mesarić 59, 245
Zdravka Meštrović 60, 245
Josipa Mihaljević 146
Patricija Mihelić 145
Vasile Moldovan 360
Mia Milohnić 150
Luka Milošević 139
Zdenka Mlinar 95, 201, 279
Ron C. Moss 346
Mirjana Mrkela 60, 246
Ivan Nadilo 61
Boris Nazansky 183, 197, 198
Valentin Nicolitov 353, 360
Nenad Nikolorić 62
Franjo Ordanić 60, 96, 106, 158, 246, 279
Leon Oršuš 136
Kristijan Ostović 143
Ivan Pahernik 13
Katja Pantelić 61, 247
Federico Papicco 142
Dragutin Pasarić 62, 247
Aparna Pathak 299, 323
Maria Jolanta Piasecka 350
Anđelka Pavić 202
Dejan Pavlinović 63, 115, 137, 248, 285
Zvonimir Penović 63, 249
Lajčo Perušić 65, 96, 250
Zvonko Petrović 156, 296
Maria Jolanta Piasecka 350
Toni Piccini 191
Teo Pilat 150
Kristina Pincin 136
Alka Pintarić 190
Julijana Plenča 65, 102, 250
Božica Pleše 66, 251
Marija Anđela Pogorilić 66, 97, 251, 279
Jasna Popović Poje 67, 137, 252
Ivo Posavec 68, 252
Jasminka Predojević 68, 253
Ankica Pribanić 69, 254
Patricia Prime 324
Slobodan Pupovac 18, 69, 97, 280
Vida Pust Škrgulja 151
Izeta Radetinac 328
Ljubomir Radovančević 20, 178, 180, 201
Mirjana Rajter 70, 255
Michael Rehling 357
Dragan Ristić 330

Lidia Rozmus 350
Stjepan Rožić 70, 169, 194, 255, 299
Ljiljana Ružička 71, 256
Slavica Sarkotić 71, 256
Slavica Sesum 332
Sława Sibiga 349
Sandra Simpson 18
Vesna Skočir 102
Ivica Smolec 73
Ružica Soldo 334
Gabriel Stanić 143, 294
Maja Stanić 145, 294
Nikol Staraj 136
Vesna Stipčić 197
Ljubo Stipišić Delmata 163
Rudi Stopar 73, 257
Constantin Stroe 361
Mihael Strugar 42
Dinko Sule 189
Vjeko Sumić 74, 105, 258
Zrinka Supek Andrijević 74, 83, 100
Sandra Šamec 158
Stella Šabanović 140
Ive Šantić 144
Dubravka Ščukanec 74, 97, 280
Nikola Šimić Tonin 75, 195, 258
Zrinko Šimunić 76, 259
Miljenko Šimunović 76
Erika Škalabrin 167
Dimitrij Škrk 15, 67, 77, 89, 135, 154
Željko Špoljar 198
Ljubica Šporčić 77, 97, 101, 185, 188, 261, 280, 284
Ana-Marija Šprihal 78, 261
Mihael Štebih 78, 151, 262
Juraj Štern Vukotić 137
Vladimir Šuk 158
Ivan Tadej 79, 262
Eduard Țară 300, 335
Stephen Toft 18
Ema Tomić 136
Luka Tomić 175
Manuel Tončić 135
Nikolina Tončić 136
Marija Trinajstić Božić 80, 263
Silva Trstenjak 80, 99, 196, 263, 282

Zuzanna Truchlewska 337
Stephen Toft 18
Ion Untaru 361
Violeta Urda 298
Leona Urdich 150
Mira Validžić 81, 99, 264
Štefica Vanjek 81, 103, 265
Mirko Varga 20, 156, 265, 296
Leda Varžić 150
Saša Vazić 297, 339
Dominik Vežnaver 144
Anđelina Videc 136
Đermano Vitasović 82, 98, 199, 200, 266, 281
Gordana Vlašić 82, 103, 266
Frano Vlatković 83, 267
Branka Vojinović-Jegdić 341
Jadranka Vučak 84, 268
Anđela Vukadinović 140, 292
David Vukadinović 136
Dorotea Vukdedović 141, 143, 294
Đurđa Vukelić Rožić 94, 99, 163, 175, 195, 199, 201, 202, 282, 362
Aljoša Vuković 84, 187, 195, 196, 268
Milka Vurdelja 85, 98, 111, 269, 281, 282
Miroslav Vurdelja 86, 98, 99, 111, 171, 270, 281
Neal Whitman 299, 343
Andrej Zbašnik 87, 99, 271, 282
Dora Zenko 294
Nada Zidar-Bogadi 122
Krystyna Ziemińska 351
Van Zimmerman 154, 344
Đurdica Zrinščak Družinec 87, 188, 271
Zdravko Živković 88, 272
Ikuyo Yoshimura 169

Riječ urednice

U ovom broju časopisa IRIS naglasak je na narječjima i govorima u Republici Hrvatskoj. Naš Mali Irisov natječaj za haiku za 2019. godinu ima temu JEZIK, a vezano za proglas UN, kojim je 2019.g. proglašena godinom svjesnosti o urođenim jezicima. Radove za ovaj natječaj primat ćemo od 1.1.do 31.12.2019.godine.

Kao što znamo, Međunarodna organizacija za standardizaciju (ISO) 12. siječnja, 2015. uvrstila je Kajkavski književni jezik među svjetske jezike, obuhvaćene popisom ISO 639-3, pod oznakom “kjav”, u vrijeme kada u svijetu svakodnevno izumire nekoliko jezika. Kajkavski je uveden kao povijesni jezik, no sudeći prema djelovanju hrvatskih književnika, uvjerena sam da će Kajkavica potvrditi svoj status živog jezika, iz jednostavnog razloga – što je to istina. „Kajkavski danas stalno ili povremeno (u obitelji) govori 31% ili oko 1/3 Hrvata“ piše Zvonko Franc, „Kajkavski književni jezik“, u Glasu Zagorja, 8.12.2017.

Između ostaloga, spomenula bih i nove autore koji se prvi puta pojavljuju u IRIS-u te im želim dobrodošlicu. U ovom broju donosimo pisma iz osnovnih škola, iz ivanićgradskog muzeja te putopisni haibun Dejana Pavlinovića iz Japana.

Ovih dana primila sam osobno pismo znanice, a piše mi o gubitku drage prijateljice iz djetinjstva. Posljednje godine života provela je u staračkom domu u Engleskoj. Wendy, je bila vrlo bolesna i usamljena. Zagrepčanka Elizabeth, u dodiru s hrvatskim haikuom dugi niz godina, razmjenjujući poruke s prijateljicom, svakodnevno je slala Wendy nekoliko haikua hrvatskih autora. Meni piše: „Wendy je voljela te pjesme-haiku. Vjerujem da se zbog njih osjećala bolje. I svakako, ja sam se osjećala bolje, jer sam joj mogla bar na taj način pomoći.“ Počivala u miru, draga Wendy.

Kao autori, ne znamo gdje, kada i kako će se iščitavati i doživljavati naše djelo – no ukoliko prenosimo svoja istinita duhovna, osjećajna, pjesnička iskustva, s nesebičnom namjerom da ih podijelimo i putem njih se povežemo s ljudima, ma gdje oni bili, tada ne možemo pogriješiti.

A word from the editor

IRIS NO. 12 puts an accent on the dialects and speeches spoken and written in Croatia. Our Little Haiku Contest for 2019 has the theme LANGUAGE, the year 2019 being dedicated to raising awareness about the languages of indigenous peoples all over the world. We will be accepting up to three unpublished haiku from January 1 to December 31, **2019**. (e-mail: dvrozic@gmail.com).

As we know, Kajkavian literary language was recognized under ISO 639-3 language code kjv, in January of 2015, nowadays, when several languages daily disappear from the world. Considered among the oldest languages in Europe, Kajkavian is officially recognized as a historical language. However, I am certain; it will be recognized as a living language soon, because it is the – truth. Zvonko Franc writes in the magazine “*Glas Zagorja*”: “Today, 31% of Croats speaks Kajkavian at home, constantly or occasionally.”

Among others, I’d like to mention new authors, who appear in IRIS for the first time. I wish them a hearty welcome. Also, IRIS No. 12 brings letters from the grammar school haiku mentors, letters from the Museum of the town of Ivanić-Grad and a travelogue – a haibun by Dejan Pavlinović who visited Japan with his family.

These days I received a personal letter from an acquaintance, where she writes about the loss of her best friend, who spent her last years in a hospice in England. Her name was Wendy. She was very ill and lonely. Exchanging SMS messages with her, Elizabeth was sending a number of haiku to her, written by Croatian authors, she was in touch with. And she writes to me: “Wendy loved them! I truly believe they made her feel a little better. It certainly made me feel better to help her.” Rest in Peace, dear Wendy, and thank you both for sharing this experience with me and the poets.

As authors, we never know where, when and who will be reading and living with our work. Nobody, whatever he/she creates, makes a perfect work of art all the time, but, if we communicate and transmit our true spiritual, emotional and poetical self and our own experiences, with an unselfish aim to share them, and connect with other people, without a goal to attain awards and eulogies to our account, then we cannot do wrong at all.

IN MEMORIAM

Matilda Mance (1945.-2017.)

Pokošena trava
miriše na „travu“.
Kosci se smiju.

Mowed grass
with the scent of lawn.
Laughing mowers.

Vrabac na grani
vreba mačku na tlu.
Obrnuta hrabrost.

Sparrow on the twig
lurking cat on the ground.
Reversed courage.

Pokraj jezera,
mašući repom, šulja
se ris kroz tišinu.

By the lake
a lynx wagging its tail sneaks
through the silence.

Povrh krošanja
zimzelenih iglica
putuje nebo.

Above the treetops
of green needles
a travelling sky.

Ksenija Jaklenec, rođ. Petras (1947.-2017.)

Miris lavande.
Ljubičasti valovi
u zahuktaloj buri.

The scent of lavender—
purple waves
in the gusts of the Bora.

Na jednoj nozi
roda na stupu.
Prolazi mjesec.

A stork
on its one leg.
Drifting moon.

Kiša rominja
netko kuca na vrata.
Zalutao list.

Drizzle—
somebody knocks at the door.
A stray leaf.

Tišina sobe
slika majke na stolu.
Breza ispred prozora.

Silent room
mother's picture on the table.
Birch tree at my window.

Ivan Pahernik (1938.-2018.)

zlaćahne lijeske
ljuljuškaju nježno
topli lahor

golden hazels
swaying tenderly
in a warm breeze

na vozu sijena
žena u krilu drži
košaru blagvi

wagon with hay
a woman in her lap holding
a basket with Caesar's Mushrooms

judina uha
u bazginom šumarku
slušaju ptičji pjev

Jew's ears
in an elder grove
full of birds'song

umjesto šefa
stanice Desinec – vlak
ispratiše makovi

instead of the stationmaster
of station Desinec*–
poppies seeing the train off

*Desinec - settlement in the Jastrebarsko administrative area of Zagreb County,

Marijan Čekolj (1955.-2018.)

Rano proljeće
velika šuma sva u jednom
pupoljku.

Early spring
immense forest –
all in one bud!

Noćna kosidba
pokošen mjesec u kapi
rose na travki.

Haymaking at night
scythed moon in the dewdrop
on a grass blade.

U blatu šume
polako trule mirisi
kasne jeseni.

The smells of late fall
are slowly rotting
in the wood's mud.

Kamenolom.
Usred ničega
jedna zelena biljka.

Stone quarry.
In the middle of nothing
one green plant.

Maglovito jutro,
teški miris jeseni
kaplje s borova.

Misty morning,
the hard smell of autumn
dropping from the pines.

Iz hladnoće
blijede zore jedan po jedan
cvrkut vrapca.

From the chill
of pale dawn one by one
the twitter of a sparrow.

Bijela zora
prvi mraz blista
kroz maglu.

Dawn in white
the first frost sparkles
through the fog.

Neobično ružičast sjaj
zimskog sunca na suhom
lišću u šumarku.

Unusually rosy sunshine
of winter sun on dry
leaves in the woods.

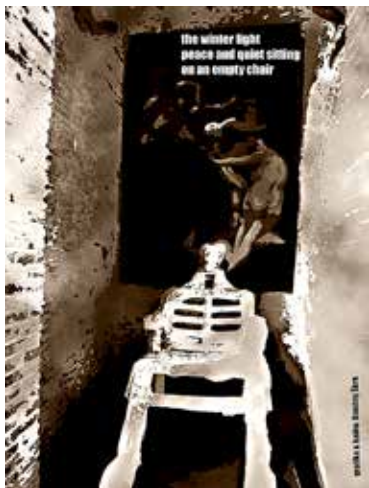
Bogatstva jeseni.
Od ranog jutra mirisno
voće zrijenja.

Riches of autumn.
From early morning the scented
fruits of ripeness.

Vedra noć.
Podignuti dlanovi
puni zvijezda.

Serene night.
Lifted palms
full of stars.

HAJGA: Dimitrij Škrk

the winter light
peace and quiet sitting
on an empty chair

zimska svjetlost
mir i tišina sjede
na praznom stolcu

IRISOV MALI NATJEČAJ NA TEMU MEĐUNARONA PUTOVANJA - REZULTATI

**The results of a Little haiku contest by magazine IRIS, 2017
The theme was International travel.**

By Jim Kacian

If seeing the daily routine with new eyes is the inspiration for haiku, then surely travel is its antithesis. In a foreign setting, everything is new, and even when we hew to our personal routines, we are beset by unaccustomed images every moment. Hence the challenge of writing cogently to the theme of this contest: much of the reason we travel abroad is just for such new stimulation, and most of us will take months, not to say years, to process this newness into something like understanding, where it might become available for our haiku.

It will come as no surprise, then, that the best of the poems on this topic seem not to dwell on the new sights, but rather the old routine that insists upon itself even in new surroundings. Another strategy is to imagine our

new experience through the eyes of another to whom it is not new. However we arrive at it, travel haiku need some combination of old and new to come home to us. The very best of these do exactly that. My top prize winner is this modern conundrum:

home of my ancestors	dom mojih predaka
I download an app	s interneta skidam aplikaciju
that speaks their language	koja govori njihov jezik

Ann Magyar, SAD/USA

The travel here is virtual: whether the poet makes an actual trip to his homeland is indeterminate, but s/he recognizes that the journey will be foreign. The fact that it is “their” language suggests the felt distance between heritage and present circumstance. And the fact that the intermediary is equally foreign — a machine that will do the “interpreting” — recognizes the true strangeness of the situation. Sounding out the way people speak their language is an important physical clue to the way people are, but that won’t even be attempted here. And so the contemporary traveler remains “other,” even if it were possible to go home again . . .

My second choice is this bit of historical reminiscence:

the mountains	planine
Santōka never saw again —	Santōka ih ne vidje više —
closed saké shop	zatvorena prodavonica sakea

Engin Gülez, Turska/Turkey

Those mountains never again seen are certainly the physical barriers that the poet crossed to arrive at his final abode on the Inland Sea, but they also possess a spiritual dimension. The fact that Santoka did not see them again testifies not to his unwillingness to rove, for which he never lost his taste, but to the total dissipation of his life brought on by advanced alcoholism that precluded further wandering. The fact that the saké shop is closed in this poem is perhaps fortuitous for the present poet, removing as it does the enticement to follow in the older poet’s footsteps too closely, thus perhaps providing the saving grace that permits this nostalgic recollection.

My third place selection combines different kinds of journeys:

piece of ticket	djelić putne karte
left in a library book	ostavljen u knjizi iz knjižnice
destination missing	nedostaje odredište

Angel Dyulgerov, Bugarska/Bulgaria

Here we are made aware not only of the imaginary journey someone has made (we presume) through the reading of a book, but of an actual journey as proven by a torn ticket stub. The uncertainty of just where that actual travel might have been is a delicious detail. And since both actual and virtual travel here are vicarious to the poet, they provide a stimulation that is bounded in both dimensions only by his, and our, imaginations. A wonderful use of under-reporting for effect.

In addition to these excellent poems, there were many others, with a variety of strategies and topics, worthy of consideration:

my Nile Valley swallows	moje lastavice s Nila
could be yours	moгуće je da su tvoje
this coming Spring	ovoga proljeća

Ingrid Baluch, Uganda

seat belt sign off	znak za sigurnostni pojas se gasi
a last glimpse	posljednji pogled
of the Great Wall	na veliki zid

Marina Bellini, Italija/Italy

... island in the sun	osunčan otok
the cleaner in the plane hums	čistač aviona mumlja
a golden oldie	staru pjesmu

Pitt Buerken, Njemačka/Germany

slow waves
my Spanish is also
not so good

spori valovi
i moj španjolski
nije tako dobar

Rosa Clement, Brazil

sunrise in Doha
on flight to Zagreb
we catch up with the night

svitanje u Dohi
na letu za Zagreb
uhvatismo noć

Nina Kovačić, Hrvatska/Croatia

Pyramid of Cheops –
the tourists trample on
an anthill

Koepsova piramida –
turisti se popikavaju
na mravinjak

Dan Iulian, Rumunjska/Romania

return from travel
in the luggage
one more suitcase

povratak s puta
u prtljazi
kovčeg više

Slobodan Pupovac, Hrvatska/Croatia

palmyra ... camels unfold a red-sky morning
palmira ... deve razotkrivaju crveno jutarnje nebo

Sandra Simpson, Novi Zeland/New Zealand

deep winter –
i study maps of basho's
journey north

duboka zima –
proučavam karte Bashōova
„Put a na sjever“

Stephen Toft, Velika Britanija/United Kingdom

wandering...
a worm on the other side
of an apple

lutanja ...
crv na drugoj strani
jabuke

Marinko Kovačević, Hrvatska/Croatia

Nagrađeni haikui na hrvatskom jeziku

Sudio je Janko Dimnjaković.

Prva nagrada/First prize:

japanskom kamerom
Francuz krade ljepote
Talijanima

with his Japanese camera
Frenchman stealing beauties
from Italians

Nada Jačmenica, Sv. Križ Začretje

POBJEDNIČKI HAIKU POSVEĆEN RODITELJIMA

Piše Nada Jačmenica

S pjesničkim veseljem i poštovanjem prema organizatorima, radosno sudjelujem u Irisovim malim haiku natjecajima. Onaj 2017. godine bio je na temu „Međunarodna putovanja“ na kojem sam imala sreću dobiti prvu nagradu.

japanskom kamerom
Francuz krade ljepote
Talijanima

Taj sam haiku, kao i samu nagradu posvetila svojim roditeljima, a evo zašto:

Marija i Stjepan Jačmenica bili su moji vrlo nježni, brižni i požrtvovni roditelji te plemeniti ljudi i pravi vizionari.

Uvijek su govorili: “Mogu se u obitelji i vremenu dogoditi razne nestašice, ali za školovanje djece i svekoliko stjecanje znanja, uvijek mora biti.”

Ja sam ih, kao dobro dijete, shvaćala vrlo ozbiljno i dobro pamtila njihove riječi.

I tako sam jednog dana došla pred njih s vrlo logičnim razmišljanjem:

“Jest da sam uvijek bila odlikašica, ali znate da mi zemljopis nikada nije išao glatko. Znate i to da suvremenu nastavu čini i škola u prirodi što bi meni jaaaako pomoglo.”

Odmah sam im predočila katalog putovanja poznate turističke agencije uz obrazloženje da mi je najteže bilo naučiti poglavlje o Sredozemlju...

Bila sam tada brucosića na medicini i svima je bilo jasno koliko je zemljopis bio važan za taj studij. No, moj me je tata svojom nježnom, izmorenom rukom pomilovao po kosi i s pronicljivim, ali zadovoljnim smiješkom na licu, rekao mami: "Marica, donesi škrinjicu. Neka dijete ide na krstarenje po Sredozemlju da utvrdi gradivo. Ja od svoje riječi ne odstupam!"

Isplovila sam uskoro. Godinama potom, polijetala sam i isplovljavala na razna međunarodna putovanja, jer je u međuvremenu, fond u njihovoj škrinjici bio preimenovan u onaj za "cjeloživotno obrazovanje". I nije li onda sasvim logično da je moja prva nagrada na natječaju s temom "Međunarodna putovanja", njihova nagrada?

Druga nagrada/Second prize:

niskobudžetni let	low cost flight
dijelim sjedalo sa	I share my seat with
strahom od letenja	the fear of flying

Domagoj Brkić, Split

Treća nagrada/Third prize:

Toplinom daha	By warmth of a breath
na staklu ispisano	written on the window pane
putuje ime	a traveling name

Sonja Kokotović, Zagreb

Treća nagrada

ljetna vrućina	summer scorch
mravi ne odustaju	ants won't give up
od penjanja	their climbing

Marija Maretić, Žminj

Pohvale/Commended:

izranja Trakošćan
iz magle – uranja
u jezero

Castle Trakošćan
emerging from the fog – dives
into the lake

Božica Delajlija, Brezje, Sv. Nedelja

jato labuda
sustigao prelet
metalnog orla

a flock of swans
caught up with a flight
of an iron eagle

Štefanija Ludvig, Dubravica

Smaragdna žaba
na tirkiznom lopoču
otok Malta.

Emerald frog
on a turquoise water lily.
Island of Malta.

Ljubomir Radovančević, Zagreb

HAJGA: Mirko Varga

dvije grane
sjećanje na moju baku –
Viktorija

two branches
memory of my grandmother–
Victoria

HAIKU - HRVATSKI AUTORI NA HRVATSKOM JEZIKU

Vesna Andrejić Mišković, Slavonski Brod

Krpam čarapu.
Na bijelom snijegu
kapljica krvi.

U džepu figa.
Ulični svirač odlazi
praznog pogleda.

Neplaćen parking.
Pauk odnosi kuću
na kotačima.

U smiraj dana
opako se smiješi
zubati oblak.

Rajka Anđelić Maslovarić, Biograd n/m

Suhozidi
siva kamena lica
nijemi susjedi.

Preko suhozida
utrka s preponama
razigrane kože.

Na pašnjaku
pastirov prsluk gleda
ošišana ovca.

Zrele na stablu
ne predaju se jeseni
četiri smokve.

Mahovina,
izrasla kamenu meka
zelena brada.

Joško Armanda, Split

Čakavsko narječje

Daje na buru ...
prika buži joblakov
priskače misec.

Okreće bura ...
preko oblačnih rupa
preskače mjesec.

Iz modrine
skalinadom joblakov
u plavetnilo.

Iz modrine
stepenicama oblaka
u plavetnilo.

Povrj pitara
sa usahlon murtilon
rascvale škure.

Povrh lončanice
sa uvenulim bosiljkom
rascvale grilje.

Fermaje Zvizdan
da jugo ne odnese
razmočen otok.

Sunce zaustavlja
jugo da ne odnese
razmočen otok.

Kroz bužicu
škure muzine neba
centa Zvizdana.

Kroz rupicu
rebrenica štedna kasica
novčića Sunca.

Hladan huk vitra.
Sa nategnute cime
bižidu kapi.

Hladan huk vjetra.
Sa nategnutih vriježa
kližu kapi.

Slatka je mača
na biloj košuljici
od crna duda.

Slatka je mrlja
na bijeloj košuljici
od crne murve.

Katica Badovinac, Zagreb

Cvjetnjakom dúga
prosula svoje boje –
irisi u cvatu.

Gle, perunike –
lepršaju latice
plavih leptira.

Na trepavici
zablistala pahulja –
skliznula zima.

Nikola Berać, Županja

u ranu zoru
sprema hranu ribama
da hrani djecu

samo jedan pas
a toliko mačaka
u pastirice

ne žvače hranu
pojede što povrati
pohlepna mačka

voli živjeti
bez zubi i slijepa
stara kujica

peti dan kiša
čini se da je jesen
uzela maha

ledeni vjetar
toliko zapuše da
ugasi Sunce

Miroslava Bikić, Zagreb

Boje s krošanja
jutros vjetar spustio
ježu na ležaj.

Sjaj plavog neba
u sobu ulijeva
puni mjesec.

Strah u sumraku.
Na jabuku uzletjele
tuke.

Ljerka Bočanji Antić, Osijek

Žitkim pločnikom
razgažen snijeg
čovječje i pseće stope.

Vrtlar bere
krumpirove zlatice
jednu po jednu.

U pazuhu grana
cvjetna lat
meškolji se.

U tišini čeke
objektiv diše
jeleni na livadi.

Kameni točak
melje polako
ljetnu svakodnevicu.

Veliki medvjed
traži Malog
među zvijezdama.

Zlata Bogović, Varaždin

Pod zlatnim suncem
širi zelene grane
plavi jorgovan.

Uskrsno jutro.
Psići laju na šunku
u izlogu.

Iznad pašnjaka
bijelo se uzdiže
jutarnja magla.

Sjajni mjesec
cijelu noć zagrljen
snježnim pahuljama.

Uz rub jezera
na goloj grani sjedi
stari gavran.

Bijeli maslačak
preko kamenog mosta
leti s vjetrom.

Senrju

Dosadna muha.
Na prozoru, na stolu
za kraj u juhi.

Dubravka Borić, Podgora

u lončanici
spiralno podrezan grm
reklamira frizeraj

ljetni pljusak
svi plažni rekviziti
postali bubanj

čovjek na podu
želja za ustajanjem
povlači stolnjak

zveket alatki
pobijelio ljude
kamenolom

klapa s rive
šalje drugoj obali
večernje pjesme

Josipa Braut, Viškovo

U Riječkoj luci
ruzinavi galeb
umorno klikće.

Božić
i na tanjuru
raste žito.

Napuštena kuća
brani se
koprivom.

Sige s krova
buše snijeg
oko kuće.

Na dvorištu
triciklom vozi se
bura.

Otvoren prozor
štok uokvirio
živu sliku.

Senrju

Kolinje
crijeva mijenjaju
sadržaj.

Rita Brgić-Stokić, Barban

Čakavsko narječje

balote sniga
u biloj misečini
skrile su jutro

šenj u škuren
dopr t barkun
u postoli svitac

kuglice snijega
u bijeloj mjesečini
skrivaju jutro

trag u noći
otvoren prozor
u cipeli krijesnica

črljena čerišnja
sused na škalam
peče se rakija

rumena trešnja
susjed na ljestvama
peče se rakija

uzad vrati
na gnjištu baba plete
zimske bičve

iza vratiju
na ognjištu baka plete
zimske čarape

pišen haiku
zgubljeni pensiri
mravinci u prsti

pišem haiku
izgubljene misli
grč u prstima

Domagoj Brkić, Split

Ulična svjetiljka
u pustom selu svijetli
za uspomenu.

Susret na nebu
oblak i tvornički dim
braća blizanci.

Dim cigarete
u jutarnjoj magli
potpuni sklad.

Drvo bez lišća
uz tramvajsku postaju –
čekamo proljeće.

Na ljetnom pljusu
pod drvoredom breza
prolistao pločnik.

Senrju

Na svinjokolji
od svinja glasniji mesar
nakon rakije.

Bakanalije
nakon konferencije
o gladnoj djeci.

Smeće s ulice
čisti orkanski vjetar
čistači na kavi.

Arheolozi
traže trag života
na nekropoli.

Siniša Brnad, Rijeka

smrzlo se jutro
inje na jaglacima
otapam dahom

umorne grede
stara skela spaja
dvije obale

pramenje magle
izvire iz masne zemlje
to zima gasne

proljetni pljusak
zdrobljene međ vlatima
nježne latice

jato vrabaca
u berbi kukuruza
oblak nad poljem

Sonja Buljević, Buje

Zabijelio put
kroz polja lavande
puni mjesec.

Kroz otvoreni prozor
noćni lahor zalepeće
zavjesama.

Ulična svjetiljka
na uglu, slabašna borba
protiv mraka.

Sunce boje
breskve polako klizi
prema obzoru.

Uz obalu
jato djece, skaču
kao žabe.

Čakavsko narječje

Sedin pul mora.
Modro gore i dole
modro sakuda.

Dažjeno jutro.
Ma arija i zemja
jenako diše.

Sjedim pored mora.
Plavo gore i dolje
plavet posvuda.

Kišno jutro.
Zrak i zemlja
mirišu jednako.

Va postejice
otročić –
mleko diši.

U krevetiću
djetešce –
mlijeko miriše.

Darko Ciglenečki, Gornja Stubica

maćuhice
kao vesele uši
na vjetru

jelka
okićena i sjajna
stenje pod ukrasima

kraj usne
cijedi se krv
odgriznute višnje

zrikavci
jutrima objavljuju
kraj spavanja

Senrju

„pušenje ubija“
na dvadeset rata
svakodnevno

„cvrkuću ptice“
u Big Brotheru
psuju kao kočijaši

licitarsko srce
kao i kod ljudi
u celofanu

Branka Cukrov-Belak, Šibenik

U daljini most.
Dva starca ispraćaju
mačku ulicom.

U ljetno podne,
djevojka bez grudnjaka
stoji na kiši.

Mihovila Čeperić-Biljan, Rijeka

Senjska čakavština

još vajik dura
nad šundranim vratima –
glagoljica

po brdiman snig
i celi Varoš je bel
cvetadu mendule

rodil armulin
ma senjska bura truni
miris pekmeza

niz Potok* teče
bujica od besedov
a tek očadov

ankora na rivi
spušća sunce u more
ka kartolina

noćas se misec
zamrhljal u boriće
pasiva jul

još uvijek traje
nad oštećenim vratima
glagoljica

snijeg na brdima
i cijeli Varoš je bijel
bademi u cvatu

zrele marelice
senjska bura raznosi
miris pekmeza

niz Potok* teče
bujica riječi i
značajnih pogleda

sidro na rivi
spušta sunce u more
koja razglednica

noćas se mjesec
zamrsio u borove
prolazi srpanj

*Potok – glavna senjska ulica

Ana Dabac, Zagreb

Prije zalaska,
u brazdama od broda
ljulja se sunce.

Na trenutak,
kišom meteora
posuto nebo.

Nošen vjetrom,
ulicom potrči
žuti kišobran.

Uz rub polja,
na završetak žetve
čekaju ptice.

Niz rijeku –
nemirnim brzacima
zaplovi mjesec.

Nasmiješen,
u rukama djevojčice,
plišani pas.

Janko Dimnjaković, Zagreb

Kajkavski jezik

Gleč: črni črnec
fletno si hiče
vuglen v pač.

Sivi miš,
niš neg siva senca
v sivo jutro.

Vidi: crni crnac
spretno ubacije
ugljen u peč.

Sivi miš,
ništa osim sive sjene
u sivo jutro.

Ljiljana Dobra, Šibenik

dva labuda leže
na smrzloj travi –
topi se inje

Ljiljana Dobra

dva labuda leže
na smrzloj travi –
topi se inje

two swans lying
on a frozen grass
melting frost

Sanja Domenuš, Sisak

Vjetar se smiruje
još se ljuljaju
ljuljačke u parku.

Nad mrtvom pticom
smrznutom u snijegu
stražari mjesec.

Mjesec nestane
između oblaka
pa se pojavi...

Klupa u parku
pukla pod težinom
lanjskog snijega.

Grozdana Drašković, Hum na Sutli

vrbino lišće
okrenuto sjevercem
zabijelilo krošnju

vjetar savija
uz potok požutjelu
poljsku preslicu

ljetno predvečerje
sjaje se leđa krava
obasjana suncem

zalazak sunca
zacrvenio jezero
ribolov u ognju

Kajkavski jezik

naletel veter
padaju kapljice
mokrega listja

sivi sesvečak
kokoši zdigavleju
noge pune blata

otpalo listje
otkrilo iza trnja
pozableni klet

zapušteno trsje
naherili se kolci
proti jarku

nalet vjetra
kapljice padaju
s mokrog lišća

sivi studeni
kokoši podižu
noge pune blata

otpalo lišće
otkrilo iza trnja
zaboravljenu klijet

napušten vinograd
nakrivili se kolci
prema jarku

Humski dijalekt

Mihoulje
gousta megla zakrivlje
pout prti cerkvi

moćni krivec
raznaša sipki sneik –
spihi po ceisti

blagdan svetog Mihaela
gusta magla zakriva
put prema crkvi

jak sjeverozapadnjak
raznosi sipki snijeg –
zapusi na cesti

žarjavo neibo
pordečuvalo je
šajbe na oknah

užareno nebo
zacrvenilo je
stakla na prozorima

ober oltara
zviija se dim tamjana
ministrant kašlje

iznad oltara
savija se dim tamjana
ministrant kašlje

Robert Dudnik, Osijek

Poljubac biljci.
Bonsai majstorica
kleči uz prozor.

Na deblu se već
nazire i treći god
bonsai hrasta.

Meditacija
o punini praznine.
I bonsaiji.

Košute, jelen.
Doba jesenjih strasti.
Miris melase.

Senrju

I noćima, dan.
I – još jedna kampanja
šećerne repe.

Božica Đelajlija, Brezje, Sv. Nedelja

rana jesen
ruža rastvorila lati
za još malo sunca

isprešani mak
uspomena u knjizi
moj opijum

suznih očiju
gleda cvatove bazge
alergijom dirnut

rascvali božur
prosuo lati pod noge
stola u vrtu

sunce pronašlo
skriveno đurđice
iza bora

Kajkavski jezik

na plečima
koruznica vleče nazaj
bakin korak

tužna vrba
deli susedovo dvorišće
mesto plota

kosi trsje
pa Boga zazivlje
poklje tuče

postelja čaka
babicu v molitvi
vnuka zaspala

snop kukuruznica
na leđima vuče unatrag
staričin korak

tužna vrba
dijeli susjedov dvor
umjesto ograde

koseći vinograd
on spominje ime Božje
nakon grāda

krevet čeka
staricu i molitvu
unuka zaspala

Sanja Feltrin, Kutina

vrelina ljeta
miris u zraku
kuhani kukuruz

podnevno zvono
cvrčci neumorni
pospano dijete

drveni čardak
škripe stari hrastovi
zmija čuvarica

rođendanski poklon
buket mirisnih ruža
fotka na fejsu

Darko Foder, Ivanec

Granični prijelaz.
Na jednoj strani cvijeće,
na drugoj trnje.

Umor u zraku.
Nasloni se trputac
na ivančicu.

Oduzima dah!
Staza prostrta žutim
ginkovim lišćem.

Senrju

Uhvaćen lopov!
U tri sata ujutro
prst u pekmezu.

Kajkavski jezik, Ivanečki govor

Vugrad vuletje
kre nuave hiže, deca
i jen stari pes.

Voćnjak u proljeće
kraj nove kuće, djeca
i jedan stari pas.

Dečec v gradu
ni za liek nemre najti
jedno kaprivu.

Dječarac u gradu
ni za lijek ne može naći
jednu koprivu.

Selska boagčija.
F škiednju sparkieruni
nuavi Mercedes.

Seosko siromaštvo.
U štaglju uparkiran
novi Mercedes.

Ivan Gaćina, Zadar

Polarni vjetar
zameo u oblaku
suzne pahulje.

Senrju

Čist kao suza
policijski zapisnik–
nečista posla.

Suknja minica
oborila je pogled
visokog momka.

Pali u zamku
krivolovac i riba –
dvostruki ulov.

Goran Gatalica, Zagreb

jutarnja kiša –
crvendaćeva pjesma
prati vagone

truljenje lišća –
dodiruju se zrake sunca
na grabljama

lipanjska večer –
preko punih silosa
klizi mjesečina

blijedi mjesec –
migranti se spuštaju
niz obalu rijeke

šetnja parkom –
zlatno lišće ginka
posvaja maglu

komunin vrt –
bivši ovisnik obrezuje
ruže penjačice

izlazak sunca –
migrant traži sklonište
u sjeni vlaka

jesenja večer –
među vrtnim patuljcima
provlači se magla

morske orgulje –
u svakom novom valu
radost dupina

Danijela Grbelja, Šibenik

Pod mojim nepcem
sva slatkoća jeseni
u klementini.

I ove zime
golotinja drveća.
Duhovi šušte.

Na zimskom suncu
moja sjena stisnuta
čvrsto uz mene.

Nečujno s neba
mjesec ulazi u san.
Mjesečarimo.

Dugo već čeka
posve prazna kajdanka
pjesmu o dugi.

Sunce i oblak –
igraju se skrivača
čovjek i sjena.

HAJGA: Mihael Strugar

Žuta i zrela
spremna za ubiranje
čeka u vrtu.

Yellow and ripe
ready for harvesting
it waits in the garden.

Slavica Grgurić Pajnić, Delnice

kroz otvorena
vrata ušetala jesen;
prepune košare.

mjesečinom
pokrivena breza
požutjela

Mile Hećimović, Gospić

Sunčano jutro
s Velebita oblak
donosi kišu.

O podne pljusak
potoci po dvorištu
slomljen jorgovan.

Bablje je ljeto
i paučine lete
po mojoj kosi.

Srna i lanad
kraj moje kuće pasu
prijatelji smo.

Stranci na moru.
Sunce i galebovi
očima odmor.

Melita Gruber, Zagreb

otvaram vrata
pred njima bez najave
stoji jesen

u kuhinji mrav –
stalno se nadam
da je samo jedan

pusto selo –
pas je na lancu
ostario

u kutu pauk –
već je postao članom
naše obitelji

Senrju

rep radi svoje
laje na prolaznike
predugog jezika

kornjača i ja
idealno za pozne
godine mudrosti

Nataša Ilić, Varaždin

krâj praskozorja
gustu maglu ispraća
kukurikanje

kišni akvarel
nad livadom k nebu
diže se dúga

podnevna žega
dašak morske svježine
u maestralu

meduzin klobuk
pred iglicama skriva
mlade šarune

puž vinogradnjak
gle, isti godovi na
hrastovom panju

Senrju

iznenadenje –
rodih se na Badnji dan
djevojčica sam

Kajkavski jezik

stíha dežđi
v luftu zadišali
neběsa i grünt

kiša rominja
zrakom zamirisali
nebo i zemlja

počila zora
põt žlebima ničeju
cincerlice

prasak svitanja
pod olucima nikle
ledene sige

štrāfasti māčāk
prek pouta namprešel
nihči ne flučka

tigrasti mačak
prešao preko puta
nitko ne pljuje

Nada Jačmenica, Sv. Križ Začretje

pjev ptice
moj pogled zapleten
u krošnju

suton –
susjed u vrtu skuplja
puževe

bura –
pustom plažom skakuće
suncobran

vjetar i more
na obali kolijevka
puna snova

luka –
beskućnik i galeb
čekaju ručak

zimska plaža –
uzdrhtali galeb
kljuca sjećanja

Mrežnica –
među kupačima
patke

Milica Jezovita-Levak, Križevci

kratki predah
između dva rata –
Mir

U starom koferu
bijeli kamenčić –
s koje plaže?

na vlati trave
miruje bubamara
prolazim u žurbi

odlazi
žuto, smeđe, crveno
jesensko lišće

ulična svjetiljka
odmjerava sjenu svakom
prolazniku

štap i starica
izišli u večernju šetnju
u paru

HAJGA: Nina Kovačić

last year wine—
a wet cork and drowsiness
is all that's left from harvest

Zlatko Juras, Split

kolona šiški
utkana tišina cvrčka
plavilom neba

feral barke
bere slova noći
okolo rata

tako prostrani
vrtovi tišine
jutrom u polju

Čakavsko narječje

odvaja oku
grlicu na krošnji bora
svitla zora

u vitru meštrala
pleše suha tratina
i borovina

razdvaja oku
grlicu na krošnji bora
svijetlost zore

na maestralu
pleše suha tratina
i borovina

linija lada
odluči za svit kad
ostavit kafić

crtla hladovine
odlučuje kada će gosti
ostaviti bar

barka u noć
zavela za sobom
valovlje luke

brodić u noći
vodi sa sobom
lučke valove

krisnice
bibaju val u oku
snenog ribara

krijesnice
ljuljaju val u oku
pospanog ribara

Antonija Željka Kahlik, Zagreb

na starom dimnjaku
novi dom sagradile
bijeje rode

crni mramor –
krizanteme šušte
sjećanjima

mirno jezero
pogled se lijeno
pomiče daljinom

zastajem
vjeverica ispod lišća
skriva kesten

Dunja Kalilić, Split

Gledaju more
žena, pas i dijete
i zajedno dišu.

Sika uz more
novi val dočekuje.
Rak traži rupu.

Olupina broda
nasukana na žalu –
puževima dom.

Dječja stopala
umjesto pješćanih zrnaca
pličakom plešu.

Rumeno more.
Suton krade borove.
Miriše smola.

Vilma Knežević, Viškovo

s dimnjaka
pogled svrake uletio
u tuđe gnijezdo

na divljoj trešnji
prvi put procvjetao
djedov kalem

dječak
nosi torbu i
miris pekare

cvrkut kosa
zaustavljen zvukom
mobitela

Senrju

križevi u Vukovaru
na nebu sijeku se
koridori

antidepresiv
uspavao vlasnika
i pas drijema

Sonja Kokotović, Zagreb

Tinjajući plam,
vjetar donosi miris
zime i krizantema.

Posve dozrela
na valovima vjetra
diše pšenica.

Klopotarenje
u taktu vlaka njiše
usnulo dijete.

Vjetar
zaspao
u čuperku.

Koračajući,
ljetu nosi ulicom
miris asfalta.

Senrju

Pogled na mjesec
noćas mi priuštio
komarac.

Dubravko Korbus, Ivanić-Grad

ETANSKA BAKLJA

etanska baklja
pretvara crnu noć
u narančastu

privučene bakljom
poput noćnih leptira
snježne pahulje

plameni jezik
etanske baklje liže
okolni snijeg

tamna zimska noć
baklja brzo prolazi
uz putnički vlak

putnik u vlaku
nakratko ogrijao oči
na vatri baklje

usamljen stoji
etanski svjetionik
u moru magle

na kraju je ipak
zgusnuta zimska magla
progutala i baklju

Marinko Kovačević, Praputnjak

ČOVJEK NA UGLU

Čovjek na uglu
mahne ponekad lijevoj
pa desnoj ulici.

Čovjek na uglu vidi
da grad živi pored njega
i mimo njega.

Čovjek na uglu,
tu gdje su ga ostavili
koraci.

Čovjek na uglu.
Tu svatko može ostaviti
svoju samoću.

Čovjek na uglu
polako postaje
led čekanja.

Nina Kovačić, Zagreb

na zimskom suncu
žari se bakreni krov
crkve u dolini

ljetni solsticij
jedva razdvojio
suton od zore

pljesnivi podrum
iz cipele u kutu
niknuo krumpir

vedra zimska noć
stiskaju se zvijezde
jedna do druge

presahlo vrelo
oblak leptira titra
na vlažnom šljunku

u krošnjama
blaga jesen plete mrežu
od zraka sunca

ljetna oluja
mokar do kože trči
za kišobranom

Senrju

prvi svibnja
opet porcija graha
i obećanja

Evica Kraljić, Nova Gradiška

umorne ruke
k'o leptiri zadrhte
na tvome dlanu

kad nema sna
u sobi naše tišine
zamru zvijezde

na semaforu
crveno – list iz parka
trči kolnikom

Senrju

sva mirišem
po šljivovici
od pijanih poljubaca

Kristina Kroupa, Caginec

u golim granama
zapiknute zvijezde
i pokoji oblak

sjenica
ostaci objeda
na grančici lijeske

nit paučine
izvija svoju sjenu
iznad kamina

pružni prijelaz
u faru automobila
dvije vrane u letu

nedjeljno brijanje
nasumičan poziv
ukazuje na oprez

i ruši cijeli san
taj jedan
pijani poljubac

stara godina
prisjećam se poruka
istog dana lani

gusta mećava
nigdje čovjeka
samo zološki vrt

HAJGA: Mihovila Čeperić Biljan

ušće Rječine
s galebovima dijeli
pačja obitelj

ušće Rječine
s galebovima dijeli
pačja obitelj

the mouth of the river Rječina
a family of wild ducks shares
with the seagulls

Tonka Lovrić, Split

u kašeti
blišti srebro
friške srdele

čačina trapula
još vata miše
su bokun slanine

osvitli munja
mrklinu noći
čovika i pasa

u sanduku
blista srebro
svježe srdele

očeva zamka
još lovi miševe
sa komadićom slanine

munja osvijetli
tamu noći
čovjeka i psa

Štefanija Ludvig, Dubravica

pljusak
iz čaške ljiljana
puze suze

bonaca
s jarbola galeb
gleda svoj lik

hodajuć stazom
oblak je sakrio sunce
i moju sjenu

Vladimir Ludvig, Dubravica

prvi udah
tek rođenog fazana –
miris šafrana

kukice čička
trepću kapima rose
prvom zrakom sunca

žed
hladna lubenica
nadula trbuh

HAJGA: Anamarija Jusup

crne koštice
kreativni doživljaj
nastaje broš

black seeds
a creative experience
appears a brooch

Marija Maretić, Žminj

drvena bačva
hladne djedove ruke
ugrijala

napokon mače
pored tople peći
mirno prede

sušno ljeto
ostavi mahune
visiti na koncu

berači stigli
svrake na domjenku
ne uzbuđuju se

očev rodni dom
nagriza zub vremena
ognjište bez žara

bliži se podne
sunce pronašlo
majčino lice

orlov kružni let
iznenada prekine
pjev pijetla

Senrju

sajmeni dan –
masovno okupljanje
penzionera

Lara Markuš, Pula

velika glava
puna kestenjaste kose
krije sijedu vlas

na pločniku
pored užurbanih koraka
gladno mače

u ponoć
na praznom trgu
pijan čovjek

Ružica Marušić-Vasilić, Varaždin

srušena kuća –
Bože, u njoj su se nekada
igrala djeca!

lavež pasa –
osluškujem u tišini
život noći

Kajkavski jezik

črv se zavlekel
vu licitarsko srce–
ruje mi spomen

crv se uvukao
u licitarsko srce
prekapa uspomene

čkomina i mer
zavlaćiju se vu vulice-
polne je

tišina i mir
uvlače se u ulice –
podne je

Siniša Matasović, Sisak

besramno snijeg
leprša usred zime
službe u čudu

zima u parku
četiri male ptice
ručaju petu

bešćutna ponoć
snijeg lagano sipi
od nje ni traga

grubo je doba
jedva živa džukela
klipše niz cestu

zastoj u raju
tanjuri i tepsije
lete posvuda

zagoren ručak
u njezinoj kuhinji
raskliman kauč

Jasminka Mesarić, Zagreb

Tražeci sreću
na vrhovima planina
pronašla sam sebe.

U lokvi
poslije kiše
dom pronašle dvije žabe.

Po krovovima grada
zablistao
prvi mraz.

Zdravka Meštrović, Klana

žuto svjetlo
obasjava knjigu na
drvenom stolu

pucketa drvo
u staroj peći, grije
biblioteku

obješena je
na kuki kabanica
žute jeseni

zeleni se u
vazi drvo života,
puno je vode

Mirjana Mrkela, Zadar

Osa pred zmajem –
na pružnom prijelazu
Harley-Davidson.

Drhtav plamenac –
pram izbjegličke kose
na bodlji žice.

Plećati starac
drijema na suncu –
mediteranski krš.

Franjo Ordanić, Oroslavje

božićna radost
rogač, badem i kakao
vaga stenje

ožiljci vremena
i starac i maslina
bogati plodom

mamurna zora
metla dočekuje muža
ptice i zvjezdice

smog nad gradom
među sivim zgradama
trešnja u cvatu

kasna jesen
iz ljetnog sna budi se
pulover

HAJGA: Ivan Nadilo

Dugo ne svijetli
starinska lampa.
Nečije ruke klonule.

For a long time
an old lamp without light.
Somebody's drooped hands.

Katja Pantelić, Pula

na podu
pobježe s mačkom
raščupano klupko

mrzla noć
pozdravljaju nebo
stare rukavice

podne
na užarenom kamenu –
pijani gušter

Nenad Nikolorić, Split

šumskim puteljkom
uz miris borove smole
korača ljubav

ugašen cvjetak
u razvaljenom blatu
tiho se guši

kiša rominja
na nebu i u srcu
sjeta jesenska

metu suho lišće
ono i dalje pada
ipak je jesen

Dragutin Pasarić, Kutina

prsti hakera
zlurado tipkovnicom
svijet u kaosu

rijeka Lonja
mjesečinom okupan
prelet pataka

prolom oblaka
zrnca leda na žitu
obzorjem duga

zimski putopis
dalekim proplancima
tragom košute

obrisi srca
u šalicama kave
gutljaj ljubavi

usamljen šetač
dobro jutro more i
sunčevi zraci

u porukama
prosinačke svjetlosti
godina sretna

Dejan Pavlinović, Pula

na tren
zagluši zrikavce
grmljavina

utekli
djevojčica i pauk
ostade krik

na obzoru
uroniše u grimizne oblake
more i nebo

Zvonimir Penović, Split

Kamo god krenem,
bezrepa gušterica
mnogo je brža.

Vjetar jedro
zamijenio košuljom
malena dječaka.

Za mladim vrapcem
videć' da nosi crva,
leti stariji.

Večer vrluda
k'o ptica koja traži
gdje se skrasiti.

U noći punoj
straha i zimskih sjena
gmižući sam crv.

Komu reći da
šum lišća mlade breskve
plaši mačiče?

Ljetno sumračje:
na usahlim poljima
samo glas cvrčka.

Sklanjajući se
proljetnim sam kišama
potpuno nepoznat.

Lastavice se nikad
s vrapcima ispod strehe
ne družu.

Jutarnji pejzaž:
još lišće breza šumi
u snu trepereć'.

Lajčo Perušić, Zagreb

srpanjska kiša
žile oleandra
hrane sušu

jesen ispija
zadnju kap svjetlosti
s grma oleandra

oluja u ravnici
crkveni toranj šalje
molitvu put neba

HAJGA: Lajčo Perušić, Zagreb

lađe na pučini
jarboli strše
do sunca

ships at sea
the masts stick out
to the sun

Julijana Plenča, Rijeka

na prozorima
igraju se kapljice –
umiven je grad

plamen u peći
miris kuhana vina
zimski idila

rosa s lista
krenula u novi dan
bez ikakva traga

Božica Pleše, Delnice

Sjena zvonika
duža od samog tornja.
Ugodan hlad.

Trg pun turista.
Mali dječak prodaje
selfi – štapove.

Budimpešta
i Beograd – ista rijeka,
ali gdje je kraj.

Marija Anđela Pogorilić, Rovinjsko Selo

pun mjesec
usred sparne noći
krdo divljih svinja

uueo bosiljak
na prozoru sa strane
paučina od lani

zatvoren kišobran
pod paučinom
čeka se jesen

pod kišobranom
čvrsto u zagrljaju
majka i dijete

HAJGA: Dimitrij Škrk

njen kreštav glas ...
moj je san nestao
u trenutku

her sharp voice. . .
and my dream vanished
in a moment

Jasna Popović Poje, Novska

SPUŠTAJUĆI ROLETE

plus četrdeset
suncobran nad cvijećem
malo pomaže

nova ograda
zvuk brusilice ide
svima na živce

zvuk pun prašine
iz susjedna dvorišta
i u sobama

susjedin ponos
miče se ispred kuće
betonski labud

u kući tiho
čuju se samo zvuci
ventilatora

Ivo Posavec, Maruševac

Bijesan je lavež,
i pas nateže lanac.
Stigle maskare.

Stiže prvi mraz.
Gavrani se spuštaju
na prazna polja.

Navrh dimnjaka
roda u svom gnijezdu.
kuća je prazna.

Kajkavski jezik

Minus petnajst je.
Nad staru bielu hižu
dimek se zdiže.

-15°C
Dim se diže iznad
stare bijele kuće.

Čriešnja v cvietu.
Pucica si od latic
splela venčeka.

Trešnja u cvatu.
Djevojčica od latica
isplela vjenčić.

Jasminka Predojević, Zagreb

ljetna noć
vjetar s poljevačom
trči kroz vrt

sumrak, a sunce
još nije sakrilo
izgoreno čelo

ljetni dan
morem u prolazu
kiša i brod

na suhozidu
u novoj boci kapi
davnog znoja

zlatna jesen
moj nos jutros
je truba

Senrju

rano jutro
nad komadom kobase
mačka stoji

loš dan
još i ljut luk –
tko je ljući?

unuk iz škole
maše bilježnicom
baka leprša

Ankica Pribanić, Kloštar Ivanić

nebom oblaci
na istok plove
vrane na zapad lete

Slobodan Pupovac, Zagreb

poneka zvijezda
nestaje u gladnim
ustima riba

mušica
ugledala cvijet
u mom oku

jedan potez dlanom
po prozorskom staklu i
vrt je opet tu

bijela mačka
kroz maglovito jutro
šeće nevidljiva

Senrju

puno aplauza
za glazbu komarca
u našoj sobi

Mirjana Rajter, Brezovica

Badnjak. Osunčane
pahuljice u prozoru –
dječje želje.

Kod znaka
Radovi na putu,
jedino vrane zaposlene.

Pred auto
istrčala srna.
Utihnu šuma.

Stjepan Rožić, Ivanić-Grad

poslije kiše
u lokvi punoj šafrana
izlazi sunce

šuma u jesen
za nijansu šarenija
nego prekjučer

sumorne misli
nosi s pahuljama
vjetar u noć

Ljiljana Ružička, Zagreb

čekajući tramvaj
dočekala prve
pahuljice

u dvorištu
školsko zvono stišalo
smijeh djece

gorska tišina
ovce uznemirilo
zavijanje vuka

pusto igralište
na praznoj ljuljački
njiše se vjetar

Slavonska ikavica

olujni vitar
kotrlja didov šešir
prašnjavim putem

Slavica Sarkotić, Lekenik

U polju
prepunom drugog cvijeća
maslačak je sam.

Iz valova
izronila školjka
u školjci priča.

Poput libele
bijela krila usidrene
jedrilice.

Na mom prozoru
pernatu budilicu
kljuca vrabac.

Kajkavski jezik

Zmed šarapolki
do babičinoga fertuna
traček sunca.

Između rebrenica
do bakine pregače
trak sunca.

Škrebeče beciklin
kokoši od strava vrišće
po dvorištu.

Škripi bicikl
kokoši od straha kriče
po dvorištu.

Babica hodi
s hodalicum skup
ima šest nog.

Baka hoda
zajedno s hodalicom
ima šest nogu.

Tak se zgodi
z najmržeše gusamače
najlepši leptir.

Tako se dogodi
iz najružnije gusjenice
najljepši leptir.

Na najžu tulum
zmed rashitanih stucki
stepaju miši.

Na tavanu tulum
između razbacanih posuda
miševi stepaju.

HAJGA: Ivica Smolec

Šafran u snijegu.
Prolazeći, dižem palac,
uzvraćam osmijeh.

Crocus in the snow.
My thumb up as I pass by,
smiling back.

Rudi Stopar, Sevnica/Zagreb

Velika svraka
na rubu gustih grana
praznih bez lišća.

Osamljen galeb –
nad jedinim otokom
bijeli oblak.

Vatrene boje –
javor iznad grobova,
a ptice šute.

Prozor pun sjena
u sobu se pretaču
stvari s ceste.

Vjeko Sumić, Split/Beograd

Skrivene plaže.
Horizont spaja more
oblake i čežnje.

Daleka šuma.
Kroz maglu vire dva
ili tri hrasta.

Svakog dana,
očekujući jato vrana –
dočekam sumrak.

Lebdeći vrh;
u planini se začuje
dolazak vjetra.

HAJGA: Zrinka Supek Andrijević

gle, sletio
na moj stol cijeli zbor
anđelčića

look, a choir
of angels landed
on my desk

Dubravka Šćukanec, Zagreb

Senrju

u izlogu luksuznih
haljina izložene
i mrtve muhe

Čakavsko narječje

o ljubavi piva klapa –
šporke beside
u kužini

o ljubavi pjeva klapa –
u kuhinji svađa
svađa

povr' kaleta
umisto zastava
bile mudante

iznad ulica
umjesto zastava
bijeje gaće

Kajkavski jezik

zaspali bregi
kraj praznih hiž
još popevaju ftiči

usnula brda
kraj praznih kuća
još pjevaju ptice

dvorišćem odi
raca z racekima
škanjec ih pazi

dvorištem šeće
patka sa pačićima
škanjac ih čuva

sused zešće
vreme je za počinuti
još jena predolga noć

susjed zijeva
vrijeme je za počinak
još jedna preduga noć

Nikola Šimić Tonin, Zadar

oblaci
srebrni
potoci
plješće
radost
trava
sunčani
zmijski
trbusi

ljuljačka
cvijeća
duga

nebeski
klobuk
puni

Zrinko Šimunić, Zagreb

Podigne kosu
i zablista u hodu
lijepa žena.

U staroj šumi
hodaš bosa i snimaš
prve šafrane.

Baciš ga u vis
i uhvatiš uz osmijeh
sretni avocado.

Miljenko Šimunović, Ivanić-Grad

ispred crkve
Svetog Petra i Pavla
caruje lav

Gospino hodočašće –
iz Egipta u Jeruzalem
djetinji plač

crvena rijeka
na tanjuru ručak
cikla

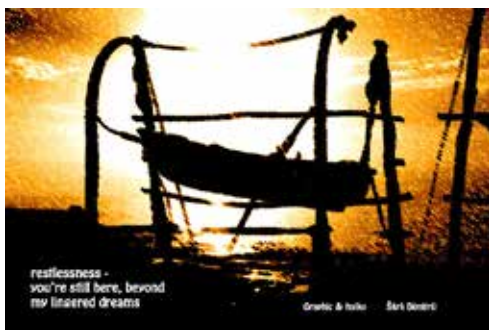
krijes od luči
nad dolinom svečanost
uzvitlane pahuljice

nakon zore
iz kuće miris doručka
sita djeca

Senrju

na gradskoj ulici
cvokoće ulični pjevač
za sitniš

HAJGA: Dimitrij Škrk

nemir –
još si tu, izvan mojih
čeznutljivih snova

restlessness—
you are still here, beyond
my lingered dreams

Ljubica Šporčić, Sisak

zastao lahor
u krošnji stare lipe
zapricao se

blijedi mjesec
sije svoj žućkasti sjaj
sjene u bijegu

mala bubica
na knjigu mi sjela
čita Homera

iako je star
slavuj cijele noći
pjeva o ljubavi

Ana-Marija Šprihal, Dugo Selo

uz mjesečev krug
njiše se zlačani list –
zadnji na grani

sretan je ribar –
dva brancina i pun mjesec
u istoj mreži

dječak na molu
vršcima prstiju mjeri
vrhove jarbola

sniježi u brdima ...
kao špinat u vrućem mlijeku
blijede borovi

teška glava –
iz korijenja božura
provirila glista

djeca na livadi
hvataju lastavice
glasnim smijehom

Mihael Štebih, Čakovec

Šuma hrastova
među njima u cvatnji
mlada marelica.

Grad prepun vjetra
s laticama trešnje
jure vrapčići.

Jabuka cvate
kraj nje miriše
oprano rublje.

Bazga u cvatnji –
prostirući rublje
tiho pjevuši.

Žuti maslačci
svaku se noć spremaju
–kamo putuju?

Ivan Tadej, Split

pustoš pod suncem
sred vrletne stijene
kržljava smokva

na igralištu
ljeto i dvoje djece
i lastin repak

u mrkloj noći
munja na tren razdani
bademov cvat

pod tmurnim nebom
leti nad mokrom šumom
samotna ptica

Marija Trinajstić Božić, Vrbnik,

Vrbnička čakavština

Ves dan dežji.
Južina ne popušća.
Brižni orebec.

Bura fišća,
nebo kercato zvezd.
Na Zornice gremo.

Černi se maček
vleče koti pelž.
Komać čeka sence.

Cijeli dan kiši.
Južina ne popušta.
Jadni vrapčić.

Bura fijuče,
zvjezdano nebo.
Na Zornice idemo.

Crni se mačak
vuče kao puž.
Jedva čeka sunce.

Silva Trstenjak, Štrigova

žuta simfonija:
kiša na laticama
maćuhica

zvjezdano nebo
na saksofonu vježba
Odu radosti

vijest čita
u ružičastom kimonu –
hidrogenska bomba

glomazni otpad
vjetar okreće kotač
invalidskih kolica

gle, prva lasta –
uzalud čekam
njezine korake

krijesnica
osvijetlila put
šišmišu

Mira Validžić, Zagreb

rujanske boje
iz bakine košare
rasute po sobi

ledene ruže
smrznuto svjetlo zore
rezbari prozor

rominja kiša
pod crvenim kišobranom
manje sivo

Štefica Vanjek, Ivanić-Grad

Kajkavski jezik

trsje v bregu
dedek ze šćapom ide
brati paradajz

z cinkuša zvon
zove trudne težake
na topli obed

dečec v knjigi
krava v detelini,
bude fasunga

vinograd u brdu
starac sa šćapom
ide u berbu rajčica

crkveno zvono
doziva umorne ratare
na topli ručak

dječak čita knjigu
krava u djetelini
bit će u kazni

Slavonski dijalekt, ikavski govor

prašnjavim šorom
dica bosa itaju
lov na leptira

prašnom ulicom
trče bosonoga djeca
love leptira

prolitno sunce
zagrlilo livadu
blisak u kosi

proljetno sunce
zagrlilo livadu
sjaj u kosi

šlingano ruvo
uresilo je snašu
oku lipota

vezena odjeća
ukrasila djevojku
ljepota za oči

Đermano Vitasović, Pula

skraćeni dani
vinogradar ubire
grozdove sunca

iskusni lovac
oslanja se na uši
svog psa ptičara

zaveslajima
ribar bliži obalu
staroj barčici

Gordana Vlašić, Oroslavje

promjena partnera –
umjesto lišća
pahulje

u dječjoj sobi
ponovo ured –
vjetar na ljljački

vjetar podiže
gnijezdo – prerano
je za let

Senrju

dijete niklo
iz očevog sjemena –
Sjeverna Koreja

između Lidla
i Konzuma –
idem u voćnjak

HAJGA: Zrinka Supek Andrijević

sjedim na klupi
pored mene pao list
samoća nestala

sitting on a bench
a leaf fell near me
loneliness gone

Frano Vlatković, Orebić

dižemo jedro
bura na Sv. Juri
oštri nožice

sagnuta bura
iz pete vadi bodlje
morskog ježinca

u hladovini
višestoljetni lišaj
prkosi ljetu

bura zagrizla
ranojutarnjeg sunca
nespolu žutu

Jadranka Vučak, Split

Tematski haiku: Dizalice II

Sa zalaskom sunca
galebovi slijeću
na željezne krošnje.

Mjesec treperi
između rešetaka
dizalice.

Pogled s balkona –
kroz dizalice
usidren jedrenjak.

Dizalica
zavrtila i galeba
na kranu.

Svečano izdanje –
njiše se Djed Mraz
na dizalici.

Aljoša Vuković, Šibenik

suho lišće
stiglo u moju kuću
s kapuljačom

ljetni caffè bar
pogledi uprti
prema praznoj stolici

poslije kiše
ispod duge pločnikom
bijeli štap

proljetno jutro
dvije trule jabuke
spojili mravi

kroz travnate dveri
neopaženo –
bogomoljka

ljetna večer –
u pauzama od uzdaha
cvrčci

u disko-klub
gratis na potpetici
ušla i žvaka

Milka Vurdelja, Gospić

zrelina ljeta
modri savijene
grane šljive

ličko proljeće
crveni cvijet trešnje
bijéli snijeg

mokra od znoja
okopava ljetinu
suhih ustiju

obris kombajna
u oblaku od pljeve
i skakavaca

žubor u žlijebu
kroz odškrinuti prozor
struji južina

Miroslav Vurdelja, Zagreb

kroz rupu na plotu
provlači se sjena
prolaznika

zvižduk iz magle
lijeno se pokrenuo
brzi vlak

sumrak na groblju
pod nakrivljenim križem
tuži zrikavac

polje pod vodom
strši krošnja rakite
puna graktanja

starim prstima
olovka posta teška
od previše slova

pas na rijeci
trči na leđima
uz psa na obali

mašući mi
majka posta još sitnija
u retrovizoru

Andrej Zbašnik, Čabar

miriše cvijeće
na proplanku tuge
trošno strašilo

glineni mudrac
pokriven mokrom krpom
čeka dodire

Đurđica Zrinščak Družinec, Stubičke Toplice

sjeverni vjetar
pomeo je
poznate cipele

manja
gruda snijega
pokrenula lavinu u gradu

snijeg
pada na pločnik
tramvaj je proklizao

oprao
me oblak
u naletu automobila

rode
dočekuju goste
na visokoj nozi

gnjezdo
mladih grlica
poljski wc na mojoj terasi

HAJGA: haiku Goran Gatalica, fotografija: Dean Ganza

nakon plime
na koraljnom grebenu
modna revija

after tide
on the coral reef
fashion show

Zdravko Živković, Donji Miholjac

hladnoća steže
na sleđenom obzoru
napuklo sunce

snježna bjelina
tek vrabac u daljini
siva točkica

i visibabe
u sve gušćem sumraku
iščezavaju

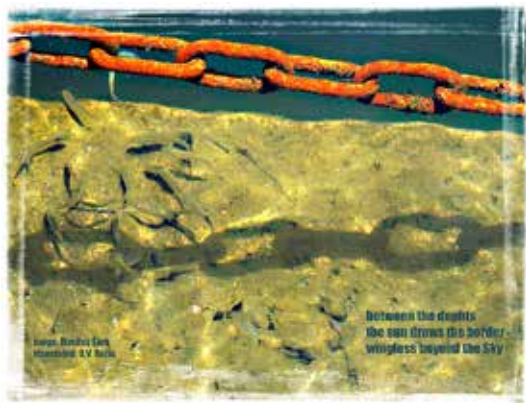
trešnje u vrhu
baš k'o zvijezde na nebu
nedohvatljive

u paučini
kapi rose prozirne
tek jedna crna

dan je klonuo
od preteške sparine
i potamnio

HAJGA: Dimitrij Škrk

između dvije dubine
sunce povlači granicu –
bez krila nema neba

between the depths
the sun draws the border–
wingless beyond the Sky

TANKA

Mirta Abramović, Đakovo

Bljeskanje vode
pojačava žablji zbor
dodir punog mjeseca
raspiruje nemir i strast
zaljubljenih pod mostom.

Dok se kroz prozor,
prosipa mjesečina
samoćom sobe
na zidu se nazire
slika njenog vjenčanja.

Josipa Braut, Viškovo

Na žicama
dalekovoda
ptice selice
ispisale note
odlaska.

Vedrim nebom
dva mlažnjaka
vuku bijele crte,
a što nama
rade?

Domagoj Brkić, Split

Uragan divlja
zabrinuto ga prati
katastrofičar
pomoću interneta
iz sunčanog Splita.

Radionica
za Fašnik u vrtiću
prave se maske
sin ima najsmješniju,
otisak moga lica.

Sonja Buljević, Buje

Jutarnji cvrkut
serenada buđenju.
Mlado tijelo
obavijeno bjelinom
još snove sniva.

Zlačani
osmijeh jutra
prelio se po krovovima.
U seoskom dvorištu
pijetao pozdravlja dan.

Grozdana Drašković, Hum na Sutli

sjena jablana
preko kuhinjskog stola
sjedimo sučelice
tišina je sve što nas
još uspijeva povezati

paukove niti
opterećene injem
pred prekidanjem
jedva izdržavamo
život u dvoje

između ceste
i betonske ograde
cvate maslačak
moje srce je s tvojim
tako životarilo

Robert Dudnik, Osijek

Crni Dječak lomi
mali komad pečena
kukuruza, dio
pružajući bijeloj,
nepoznatoj mu Ženi.

Onkraj dvora smrti,
svjedočanstvo reljefa.
Djevojački osmijeh,
i trud ruku, Slama, sve.
Čin je dostojan - Kruha.

Božica Đelajlija, Brezje, Sv. Nedelja

na prozoru
kiša samoće klizi
u moju dušu
svjetiljka treperi
u daljini

mjesec zaronio
iz mora valja vale
prema obali
miris lavande škaklja
nosnice

Ivan Gaćina, Zadar

U zimskoj noći
prosJake na ulici
sustiže snijeg.
Pod uličnom svjetiljkom
prolaze tihe sjene.

Nedjeljno jutro
razbudilo zvonjavom
usnulu luku.
Tajanstveni šum mora
omamio ribare.

Mile Hećimović, Gospić

Ljetna topla noć
u baru bubanj tuče
promukao glas
mladi su bez odmora
sutra su bolne noge.

Lika opusti
mladi odu daleko
zemlja bez ploda;
povratnik stari hoda
bespućima dalekim.

Vilma Knežević, Viškovo

putuje mjesec
igra se s valovima
sjaji se žal i pijesak
posuti zvijezdama
mreža u moru

lagana šetnja
po pokošenoj travi
spojeni s prirodom
samo ti i ja
mladi kao nekada

Sonja Kokotović, Zagreb

Kyoka

Namjerno šuška
omotom čokolade.
Iz njenog oka
pogled s bljeskom
zbog turske sapunice.

HAJGA: Đurđa Vukelić Rožić

...a tako lijep san -
isjeckan kloparanjem
kotača vlaka

... a tako lijep san –
isjeckan kloparanjem
kotača vlaka

such a nice dream—
chopped by the rat-tat
of the train's wheels

Dubravko Korbus, Ivanić-Grad

jutarnje sunce
vršcima zraka tek
dodiruje livadu
pazeć da ne rastopi
nježne cvjetove mraza

proljetno jutro
na tijelu vretenca
par kapljica rose
nježan zamah krilima
otresa njihov sjaj

svitanje
površinom ribnjaka
klizi nježna izmaglica
rođena u dodiru
vode i mjesečine

jak nalet vjetra
odjednom su posvuda
pahulje maslačka
obaraju ih krupne
kapi proljetne kiše

Nina Kovačić, Zagreb

s vrha brda
skotrljala se večer
gasne modrina
koščate ruke starca
tonu u ambis tame

s druge strane
gdje sinoć je nestalo
izranja sunce
stari ribar veže barku
gladeći trošni pramac

Evica Kraljić, Nova Gradiška

noćas lutam nemirna
skrivam se ispod zvijezda
noć me tamom ljubi
samo ću vjetru
ljubav postati

moglo bi jutro
zaboljeti samoćom
mogao bi dan
ne donijeti ljubav
a noć prekasno doći

Zdenka Mlinar, Velika Gorica

stari most
mjesto naših sastanaka
još uvijek živi
od sjećanja na mladost
i vjere u našu ljubav

pusta je cesta
kojom trčali smo bos
nasmiješeni
naše djetinjstvo cvjeta
u krilu od korova

Franjo Ordanić, Oroslavje

pusti prosinac
kišoviti Božić
na cjedilu
južina poput Grincha
krade djeci veselje

TANKA ART: Lajčo Perušić

leptir u letu
ogrlicu plete
bojom kadife
sunce se poigrava
njegovim krilima

a fluttering butterfly
weaving a necklace
in the colour of marigold
the sunbeams play
with its wings

Marija Anđela Pogorilić, Rovinjsko Selo

novogodišnje jutro
uteče pred čestitarima
prestrašeni psić
u susjednom dvorištu
stišava se slavlje

Slobodan Pupovac, Zagreb

jutarnje sunce
svoju nježnost prosipa
blagim sjenama
skrivajući tragove
sinoćnje jarke ljubavi

kamen i more
u stalnoj ljutoj borbi
pokušavaju
pridobiti za sebe
ljubav starog galeba

Dubravka Šćukanec, Zagreb

utihnuli glas
cara, jauk robova
niz Tibar teče
miris cappucina
stvara nove robove

Ljubica Šporčić, Sisak

drveni mostić
nad vodom se savio
u srebrni luk
a vjetar riše pruge
u rastaljenom srebru

zima u šumi
stabla u strahu šute
nigdje ni lista
ukočila se grana
od studi sa oštricom

Đermano Vitasović, Pula

rasprostrta noć
kopnu mrmori more
sakriveni mlađak
ribarske svječarice
lelujaju obzorjem

Milka Vurdelja, Gospić

prohladni vjetar
raznosi ulicom
meke grudice
u vršcima topola
gasi se proljetni dan

jutarnje sunce
blista na krovovima
poslije pljuska
miris mokre odjeće
puni učionicu

Miroslav Vurdelja, Zagreb

djetinjom radošću
krijese mu se zjene
u igri pahulja
grije dahom dlanove
dok pravi snjegovića

Andrej Zbašnik, Čabar

kula od grijeha
postala je sumnjiva
roba za izgubljene
oni su željni
gomilati bilo što

TAN RENG

Žena u prozoru –
vjetar dimom boji
pahulje u plavo
na tren podignuta ruka
i u putničkom vlaku.

Đ. V. Rožić, *Silva Trstenjak*

Na granici vlak.
Carinik i pas – njuška
ništa sumnjivo.
Suha slanina u torbi
privukla službeni nos.

Zlata Bogović, *Đ.V.Rožić*

Ledene ruže –
smrznuto svjetlo zore
rezbari prozor.
Procvjetani trenutci
utekli su iz snova.

Mira Validžić, *Đ.V.Rožić*

preko staze
razlile se livadom
proljetne vode
trnu bosa stopala
u lelujavoj travi

Nina Kovačić, *Miroslav Vurdelja*

nakon kišne noći
vlak juri pored polja
poleglog žita
miris vlažnog cvijeća
uz okus sendviča

Nina Kovačić, Miroslav Vurdelja

TANKA ART: Zrinka Supek Andrijević

once it was a house
at the bottom of the sea
safekeeping life
now it is only a drawing
of a shell on my bookshelf

CHOKA /NAGA UTA

Zlata Bogović, Varaždin

Putujem vlakom
kroz vijavicu snježnu
pahulje lete.
Fijuk lokomotive
prije prelaza
upozorava oštro
snijegom zameten put.

Bijeli zvonik
blista na ljetnom suncu
živi akvarel.
Jedrilica na valu
kroz miris soli,
sa zvonika zvuk zvona
more, sunce i ljeto.

Šušte čempresi
obala u mirisnim
bojama ljeta
vozeći magistralom
oduzima dah
pjev zrikavaca na boru
još malo pa Dubrovnik.

Sonja Kokotović, Zagreb

Večer molitve
Povorka mnoštva tiho
uz plamen svijeća
Visoko glas se čuje
Ori se pjesma
Prizivaju samo mir
za čista srca svijeta

Ljubica Šporčić, Sisak

Rasuto zviježđe
vjetar uljuljava brdo
putuju sjene.
Jedan beskućnik luta
bijelim prostranstvom.
Uz ravnodušne ljude
tihi starac posve sam.

Na tom svom putu
u bijelom svijetu
u zovu tuga
za njega nema mjesta.
Svakakve ljude
ti putnici susreću
ravnodušnim cestama.

HAJGA sa bloga HAIKU.HR, Photo: Đ.V.Rožić

Joško Armanda

Gle..crni oblak
potkrada srebreninu
iz mog pogleda...

Mihovila Čeperić-Biljan

sunce razmiče
teret kišnih oblaka
u predvečerje

Zvonko Jurčević

smiraj dana –
oblak razvio krošnju
iznad stabla

Tomislav Maretić

zalazak sunca–
svjetlost i tama još se
dodirivaju

Julijana Plenča

sunce prkosi
crnilu iz oblaka
zlateći vodu

Vesna Skočir

Na staru krošnju
kao štaku naslonjen –
pretužni oblak

Štefica Vanjek

dan na izmaku
samoću u granama
prekrit će kiša

Gordana Vlašić

još malo, još malo
ili dan ili noć –
prolistalo stablo

Sonja Buljević

Tanka

Tmina oblaka
nad ogoljenim stablom
u daljini zemlja
opijena zadnjom svjetlošću
dana na izdisaju

Ivanka Konstantino

pozlačen zahod
nad Zemljo se zgrinjajo
temni oblaki ...

pozlačen zapad
iznad Zemlje se nadvijaju
tamni oblaci ...

Prijevod Gordana Vlašić

HAIBUN

Tomislav Maretić, Zagreb: NENADANI SUSRET

Bio sam student kad sam upoznao Slobodan Simića, slikara neobičnog životopisa i izgleda, ujedno vrlo senzibilnu i duhovnu osobu. Jednom me je naslikao zajedno s mojim psom Ringom. Nije bio zadovoljan s tom slikom, no meni se jako svidjela. U to doba nosio sam „studentsku bradu“, a Slobodan je bio i čupav i bradat poput nekog američkog bitmika iz 50-ih ili bolje tada aktualnih hippie iz 70-ih. Sjećao sam se njegovih riječi kako želi da iza njega ostane samo nešto, samo neka slika, crtež, maljarija... koju će netko pogledati i osjetiti ljepotu! Bio je opterećen kratkoćom postojanja.

Život je tada za mene bio brz. Studij medicine, svirke, pjesme, koncerti jazza, prijatelji, ljubav... sve odjednom. Slobodan se odselio i slikao neko vrijeme u Čakovcu. Susreli smo se nakon dugo vremena i tada mi je rekao da uzmem slobodno svoju sliku koja je kod njega. To me razveselilo, taj portret sa svojim psom. Ali nisam stigao. Slobodan je ubrzo potom nenadano umro. Tako sam ostao bez jednog prijatelja i, dakako, neusporedivo manje važno, ali ipak - bez svoje slike.

Život je uvijek jači od smrti, kako veli slovenski pjesnik Eduard Kocbek. Kad sam poslije mirovine otišao raditi u Čakovec pola radnog vremena zbog novonastalih malograđanskih međuljudskih odnosa u Zagrebu na mojem radnom mjestu gdje sam proveo gotovo 40 ljeta susreo sam međimurskog hajjina i umjetnika slikara&kipara Mihaela Štebiha. Sjedili smo u caffèu Kulturnog centra i pričali o najrazličitijim temama. Tada upitah Mihaela je li možda poznao Slobodana. On mi odgovori... „jako dobro, vidiš ova freska na zidu njegovo je djelo!“ U tom trenu prošli su me srsi! Međimurci bi vjerojatno rekli „škroupi“.

freska u kafiću –
nenadani smiješak
pokojnog prijatelja

Enes Kišević: RAZGOVOR U VRTIĆU

„Ne boj se, jesenja ružo, neću te ubrati, samo ću te nosom poljubiti, šapće djevojčica grmu, a dječak se smije pa veli:

–Tvoja mama nosi brdo pod haljinom.

–Nije to brdo, to je moj brat kojega će meni moja mama roditi.

–Tvoja će mama tebi roditi brdo, a ne brata!

–E, neće! Meni će moja mama roditi brata koji će biti velik kao brdo. I jak kao brdo. A onda mu ti samo probaj reći da je brdo. Hajde, probaj! – pa ćeš vidjeti što će biti od tebe!

jesenja ruža –
njen cvijet je jednako lijep
i mada vene

Mihovila Čeperić Biljan: BIJELI OLIJANDER

tišina jutra
u mokroj zemlji samo
žuti kljunovi

O, kako je jutros vrt ispunjen mirisima! Srpanjske zrake šire svjetlosne plohe...

Od kada pamtim u vrtu su uvijek bili olijanderi.

Kada je za hladne zime 2015. jedan bijeli smrznuo, ni mama ni ja nismo mislile da će ga proljetno presađivanje u vrt spasiti, ali, evo, sada je široki grm, gotovo stablo, čiji prepoznatljiv miris lebdi zrakom.

Kroz grane olijandera promatram istočno pročelje kamene ljepotice, simbola grada pod Nehajem. Približavam se.

bijeli pauk
stapa se s laticom
čekajuć plijen

Ovjekovječujem trenutak, bolje rečeno trenutke – paukovo zauzimanje položaja. (Cvjetni pauk- karakterističan je po tome što ne plete mrežu, već ima sposobnost promjene boje u skladu s okolinom).

Dok pregledavam snimljene fotografije olijandera u vrtu, za naš lokalni fotonatječaj – senjski olijanderi, mislim na Hirošimu. Zašto? Nakon bačene atomske bombe prvo je procvjetao bijeli olijander...

jutarnja zvona
miris olijandera
spaja gradove

Vjeko Sumić, Split/Beograd: Haibun 1

Pûsti brodovi.
Osjet svježine mora
i škripe konopa.

Pûsti kaići.
Čûti se 'ladno more
i škripe konopa.

U hladne mjesece, male luke vezuju svoje brodove vrlo blizu i vrlo usko, pokrivaju ih ceradama i štite od zime, vjetra, sudaranja i oluje. U tom sabivenom novom habitatu, šetajući lukom među njima, 'ladni nalet vjetra dobaci kapljice najsitnije morske pjene na lice prolaznika. Osjećaj hladnoće se miješa s mirisom soli i mora, a sve to prati zvuk napinjanja i škripanja velikog broja konopa koji drže sve te brodove na okupu, na sigurnom.

Vjeko Sumić, Split/Beograd: Haibun 2

Prolaze snjegovi.
Dobre i loše uspomene
blijede...

Živeći na moru kao dijete, nisam imao znanje o snijegu. Sad u kasnijim godinama, snijeg mi je prerastao u nešto posve drugo, doduše, on je uvijek ostao isti *Snijeg*, iako ga prije nisam poznavao kako ga sad poznajem. U susretu s ovim novim, dubljim značajem, ne mogu si pomoći da ga gledam s nostalgijom u očima, nostalgijom neznanja.

Dok pada, mene hvata sjetni osjećaj koji me podsjeti na trenutak kad nisam ništa znao o njemu, tada kao dijete misleći da je to jedno nedostajuće iskustvo, a zapravo to neznanje je bilo puno šire nego iskustvo koje nosim sada nakon svih zima na kontinentu.

Ipak ne odustajem, starost se bliži, zaborav će nastupiti i onda, barem se nadam, ću sjediti kraj mora i kontemplirati kako to netko može biti opčinjen nečim bijelim i hladnim na vrhu planine...

Franjo Ordanić: BADNJAK

Najnapetiji dan u mome djetinjstvu bio je Badnjak. Od rane zore pekli smo na ražnju prase. Izmjenjivali smo se oko vrtenja, grijući se pored užarenog ognjišta. Pred večer otac bi nasadio bor kojeg bismo svi zajedno kitili. Kradom smo štipali kožicu s pečenice.

Badnjak
dječje nepodopštine
otkriva Božić

Nataša Ilić: ODGOVOR

Nedjeljno poslijepodne na balkonu. Gledam panoramu tihe jezgre baroknog grada dok se zadnji oblacić dima dogorjele cigarete stapa sa sivilom neba. U ovom gradu vrijeme stoji, razmišljam. Tišina zaustavlja vrijeme. U mislima gledam djevojčicu krupnih kestenjastih očiju i iste boje

kovrčave kose. Djevojčica sjedi pokraj mene za drvenom školskom klupom i pokušava u mojem testu vidjeti matematička rješenja. Od tada je prošlo više od tri desetljeća, računam. Lice pokraj mene je uokvireno istom kosom i iste oči sada gledaju u mene očekujući odgovor na pitanje koje mi je uputila pogledom. Šutim da ne poremetim tišinu. Šutnja prelazi u zanos...

prolom oblaka
jeka crkvenih zvona
u grmljavini

Nina Kovačić: U MAGLI

Maglovita jesenja nedjelja. Bez sata ne znaš je li podne ili sumrak. Vlaga sipi s nevidljivog neba i diže se iz nakvašene zemlje stvarajući gustu, jedva prozirnu zavjesu. Razgrčem je pogledom dok oprezno pratim zavoje pločnika. Toplo sam odjevena, dlanovi su u džepovima i šetnja je ugodna.

prvi koraci
bez majčine ruke
još nesigurni

Prošlo je vrijeme ručka, ali u gustom zraku ostao je miris pečene janjetine i krumpira što se provukao kroz otvoreni prozor nečije kuhinje. Ulicom odjekuju moji koraci. Nejasna silueta izroni preda mnom na križanju pa se rasplinu u gustoći sićušnih čestica.

negdje u krošnji
utihnu uplašeni
klepet krila

Domagoj Brkić: BUKOVICA - Hommage Reneu Matoušku (1958.-1991.)

Nakon što je vjetar odnio i ono malo zemlje, kamen je ostao gol. Kiše nikad nije bilo dovoljno, a u ljetnim mjesecima nije padala nikako. U takvim uvjetima na vapnenačkoj zaravni prošaranog brdima - Bukovici, unatrag

dvije tisuće godina ostajali su na kršu samo stočari ovčari i njihovi uporni neprijatelji – vukovi. Bili su zajedno i gospodari i zatvorenici tog sumornog pejzaža određenog hladnim zimskim vjetrom – burom i nesnosnom ljetnom žegom – zvizdanom. Nisu se postavljali po nikakvoj hijerarhiji jedni iznad drugih, niti je bilo nekakvog natjecanja među njima za primat u tom negostoljubivom okolišu. “*Život im je bio vječna borba s prirodom i za prirodu*»*. Jedini razlog njihova sukoba bio je taj što su stočari gojili ovce, a vukovi su uvijek znali pronaći stado i napraviti pokolj.

Gladni vukovi
slijede putokaze
ovčji *brabonjci*

Brza zvonjava
zvona ovna zvonara
vučja opasnost

Utiha
u crveno obojeno
ovčje runo

Pritisnuti nevoljom i terorom krvoločnih zvijeri, ovčari kao ljudi zaokupljeni isključivo brigom za stado, ne razmišljaju previše o tome kako i koliko su vukovi opasni, niti plaču nad teškom sudbinom, već logikom očajnih siromaha postaju vučari – lovci na vukove. Traganje i lov na vukove znali su potrajati mjesecima. Nakon hvatanja vuka, njegova oderana koža natakuta na manji ražanj i ispunjena slamom kruži selima uz tradicijske napjeve „dajte vuku slanine, da ne silazi s planine“, „dajte vuku vunice, da ne kolje junice“, dok se vučare dariva hranom, odjećom i novcem. Vučari i čobani ovim običajem ne slave pobjedu nad vukovima, svjesni da su se samo privremeno riješili opasnosti, te da će se sasvim sigurno i to jako brzo pojaviti novi vuk, pa običaj proslave izvode kao ritual kojim na svoj način iskazuju poštovanje ubijenom neprijatelju - vuku, usput ga darivajući kako bi pridobili naklonost sudbine i novih vukova koji će doći, vjerujući da tako štite stado od novih stradanja.

Jeka pucnjeva
vukovi se vuku
krišom po kršu

U plitkoj škrapu
bije se vuče kosti
isprane kišom

Ispunjen slamom
vuk kruži selima
skuplja darove

Nakon što je stado zaštićeno od vukova, ovčari se moraju u surovom okolišu oskudnom hranom i vodom, pobrinuti za stado i sačuvati ga od gladi i žeđi. Ljeti u Bukovici zbog surovog okoliša i orkanskih udara bure trave za ispašu stoke nema, čak je i drveće niže i manje nego drugdje, pa tako drvo graba ostane u nekakvom patuljasto-grmolikom obliku i postane grabić - bonsai verzija graba obrađena sušom i burom. Prinudeni na snalaženje i traženje ispaše i vode, ovčari na kraju svakog proljeća svoja stada gone u planinu Velebit, a sa stadom sele i sebe, noseći svu svoju oskudnu imovinu, nešto odjeće, alat i posuđe. U planini žive nomadskim životom krećući se zajedno sa stadom u potrazi za ispašom i vodom, sve do jeseni kada stada dojavu natrag u Bukovicu, te ih prorijede koljući odabrani dio ovaca, tako da se ovcama nikako ne piše dobro, jedino pitanje je, hoće li ih pojesti vukovi ili čobani?

Janjeća koža
suši se na buri
u selu fešta

Ispod stola
janjeće kosti glođe
pas tornjak

Čobana grije
runo ovce dvizice
utkano u aljak

Naposljetku, vukovi su od istrebljenja i nestanka spašeni zakonom - proglašeni su ugroženom i zakonom zaštićenom vrstom, na koju je lov zabranjen. Za ovce je također isplaniran program zaštite i uzgoja, osobito autohtonih pasmina, ali s isključivom namjerom da bi ih se i dalje na kraju uzgojnog procesa moglo pojesti, jer kad Bog nekog stvori kao ovcu, ona i

ne može imati prevelikih očekivanja od svoga kratkog života – postoji da je netko ošiša i pojede.

Krvoločni vuk
kolje stado bez straha
ima imunitet

Proslava zakona
o zaštiti ovaca
uz janjetinu

Ovca na prelu
krije se ispod peke
i na vretenu.

Manje poznate riječi:

dvizica (dvizac, dvize)- mlada ovca stara dvije godine, starija od janjeta i mlađa od ovce;

aljak odjevni predmet, grubo tkana topla zimska kabanica od ovčje vune, koriste je čobani;

dojaviti - glagol, u ovom slučaju označava sigurno dovođenje stada negdje (dojaviti stado, dojaviti ovce);.

prelo - večernje okupljanje uz usputni rad (npr. pređenje), zabavu i hranu, nakon dovršenog dnevnog posla (riječ dolazi od glagola presti).

* “Život mu je bio vječna borba s prirodom i za prirodu.” - citat iz haibuna «Samuraj ide sam u raj», Renea Matoušeka, - objavljeno posthumno 1995.g, u publikaciji - monografiji «Hrvatska riječ u Srijemu»

** */bacim pogled/ brabonjci* - dio haikua Renea Matoušeka, iz vremena kada kao stomatolog radi u Bukovici (1985-1990.g.). Haiku je objavljen u dnevnim novinama (ne sjećam se kojim), gdje sam ga pročitao. Rezultat tog upamćenog dijela haikua, uz ostale radove Renea Matoušeka nastale u Bukovici i mojih sjećanja iz djetinjstva u Bukovici, je ovaj haibun.

Miroslav Vurdelja: NA RIJECI

U svitanje iza kišne noći idem u ribolov. S guste visoke trave otežalim nogavicama skupljam rosu, a krila u letu uplašena mojim prolaskom, ni Argusovim očima ne bih mogao skupiti. Volim biti uz rijeku, udisati njen miris i osjećati je kao živo biće, kao dio sebe ili sebe kao dio nje. Ribama od mene ne prijeti opasnost. Umjesto njih, zjenicama lovim virove što izranjaju i nestaju s glatke površine u kojoj se ogledaju mladolisne rakite.

pramenje magle
poigrava se vjetar
s oblicima

Nepomičan i zagledan u spojene kapljice, osjećam snagu izdigloga sunca tek kad mi njegov ljeskavi odbljesak postaje neugodan. To je znak za rastanak. Sklapajući svoj teleskopski ribarski štap, opraštam se s rijekom prateći je pogledom do mjesta gdje ona u blagom luku obilazi stjenovite gromade i nastavlja svoj put do velike slane vode u kojoj će nestati.

na odredištu
izgubio sam radost
putovanja

Milka Vurdelja: MOJA SOBA

Uvijek je tu kad je trebam i ne ljuti se ako zakasnim. U njoj nikad nisam sama. Čim uđem, dočeka me glatka površina ormara. Dotaknem ga umjesto pozdrava i odlažem odjeću na vješalice. Dok ga zatvaram, on zaškripi kao da mi nije stigao povjeriti nešto važno. Na stolu poredane knjige i bilježnice šire listove poput ruku što se spremaju dati ili primiti prijateljski zagrljaj. Sad je soba ispunjena mojim disanjem, listanjem stranica i šumom olovke koja ostavlja tragove na bjelini papira, a sat jednolično otkucava vrijeme.

promrzle noge
grije majčina dušica
iz šalice

Ustajem sa stolca, protežem se i prilazim peći u kutu. Privlači me toplinom i pucketanjem cjepanica obavijenih bukćećim plamićcima i iskrama. Pogledom kroz prozor hvatam pahuljice što sipe iz tame. One izmiču i nestaju u svom razigranom plesu. Ja lovim druge i tako igra traje. Umorna zavlaciš se ispod pokrivača i spuštam glavu na šuštavu jastučnicu. Iz mraka me gledaju blijedi zidovi. Prema njima osjećam posebnu naklonost i povjerenje. To su moji čuvari koji nikada ne traže niti očekuju zahvalnost. Ali, uvijek šute.

bezbroy listića
na krhkim stabljikama
kućne sreće

Antonija Željka Kahlik: KAMELIJE

Zaustavi mi pogled kraljica ljepote ovoga jutra. Kao lepezu raširila je svoje latice i plijeni pogled, zalazi u dušu, osvaja misli i pokret zaustavlja. Još samo nekoliko dana gizdavo će suncu nuditi svoje lice, umivati ga rosom i kapima nebeskih suza. Promatram ju već daniima i pokušavam pojmiti radost zbog tog cvijeta što me svaki put obuzima iznova.

Ponovo cvate
kamelija – a i ja
još sam tu.

Grozdana Drašković: VULJKA SUBOUTA (Humski dijalekt)

F cerkvi je Kristušof group. Zvoun ne zvoni. Ut Vuljkega petka je i f hiži tišina. Radio je vgašjen. Na šporheti se kuhajo klobase za žegin. Hren je skopan i spucan. Mladi ljuk tudi. Hamica i orehjača se že h špajzi hladijo. Jajce smo djali h teinke najlonske štrampe, obložili z listjum detelje, srteize i regveda. Kuhale so se v lupinah ut rdečega ljuka. Zešle so leipe pisainke - rjave z zelenkastim štambiljom ut traf. Malo smo jih namazali z mašuj ka bi meile leipši šain. Samo še kušarico treiba okrainčljati ka bou kredik za h cerkvo.

ober oltara
zvija se dim tamjana
ministrant kašlje

VELIKA SUBOTA

U crkvi je Kristov grob. Zvono ne zvoni. Od Velikog petka je i u kući tišina. Radio je isključen. Na štednjaku se kuhaju kobasice za blagoslov. Hren je iskopan i očišćen. Mladi luk također. Šunka i pogača od oraha se već u smočnici hlade. Jaja smo dali u tanke najlonke, obložili s listovima djeteline, srčenjaka i maslačka. Kuhala su se u ljusci od crvenog luka. Ispale su lijepe pisanice - smeđe sa zelenkastim otiskom od trava. Malo smo ih premazali s masti da bi imale ljepši sjaj. Samo još košaricu treba ukrasiti da bude spremna za u crkvu.

iznad oltara
savija se dim tamjana
ministrant kašlje

Rajka Anđelić Maslavarić: NONIN SAN (Bakin san)

None na škoju nosile su čornu robu.

Udovica u čorno sva od glovie do poda,
one druge ušile rakom bili suomo da viri.

U bavul , na šufitu, nona paričala
robu čornu, novu,

za obuč je kad arivo vrime
za portit Bogu.

Nojstarija unuka nonu volila,
kad bi mat bila idna

noni bi se pod traveršun sakrila.

Jedno jutro rekla non nona:

„Znoš, snila son lipi son.“

Da non se pokojni ukozo,

bila je u svilenoj vešti

i bilemu velu

škoj – otok

čorno – crno

bavul na šufitu – sanduk

arivo – dođe

portit – otići

idna – ljuta

traveršun – kecelja

ukozo – prikazao

vešti – haljini

I bi ona duošla guor njemu.	
Da će opeta biti mloda i lipa,	
a ovuon će je čekot na vrota Raja.	ovuon – on
Povirovala nona u son,	
vartila se po kamari cili don,	
na glos govorila kako će se opeta odat	odat – udati
za istega čovika iz pasonega vika.	pasonega – prošlog
Onda se razbolila.	
Nikako pri večere kako šterika se ugosila.	
Obukli su je u svilenu veštu,	sira – sijeda
a sira non glova-veleta od tila.	
Kraj none se , kako je užonca,	užonca – običaj
cilu nuoč sidilo i molilo.	
Unuku čapo stroh,	čapo – uhvatio strah
Čo , ako moja nona ovako lipa,	čo – što
Ispod cviča, oživi a ne more	
Iz karsila vonka.	karsil – mrtvački sanduk
Stresa se i zaspola.	
Nonu je snila da non govori:	
Znoš, sve je onako somo	
Je visoko i daleko	
a ovoun me, kako je obečo,	obečo – obećao
guor čeko.	guor čeko – gore čekao

Škoj ditinjstva
prokopono žolo
smihon.

Otok djetinjstva
prokopano žalo
smijehom.

HAIKU PUTOPIS IZ JAPANA

Dejan Pavlinović: OSMIJESI POD TREŠNJAMA

Kanazawa: Vrt Kenrokuen
smatra se jednim od najljepših
vrtova u Japanu

Fotografija: Dejan Pavlinović

Tijekom ugodnog leta prema Tokiju sjetih se slavnog Bashōvog putopisa *Uskom stazom prema dalekom sjeveru* i osjetih, čini mi se, slično uzbuđenje i radost. Njegovo putovanje, moje putovanje, hodočašće, sudba, znatiželja ili samo turizam, u mojem slučaju, tko će ga znati? Što me to goni na moj odabrani daleki put? Aviončić na ekranu polako se miče preko Sirije. Ili možda Iraka? Pogledam kroz prozorčić, no vidim samo mrak.

deset tisuća metara
iznad boli i i patnje
jedem svoju večeru

Tokijska proljetna večer brzo se pretvara u noć. Posebna i jedinstvena je. Tu sam, konačno. Stigao sam. Avantura može početi. Kasno uspijevam zaspati uz slatki osjećaj neizvjesnosti.

Subotnje jutro je sivo i tmurno, ali umjesto kiše tu je mnoštvo ljudi koje hita prema parkovima i rijeci. *Sakura* je u punom jeku. I nas nosi gomila od stanice do stanice pa sve do *Ueno parka*. Prizor raznobojnih, uglavnom plavih, cerada na kojima su se već smjestile cijele obitelji, prijatelji, kolege s posla i pokoji turist, zasljepljuje ona iskonska bjelina trešnjinog cvata koja nadsvođuje sve te, meni tada i odjednom, drage i bliske strance koji dijele isto divljenje i sreću prema tom malom cvjetiću kratkoga sjaja.

Tokio: Ueno park i hanami
svetkovina u punom jeku

Fotografija Dejan Pavlinović

hanami ...
procvjetali osmijesi
pod trešnjama

Sličan prizor i osjećaj kasnije se ponavlja i u *Asakusi* te uz rijeku *Sumidu*. Zanimljivo je da se ljudi uz *Sumidu* uglavnom kreću uzvodno, a ja, pak, niz rijeku. Tako sam mogao dobro promatrati lica i pokrete prolaznika, uglavnom u selfie pozama ispred ili ispod stabala trešanja dok i jedni i drugi nisu polako iščeznuli. Rijeka me na kraju dovodi mojem izvoru i inspiraciji blizu *Bashō muzeja*. Samo dva tri ribiča, Basho i ja.

Bashōv kip...
Sumida i dalje teče
bez riječi

Volim beton. Instinktivna i neočekivana misao, ali volim ovaj beton, stakla, neone, reklame, taksije, buku, gužvu velegrada. Sa 45. kata *Tokyo Metropolitan Government Building* vidim svu tu betonsku džunglu kao na dlanu. Ipak, više mi se sviđa biti dio tog mravinjaka dolje, na samom tlu, odakle je jednom sve krenulo, i otišlo u nebesa.

plutaju oblaci
na neboderima Shinjukua ...
zrcali se grad

Tražim planinu *Fuji*. Vidio sam je na toliko slika, ali želim ju vidjeti. Gledati. Tamo negdje bi trebao biti ON. Veliki div uporno se skriva predamnom, još jednim zadržanim podanikom. Gledaju drugi, gledam i ja u

sumaglicu, strpljivo oponašajući njihovu strpljivost. I konačno, polako izvire ta bjelina, jača, veća i moćnija od bilo koje druge bjeline, uzdižući se iz zemlje i prodirući u samo nebo. Kako li je tek u podnožju?!

Enoshima most ...
gdje mnoge oči traže
planinu Fuji

Shinkansen je čudo prirode. Možda jednako čudo kao i cvat trešnje, iako svjesno pretjerujem. Ipak, sličan je ushit i uzbuđenje. Ono dječaćko, već davno zaboravljeno, dok se diviš tom moćnom izgledu, udobnosti i brzini, pogledom uperenim u urbane pejzaže koji se, tijekom izlaska iz grada, brzo izmjenjuju i napokon nestaju ulaskom u zaleđe sa čistim pogledom na japanske Alpe prema sjeveru. Odjednom se sve smiruje i poprima jedan meditativni ton. Osjetih potrebu da pišem.

niz obronak
zavijugala bijela rijeka ...
procvale trešnje

usred potoka
osamljeni kamen
goni vodu

Kanazawa je stari samurajski grad, netaknut od savezničkog bombardiranja, s dobro očuvanom samurajskom gradskom jezgrom i drvenim čajnim kućama u povijesnoj četvrti gejša. Šetajući, tijelom i mislima ponirem duboko u to vrijeme, vrijeme koje je prošlo i ovdje miruje i, samo za mene, sada ponovno teče.

Nomurina kuća ...
o starom samuraju govore
ribnjak i vrt

stara fontana
umalo dosegnula
procvalu trešnju

Blizu je *Kenrokuen*, jedan od najljepših vrtova Japana, kažu. I doista, dugo nisu sva moja čula bila tako izoštrana i istovremeno radila punom snagom pretvarajući me u bespomoćnu osjetilnu spužvu koja je, već natopljena, i dalje upijala i primala sve senzacije ovog posebnog svemira isprepletenog potočićima, jezercima, skrovitim i vijugavim stazama, okruženima snovitim stablima i biljnim svijetom. Kao da ih je Hayao Miyazaki preslikao u stvarnost. I samo doći ovdje bilo bi dovoljno.

u potoku
samo trešnjin cvat
miruje

Prvi koraci širokim ulicama Hirošime, vruć proljetni dan, tramvaji, parkovi, otvoreni prostori te uglavnom arhitektura, iz druge polovice prošloga stoljeća, ističu posebnost ovog mjesta. Nešto mi se ovdje čini jako poznatim i već doživljenim. Sjetih se Zagreba. Dok tramvaj lagano klizi dugom i ugrijanom avenijom *Aioidori* prema rijeci *Ota*, promatram ljude kako prilično bezbrižno i opušteno hodaju od jednog hlada do drugog idući nekamo svojim poslom. Ovaj grad je doista drugačiji. Na otoku usred rijeke već se nazire *Spomen park mira* sa svojim spomenicima i *Memorijalnim muzejom mira*. Izlazim i odmah se mijenja raspoloženje. Ljudi su tiši, pokunjeni i uronjeni u neke vlastite misli. Kao da ulazim u jednu drugu stvarnost. Jedino isto sunce i dalje prži, no sada još jače.

Kupola atomske bombe ...
naspram cijelog neba
samotni oblak

laticu trešnje
sa grančice istisne
kap kiše

Otok *Miyajima* obavijen je sivim oblacima i okupan neumornim kapima jutarnje kiše. Već s kopna odaje tu svoju mitsku veličinu, izgled i značenje. Približavanjem trajekta samom otoku, velika crvena vrata usred mora otvaraju ulaz u sveti prostor i samo svetište *Itsukushima*, koje opet, poput krvne žile, goni rijeku ljudi i kišu s njima ka svojoj krajnjoj i opet polaznoj točki, velikom crvenom *toriju*. Veličanstven i postojan spomenik uzdiže

se iz sivog mora i kišne magle poput materijaliziranog otkrivenja. Istinski simbol Japana, svojom veličinom i oblikom, dostojno i argumentirano brani sveprisutnu rasprostanjenost toriija diljem Zemlje Izlazećeg Sunca.

Miyajima izdaleka ...
sa otokom plutaju
i sivi oblaci

Nakon dva dana, no ipak na vrijeme, shvatih što me najviše zanima u Kyotu. Sama ponuda i prisustvo mnoštva hramova i znamenitosti ove drevne carske prijestolnice pretvorilo se u užurbano hodanje i bojazan da se ne propusti nešto važno. Možda bi sposobnost bilokacije donekle utažilo tu žeđ, ali nisam te sreće. Doživljaj blaženog mira i rajski usklađene ljepote zen vrtova bilo je ono što sam podsvjesno tražio i na kraju dobio.

novo zeleno
zelenije od prethodnog zelenog ...
Ginkakuji vrt

pod trešnjom
ružičastim oblačićima
prekriveno nebo

Kod Ginkakuji hrama, uz samo podnožje brda, nailazim na kanal i rječicu uz koju se, dužinom od dva kilometra, proteže *Filozofski put*. Prolazeći pored nekoliko hramova i nadsvođena svom svojom dužinom trešnjinim stablima, u zelenom šumskom okruženju, ovo je uvijek bila omiljena šetnica filozofa, umjetnika, slikara, pisaca i drugih željnih inspiracije, mira i zen kontemplacije. I ja tako sljedim trešnju po trešnju po tepihu od latica, uz žuborenje vode i zvuk *kota*, koji dopire negdje iz daljine.

rijeka i slikar ...
uzvodno i nizvodno
plutaju slike

Konpukuji hram bi mi vjerojatno ostao nezamijećen u mnoštvu većih i poznatijih hramova u Kyotu da tamo nije pokopan jedan od velike četvorke

velikih japanskih haiku pjesnika, majstor *Yosa Buson*. Tako i mene put dovodi do periferije grada pa labirintom uličica do hrama stiješnjenog između rubnih kuća i šume pod obronkom brda. Začuden pogled upravitelja i, pretpostavljam, njegove supruge, upućuje na činjenicu da smo jedini gosti tog trenutka, i k tome još 'gaijini'. Do kraja našeg razgleda susrećemo još dva posjetitelja koji su, osjećam, došli sa istim ciljem. Busonov grob je na kraju puteljka u već šumovitom dijelu obronka i groblja gdje se zelenilo i nadgrobno kamenje stapaju u jedno mistično jedinstvo. Kućica, u kojoj je tijekom svojih posjeta Kyotu znao odsjesti i Bashō, nalazi se na pola puta i s visine, u potpunoj tišini, nadgleda lijepi kameni vrt i sam hram u podnožju.

Gichu-ji hram i grob Matsua Bashōa

Fotografija Dejan Pavlinović

uskom stazom
prema Bashōvoj kolibi
Busonov grob

Arashiyama je šumovit dio grada u podnožju brda uz rijeku na istočnom rubu Kyota čiji ladanjski izgled i atmosferu upotpunjuje i poznati hramu *Tenryuji*. Na velikoj površini, s nekoliko popratnih zgrada, ističe se središnji zen vrt i jezerce u koje svim svojim zelenilom uranja šuma klizeći niz strme padine brda. Čaroliju boja procvalog cvijeća i stabala povremeno prekidaju posjetitelji u raznim selfie pozama, pokušavajući ovjekovječiti stalnost i prolaznost ove ljepote. Jedini kojeg se sve to, naizgled, ne tiče je zaposlenik ili možda redovnik, koji strpljivo i predano, u čučenju, prstima prebire po vanzemaljskoj zelenoj mahovini tražeći i nalazeći uljeza.

u drevnom hramu
stari čuvar opet skuplja
nove latice

U neposrednoj blizini hrama nalazi se poznata bambusova šuma. Visoke krošnje nadsvođuju dugu stazu poput zelenog tunela i zaklanjaju pogled k nebu te stvaraju ugodan hlad šetačima ovog vrlo toplog proljetnog dana. Zadivljujuća je ta šuma sa ogromnim stablima bambusa koje sam nekoć kao klinac zamišljao i doživljavao kao nešto nalik trstici.

visoke krošnje
nad bambusovom šumom
ponijele nebo

Posljednji je dan u Kyotu i Japanu. Jutro je vedro, toplo i nekako posebno. Odlazim na zadnje počivalište velikog pjesnika i majstora *Matsua Bashōa*. Nakon polusatne vožnje vlakom od Kyota uzbuđenje raste pri silasku u grad *Otsu* na jezeru *Biwa*, koje je posebno volio Bashō zbog svoje ljepote i osobitih ljudi. Kratka šetnja od stanice Zeze do *Gichuji hrama* nije ničim naslućivala da me čeka nešto iznimno. Uobičajenu vrevu uličnih trgovaca i gradskog prometa ubrzo napuštam, skrenuvši uskom ulicom u mirnu rezidencijalnu četvrt. Bez drugih posjetitelja te opasan kućama na bočnim stranama i dječjim vrtićem na stražnjoj strani, *Gichuji* je oaza mira i kontemplacije. Već sa ulaza vidi se mali muzej, maleno svetište te Bashōva koliba i nevelik ribnjak u središtu vrta, no za Bashōv grob treba, nad jarko zelenom mahovinom po kamenom popločanom stazicom, napraviti dvadesetak koraka pored nekoliko grobova do posljednjeg počivališta velikog majstora. Točno do središta ovog malog svemira. Obuzet uzbuđenjem i nevjericom i ja se nalazim u središtu, ali sad vlastitih osjećaja i dojmova nakupljenih tijekom ovog dvotjednog putovanja i, za mene, hodočašća ovom predivnom zemljom. Stojeći pred skromnim grobom jednog velikog čovjeka duboko se naklonim i izmolim zahvalu.

običan kamen ...
ciku obližnje škole
osluškuje Bashō

Tokio: Statua Matsua Bashōa
ispred Bashō muzeja uz rijeku
Sumidu

Fotografija Dejan Pavlinović

RAZGOVOR: Nada Zidar-Bogadi, Zagreb

Razgovor vodila Nina Kovačić

NK: Vrlo ste samozatajni kada govorite o sebi, ali umjesto vas govori vaš opus. Pišete poeziju, haikue, kratku prozu, basne, epigrame i stihovane igrokaze za djecu. Objavili ste desetak knjiga i slikovnica za djecu te četiri knjige haiku-poezije. Vaša djela uvrštena su u brojne časopise namijenjene djeci i mladima, književne zbornike, antologije, čitanke, lektiru, stručne i znanstvene knjige i časopise. Članica ste Društva hrvatskih književnika i Hrvatskog društva književnika za djecu i mlade. Nalazimo vas i u *Hrvatskoj*

književnoj enciklopediji Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža.

Molim vas da zajedno uđemo u vremeplov i proputujemo danima vašeg stvaralaštva. Neka prva postaja na tom putu bude vaš književni početak. Prvu knjigu *Mjesečev sin* objavili ste dok ste bili apsolventica na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

NZB: Još kao srednjoškolka, a pohađala sam tada petogodišnju Školu primijenjene umjetnosti u Zagrebu (1972.-1977.), počela sam ozbiljnije pisati poeziju. Kažem ozbiljnije, jer sam prvu pjesmu napisala još kao učenica 7. razreda OŠ Braća Ribar (danas OŠ Horvati) u Zagrebu. Pjesma je nosila naslov „Osvrni se“, a objavljena je u časopisu „*Male novine*“ (broj 823, Sarajevo, 1972.).

Nakon poznanstva s poznatom lutkaricom Vlastom Pokrivkom, počela sam pisati za amatersko lutkarsko kazalište KVAK kojem je Vlasta bila i osnivačica i vrijedna voditeljica i Duša svih lutaka. Njezina vajang lutka Mjesec, načinjena od tikve, svilenkastoga konca i dvije indijske marama, lutka kojoj je i velika književnica Vesna Krmpotić posvetila knjigu (*U krugu svjetlosti*, Školska knjiga, 1996.), posebno me očarala!

To me poznanstvo definitivno privuklo djeci i pisanju za djecu. Tako se dogodilo da su 1979. godine u knjizi Vlaste Pokrivke *Dijete i scenska lutka* tiskani i moji prvi tekstovi za djecu.

Kao studentica na studiju jugoslavenskih jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (1979.-1984.), nastavila sam pisati za svoju dušu i objavljivati pjesme u radijskim emisijama i dječjim časopisima.

Tako sam u razdoblju od 1979. do 1983. priredila i svoj prvi rukopis pjesama za djecu *Čaj od šimširovine*, za isti dobila financijsku potporu na natječaju za poticaj književnog stvaralaštva, a Dalibor Cvitan, poznati književni kritičar, tada je o rukopisu napisao: „...selekcijom svega desetak pjesama iz ove inače opsežne zbirke „Čaj od šimširovine“ zacijelo bi postala izuzetno književnoumjetnički konzistentna knjiga, s nekoliko antologijskih pjesničkih ostvarenja unutar najraširenijeg i najkomunikativnijeg modela pisanja za djecu, tzv. mitskog semantičnog subjektiviteta.“

Nažalost, u to vrijeme za taj moj rukopis niti jedan izdavač nije pokazao zanimanje. Kod većine izdavača prevladavalo je mišljenje da se poezija, a pogotovo poezija za djecu, ne čita i stoga je čisti gubitak objavljivati je. Do danas se, nažalost, situacija nije puno promijenila!

Nakon rukopisa *Čaj od šimširovine* koji, na moju veliku žalost, nikada nije objavljen pripremila sam novi rukopis pjesama za djecu pod nazivom *Mjesečev sin* (Školske novine, 1984., Zagreb). U novi rukopis uvrstila sam i ponajbolje pjesme iz prvoga, nikada objavljenog rukopisa *Čaj od šimširovine*. Knjigu poezije za djecu *Mjesečev sin* objavila sam još kao apsolventica na Filozofskom fakultetu (1984.), a pogovor knjizi napisao je poznati književni kritičar i teoretičar hrvatske književnosti za djecu i mlade prof. dr. Joža Skok, koji je bio predavač na Katedri za noviju hrvatsku književnost Filozofskog fakulteta i moj mentor jer sam za diplomski rad odabrala poeziju Grigora Viteza, začetnika hrvatske moderne poezije za djecu.

ružmarin cvate
moram mu dodirnuti
miris

(„Proljeće trči za dječakovom loptom“, 2016.)

NK: U knjizi *Primjeri iz dječje književnosti* (Diklić, Težak, Zalar) naglašena je važnost slikovnica kao prvih knjiga s kojima se djeca susreću, a sve što je u životu prvo (prvi dječji koraci, prve izgovorene riječi, prvi izlet, prvi gledani film, prva ljubav) ima i posebnu važnost i značenje, izrazitije se i jače usijeca u našu dušu, dulje se pamti i snažnije utječe na formiranje karaktera. Sjećate li se prvih slikovnica koje ste pročitali?

NZB: Rođena sam u veljači 1957. godine, što znači da sam bila dijete kasnih pedesetih i ranih šezdesetih godina prošlog stoljeća. To naglašavam stoga jer u to vrijeme nije bilo toliko književnika koji pišu za djecu kao danas, a nije bilo ni toliko prelijepih slikovnica kakvima danas možemo obradovati naše mališane. Moram priznati da se zaista ne sjećam svoje prve slikovnice.

danima leži
s lutkom u rukama
a vani snijeg

(„Šešir pun mjesečine“, 1994.)

NK: Uspijevaju li se slikovnice nositi s najezdom animiranih filmova, video-igricama i drugim modernim oblicima multimedijalnih komunikacija? Kako ojačati društvene mehanizme koji će pomoći djeci da odmalena nauče razlikovati umjetnički i estetički vrijedno od kiča?

NZB: Po završetku studija 1985. godine, radila sam kratko u prosvjeti kao profesorica hrvatskoga jezika i književnosti (OŠ Mladost i SŠ Ruđera Boškovića u Zagrebu), a potom kao tajnica u redakciji književnog lista za djecu „*Radost*“ (od 1987. do 1991.). Baš zbog iskustva koje nosim iz redakcije najpoznatijeg časopisa za djecu u kojem su svoje ilustracije tekstova za djecu objavljivali najpoznatiji slikari (Mladen Veža, Ivica Antolčić, Josip Biffel, Francina Dolenec, Đuro Seder i dr.) mogu s velikom sigurnošću reći da su za to područje najviše odgovorni odrasli: roditelji i odgajatelji koji djeci ne bi trebali omogućiti doticaj s kič slikovnicama i sadržajima. Odgovornost je svakako i na izdavačima samih slikovnica koji bi tržištu odnosno malim čitateljima trebali ponuditi vrhunski proizvod. No uvijek ima izdavača koji žele brzo zaraditi na kičastim i jeftinim slikovnicama jer znaju da bi ih autorska slikovnica s ilustracijama nekog poznatog i priznatog likovnog umjetnika koštala više i samim tim bi se, kao skuplji proizvod, teže prodavala. Mnogim izdavačima knjiga je ipak samo proizvod koji treba dobro i brzo prodati!

Osobno podržavam korelaciju književnog teksta i filmskog djela: animirani filmovi sigurno neće ugroziti pisanu riječ, odnosno knjigu/slikovnicu. Držim da i multimedijalna komunikacija može itekako pozitivno utjecati na male čitatelje i gledatelje kao svojevrsna motivacija za čitanje. To mogu svaki put vidjeti na književnim susretima s malim učenicima koji za lektiru

u 2. razredu osnovne škole čitaju moju knjigu basni *Sretan cvrčak*. Prema istoimenoj basni snimljen je i animirani film, koji je na Danima hrvatske animacije 2004. godine nagrađen prvom nagradom, a film je na CD-u i dostupan je svim malim čitateljima koji u knjižnici posude ili kupe knjigu *Sretan cvrčak*.

tiha ljetna noć
neboderi rastu do
Mjeseca

(„Proljeće trči za dječakovom loptom“, 2016.)

NK: U jednom intervjuu naveli ste da se na vašoj polici s omiljenim knjigama za djecu nalaze: *Bajke i priče* H. C. Andersena, *Bajke* Braće Grimm, *Priče iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić, *Kad bi drveće hodalo* Grigora Viteza, *Miševi i mačke naglavačke* Luke Paljetka, *Nevidljiva Iva* Zvonimira Baloga. Polica s onim drugim, uvjetno rečeno, knjigama za odrasle koje su na vas utjecale kao da je ostala u sjeni. Možete li nam je malo osvijetliti?

NZB: Imate pravo. Bilo mi je upućeno pitanje o knjigama koje su na mene utjecale u djetinjstvu i to su doista bile gore navedene knjige. Klasici! Kao pučkoškolka došla sam nekako i do jedne knjige koju u toj dobi zasigurno nisam mogla potpuno razumjeti. Bila je to knjiga mađarskog književnika Lajosa Zilahyija *Voda nešto nosi*. Naravno, za vrijeme studija jugoslavenskih jezika i književnosti jako sam puno čitala i otkrivala zanimljive književnike iz Slovenije, Srbije, Makedonije, a istodobno sam gutala poeziju Ivana Slamniga, Slavka Mihalića, Danijela Dragojevića kao i prozu Vesne Krmpotić. Prvi sam put čula za haiku, taj najjapanskiji stih, i Dubravka Ivančana kao i za njegove knjige *Život na selu* i *Leptirova krila*.

u vodi zdenca
odraz Mjeseca - nikad
bliže Mjesecu

(„Nikad bliže mjesecu“, 1992.)

NK: Govoreći o svom djetinjstvu, opisujete sebe kao gradsku djevojčicu prozirne puti koja se za vrijeme praznika kod bake u Bednji preobražava u bednjanskog Tarzana koji luta zagorskim šumama u potrazi za skrivenim vrganjima, penje se po stablima bakina voćnjaka, razgovara s mačkama skitnicama i pripitomljenim puhovima i vjevericama. Ta očaranost prirodom

bitna je karakteristika vašeg stvaralaštva. Kada se kod male kontinentalke rodila velika ljubav prema moru?

NZB: Mislim da je za moju veliku očaranost i ljubav prema moru bila kriva moja bolest – kronični bronhitis! Kao dijete, nakon velike poplave 1964. u Zagrebu, bila sam na višemjesečnom liječenju u Velom Lošinj. Tamo sam pohađala i OŠ „Mario Martinolić“ u Područnom odjelu Dječje bolnice Veli Lošinj. Neizmjerljivo i čarobno plavetnilo koje sam tada prvi put vidjela kao dijete, moju je dječju dušu očaralo za čitav život!

Pedeset je i više godina prošlo od toga prvog susreta s morem, no još i sad, i svaki put kad dolazim u Veli Lošinj, čini mi se da dolazim - kući. Da se vraćam nestvarno lijepom pejzažu moje djetinje duše!

nestašan val
uzme loptu pa je vrati
uzme - vrati

(„Sudbina ruže“, 1997.)

NK: Još uvijek volite lutati prirodom i s njom razgovarati. Danas djeca, koja žive u velikim gradovima, nemaju toliko prilike razgovarati s prirodom vašeg djetinjstva. Na mjestu maslačaka i breza rastu neboderi i trgovački centri, zrak je onečišćen, zagađeni su potoci i rijeke, mikroplastika je prisutna u ribama... Smanjio se prostor nepatvorene i čiste prirode.

NZB: Imate pravo. Ja prirodu volim, prirodu poštujem, u prirodu vjerujem i mogu iskreno reći da je priroda jedini hram u kojem se molim! Priroda je puno starija od ljudskog roda i od ljudskog će se roda znati i obraniti. Da, Čovjek zagađuje Prirodu i nesmiljeno je uništava. I ne razmišlja puno o svojim postupcima kad truje planet na kojem svi živimo. A ovaj planet nam je svima jedini dom. Zar je to tako teško razumjeti? Kad razmišljam o svom domu, na um mi prvo padne zemaljska kugla, plava lopta u beskrajnom svemiru. Jer, sve što volim na tom je planetu. Tu su prelijepi krajolici naše domovine, moj rodni grad Zagreb, moje novozagrebačko naselje Trnsko. I grm ružmarina koji sam prije nekoliko godina posadila ispred svoje zgrade u znak sjećanja na umiljatu mačku zvanu Pero. I beskrajno plavetnilo našeg mora i najdraži mi otok – Lošinj!

U Zagrebu ima zaista puno zelenih površina; rascvate krošnje trešanja i divljih šljiva u proljeće možete vidjeti i nadomak koncertne dvorane „Vatroslav Lisinski“ i na Bundeku i na Jarunu. U Maksimirskom parku ili na Zrinjevcu možete vidjeti i maslačke i tratinčice i tužne vrbe i prekrasne vitke breze i stogodišnje platane. Ako volite zeleno, možete otići na našu Medvednicu ili šetati do mile volje „zelenom potkovom“ bijeloga grada, kako Zagrepčani tepaju svome voljenom gradu.

Mislim da je ovaj problem onečišćenja prirode o kojem govorite prisutniji u razvijenijim zemljama.

maslačci
u proljetnom jurišu
na „Mamuticu“*

(„Proljeće trči za dječakovom loptom“, 2016.)

* zgrada u Zagrebu u kojoj stanuje oko 5000 osoba

NK: Pored prirode, inspiriraju vas univerzalne pjesničke teme: sloboda, ljepota, snovi... Prema Tagoreu – samo ono što činimo s ljubavlju, činimo slobodno. Ako je sloboda mogućnost slobodnog odlučivanja, djelovanja i samoodređenja čovjeka, kako i koliko vam književno stvaralaštvo omogućuje da budete slobodni?

NZB: Nekoliko mojih tekstova u knjizi modernih basni *Sretan cvrčak* problematizira temu slobode. Oduvijek me inspirirala tema slobode (što je sloboda i tko je od nas slobodan) pa nekoliko mojih tekstova o slobodi i govori (u knjizi basni *Sretan cvrčak*, tekstovi: *Sretan cvrčak*, *Bajka o čarobnoj ptici*, *Najbolji gospodar*, *Orao...*).

A kao književnici, sâm čin pisanja pruža mi onaj poznati osjećaj stvaralačke slobode kad svojom imaginacijom stvarate drugu stvarnost, zamišljeni svijet, ili bilježite ono što je većini nevidljivo ili upirete prstom u one „objekte radosne pažnje“, kako je to u recenziji moje prve haiku-knjige *Nikad bliže Mjesecu* napisala književnica Božica Jelušić.

starac u parku
ponosno nosi šešir
pun mjesečine

(„Šešir pun mjesečine“, 1994.)

NK: Volite se smijati, ali i nasmijavati druge. Da se možete pretvoriti u neki veseli lik iz vaših knjiga i slikovnica, koji bi to lik bio?

NZB: Moji igrokazi već desetljećima privlače i nasmijavaju djecu svih uzrasta. Još 1988., kao tajnica u redakciji dječjeg časopisa „*Radost*“, napisala sam igrokaz *Jutro mravlje kraljice*. Taj je igrokaz 1990. uvršten u „*Antologiju hrvatskog dječjeg igrokaza*“ Jože Skoka i do današnjih dana doživio je bezbroj izvedbi u osnovnim školama diljem zemlje i izvan nje.

Igrokaz *Kokoš kod frizera* uvršten je u čitanku za hrvatski jezik za učenike 5. razreda, i već više od desetak godina nezaobilazan je igrokaz na smotrama učeničkog literarnog, dramskog i novinarskog stvaralaštva LiDraNu kao i na školskim pozornicama i školskim priredbama u Hrvatskoj i izvan nje.

Napokon, 2016. godine, objavljen je izbor mojih igrokaza u knjizi *Kokoš kod frizera* (Semafora, 2016., Zagreb). Ministarstvo kulture otkupilo je tristotinjak knjiga pa vjerujem da će se „Kokoš“ moći pronaći u brojnim gradskim knjižnicama.

A da se mogu pretvoriti u neki veseli lik iz mojih knjiga, bila bi to svakako komična kokoš koja neprestano traži idealnog frizera i nikad nije zadovoljna svojom frizurom!

živahan dječak
i svojoj se sjeni penje
na glavu

(„Proljeće trči za dječakovom loptom“, 2016.)

NK: Vaše knjige *Volite li životinje?* (2012.) i *Vrtni patuljak* (2017.) izdala je nakladnička kuća Sipar. Njezin osnivač i direktor je Dubravko Marijanović, pjesnik i haijin. Kako je došlo do te suradnje i kakvu je ulogu odigrao zajednički haiku-senzibilitet?

NZB: Haiku-pjesnika Dubravka Marijanovića upoznala sam na haiku-susretima i druženjima s haiku-pjesnicima u Samoboru gdje je živjela i stvarala veća grupa haiku-pjesnika; najpoznatiji od njih bio je pokojni Darko Plažanin (1957. - 2009.), haiku-pjesnik koji je za svoj neponovljivi haiku (*poslije oluje/dječak briše nebo/sa stolova*) u Japanu dobio jednu od najvećih nagrada - nagradu Grand prix. Dubravko Marijanović, poznati

i nagrađivani haiku-pjesnik, bio je glavni i odgovorni urednik časopisa „*Haiku*“ u kojemu sam godinama objavljivala svoje haiku-stihove. Susretali smo se na brojnim haiku-susretima, a kad je pjesnik Marijanović postao izdavač te pokrenuo svoju izdavačku kuću Sipar, povjerovala sam i u takvu suradnju i tako su nastale prekrasne slikovnice *Volite li životinje?* (2012.), a onda i *Vrtni patuljak* (2017.).

nove cipele
koncert za klavir pratim
s bolom na licu

(„Sudbina ruže“, 1997.)

NK: Slikovnice govore i slikom i riječima. Stoga je od presudne važnosti sinergija dvaju umjetnika – pisca i ilustratora jer se s likovno vrijednim ilustracijama razvija i produbljuje dječji estetski senzibilitet i potiče kreativnost. Nagradu “Grigor Vitez” (najstariju književnu nagradu u Republici Hrvatskoj) za tekst i ilustracije u knjigama za djecu objavljenima 2012. godine dobio je Tomislav Tomić za ilustracije u vašoj slikovnici *Volite li životinje?*. Koliko slobode nakladnik ostavlja piscu slikovnice kod odabira ilustratora?

NZB: Oduševljena sam ilustracijama Tomislava Tomića u knjizi *Volite li životinje?*. Izdavač (Dubravko Marijanović) je izabrao ilustratora, a da ja o tome nisam imala pojma. Nisam uopće poznavala ogroman i nagrađivani ilustratorski opus Tomislava Tomića jer dotada nisam s njim surađivala. No, sve je ispalo više nego sjajno! Ilustratora je moj tekst očigledno inspirirao! Napravio je tako dobre ilustracije da je za njih i nagrađen nagradom „Grigor Vitez“ 2012. godine.

Malo koji izdavač prihvaća mišljenje književnika i ispunjava mu želju ako književnik traži određenog ilustratora. U mom slučaju to se dogodilo jedino s knjigom basni *Sretan cvrčak* (Profil International, 1996. i 2000., Zagreb te Školska knjiga, 2011. i 2016., Zagreb).

Ilustratorica te sjajne knjige modernih basni je akademska slikarica Pika Vončina koja je fantastično ilustrirala i jednu od mojih meni dražih slikovnica *Marsovac iz moje ulice* (Alfa, 1996., Zagreb).

s ulja na platnu
mirišu divlje ruže
a vani – zima

(„Proljeće trči za dječakovom loptom“, 2016.)

NK: Sami ste ilustrirali vašu knjigu haiku i senrju poezije *Sudbina ruže*. I tu ste stali kao ilustratorica. Zašto?

NZB: U vrijeme stvaranja knjige haiku-pjesama *Sudbina ruže* muž i ja smo živjeli u Beču. Bila sam neko vrijeme bez stalnog zaposlenja što znači da sam imala dosta slobodnog vremena, a znamo i sami da je dokolica jako bitna za svaku umjetnost. U kratkom razdoblju, od 1992. do 1994., napisala sam knjigu haiku-pjesama *Šešir pun mjesečine* (SKUD I. G. Kovačić, 1994., Zagreb) tiskanu dvojezično (hrvatsko-

engleski) u prijevodu Sintije Čuljat, knjigu modernih basni *Sretan cvrčak* (Profil International, 1996., Zagreb), knjigu proze *Kiša je moja prijateljica* (Naša djeca, 1997., Zagreb) u kojoj je bio i tekst *Volite li životinje?*, kasnije objavljen u formi slikovnice (Sipar, 2012., Zagreb), preko dvjestotinjak haiku-pjesama koje su kasnije uvrštene u knjigu *Sudbina ruže* (Školske novine, 1997., Zagreb), a zatim sam počela crtati i ilustrirati. Posve sam se posvetila crtanju. Ipak sam ja završila Školu primijenjene umjetnosti! Da sam morala odraditi osam sati u nekom uredu i onda, nakon odradenih osam sati, prionuti crtanju i pisanju, to svakako ne bih uspjela! Umjetnost traži cijelog umjetnika! Traži svaku minutu umjetnikova života. Vrlo je teško baviti se umjetnošću nakon odradenih osam sati u uredu. Zato ja za sebe kažem da sam „vikend-književnica“ jer kao državna službenica (zaposlena od 1995. godine u Ministarstvu obrazovanja i športa kao viša stručna savjetnica) mogu pisati (pa i crtati) tek vikendima, praznicima i za vrijeme godišnjeg odmora. Nedavno sam pročitala intervju s jednim poznatim hrvatskim književnikom koji je ustvrdio da se od književnog rada u našoj

zemlji teško može živjeti. Mi stvaramo za malo tržište, naklade su male kao i autorski honorari, a sve se manje i čita. Ako se knjige ne čitaju i ne prodaju, teško se od pisanja može živjeti. Pogotovo se to odnosi na književnike koji pišu za djecu i mlade, a haiku-knjige da i ne spominjem.

Inače, u nekoliko sam navrata nudila izdavačima svoje ilustracije, no nisam imala sreće. Izdavači obično sami odlučuju i biraju ilustratore jer imaju svoju viziju knjige i teško je njihovu viziju zamijeniti svojom.

noćas se mraz
potpisao na staklu
prozora – ružom

(„Šešir pun mjesečine“, 1994.)

NK: Prema basni *Sretan cvrčak* Marijan Lončar snimio je istoimeni animirani film i osvojio prvu nagradu na Danu hrvatske animacije 2004. u Zagrebu. Iste godine ova basna uprizorena je u lutkarskoj predstavi u produkciji Lutkarskog kazališta “Za bregom”. Kakva iskustva nosite iz ovih projekata?

NZB: Kao što sam već ranije spomenula, animirani film je sjajna motivacija za čitanje, pa i ove basne. Učenici ga rado gledaju. Ponekad na književnom susretu taj filmić djeca žele pogledati i po nekoliko puta! Htjeli mi to priznati ili ne, mi danas živimo u vremenu multimedijalne komunikacije. Djecu ne možete izolirati i ograničiti samo na knjigu. Postavljanje teksta na pozornicu bio je novi iskorak za tu višeslojnu bajkovitu basnu. Hoće li dijete u drugom razredu osnovne škole razumjeti poruku basne o tome da se zlo može pobijediti pjesmom i sjećanjem na lijepe dane slobode, ne znam.

No svi znamo da se nekim tekstovima u životu uvijek iznova vraćamo. Voljela bih da moje tekstove mogu čitati svi bez obzira na godine, i oni od 7 i oni od 77 godina!

toplina peći
skida s prozora
staklene ruže

(„Šešir pun mjesečine“, 1994.)

NK: Do sada ste objavili četiri zbirke haiku-poezije: *Nikad bliže Mjesecu/Nie war ich näher dem Mond* (prijevod na njemački: Ante Mate Ivandić, Školske novine, 1992. Zagreb), *Šešir pun mjesecine/A Hat full of Moonlight* (prijevod na engleski: Sintija Čuljat, SKUD I.G. Kovačić, 1994., Zagreb), *Sudbina ruže* (Školske novine, 1997., Zagreb) i knjigu izabranih haikua *Proljeće trči za dječakovom loptom* (Naklada Semafora, 2016., Zagreb). Za svoje haikue pohvaljeni ste na prestižnim natjecanjima u Japanu Ito En (1995.) i Vladimir Devidé (2011.), a neki su uvršteni u *Antologiju hrvatskoga haiku pjesništva* (P.i.P. Naklada Pavičić, 1996., Zagreb) Vladimira Devidéa, *Antologiju hrvatskoga haiku pjesništva 1996-2007. Nepokošeno Nebo* (2011.) Đurđe Vukelić Rožić i *Haiku World – An International Poetry Almanac* (1996.) Williama J. Higginsona. Tko vas je i kada upoznao s haiku-izričajem?

NZB: Haiku sam počela pisati još za vrijeme studija. Upoznala sam se sa stvaralaštvom velikog haiku-pjesnika Dubravka Ivančana i njegovim knjigama (*Leptirova krila*, 1964, *Uvijek iznova raste pjenušavo stablo vodoskoka*, 1968. i druge). Počela sam čitati i knjige o Japanu i japanskoj književnosti našega najvećeg japanologa Vladimira Devidéa. Dotad sam o japanskoj književnosti znala vrlo malo, ali taj me kratak japanski pjesnički izričaj toliko očarao, kao i ono beskrajno plavetnilo u djetinjstvu, pa sam se često znala uhvatiti kako dišem u ritmu tih 17 slogova, uvjerena da tim asketskim izričajem mogu baš sve izraziti.

Prve sam haiku-stihove objavila u književnom listu za djecu „*Radost*“ (1990.) pa u reviji za mlade „*Modra lasta*“ (1991.), zatim u „*Forumu*“, mjesečniku za književnost HAZU (1991. i 1995.) i međunarodnom časopisu za haiku-poeziju Hrvatskog haiku-društva Samobor „*Vrabac*“ (1993.). Slijedila je suradnja s časopisom za haiku-poeziju iz Zagreba „*Haiku*“ (1995.), te sudjelovanje na samoborskim haiku-susretima u organizaciji Matice hrvatske i publiciranje haiku-stihova u haiku-zbornicima (od 1995. do danas).

Haiku na njemačkom jeziku u prijevodu Ante Mate Ivandića objavljeni su mi u njemačkom haiku-časopisu „*Vierteljahresschrift der Deutschen Haiku-Gesellschaft*“ (1995. i 1996.) te u austrijskim haiku-zbornicima „*Knospen springen auf*“ (Hommage an Friedrich Heller – zbornik – bibliofilno izdanje, Wien, 1996.) i „*Jahreslese der Österreichischen Haiku-Gruppe*“ (1996./2003.) St. Georg Presse, Bad Ischl.

Prikaz Carol Conti-Entin moje dvojezične haiku-knjige *A Hat full of Moonlight* objavljen je u časopisu „Modern haiku“, VI, USA, 1995., a o mojim haiku-stihovima u knjizi *Nikad bliže Mjesecu* pisala je Margret Buerschaper u tekstu „Ich danke dir, Himmel!“ (Vierteljahresschrift der Deutschen Haiku-Gesellschaft, Goldenstedt-Lutten, 1995.).

U svjetski zbornik (Poetry Almanac) autor W. J. Higgins uvrstio mi je dva haikua, i to:

bjelinu polja	<i>whiteness of a field</i>
čini stvarnom tek dim iz	<i>made real only by the smoke</i>
male kolibe	<i>from a small cabin</i>
izviru	<i>emerging</i>
iz zemlje –teku	<i>from the ground –flowing</i>
mravi	<i>ants</i>

NK: Gdje su ključne dodirne točke i zajednički prostori vaših haikua i pjesama za djecu? Ja sam ih doživjela kao isprepletene prste vaših ruku.

NZB: Lijepo ste to primijetili. Voljela bih vjerovati da je tome tako. U prikazu 2. izdanja moje knjige poezije za djecu *Plavi san* (Alka script, 2016., Zagreb) Gea Cetinić je napisala: „*Pjesništvo Nade Zidar-Bogadi nema dobnih granica, pjesme povezuju djecu i odrasle – djecu koja vide više od odraslih i odrasle koji ne prestaju biti djeca.*“...

U recenziji moje prve knjige haiku-pjesama *Nikad bliže Mjesecu*, Vladimir Devidé, naš najpoznatiji japanolog i vrsni haiku-pjesnik napisao je: „...*iako je ova zbirka namijenjena odraslima, moći će je čitati i djeca – primanje neposrednoga spontanog zapisa nekog doživljaja dijete će često osjetiti čak i življe nego poneki odrasli koji je, možda, zaboravio na zrelost „djetinjeg“; a odrasli koji su u srcu ostali čisti moći će te haiku čitati i doživljavati na svojoj razini spoznavanja. Kad je rečeno – Pustite k meni malene! – nisu isključeni ni veliki koji još uvijek mogu, znaju i žele gledati očima djece – bez predrasuda i bez prijanjanja.*“

Zanimljivo je da djeca vrlo lijepo prihvaćaju haiku kao pjesničku formu i određenu sliku prirode. Budući da je haiku kao kratka lirska pjesnička vrsta i u nastavnom planu i programu hrvatskoga jezika za 5. razred (vjerujem i u budućem kurikulumu hrvatskoga jezika), učenici petih razreda imaju

priliku i sami iskušati svoje sposobnosti u pisanju toga asketskog izričaja i najjapanskijeg stiha kojim su nekada pisali i veliki japanski pjesnici poput samuraja Matsuo Bashōa ili velikoga Isse, Busona i drugih.

Ja se opet sa svake šetnje prirodom vratim s desetcima haikua. Tako je tijekom jedne lijepe šetnje novozagrebačkim *Parkom mladenaca* u naselju Trnsko moj pogled zastao na krošnji tužne vrbe i nastao je haiku, kasnije pohvaljen u Japanu:

tužna vrba
svaka grana tuguje
na svoj način

weeping willow
each branch weeping
in its own way

(1st Vladimir Devidé Haiku Award, Osaka 2011)

NK: Nije česta pojava da renomirani hrvatski književnici pišu haikue, kao da postoji nekakva predrasuda prema ovoj vrsti poetskog izričaja.

NZB: Dobro ste to primijetili. Iako Vladimir Devidé u predgovoru svoje *Antologije hrvatskoga haiku pjesništva* (Naklada P.I.P. Pavičić, 1996. Zagreb) piše: „...od kako u nas haiku pišu i takvi pjesnici kao Tonči Petrasov Marović i Luko Paljetak, malo će se koji kritičar upustiti u omalovažavanje haiku-pjesništva kao takvog.“, meni se svejedno čini da još uvijek ima premalo razumijevanja kako prema toj pjesničkoj formi tako i prema književnicima koji pišu haiku.

Vjerujem da će zapaženi uspjesi naših haiku-pjesnika na haiku-natjecajima u Hrvatskoj i izvan nje probuditi znatiželju i onih književnika, a pogotovo pjesnika, koji dosad nisu pisali haiku i možda ih potaknuti na stvaranje tih asketskih trostih.

Jer, već je šezdesetih godina prošlog stoljeća, u predgovoru zbirke *Život na selu* našeg najpoznatijeg haiku-pjesnika Dubravka Ivančana pisac i kritičar René Étiemble napisao: „...Europljani su, siti svojih oratorskih poema, bili upravo zapanjeni oralnom askezom i tehnikom haiku... Važnom mi se čini ta potreba današnjih ljudi da pišu kratko; da raskinu s brbljavim pjesništvom...“

Pa ako je još šezdesetih godina prošlog stoljeća zapažena potreba „današnjih ljudi da pišu kratko“, danas je ta želja ili potreba još puno, puno vidljivija, posebice u svakodnevnom životu (u kreiranju sms poruka npr.!).

Iako znam da je „lakše razbiti atom nego predrasude“, kako je to lijepo ustvrdio Albert Einstein, ja vjerujem da je pred haiku-poezijom blistava budućnost.

proljeće trči
za dječakovom loptom
mlada trava

(„Proljeće trči za dječakovom loptom“, 2016.)

HAJGA: Dimitrij Škrk

scattered sun rays—
on her nude bosom
the autumn shadows

raštrkane zrake sunca
na njenim golim prsima
jesenje sjene

ŠKOLE / From the schools

OŠ Oprtalj, mentorica Sanja Petrov Vlahović

KESTENI

Smeđi kesten
svojim padom
proglasio jesen.

Manuel Tončić.8.r.

Divlji kesten
sa drva padne
i na tlu skače.

Carlo Duniš, 7.r.

Kesten pada
sa stabla
punog kestena.

Kristina Pincin, 8.r.

Svoju ljubav
na krošnji čeka
zaljubljeni kesten.

Andelina Videc, 5.r.

Kestenu, kestenu
zašto se bojiš?
Dođi na moj dlan.

Leon Oršuš, 6.r.

Tvrđi kesten
uvrnuto pao
na glavu dječaka.

Nikolina Tončić, 6.r.

Vjetar puše
trava pleše
i kesteni padaju.

David Vukadinović, 7.r.

Došla je jesen,
kesten pada sa stabla
i lišće skupa s njim.

Nikol Staraj, 5.r.

RADOVI UČENIKA SREDNJE ŠKOLE PULA

Ema Tomić (16 g.)

tragove malih stopa
jednog po jednog
progutala tama

do kasno u noć
prede malena maca ...
zvuk traktora

mrzli vjetar
miluje djetetov obraz ...
miris svježine

little footprints
one by one
swallowed by darkness

until late at night
a little kitten purrs. . .
the sound of a tractor

ice cold wind
strokes a child's cheek. . .
the smell of freshness

Juraj Štern Vukotić (16 g.):

nositelj znaka
pored tinjajućeg plamena
iščekuje noć

the sign bearer
near a shimmering blaze
awaits the night

s plavog neba
zrake se prelamaju –
u ledu duga

from a blue sky
rays are refracting
in the icy rainbow

crvena latica
preko srebrnog ogledala
padne

a red petal
over a silver mirror
falls

u mokroj krizantemi
pored hladnog mramora
pčelica

in a wet chrysanthemum
by cold marble
a bee

Robert Fedel (18 g.):

nogom
po ledenom jezeru ...
zvuk vode

afoot
on a frozen lake
the sound of water

Prijevod/Translated by Dejan Pavlinović, prof.

**PISMO IZ OSNOVNE
ŠKOLE: Jasna Popović
Poje, OŠ Novska**

Literarna haiku večer

U utorak, 31. listopada
u knjižnici Osnovne
škole Josipa Kozarca u
Lipovljanima, održana je
literarna večer i radionica
pisanja haiku poezije.

Gošće su bile male haidinke naše škole, učenice petih razreda: Patricija Jelinek, Dora Šneperger, Vlatka Kovačević, Elena Mlinar i Danijela Ilić s učiteljicom Jasnom. Čitale su svoje nagrađene i pohvaljene haikue s različitih međunarodnih natječaja, ali i govorile o značajkama haiku poezije. Slijedila je radionica pisanja ove najkraće i najpoetskije književne forme u kojoj su svoje prve haiku zapise pokušali napisati nazočni učenici od 1. do 8. razreda lipovljanske škole. Novljanske su haidinke bile i prosudbena komisija koja je među mnogobrojnim radovima proglasila uradak učenice 3.razreda Ane Horvat najboljim. Radionici su nazočile i učiteljice Hrvatskog jezika Sanja Vitman Đurij, Ksenija Jurić, Lea Rugole, učitelj Ivan Marenčić i knjižničarka Melanija Milović.

PISMO IZ OŠ BREGANA: Dominik Bedenčić

Haiku u Ivanić Gradu

Patricija Mihelić i ja, Dominik Bedenčić, s mentoricom Dubravkom Mataušić, dobili smo pohvale i nagrade za haiku na temu buče. Patricija je dobila dvije pohvale (za književni i kajkavski izričaj), a ja drugu nagradu (za književni izričaj). Zbog raznih okolnosti samo sam ja prisustvovao 13. Bučijadi u Ivanić Gradu u Pučkom učilištu u nedjelju 15. listopada.

Šetajući ulicama ovog hrvatskog grada, svako malo se mogla vidjeti neka dekoracija od buča, (bundeva, tikvica ...) Na ulicama je bilo mnoštvo ljudi i djece, štandova s različitim proizvodima, radionica ... Posvuda su prevladavale narančasta, crvena, žuta i zelena boja.

S početkom u dvanaest sati, sjedili smo u dvorani POU-a i slušali maštovite, kreativne i dosjetljive haiku pjesme. Svatko prisutan bi pročitao svoju nagrađenu pjesmu. Nakon podijeljenih svih priznanja i nagrada, uslijedio je i zasluženi domjenak.

Zahvalni smo organizatorima i mentorima na ovako lijepom iskustvu.

Nagrađeni haikui Dominika Bedenčića:

Boje jesenjeg lišća
slijevaju se na
na veliku buču.

Zaigrana lopta
pleše s plavim nebom –
djeca u igri.

Pahulje maslačka
šareni leptiri
poveli u nebo.

Žaba skače,
zakreketao šaš –
u suton.

PISMO IZ OŠ VEŽICA, RIJEKA: Mihovila Čeperić-Biljan, prof.

U ZNAKU BROJA SEDAM – 7 DJEČJIH HAIKU NATJEČAJA U 2017.

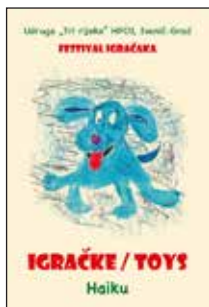
2017. dječje haiku stvaralaštvo u Hrvatskoj obilježilo je nešto više haiku natječaja, od već ustaljenih:

Rovinj – Delnice – Bučijada u Ivanić Gradu, nastavljen je dječji vežički te zaživio jedan novi u Oroslavju, koji ima namjeru postati stalnim, a na radost svih haidina, dogodile su se IGRAČKE i RODE, koje su posebno obogatile 2017. pa su se sedmice godine preklapile s brojem haiku natječaja.

Slučajnost ili ne, ali 7, uz ostala značenja, jest i broj OBNOVE, SREĆE, SAVRŠENSTVA I ŽIVOTA! Svaki od 7 haiku natječaja jest poseban na svoj način, a rezultati pokazuju kontinuitet uspješnosti nekih škola – njihovih mentora (koji su i sami haiku pjesnici) i učenika, a još više raduje što se krug škola nezaustavljivo širi na radost kreativnih učenika od kojih su neki, svojim doživljajima trenutaka, već oblikovani haidini, višestruko nagrađivani u obje kategorije (haiku i hajga). Svakako treba istaknuti tiskane zbornike: IGRAČKE, HAIKU ZBORNIK S BUČIJADE, ANTOLOGIJU NATJEČAJA NA TEMU BIJELA RODA, ZELENE STAZE i brošuru HAIKU KRAJ MOGILE... jer su trajni zapisi te nepresušni izvori kojima se uvijek možemo i trebamo vraćati...

Koje bogatstvo susreta, druženja i doživljaja!

FESTIVAL IGRAČAKA U IVANIĆ GRADU

Naslovnica: Luka Milošević

5. b razred, OŠ Ivan Goran Kovačić, Delnice

u snu ožive / sve moje igračke / zvjezdani snovi

Prva nagrada, **Stella Šabanović**, 7. r., OŠ Vežica, Rijeka, Mihovila Čeperić-Biljan, prof., mentorica

Ovogodišnju ivaničku manifestaciju Festival igračaka uspješno je upotpunio i haiku natječaj na istoimenu temu u organizaciji TZ Ivanić Grad i Udruga „Tri rijeke“ HPOI pa smo na Cvjetnu nedjelju, 9. travnja 2017., maslinove grančice blagoslovili i haikuima - odrasli su se rado prisjetili djetinjstva, a djeca pisala o njima najbližijem svijetu doživljaja s igračkama - plišancima, lutkama, autićima, drvenim konjićima, akcijskim figurama...

Posvuda ih nosim / i zaboravljam. / Svoje lutke.

Prva nagrada, **Andela Vukadinović**, 1.r. OŠ Milan Šorga, Oprtalj, Sanja Petrov Vlahović, mentorica

Ovaj prvonagrađeni haiku potvrđuje, ono što i sama mislim te na razne načine nastojim približiti zainteresiranima, da najmlađi osnovnoškolski uzrast može i te kako uspješno pisati haiku. Nije li obilježje haikua upravo običan, svakodnevni jezik kojim govore oni najmlađi? Kao osoba iz prakse, moram napomenuti još nešto što bi, svakako, valjalo primjenjivati u žiriranju učeničkih radova, a to su posebne kategorije za niže i više razrede, dakle od 1. do 4. i od 5. do 8. r., dakle, odvojeno nagrađivati, a na ovom natječaju pokazano je i da se unutar ovih, mogu uvesti podkategorije.

igračka igrom / u rukama djeteta / postala živa

Prva nagrada, (6.-8.r.), **Lea Bubić-Rom**, 6.r., OŠ 22. lipnja, Sisak, Ljubica Šporčić, mentorica

Kad je tama bliska djeci, ne čudi što su igračke obilježile, ne samo ovaj, već i neke druge ovogodišnje natječaje, a iza igračaka ostaje i Zbornik (hrvatsko – engleski) IGRAČKE, koji je uredila naša neumorna Đ.V. Rožić, s odličnim esejom o igračkama kroz povijest u kontekstu haiku poezije.

2. HAIKU SUSRETI VEŽICA

proljetno jutro / perunike uz prugu / ispraćaju vlak,

Prva nagrada, *Neva Mauna*, 3.r., OŠ Vežica, Rijeka, Miljenka Rumora, mentorica

Jedini haiku natječaj namjenjen samo učenicima (svi ostali su zajedno sa odraslima) jest vežički. Da za takvim natječajem postoji potreba najbolje pokazuje broj prispjelih radova na slobodnu i zadanu temu– perunika, kategorija haiku – preko 700 radova, hajga – 170. Specifičnost natječaja je povezivanje u haiku izričaju domovinske i iseljene Hrvatske jer je namjenjen Hrvatskoj nastavi u inozemstvu, pa smo ove godine mogli čuti i vidjeti (hajge) govor MOLIŠKIH HRVATA, a omogućuje i sudjelovanja učenika koji se školuju po primjerenom obliku te posebno veseli njihovo sudjelovanje i da smo ih mogli nagraditi na završnoj manifestaciji, 5.5.2017. Igračke su obilježile i ovaj natječaj budući je i Povjerenstvo s glavnim izbornikom Robertom Bebekom, nagradilo nekoliko na tu temu u kategoriji viših razreda.

na klackalici / zaboravljeni medo / čeka vlasnika

Prva nagrada, *Marko Kalac*, 5.r., OŠ Vežica, Rijeka, Mihovila Čeperić-Biljan, prof., mentorica

U kategoriji nižih razreda ističu se ponovno neka imena, kao i nekim drugim natječajima što samo potvrđuje njihov talent.

Zacvrkutalo / proljeće na leđima / lastavice.

Prva nagrada, (slobodna tema), *Dorotea Vukdedović*, 4.r., OŠ Mate Balote, Buje, Sonja Buljević, mentorica

tanke grančice / poput dječjih ručica / hvataju sunce

Druga nagrada, (slobodna tema), *Neva Mauna*, 3.r. OŠ Vežica, Rijeka, Miljenka Rumora, mentorica.

Pet kapi vode / na mom malenom dlanu./ Vodeni prsten.

Prva nagrada, (haiku radionica 2016.), **Patricija Jelinek**, 3.r., OŠ Novska, Novska, Jasna Popović-Poje, mentorica.

Posebnost natječaja je i održavanje haiku radionice u Japanskom vrtu škole, jedinom takvom u Hrvatskoj, pa svake godine nagrađujemo one nastale na prošlogodišnjoj radionici. Ove su godine uz prisutne učenike u japanskom vrtu pisali i neki mentori, kao i članovi povjerenstva, pa vjerujemo da će se na njih ugledati oni koji „rado“ preskoče ovaj najavljeni dio manifestacije...

HAJGA: FEDERICO PAPICCO , 4.r., OŠ Nicola Neri, Kruč, Molise, Italija, 3. Nagrada, Morana Papucci, mentorica (govor moliških Hrvata)

cvijet pleše lijepo
poput plesačice
lijepe španjolske

fijur pleše lipo
kana ballerina
do lipa spagna

NA KRILIMA ORLA – HAIKU KRAJ MOGILE, OROSLAVJE

među jelama / rasteže se magla i / krilata sjena

Prva nagrada, **Lara Grbac**, 5.r.

Raspisan u travnju, održan u svibnju, 19.5.2017. haiku scenu obogatio je novi natječaj entuzijasta iz Oroslavja. Odmah smjelo u orlovske visine pa se ispunilo htijenje jednog od organizatora Vladimira Šuka: „...da se dugi

niz godina kraj MOGILE s urnom orla u Oroslavju okupljamo...družimo se, prošećimo parkom i razdragano ljudikamo.“ Jedini na kojem Vežičani nisu mogli „ljudikati“ zbog dodijele nagrada na jednom drugom međunarodnom literarnom natječaju jest ovaj, ali smo sudjelovali i dali svoj doprinos u širenju informacija o novom natječaju. Uz odrasle i osnovnoškolce, valja istaknuti da je ovo jedini na kojem mogu sudjelovati i naši srednjoškolci. Bravo za organizatore!

Mladi gušter / preletio livadu / u kljunu orla.

Prva nagrada, **Kristijan Ostović**, 2f, Strukovna škola Gospić, Ivan Gaćina, mentor.

Tiskana je i brošura te listajući susrećem već uobičajena imena škola, mentora i učenika..., a vidljiv je veći interes škola iz njihovog okruženja – samo neka se tako i nastavi!

ROVINJ – S KLIKTAJEM GALEBA U NARUČJU MASLINE

krila galeba / dotiču plavetnilo / neba i mora

Prva nagrada, **Gabriel Stanić**, 7. r., OŠ Vežica, Rijeka, Mihovila Čeperić-Biljan, prof., mentorica

Uvijek je posebno ugodno u Udruzi umirovljenika Rovinj – tako je bilo i ove godine, 27.5. uz pjesmu, druženje i uživanje na krilima galebova i postojanošću masline na trećim rovinjskim susretima. OŠ Vežica ponovno je dominirala na ovom natječaju s 21 nagradom / pohvalom..., a mene, kao njihovu mentoricu, uvijek raduju neki novi učenici, kao i uspjeh pojedinaca čija se imena pojavljuju iz natječaja u natječaj, stoga ne čudi zapažanje Povjerenstva da su učenički haikui u istom rangu s odraslima, čak, neki i bolji od njih.

iznad pučine / bijele brodice / raširenih krila,

Druga nagrada, **Dorotea Vukdedović**, 4.r., OŠ Mate Balote, Buje, Sonja Buljević, mentorica

raspjevan cvrčak / u naručju masline / ljetno popodne

Treća nagrada, **Ana Mančić**, 7. r., OŠ Vežica, Rijeka, Mihovila Čeperić-Biljan, prof., mentorica

maslina raste / smjerom sjevernog vjetra / još jedna zima

Prva nagrada, **Ana Cvek**, OŠ Vežica, Rijeka, Mihovila Čeperić-Biljan, prof., mentorica

Naraštajima / spremište vremena / stara maslina

Druga nagrada, **Luka Dorčić**, OŠ Vežica, Rijeka, Mihovila Čeperić-Biljan, prof., mentorica

Zapuštena / suhozid probija / stara maslina

Treća nagrada, **Ive Šantić**, OŠ Mate Balote, Buje, Sonja Buljević, mentorica

usamljenu maslinu / na livadi prekrio / pocrnjeli oblak

Pohvala, **Dominik Vežnaver**, 5.r., OŠ M. Šorga, Oprtalj, Sanja Petrov-Vlahović, mentorica

2016./2017. – GODINA BIJELIH RODA U ZAGREBAČKOJ ŽUPANIJI

Naslovnica: Ive Šantić
OŠ Mate Balote, Buje, Sonja Buljević, mentorica

pusto je selo / mjesečina silazi / u rodino gnijezdo

Prva nagrada, **Maja Stanić**, OŠ Vežica, Rijeka, Mihovila Čeperić-Biljan, prof., mentorica

Novu školsku godinu započeli smo dan ranije od drugih, 3.9.2017., u Donjoj Kupčini, etno selu, gdje obitavaju bijele rode – čak nam se toga nedjeljnog jutra posrećilo da jednu od njih, koja nije krenula put južnih krajeva i vidimo. Još jedno druženje odraslih i učenika, kao i djece vrtićke dobi u organizaciji JU Zeleni prsten Zagrebačke županije i Udruge „Tri rijeke“ HPOI, Ivanić Grad. Naša Đurđa ponovno si je dala truda i uredila dvojezičnu, međunarodnu Antologiju natječaja za haiku na temu „Bijela roda“ koju obogaćuju crteži roda djece vrtićke dobi Livada i Roda iz Ivanić Grada što ne bi bilo moguće bez angažmana teta i tete vrtića Štefice Vanjek. Naslovnicu krasi hajka Ive Šantić, a naši vežički haidini potvrdili su i ovdje svoju talentiranost.

uvijek se vraća / svom starom gnijezdu / ptica selica

Prva nagrada, **Neva Mauna**, 3.r., OŠ Vežica, Rijeka, Miljenka Rumora, mentorica

Kako je naša, kao i mnoge druge škole u RH, Eko škola, sudjelovanjem smo dali svoj doprinos podizanju ekološke svijesti o očuvanju staništa bijelih roda, koje žive s ljudima, kako je to lijepo iskazao pohvaljeni haiku:

u čistoj prirodi / roda gradi gnijezdo / blizu ljudi

Pohvala, **Patricija Mihelić**, 5r., OŠ M.Langa, Bregana, Dubravka Mataušić, mentorica

Jedino nismo mogli utjecati na prevelik žamor iz publike koja, očito, nije naviknuta, na kulturna događanja ovakvog oblika, stoga završavam:

bijela krila / crni žamor publike / i lovački gulaš

ZELENIM STAZAMA I LIVADAMA RAVNE GORE VIDJESMO I BREZE

s travke na travku / skakavac preskakuje / i dječak za njim

Treća nagrada, tema livada, **Josipa Mihaljević**, 7. r., OŠ Vežica, Rijeka, Mihovila Čeperić-Biljan, prof., mentorica

Slavica Grgurić Pajnić sa svojim suradnicima potrudila se približiti nam još jedan goranski biser, Ravnu Goru, 7.10.2017. Šetnja zelenim stazama iznjedrila je i istoimeni Zbornik s kartom, koji je riznica livada u svim godišnjim dobima i brezama doživljenim očima odraslih i učenika, uz ilustracije mnogih osnovnih škola. Raduje da su se više aktivirale sve goranske škole (tako i treba) te da će se pridružiti krugu škola i mentora i na drugim natječajima.

na listu / ispod breze / pauk plete jutro

Prva nagrada, **Ana Kokić**, OŠ Braće Radić, Prigrada, Ivan Gaćina, mentor

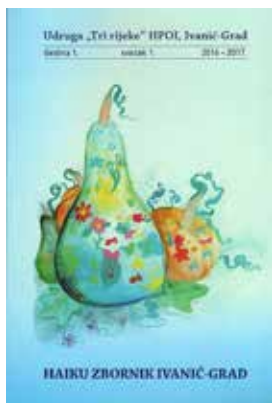
Srušena breza. / Mnogobrojni godovi. / Sijeda starica.

Druga nagrada, **Nina Gobac**, OŠ Banova Jaruga, Sanja Feltrin, mentorica

Druženje u ravnogorskoj školi uz program i promociju Zbornika zazenilo je i moj pogled, ponajprije umješnošću likovnih radova, ali još više propustom nekih škola čiji mentori ili ne čitaju dobro tekst natječaja ili ne mare za propozicije. Naime, gledam posve iste perunike s vežičkog natječaja kojem je perunika bila zadana tema i to hajge – a traže se samo ilustracije koje se posebno i nagrađuju ove godine, k tomu istu nagrađenu ilustraciju prepoznajem i s vežičke slobodne teme. Nadam se samo da se ovakav propust neće ponavljati, stoga dobronamjerno ukazujem, kako organizatorima, tako i mentorima, prosljeđujući ovogodišnji natječaj te se nadam da će predano u duhu haiku poezije odgajati učenike i cijele generacije kao JASNA POPOVIĆ POJE čija je prošla generacija učenika svoju zrelost pisanja potvrdila i na ovom haiku natječaju:

Visoka trava / na bakinoj livadi / prekrila kosca

Prva nagrada, **Patricija Jelinek**, 4.r., OŠ Novska, Jasna Popović-Poje, mentorica

Crtež na naslovnici: Ana Cvek
OŠ Vežica, Rijeka, Mihovila Čeperić-Biljan,
prof., mentorica

BUČIJADA – „DOĐI, OSJETI, OKUSI, VIDI“

žuti se polje / lipanjsko sunce širi / cvjetove tikvi

Prva nagrada, **Ana Mančić**, OŠ Vežica, Rijeka, Mihovila Čeperić-Biljan,
prof., mentorica

Kada sam u Ludbregu 2015. upoznala Đ.V.Rožić, prišla sam joj i rekla: „Ubacite na Bučijadu i haiku kategoriju za učenike.“ Rečeno - učinjeno, stoga smo i ove, kao i prošle godine, 15.10. došli, osjetili, okusili, vidjeli i uživali u gradu buča, a buče u svim varijacijama nikoga ne mogu ostaviti ravnodušnim te se vratili u Rijeku s epitetom *Vežička haiku velesila*, kako nas je prozvao glavni izbornik i urednik ovogodišnjeg Zbornika, Dubravko Korbus. HVALA, u ime mojih učenika! Poticaj je to da se i nadalje nakon napornog jezičnog gradiva opuštamo na kraju sata pišući haiku, stoga ne čudi što s velikim brojem radova sudjelovavimo na ovom, kao i drugim natjecajima, a njih je ove godine zahvaljujući Udruzi „Tri rijeke“, bilo nešto više, jer ona, na različite načine, vrši misiju udruge promičući haiku poeziju u nas, i nas u svijetu, pa vjerujemo da će tako biti u buduću.

Na 7 ovogodišnjih haiku natjecaja učenici OŠ VEŽICA osvojili su 111 nagrada/pohvala za haiku/hajgu (23 nižih razreda s mentoricom Miljenkom Rumorom i 88 nagrada/pohvala mojih učenika viših razreda). Iako sam mogla pisati i samo o nama, nastojala sam ovim osvrtom na dječje natjecaje obuhvatiti sve one mentore koji godinama neumorno i uspješno gaje haiku

izričaj kod svojih učenika, od kojih su neki poput Mire Rajter i Nade Kanižanec, otišli u zasluženu mirovinu ili ih na ovima nije bilo kao prof. Zrinke Šimunović iz zagrebačkog SUVAGA...

Na kraju treba svakako istaknuti da smo u 2017. uspješno sudjelovali na The 9th YAMADERA BASHŌ MEMORIAL MUSEUM ENGLISH HAIKU CONTEST, u Japanu, gdje je prvonagrađeni s prošlogodišnje Bučijade osvojio nagradu u kategoriji osnovnih škola, a svi poslani radovi učenika objavljeni su u poslijenatječajnoj antologiji.

plišani medo
zamjenjen za računalo
dječak odrasta

a teddy bear
replaced by a computer
a boy growing

Vito Leskur, 7. r., OŠ Vežica - Distinguished Work Prize

Iza nas je u 2017. i nekoliko uspješnih Haiku recitala na različitim manifestacijama: Dan voda u Rijeci, Dani Japana u Zagrebu i sudjelovanje na 2. Haiku susretu „U spomen na Borivoja“ pa je tako zaživio naš prošlogodišnji prijedlog da okupljanje preraste u haiku natječaj, jedino se nadamo da će organizator HKD unaprijediti započeto i uskladiti natječaj s dobrom praksom svih ostalih haiku natječaja u nas.

A mi, Idemo dalje – živjeti sadašnji trenutak promatrajući i osluškujući svijet oko nas koji su oni daroviti već umješno iskazali u haiku formi pa se naše bilježnice od početka školske godine pune i tako već više od 20 g. od Festivala dječje haiku poezije u organizaciji Hrvatskog haiku društva koje je vodio Vladimir Devidé, a potom do 2013. nastavila Višnja McMaster kao i graditi mostove haiku suradnje među školama i svima onima koji haiku osjećaju i žive.

pet, sedam, pet
kratko zapisan
haiku doživljaj

five, seven, five
written with words in short
experience

Luka Dorčić, 7. r., OŠ Vežica, Rijeka, The 9th Yamadera Bashō Memorial Museum English Haiku Contest.

U iščekivanju novih druženja namijenjenih i osnovnoškolcima, Mihovila Čeperić-Biljan, prof.

2. MEĐUNARODNI HAIKU SUSRETI VEŽICA, Mihovila Čeperić-Biljan, prof.

Jedini haiku natječaj u Hrvatskoj namjenjen učenicima osnovne škole, Haiku susreti Vežica (svi ostali su zajedno s odraslima) uspješno je nastavljen i 2017. Na ovogodišnji 2. natječaj prispjelo je ukupno 806 dječjih radova - 636 haiku pjesma na slobodnu te zadanu temu perunika / iris i 170 hajgi, a svaki natjecatelj mogao je poslati 2 uratka. Na natječaj su se odazvale škole iz svih dijelova Lijepe naše te hrvatskih dopunskih škola iz Slovenije, Vojvodine, Njemačke (Hessen) te Italije – Trst i Molise. Ove godine posebno nas raduje sudjelovanje učenika u obje kategorije koji se školuju po posebnom obrazovnom programu.

Povjerenstvo: Vilma Knežević, haiku pjesnikinja, Verena Tibljaš, knjižničarka i Lea Perinić, kulturologinja, napravilo je uži izbor haikua, koje su dobili prema rednom broju prijave bez podataka o autoru, a glavni izbornik Robert Bebek, književnik i lektor na stranim sveučilištima, odlučio je o nagrađenima. U svim kategorijama nagrađeno je jedno prvo, dva druga, tri treća, mjesta te više pohvala.

Zvezdana Prohaska, prof., viša savjetnica za likovnu kulturu u AZOO, na isti način odabrala je hajge u uži izbor – primjereno uzrastu, temi, kompoziciji i likovnom doživljaju te zajedno s Povjerenstvom odlučila o nagrađenima.

U svečanom programu sudjelovali su višestruko nagrađivani haidini škole domaćina te OŠ za klasični balet i suvremeni ples, a otvorena je i izložba nagrađenih hajgi te promoviran Zbornik prošlogodišnjih susreta.

Na kraju susreta održana je i haiku radionica u Japanskom vrtu škole za sve sudionike, a njihovi zapisani haikui bit će, kao i ove godine, nagrađeni na idućim susretima. (Pisali su i mentori, a ne samo učenici, kao članovi Povjerenstva, dok neki, još uvijek, ne shvaćaju da je ona sastavni dio susreta, k tomu najavljen!). Kao inicijatoricu i koordinatoricu susreta, raduje, kako povećan interes tako i znatno veća kvaliteta prispjelih radova u obje kategorije (haiku/ hajga) te odaziv učenika i mentora djece s posebnim potrebama koja su i nazočila susretima. Posijali smo sjeme suradnje i za sva druga haiku natjecanja u 2017., proširili ljepotu haiku doživljaja za one koji hoće, mogu i žele, ali istodobno žalosti što smo na jednom od njih primjetili i posve iste nagrađene radove s našeg natjecanja – hajge, a tražene su samo ilustracije!

IZBOR NAGRAĐENIH RADOVA NA TEMU PERUNIKA/ IRIS:

proljetno jutro / perunike uz prugu / ispraćaju vlak

Prva nagrada, **Neva Mauna**, OŠ Vežica, Rijeka, Miljenka Rumora,
mentorica

latice drhte / perunika pozdravlja / plavo nebo

Treća nagrada, **Teo Pilat**, 1.r., OŠ V. Nazora, Pazin, Karmen Droždek,
mentorica

Njiše se njiše / na vjetru perunika. / O, lijepa je!

Pohvala, **Amy Klanac**, 1. r., OŠ V. Nazora, Pazin, Karmen Droždek,
mentorica

Leptirov let – / umor na krilima, / odmor na irisu.

Prva nagrada, **Leda Varžić**, 5.r., OŠ Oroslavje, Sanja Jelačić, mentorica

morska litica / plava boja mora na / perunikama

Druga nagrada, **Leona Urdich**, 6.5., OŠ Vežica, Mihovila Čeperić-Biljan,
prof., mentorica

ona izrasta / iz kamenih gromača / kao pobjednik

Treća nagrada, **Mia Milohnić**, 7.r., OŠ Vladimir Gortan, Rijeka, Andreja
Dragičević, mentorica

HAJGA: Ana Cvek, 5. r., OŠ Vežica, Rijeka, Druga nagrada, Mihovila Čeperić-Biljan, prof., mentorica

poštanska marka
hrvatska perunika
putuje svijetom

a stamp—
the Croatian iris
travells the world

PISMA IZ MUZEJA: Vida Pust Škrkulja, prof.

Jesen u Muzeju Ivanić-Grada ove godine započinjemo likovnom izložbom akademskog kipara i haiku pjesnika Mihaela Štebiha, autora, koji je među prvima kod nas počeo razmišljati o povezivanju likovnog izričaja i poetike haiku-trenutka. Haiku kao izvorno japanski oblik pjesničkog stvaralaštva proširio se u današnje vrijeme diljem svijeta, a u posljednjih četrdesetak godina nalazi sve više prijatelja i u Hrvatskoj. Razloga za to ima više. Jedan od važnijih svakako je izniman utjecaj velikog učitelja haiku poezije, znanstvenika, pjesnika i promotora

japanske kulture, akademika dr. Vladimira Devidéa te njegovih prvih učenika i suradnika koji danas, svatko u svome kraju, dalje šire i njeguju haiku kao izričaj osebnosti pjesničke senzibiliteta.

No, ova kratka, jezgrovita forma poezije, naizgled ograničena brojem slogova (5-7-5) u zapisu pojedinog haiku-doživljaja, u sebi krije beskonačna prostranstva ljudskoga duha koji slobodno prelazi granice vremena i prostora, fokusirajući se na čisti doživljaj trenutka u pulsiranju života prirode čiji smo majušni dio i mi, neznatna ljudska bića, raspeta između materijalne ograničenosti i beskrajne slobode duha.

Dio te slobode stvaralačkog duha, uhvaćenog u krhku i neponovljivu formu kristalnoga stakla među nas donose i skulpture Mihaela Štebiha. Skulpture u prostoru dopunjuje izbor iz bogate riznice autorovih pastela i monotipija koji svojim profinjenim rukopisom prizivaju sjećanja na likovni jezik kojim stvara priroda – na zapise u kamenu, u kori drveća, u strukturi organske i neorganske tvari, u lomu svjetlosnih zraka kroz prolazne forme oblaka i morskih valova, na igru boja i sjena u odsjajima svjetlosti sunca, mjeseca, vatre.... I ako promatramo prirodu kao izvor likovnih nadahnuća, opazit ćemo da je njezin primarni i trajni izričaj apstraktna forma u stalnoj mijeni boja, struktura i oblika, a da su upravo one, nama tako drage i jasno definirane forme konkretnih geoloških ili bioloških vrsta, zapravo kratkoga vijeka. U prirodi sve se mijenja, prelijeva, prožima, spaja i razdvaja, sabija i raspršuje u bezbroj čestica što se u jednom drugom vremenu i prostoru opet počinju okupljati i sažimati u neki novi oblik života ...

Prozračnost i sloboda forme koja nosi poruku doživljaja prepoznatljivo je obilježje likovnosti Mihaela Štebiha. Snažna gestualnost, poduprta izborom jarkih boja u kontrapunktu energije stvaranja i sugestivne krhkosti materijala koji neminovno sadrži slutnju trenutka nekog nepredvidljivog, imaginarnog rasprsnuća i kraja ... Trenutak doživljaja zapisan u sjećanju nadahnjuje zapis u staklu koji potiče nove i nove trenutke doživljaja i sjećanja. Jer život je kratak, a umjetnost trajna... Štebihova umjetnost je s porukom. Suptilnom, nenametljivom, ali jasnom, premda vi-

šeznačnom. Jedno od značenja govori o smislu života, o daru stvaranja i nesebičnog dijeljenja, o prihvaćanju prolaznosti kao dara prirode u kojoj sve nalazi svoj dublji smisao, a svaki završetak slutnju novog početka.

„...haiku-doživljaj može biti reflektiran i registriran u bilo kojem obliku umjetnosti: u poeziji, slikarstvu, glazbi, filmu, pa čak i u nekoj gesti iz svakodnevnog života. Tamo gdje je zabilježen autentičnom spontanošću izazvat će kod senzibilnog čitaoca, gledaoca ili slušaoca rezonanciju iskonskog doživljaja umjetnika.

...Haiku koji to zaista jest mora izdržati test Onitsurina zahtjeva: „Makoto no hoka ni haikai nashi“ – Izvan istinitosti, iskrenosti, realnosti, nema haiku.“

prof.dr. Vladimir Devidé

„Staklo kao materijal, pa tako i skulpture oblikovane u obojenom kristalnom staklu u svojoj biti posjeduju suprotnosti vatre i leda, primarni čin stvaranja u kojem se oslobađa nemjerljiva pozitivna energija života. Spajanje stakla i kamena odražava sklonost autora jasnoći sadržaja i primarnim prirodnim materijalima. Upravo u maloj plastici oblikovanoj u kristalnom staklu Mihael Štebih uspijeva zabilježiti iskreno prepuštanje materijalu i procesu oblikovanja užarene staklene mase, u stvaranje znaka koji na razini koncentracije predstavlja čistu umjetničku misao. Na formalnoj razini umjetničke misli Štebihova skulptura u staklu na razini jezika ... Odgovara haiku poeziji.“

Draženka Jalšić Ernečić, dipl.pov.umj.

Izložba likovnih haiku Mihaela Štebiha „Zapisi u staklu“ pripremljena je u suradnji Muzeja Ivanić-Grada i Udruge haiku pjesnika „Tri rijeke“ HPOI, Ivanić-Grad, povodom Susreta haiku pjesnika, održanog u sklopu programa 13. Bučijade u Ivanić-Gradu, 15. listopada 2017.

Vida Pust Škrgulja, povj. umj.

HAJGA: Van Zimmerman

jesensko poslijepodne
sklad svjetla i sjene
cvijet buče

autumn afternoon
light and shadow in harmony—
pumpkin flower

PISMO IZ MUZEJA: Vida Pust Škrkulja, prof.

MUZEJ IVANIĆ-GRADA I UDRUGA TRI RIJEKE HPOI, Ivanić-Grad
povodom IV. SUSRETA HRVATSKIH HAIĐINA u Ivanić-Gradu
Izložba foto-haigi DOŽIVLJAJI TRENUTKA

Ivo Markulin (Samobor) & Dimitrij Škrk (Slovenska Bistrica)

14. i 15.10. 2017. Galerijski prostor Pučkog otvorenog učilišta Ivanić-Grad

16. do 30.10. 2017. Galerija L Srednje škole Ivan Švear, Ivanić-Grad

Izložba foto-hajgi Ive Markulina (Hrvatska) i Dimitrija Škrka (Slovenija) izrasla je iz suradnje novoosnovanog Muzeja Ivanić-Grada i Udruge haiku pjesnika „Tri rijeke“ HPOI, Ivanić-Grad koja već više od jednog desetljeća uspješno djeluje u našem gradu, a svoje djelovanje širi i na druge sredine u Hrvatskoj i drugim zemljama u kojima se njeguje tradicija haiku poezije.

Udruga „Tri rijeke“ inicijator je i susreta hrvatskih haidina koji se već četvrtu godinu za redom održava u Ivanić-Gradu, u vrijeme – ove godine već 13. tradicionalne gospodarsko-turističke i kulturne manifestacije „BUČIJADA u Ivanić-Gradu“.

Ovogodišnji program susreta obogaćen je i likovnim izložbama u organizaciji Muzeja Ivanić-Grada.

U prostoru muzeja u Parku hrvatskih branitelja svoje radove tako izlaže akad. kipar i haiku pjesnik Mihael Štebih iz Čakovca, a u galerijskom prostoru Pučkog otvorenog učilišta (14. i 15.10.) i u prostoru „Galerije L“

Srednje škole Ivan Švear u Ivanić-Gradu (16. do 30.10.) posjetitelji mogu razgledati izložbu foto-haigi dvojice autora, haiku pjesnika s posebno razvijenim osjećajem za likovnost. Obje će izložbe ostati otvorene do kraja mjeseca listopada.

Svim posjetiteljima i drugim gostima želimo ugodan boravak u našem gradu u kojem nastojimo razvijati uvjete za život po mjeri čovjeka, u održivom skladu s prirodom i bogatstvima kojima nas daruje.

Postav izložbe: Ivo Markulin, Dimitrij Škrk, Vida Pust Škrgulja

Oblikovanje deplijana: Vida Pust Škrgulja

Tisak: LINEA d.o.o. Ivanić-Grad

Izdavači: Muzej Ivanić-Grada i Udruga „Tri rijeke“ Ivanić-Grad

Haiga kao likovna „sestrica“ haiku poezije vjerojatno u osnovi izvire iz kineske tradicije 7. stoljeća (dinastija Tang), kad se njegovalo povezivanje slikarstva, poezije i kaligrafije u cjelinu, nazvanu „Tri savršenstva“. U svoj danas poznati oblik razvila se u Japanu, posebno tijekom 17. i 18. stoljeća, kad su haigu kao „likovni haiku“, uz mnoge druge autore, stvarali Nonoguchi Ryuho, Morikawa Kyoroku, Sakaki Hyakusen, Takebe Socho, Yosa Buson, a i veliki Matsuo Bashō.

Prvobitnu japansku haigu u osnovi sačinjava jednostavan, često akvareliran crtež svijetlih boja, bez suvišnih detalja, dopunjen kaligrafskim zapisom haiku pjesme koja jednostavnošću i ljepotom stila odgovara slici. No, u japanskoj tradiciji slika nije ilustracija ili objašnjenje haiku pjesme, već svaki oblik kreacije govori vlastitim jezikom, dajući svoj doprinos ukupnosti doživljaja.

U novije vrijeme, na mjesto crteža često dolazi fotografija, a zapis haiku stiha nastaje na ekranu računala, no, uz njih još uvijek nastaju i haige u tradicionalnom stilu, dok osnovna pravila jednostavnosti estetike i autonomije izričaja poštuju i moderni oblici haige.

Izložbom DOŽIVLJAJI TRENUTKA svojim se foto-haigama predstavljaju haiku pjesnici Ivo Markulin i Dimitrij Škrk koji svoje fotografske zapise doživljaja trenutaka u vremenu i prostoru, svaki na svoj način, kombiniraju s pomno odabranim haiku stihovima. U likovnom pogledu, Ivo Markulin se fokusira na izbor motiva s istaknutom ulogom prirode, na uravnoteženo kadriranje i skladno kontrastiranje boje, svjetlosti i sjene u cjelokupnoj kompoziciji uglavnom neobrađenih fotografija, dok se Dimitrij Škrk često koncentrira na motive imanentne asocijativnosti koju

ponekad dodatno naglašava sekundarnom grafičkom obradom fotografije. Upravo ta razlika u pristupu čini izložbu u Ivanić-Gradu još zanimljivijom.

Riječ o autorima:

Ivo Markulin, rođen u Zagrebu 1948. već godinama živi u Samoboru. Posljednih dvadesetak godina piše haiku, šaljive pjesmuljke i limerike*. Godine 2009. objavio prvi u Hrvatskoj knjigu limerika „Dan za danom“ i od te godine je urednik haiku zbornika Samoborskih haiku susreta „Darko Plažanin“. Dobitnik je nagrada za haiku u Japanu i Krapini, kao i nagrade na natječaju Susret riječi u Bedekovčini. 2014. godine. Za svoj rad na području haiku dobio prijelazni trofej Ludbreški stup haiku pjesnika. Zadnjih godina bavi se i haigom. Dosad je samostalno izlagao u Samoboru, Zaprešiću i u Preku na otoku Ugljanu.

Dimitrij Škrk, rođen u Postojni 1951. danas živi u Slovenskoj Bistrici. Kao dipl.ing. kemijske tehnologije, većinu svog životnog i radnog vijeka posvetio je razvoju u struci, a posljednjih 18 godina, kao direktor gospodarskog društva, problematici upravljanja. Poezija, posebno haiku pjesništvo, u njegov život ulazi tek od umirovljenja prije nekoliko godina. No, njegovi haiku stihovi izraz su stvaralaštva zrele, senzibilne osobe, što je prepoznala te brojnim pohvalama i priznanjima potvrdila kako domaća tako i međunarodna haiku publika i kritika.

*Limerick – englesko-irski oblik kratke pjesme, često šaljivog ili podrugljivog karaktera

PISMO IZ VARAŽDINA, piše mr. Mirko Varga

Zvonko Petrović

Na gole sverži
drškeju dva lista
sami samcati

Mirko Varga

Nove fierunge
na budućem obloku
delo pavuka

KOLODVORSKU ULICU OZRAČIO HAIKU ZRACIMA

Na neobičnu ideju, kako oživjeti Kolodvorsku ulicu u Varaždinu i udahnuti joj izgubljeni kajkavski sjaj, došao je pjesnik Predrag Daraboš ujedno i tajnik 2. Mjesnog odbora grada Varaždina te višegodišnji član Varaždinskog književnog društva. (VKD-a)

U dvorištu, tik do prostorija 2. Mjesnog odbora u Kolodvorskoj 2, svečano je otvoren spomenik riječi KAJ, kao spomen-dan na 2015. godinu kad je kajkavski postao međunarodno priznati standardni književni jezik te je dobio i svoj jezični kod "KJV". Spomenik "*kaju*" osmislio je poznati varaždinski umjetnik Željko Prstec, a izradili su ga nastavnici praktične nastave Strojarske i prometne škole u Varaždinu na kojoj godinama radi kao tajnik sadašnji predsjednik VKD-a gospodin Tugomir Orak.

"Do ove ideje došli smo spontano, na inicijativu ljubitelja umjetnosti kajkavskog jezika. Značaj akcije je i taj što su se građani družili, udružili svoje snage i talente da se zajednički ova akcija realizira. Želimo oživjeti duh ove Kolodvorske ulice, koja je nekad bila žila kucavica grada Varaždina. U nju je KAJ ulazio i izlazio, kroz usta naših radnika, učenika ali i ostalih žitelja kojima je prirastao srcu. Kolodvorska ima jedan svoj aristokratski stari duh, ali također narodnjački pučki duh koji smo zajednički željeli ponovno oživjeti" otkrio nam je idejni začetnik ove akcije Predrag Daraboš.

Ovim projektom Kolodvorskoj ulici vraćen je izgubljeni identitet u nastojanju da Varaždinke i Varaždinci, kao i gosti Varaždina, budu ponosni šetnjom ovom frekventnom ulicom koja je u užoj konkurenciji za najljepšu ulicu u gradu.

Želja nam je da Kolodvorska ulica postane Greenwich Village smješten na zapadnoj strani Donjeg Manhattana u gradu New York Cityju u američkoj državi New York poznat kao raj za umjetnike i boeme, gdje je začeo tzv. "beat" pokret. Skovan je ovdje poznati antiratni slogan: "Vodimo ljubav, a ne rat! "

Na kraju treba svakako istaći da su u čast KAJ-u postavljene oblutke s haiku pjesmama na kajkavskom jeziku od četiri renomirana haiku pjesnika: Zlate Bogović, Željka Funde, Zvonka Petrovića te Mirka Varge.

Haikue na pločama čiji je sponzor Garestin su u prilogu a snimatelj je autor ovih redaka koji ih s radošću dijeli s ljubiteljima haiku poezije posebno KAJ-haikua.

Zlata Bogović

Ceker vu rukam
selska babica nese
čučeka na plac

Željko Funda

Lađa v flašo
preplavala
dvadeset let

Eseji i osvrti / Essays and reviews

OSVRT na izložbu haiga Sandre Šamec i Franje Ordanića

Piše Vladimir Šuk

Bogata poetsko-likovna „All inclusive“ ponuda vrsne oroslavске fotografkinje Sandre Šamec i oroslavskog haijina Franje Ordanića

Poštovane gospođe i gospodo, štovatelji poezije i likovnosti, kao izvjestan čovjek od pera, a donekle i kičice, prihvatio sam se obaveze da se osvrnem na poetsko-likovno djelovanje naših vrlih sugrađana, vrsne fotografkinje *Sandre Šamec* i oroslavskog haijina *Franje Ordanića*, a sve povodom njihove izložbe *haiga*, uz *Mjesec knjige* u prostorima oroslavске Gradske knjižnice i čitaonice. Nisam knježevni, a ni likovni kritičar, niti to želim biti, no, u okvirima mojih osobnih dometa u saznavnom, poetskom i likovnom iskustvu, želim vrlo rado podijeliti s vama svoje oduševljenje i dobronamjerne misli o pjesništvu specifične forme, kao i likovnošću, u kreativnošću bogatim dušama mojih dragih prijatelja i kolega, Sandre i Franje. Sandra se u nekoliko godina svojih *putešestvija* svijetom s foto aparatom u ruci te izvježbanim i pronicljivim okom za efektne momente krajobraza i motive oko sebe, profilirala u vrsnu umjetnicu fotografije. Imao sam u nekoliko navrata uvid u njezine zanimljive foto-finese, koje su izazivale moje divljenje predloženim foto-uradcima (i sam sam se povremeno bavio fotografiranjem, no, više eksperimentalnom fotografijom). A Franjo, za mene *Franky-san*, osoba koja se niz godina uspješno bavi istočnjačkim borilačkim vještinama, a evo ga i na polju umjetnosti, tj. haiku poezije u Hrvata, pjesničke forme stasale na prostorima dalekog Japana. Haiku je tradicionalan japanski oblik poezije, ali i najkraći oblik poezije na svijetu.

Iako je autor Ordanić tek kraće vrijeme prisutan, kako na pjesničkoj haiku sceni, tako i na polju likovnog izražavanja na ovim prostorima, ovaj se kreativac potvrđuje iznimnim vještinama, kako u tehnici bilježenja haiku-zapisa, tako i u odabiru tehnika i motiva svojeg likovnog djelovanja. Zapravo, oboje autora, i Sandra i Franjo kraće su vrijeme prisutni na umjetničkoj sceni grada, županije i šire, ali snažno nude svoje, na raznim poljima izražene talente. Stoga, poslije ove zajedničke izložbe haiga očekujem i samostalne izložbe fotografija naše umjetnice Sandre, snimljene iz umjetničkog kuta širom svjetskih, egzotičnih meridijana i paralela.

HAJGA: Franjo Ordanić, haiku; Sandra Šamec, fotografija

novo doba
galamu nadglasala
tišina

a new age
the silence louder
than noises

U listopadu 2016. godine autor Ordanić predstavio nam je svoju prvu, bilingvističku (hrvatski/engleski) zbirku haiku poezije pod naslovom „*Kliktaj bradatih orlova*“ i privukao pažnju čitateljstva koje drži do ovakvih pjesama.

Da pojasnim! U predgovoru navedene zbirke poznata i renomirana urednica haiku izdanja, gospođa Đ.V.Rožić kaže: -*Haiku* je kratka lirska pjesma koja govori o običnom (*wabi*) i ljepoti običnog; on je iskrena (*makoto*) zabilješka iz svakodnevice. Kroz haiku učimo cijeniti svaki trenutak u svojim životima koji nam donose radost i ispunjavaju naše duhovno biće ljepotom jer sve prolazi, stoga je ljepota prolaznog u svakom umjetničkom djelu i dahu svakog čovjeka.

HAJGA: Franjo Ordanić, haiku; Sandra Šamec, fotografija

posljednja želja
u idućem životu
biti stablo

my last wish
to be a tree
in my next life

Poznati japanski haiku pjesnik *Santoka Taneda* (19./20.st.) poput starog mudraca zbori: „*Haiku je duboki dah života.*“ Haiku je istiniti događaj iz života, on privlači pažnju pjesnika u naizgled malim stvarima i beznačajnim pojavama. Po svakom umjetniku haiku biva zabilježen uz pomoć niza tehnika, ali oplemenjen kulturnim i kreativnim bićem svakog umjetnika ponaosob. Doima se sasvim jednostavno, no, obrada zapisa doživljenog haiku-trenutka težak je i vrlo ozbiljan uređivački posao jer haiku-pjesma mora postati tek nagovještaj čitatelju, a čitatelj samim činom iščitavanja haikua postaje i njegov *koautor*. Naš autor Ordanić doživljava svijet i osjeća ga poput japanskih književnika koji su se bavili ovom pjesmom kroz stoljeća. U haikuu susrećemo ljepote prirode i doživljene momente kroz godišnja doba, asketski opisane i ozbiljne, ali autor bilježi i *senryu*, u kojem najčešće susrećemo mane ljudskog karaktera i nepoželjno ponašanje pojedinca u komunikaciji s društvom, uglavnom ljudske slabosti, često opisane cinično i crnohumorno.

Haiku i *senryu* su po konstelaciji kratke pjesme u tri stiha isti, no, svaki ima i svoje posebne zakonitosti. O tome drugom prilikom! Franjo Ordanić savladao je gotovo sve zakonitosti ovog oblika pjesnikovanja. Prisutan je na mnogim haiku-recitalima i natječajima hrvatske, ali i internacionalne haiku-scene, sa nekoliko osvojenih nagrada. I postade tako jedan od *hajijina* u Hrvata. On će i dalje marno pronalaziti nove prizore i događaje okom vrsnog haiku-pjesnika, bilježiti ih u asketskom obliku, a time bogatiti domaće i inostrano *haiku-okruženje*.

No, ovaj umjetnik otkriva nam još jedan talent svoje, na široko kreirane unutrašnjosti duše. To je naklonjenost likovnom izričaju. I to je dokazao učešćem na nekoliko likovnih kolonija u zadnje vrijeme. Dakle, osoba koja voli i drži do umjetnosti, pa se i druži s umjetnicima. Svaka mu čast! Po svemu rečenome nije nikakvo čudo da su se sreli Sandra i Franjo i udružili snage, isprepleli svoja umjetnička ostvarenja, sljubili svoje kreativnosti.

I napokon dolazimo do pojma *haiga*. To je stil japanske slike koja uključuje estetiku haikua. Kad udružimo, tj. umjetnički spojimo haiku-pjesmu i likovni uradak dobivamo umjetničko djelo nazvano *haiga*. Na ovoj su se ideji sreli i umjetnički udružili Sandra i Franjo. Sandra sa svojim pročišćenim svjetskim i domaćim fotografijama, dakle, bez previše motiva u oku foto objektiva. a Franjo sa jednostavnim, a mudrim mislima jednog *hajijina* izraženim kroz tri stiha, najčešće u klasičnoj konstelaciji 5-7-5 slogova.

Jednom je filozof i pjesnik *Joseph Brodsky* (20.st.) rekao: *-Nije toliko poezija oblik umjetnosti, koliko je umjetnost oblik uz koji poezija često prijanja*. A tko bi to mogao znati bolje od Japanaca, koji su nam darovali jednu sasvim neobičnu, daleku (kakvi su i oni sami), a opet prisnu i opojnu umjetničku formu, haigu, poeziju na platnu ili sliku ukrašenu stihom. Skladanje haikua i slikanje popratnih slika bila je uobičajena zabava *Edo razdoblja* u Japanu, koji ove aktivnosti provode u svoje slobodno vrijeme ili na prijateljskim skupovima, kao komunalni oblik zabave na koncu 16. stoljeća (kako se smatra). Stilski gledano, haiga varira na temelju preferencija svakog pojedinog slikara, ali općenito to je utjecaj formalne školske slike (*Kano*), ili, nekada minimalističko *Zen* slikarstvo. Bilo je više japanskih škola slikarstva (izraženijih slikara, a manje izraženih pjesnika, ili pak, izraženijih pjesnika, a manje izraženih slikara). Spomenimo dvojicu: najznačajniji japanski haiku pjesnik-samuraj *Matsuo Basho* (17.st.), bio je prije svega pjesnik, koji je svoje pjesme pratio vrlo jednostavnim skicama (*kroki*), dok je značajni *Yosa Buson* (18.st.) bio pretežno slikar, koji je više prostora i fokusa posvećivao slici.

Dakle, kad na likovni uradak (na ulje ili akril na platnu, na crtež, na akvarel ili na fotografiju, najčešće s motivima i momentima iz prirode kroz četiri godišnja doba, dodamo grafološki zapis trostih haiku-pjesme ili senryu-pjesme, kreiramo haigu. Eto, i ovdje se dokazuje umještost naših dragih autora, Sandra nudi prekrasne motive na fotografijama, oslobođenih svih suvišnosti (poput asketskog zapisa foto objektiva), a Ordanić uz fotografije prijanja hvale vrijedne haiku-pjesme, oslobođene kićenosti, dakle, asketski zapis. Na ovoj izložbi izložena su 42 haiga-uratk. Koristeći se krasnim fotografijama prirode, krajobraza, momenata koji su kod Sandre dotakli dušu, a potom ih je Franjo obogatio pripadajućim haiku-trostihom i tako su autori razvedrili našu unutrašnju postavu duše gledajući haiga-uratk na ovoj izložbi. Haiga, i likovno i poetski nudi jednostavnost, ali sa dubokim opažanjima svakodnevice u svijetu oko autora. Upravo tako se postavljaju i naši autori, nudeći nam emocionalnu potku u izražajnoj jednostavnosti. Namjeran i promišljen je broj motiva, sužen na dva, tri, ali efekt je očaravajuće učinkovit. Umjetnici Šamec i Ordanić nam nude izložbu pod znakovitim nazivom „*All inclusive*“, pa, naravno sve je uključeno, i poezija i likovnost „vrlo bogato“, kroz 42 pjesmo-slike ili sliko-pjesme. Pjesnik i slikar, u ovom slučaju fotografkinja uranjaju u predmet i motiv pjesme i fotografije, ali ne ističu svoje „ja“. Koncentrirani moment prirode (na fotografiji) povezan je s događanjem u ljudskoj nutрини, a izražen trostihom.

Sve je opet uključeno, tematsko-motivske točke, opet „*all inclusive*“: i ptice, leptiri, ribe, buba-mara, cvijet, stablo, nebo, voda, brod, krajobraz, vizure priobalja, zagorske vizure. Autori majstorski potenciraju ugođaj i vode nas na diskretan način do onoga što se u haigi smatra bitnim. Nije dobrodošao stih koji direktno opisuje sliku, niti slika ili fotografija (u ovom slučaju) koja bukvalno odgovara stihu. Mora biti dozirana izvjesna prikrivenost (tajnovitost), kroz jednostavnost, eleganciju i minimalizam, ali „*all inclusive*“.

Primjeri haikua:

srpanjski suton	zbogom!	ikebana:
od vrućine napukao	oštrica odlaska	zemlja i nebo vezani
stakleni svod	ranila nebo	mrežom života

I primjeri humornog, ponekad ciničnog izraza u senryu-pjesmi:

dio folklora –	mamurluk	mladost –
preko mogega grunta	zaključana vrata	glava u oblacima
„You shall not pass!“	sjećanja	rijedak zrak

Ili egzistencijalno-filozofske teme (problemi); govoreći o prolaznosti, smislu ili smrti:

pluskvamperfekt	avanturist	posljednja želja:
mladost više ne stanuje	povoljan vjetar nosi	u idućem životu
ovdje	život i smrt	biti stablo

Iako su tradicionalni stilovi haiga(još uvijek) prisutni i danas, suvremeni umjetnici eksperimentiraju sa stilom, povezujući haiku sa digitalnim slikama, fotografijom i drugim medijima. Poetske fotografije koje, zapravo, dodaju značenje ili dubinu onome što haijin izražava haiku-pjesmom. Sandra Šamec i Franjo Ordanić sve to majstorski uspijevaju, zaista *all inclusive*.

Sve u svemu jedno emocionalno vrelo za promatrača. Zabilježeni efektni trenuci u prirodi, ali bez bujice pjesničkih i likovnih slika, reducirano s intencijama autora. Ovo je bogata ponuda, za pohvalu, oroslavka majstorice fotografije-*masutashashin* (jap.) i oroslavski *haijine* Ordaniću... a vi dragi

štovatelji umjetnosti uživajte, uz iskrene, tople i cifraste pozdrave „all inclusive“.

Vladimir Šuk, Oroslavje, 10. 11. 2017.

HAJGA: Franjo Ordanić, haiku; Sandra Šamec, fotografija

srpanjski suton
od vrućine napukao
stakleni svod

srpanjski suton
od vrućine napukao
stakleni svod

July sunset
the glass dome cracked
from heat

OSVRT: SENRYU LJUBE STIPIŠIĆA DELMATE (1938.-2011.)

Piše Đurđa Vukelić Rožić

Pišući o senrjuu, Blyth je u svojoj studiji prepoznao deset vrsta humora (turobni, tragični, ironični, jezički, dobronamjeran, šekspirijanski, izložene pretenzije, neizravnost, glupost i parodija – obično na temu dobro poznatih haikua).

David Cobb, *Haijinx*, 2001

Mada se u starom Japanu govorilo, ne piši senrju, želiš li biti popularan i prihvaćen, Ljubo Stipišić Delmata u svojim se senrju zapisima hrabro šalio na račun drugih ljudi, ističući njihove mane, ismijavajući neke običaje ili običnu ljudsku glupost, slabost ili pak puku slučajnost iz koje se mogla izvući pouka, time riskirajući njihovu odanost ili simpatije.

Gleda dekolte
pa misli... pa ne misli...
ali zuri stalno.

Fotografira
munje, a ta najljepša
spržila staju.

Ka je popu
počela grij po grij
a on ziniija.

Poslije uragana
fotograf snima kadar
dok majka zoveee ...

Trebam gledat dok
stric ovcu da postanem
odrasal čovik.

Za generalovim
prstom na bojnoj karti
čūh ... bombe pljušte.

Senrju je isticanje nedvojbeno nemoralnog ponašanja pojedinaca u društvu, kritika društva u cjelini. Senrju se ruga onim ljudima koji u hvatanju zarade, moći i slave, između ostalih gadosti koje ljudi čine jedni drugima, oduzimaju čovjeku dostojanstvo i pravo na jednakost i život sam. Senrju je riječ prosvijetljena čovjeka o nepružanju pomoći i nedostatku empatije. O velikoj otuđenosti, egomaniji i sebičnosti. Kroz svoje senrjue, Ljubo Stipišić Delmata nije odustao od kritiziranja ljudske gluposti, izopačenosti i beznada društva.

Kao istinski majstor senrju pjesme, Ljubišić nam svojim senrjuima govori o vlastitoj bespomoći, o trenucima kada ipak razmišlja o uzvraćanju udarca, mada to nije njegov način življenja. On doživljava i uvijek nanovo proživljava namjerno stvorenu patnju od strane zle, pokvarene, osobe. Nitko tu zlonamjernu osobu ne može dotaknuti jer ne funkcioniraju sistemi u društvu koji bi zaštitili „malog“ pojedinca, pa tako zlonamjerna osoba, počinitelj zlodjela, postaje svetac. Nema zemaljske kazne za mnoge zločine, oni prođu neopaženo, nekažnjeno, sistem voli zažmiriti naročito kada su u pitanju njegovi ljudi.

Tako dugo dok je čovjek, koji se ogriješio o zakon ili pravdu ili tek osjećaj za pravedno u dobrohotna i moralna čovjeka zaštićen, nitko ga ne može dotaknuti ni kazniti. Moral je nažalost, rastezljiv. Jer, istjerati pravdu, odnosno mak na konac, trajalo bi i koštalo kako u materijalnom tako i u osjećajnom smislu, daleko više od primjerice, jedne izgubljene ovce. A gorčina i izgubljeni mir ionako ostaju. Oštećen pojedinac može se gristi ili otpustiti tuđe pa i svoje grijehe i živjeti dalje u miru sa sobom i svojim Bogom.

Ujutro sam naš'o / ovcu rasporenu a / susjed ko svetac.

Kao samokritičan i samosvjestan autor, senrju Stipišiću omogućava da istakne svoje stavove, svoju moralnost, etiku i kršćanski životni nazor. Stipišić se nije ustručavao narugati situacijama u koje je nenadano upao i kojih je i sam bio akterom. On se znao narugati vlastitim spontanim odlukama i izborima, kao i nepredvidivim reakcijama na neku istinu koja je sasvim slučajno otkrivena i iznenadila i samog pjesnika.

Kolima udaram
u branik jer ne htjeh
zgaziti zmiju.

Gostioničar
prođe s mišolovkom; mi
prestali jesti.

I haiku i senrju ne srame se ni jedne životne funkcije, patnje ili nelagode ma kako gadljivi, fini, kulturni ili umišljeni mi ljudi bili i ignorirali ih. Senrju je humorna pjesma o stvarnosti ljudskog bića. O ljudima koji kašlju, povraćaju, imaju proljeve, mokre, podriguju, pokušavaju oduzeti vlastiti život...o ljudskoj slabosti i patnji.

Dok je bljuvao,
obuze ga stid da
otrov nije jak.

Umjetnost senrjua i njegova veličina je upravo u iznošenju detalja o sebi samom, s osmijehom, ma kako neugodni oni bili.

Čim tiskam knjigu
obuzme me stid što je
takvu zamislih.

Bi takav ručak
da zaboravimo se
pomoliti.

„Kad japanski haiku-pjesnik Onitsura (1660-1738.) kaže da 'izvan istine nema haiku (i senrju) pjesme', to drugim riječima znači da nema haikua bez onog spontanog, iznenadnog bljeska duha koji nam omogućuje da intuitivno doživimo neku pojavu, neki detalj, bez uplitanja intelektualnog razmišljanja.“

Zvonko Petrović, (1925-2009.), hrvatski haiku pjesnik i urednik

Haiku i senryu Ljube Stipišića Delmate govore nam kako je on, u maniri istinskog Hajidina, znao ne uposliti intelektualno razmišljanje te dozvoliti bljeskovima duha da se probiju na površinu i omoguće mu da intuitivno doživi neku veliku tajnu, a s aspekta prosječnog zapadnjaka, tek sasvim malu i nevažnu stvar. Autorova je sposobnost da uvidi i prepozna nimalo male stvari i nipošto nevažne pojave u društvu. Kao majstor ovog izričaja, on vidi, ne preslik, ne odraz i nipošto ne donosi intelektualnu analizu onoga što se oko njega događa, već daje izravnu, голу i nimalo uljepšanu istinu o čovjeku i društvu u kojem živi. S osobitom je pažnjom promatrao i proživljavao neiskrenost i nepostojanost pojedinaca. Svjedočio je i pribilježio svu ružnoću nametnutog materijalističkog konzumerizma. Pisao je o ljudima koji su svojom gramzljivošću, nemoralnošću, daleko od etičnog, tako daleko od kršćanskog, učinili i čine ogromnu štetu ljudima oko sebe koji nikada nisu i ne bi pristali na takav stav u životu, ma kako malenim i beznačajanim se u očima potonjih zbog toga činili.

Njegov humor je intrigantan i neočekivan, dolazi iz cjelokupne složenosti umjetničke duše. Ruganje ljudskim slabostima, moralnim i vlastitim posrnućima odlika je čovjeka snage i ustrajnosti. Humor utkan u njegove pjesme haiku i senryu je inventivan i uvijek nanovo iznenađujuće svjež.

Po cijenu materijalnog siromaštva, načina života oslobođenog nagomilanih i nepotrebnih materijalnih dobara, ogromno duhovno bogatstvo je sve što prosvijetljen čovjek može nesebično dijeliti s drugim ljudima i što postaje njegovom najdragocjenijom baštinom. Ono čime može obogatiti živote drugih ljudi. Nadam se da svi oni koji su došli u dodir s maestrom Ljubom Stipišić Delmatom, ostaju nadahnuti i zahvalni što ih je ovaj Čovjek dotaknuo svojim stvaralaštvom i načinom življenja dostojnog jednog Haidina.

Bibliografija

Janine Beichman: *Masaoka Shiki*, Kodansha International, Tokyo., New York, and San Fracisco 1986

H.R. Blyth: *Japanese Life and Character in Senryu*, 1959

William J. Higginson: *Haiku World*, An International Poetry Almanac, Kodansha International, Tokyo, New York, London 1996

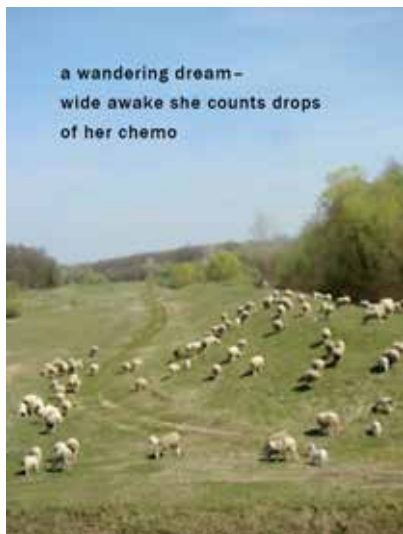
Modern Haiku, Volume 45.2 Summer 2014

Vladimir Devidé: JAPAN; *Prošlost i budućnost u sadašnjosti*, biblioteka itd, KNJIGA 135., ZNANJE ZAGREB 1988.

Vladimir Devidé: *Zen – Ideje, umjetnost, tekstovi*, Znanje, Zagreb 1992.

Zbornik, 19. Samoborski haiku susret “Darko Plažanin”, Samobor, 2011.

HAJGA: Đurđa Vukelić Rožić

odlutaó san –
budna ona broji kapi
kemoterapije

a wandering dream–
wide awake she counts drops
of her chemo

ERIKA ŠKALABRIN (1940.-2015.)

Piše: Dunja Pezelj-Jurlin

Erika Škalabrin, rođena je 3.10.1940., u Prvić Luci, otok Prvić kraj Šibenika. Preminula je 4.8.2015.

Ekonomsku školu završila je u Šibeniku, a Ekonomski fakultet u Zagrebu. Likovno obrazovanje stekla je u Likovnom centru *J.Kljaković* u Zagrebu kod ak. slikarice Vjere Lalin te profesora Roberta Tanaya. Bila je članica Zajednice likovnih djelatnika *Zagreb*, Likovnog društva *Ljubo Babić* -Jastrebarsko i Društva pisaca *August Šenoa* Zagreb. Održala je 10 samostalnih izložbi: 11. dobrotvornih izložbi slika, 18. grupnih te 6. stalnih postava širom Hrvatske. Radila je u Hrvatskoj Akademiji znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Izdala je

zbirke pjesama *NA MARETI, NE PLAČI MORE, SAD SI MI BLIZU* i haiku zbirku *ODRAZ U MORU*.

“Jadransko more, njegove obale i ljudi bili su i ostali neiscrpna nadahnuća za tisuće slikara kako domaćih tako i stranih. Ali ipak, nekako je drukčije kada se taj mediteranski ugođaj nosi u genima, kada se svakodnevno potvrđuje kao stav gledanja i promišljanja prirodnih ljepota, urbanističkih sklopova, arhitektonske baštine i izuzetnog mentaliteta. Takva je baš, talentirana, ali samozatajna, vrijedna, ali skromna, uočena, ali nenametljiva slikarica i pjesnikinja Erika. Vezujući svoj opus za prostore djetinjstva, ona slikama i pjesmama iskazuje ljubav prema krajoliku i svemu smještenom u njemu, nastojeći da duh podneblja nađe svoj adekvatan odjek u oblicima, bojama i riječima.

Erikino slikarstvo i pjesništvo iskonski je i nesputan iskaz otočkog svijeta, prepunog skrivenih spoznaja što čekaju vlastite odgonetke.“

Prof. Juraj Baldani

Ovaj osvrt ponajbolje ilustrira njezinu svestranu umjetničku osobnost. Pisala je pjesme u slobodnom stihu i one s religioznom tematikom, a iza sebe je ostavila nevelik, ali značajan haiku opus.

NISAM VIŠE U PROSTORU

Nisam više u prostoru
u kojem sam bila.
Svu slavu svijeta
ja sam ugasila.
Tebe nalazim
prepunog same ljubavi.
Sve ostavljam
k Tebi dolazim.

E.Š. zbirka pjesama „Sad si mi blizu“

Njezina potreba za *haiku* iskazom nije bila potaknuta izučavanjem *zen budizma* - Erika je duhovnost odavno pronašla u tradiciji vlastitog doma. Nakon što se sreća s *haiku* poezijom u radovima prof. matematike i japanologa – akademika Vladimira Devidéa, dogodila se “ljubav na prvi

pogled”. Minimalizam haikua, tako škrtog u riječima, a istodobno tako darežljivog iskazanim, prigrlila je kao nešto sasvim prirodno i samo po sebi razumljivo. Kako je haiku nastao u Japanu, u ograničenom krajoliku otočke zemlje prepoznala je sličnost s našim otocima, tj. malenim otokom na kojem je odrasla. Mjesto je to, na kojem samo mora i stijena ima u izobilju, a more je, osim maslina i borova, bilo njeno najsnažnije nadahnuće.

Skučenost prostora i oskudnost krajolika potiče maštovitost. I, upravo je mašta bila zamašnjak koji ju je gurnuo do neizmjernog bogatstva uma, duha i srca. Ljubav i ljepotu, Erika je pronalazila u svemu i svugdje, pa i tamo gdje je katkad to bilo gotovo nemoguće.

Njezina je kreativnost bila toliko snažna, da je vrijeme koje joj je dano, bilo prekratko za sve ono što je mogla reći i dati, za sve ono što je htjela, a nije uspjela ostvariti.

Tri kokoši rastežu
jednog crva
svaka na svoju stranu.

U gusti mrak
otplovi ribar
zaveslaji sve tiši.

Gle, u mrlji
akvarela na slici
Svevišnji Bog.

IZ OSVRTA u časopisu SENRYU TO

Piše Ikuyo Yoshimura, Japan

Stjepan Rožić is the leader of Croatian haiku & senryu activities as well as his wife, Djurdja.

He has been fond of singing songs since his childhood and a member of the "Posavac" chorus at the present time. His musical sense appears in his works and we can appreciate rhythmical points in his poetry. He has composed haiku for over 20 years and got a lot of awards. He is also a founder

of Croatian Haiku Association "Three Rivers" and now its president. This month I show up some of his works from *A Magpie in the Snow*. I translate his works into Japanese. I hope you enjoy them.

Stjepan Rožić među predvodnicima je hrvatskoga haikua i senrjua, kao i njegova supruga Đurđa. Od djetinjstva bavio se glazbom kao član Komornog zbora „Posavac“. Njegov smisao za glazbu osjeća se u njegovim stihovima, gdje možemo uživati u osjećaju za ritam. Haiku piše dulje od dvadeset godina te je mnogostruko nagrađivani autor. Također, osnivač je Udruge „Tri rijeke“ HPOI i njen sadašnji predsjednik. Ovaj mjesec predstavljam njegove radove iz zbirke „Svraka na snijegu“ s prijevodima na japanski jezik.

garden work---/ a woman's breast moves/ to the rhythm of the hoe

(庭仕事 鋤に合わせて 揺れる女の胸)

okapanje vrta .../ razigrana prsa žene / u ritmu motike

winter morning/ a magpie savors a rat/ crushed on the road

(冬の朝 道路にたたきつけてカササギが鼠を食む)

zimsko jutro / sladi se svraka spljoštenim / štakorom na cesti

Valentine's Day/ a dog in love with/ the postman's leg

(聖ヴァレンタインの日 郵便夫の脚に 恋する犬)

Valentinovo/ u poštarevu se nogu/ zaljubio jedan pas

seaside bench---/ a young couple passionately/ cuddle their cell phones

(海辺のベンチ カップルが携帯を抱きしめている 情熱的に)

klupa kraj mora / mladi par strasno grli / svaki svoj mobitel

OSVRT: SUBJEKTIVNA PERCEPCIJA JEDNOG HAIKUA

Piše: Miroslav Vurdelja

Na početku želim pojasniti sljedeće: ovim kratkim prikazom nemam namjeru docirati bilo koga o bilo čemu. Ne želim otvarati teoretsku ili bilo kakvu drugu raspravu o haikuu, zen budizmu, poeziji ili književnosti. Ovdje je riječ o subjektivnom¹ doživljaju i interpretaciji jednog haikua s pozicije čitatelja kao rezultata njegovih osobnih osjetilnih i inih (intelektualnih, empirijskih, kulturoloških, obrazovnih, asocijativnih, intuitivnih itd.) kapaciteta i ograničenja.

Haiku teba pisati i čitati s pažnjom i koncentracijom. U pravu svaki sudionik u obvezom odnosu dužan je u ispunjavanju obveza iz svoje profesionalne djelatnosti postupati s povećanom pažnjom, prema pravilimastruke i običajima, dakle spažnjom dobrog stručnjaka.² Analogno tomu, i u odnosu prema ovoj kratkoj poetskoj formi mora postojati pažnja posebne vrste. Prelazeći iz područja struke na područje hobija (jer potpisnik ovih redaka nije ni književni kritičar ni književni teoretičar već tek čitatelj koji se usudio zapisati i objelodaniti svoja razmišljanja), mogao bih iskovati termin „pažnja dobrog haikuista“. Takav istančani i profinjeni osjećaj stječe se čitanjem, vježbanjem pisanja i razumijevanjem. Haikuistom se ne rađa, već se postaje. Heraklit je tvrdio da su osjetila ljudima nepouzdati svjedoci ako je duša barbarska (fragment 107.). Dakle, dušu treba pripremiti da s razumijevanjem i istančanošću primi i interpretira signale koje joj šalju osjetila. To je put za *haiku-osviještenost* o kojoj govori Štambuk ističući *normativnu i heurističku ulogu umjetnosti u našim životima (...)*.³

suton na strništu / vrana kljuca zadnje / sunčeve zrake⁴

Opisana je neposredno opažena slika iz prirode (*shasei*) koju je doživjelo mnogo ljudi: u sutonu vrana kljuca po strništu. U toj skici djelića života sačuvana je jedinstvenost doživljenog trenutka pročišćenog od suvišnosti. Slika je jasna i precizna kao na fotografiji. Prikazuje stvarnost bez dopunskih efekata, emocija, ukrasa, intelektualiziranja, moraliziranja... Ali, ako je čitatelj samo to percipirao, ostao je na površini i nije otvorio čula i dušu za sva ona haikuistički naviještena, zasjenjena i prikrivena značenja.

Prvim stihom ispunjena su dva važna elementa strukture haikua: priloškom oznakom mjesta postavljen je pasivni i statični okvir pjesme

(yinovski/statorski dio haikua⁵) i definirano je godišnje doba (strnište = požnjeveno žitno polje = jesen = *kigo* = sezonska riječ). U drugom stihu sužen je vizualni okvir usmjeravanjem pažnje na vršitelja radnje i opis njegove aktivnosti (jednim glagolom!). Ovaj stih navješćuje završnoga prepuštajući mu da zaokruži percepciju. Što to vrana kljuca na strništu? Iskustvo nam govori da bi to vjerojatno trebalo biti rasuto zrnje preostalo nakon žetve. Ni tako napisano ne bi bilo loše, ali bi ostalo na razini izravnog i već viđenog, nedostavno za vrsni haiku (a razmatranoga je pohvalila ugledna Koko Kato). Zato u trećem stihu novi detalj obogaćuje doživljaj. Zrnje je presitno da bismo ga mogli uočiti promatrajući sa distance ovu vranu, a da je ne uplašimo našim prisustvom. Zato se čini kao da vrana kljuca zrake zalazećeg sunca koje pod ostrim kutom padaju na strnište. Sada je haiku zaokružen i pun. Uključeno je doba dana kada se zbiva ovaj mikro-događaj. Međutim, završni stih ne petrificira haiku već ga ostavlja otvorenim za proširivanje doživljenoga i istraživanje dubljih značenja u riječima, ali i za čitanje i razumijevanje bjeline između slova, riječi i stihova.

Osjetilnom percepcijom čovjek dolazi do informacija o predmetima, pojavama i događajima u njegovoj okolini. Na planu vizualnog, ova tri stiha sadrže bogat kolorit: dvije primarne i ujedno tople boje (žuto strnište i grimizna sunčeva kugla) i jednu akromatsku (crna vrana). Vidom također pratimo pokrete objekta kojega promatramo. Na strništu, koje predstavlja statičnu scenu radnje, zrake zalazećeg sunca padaju na vranu koja naizgled kljuca te zrake. I vrana i sunce su u gibanju. Razlika je u brzini pokreta. Sunce jednolično i polagano tone na horizontu i ne može ni ubrzati ni usporiti svoju putanju. Vrana kljuca na strništu, brže ili sporije. Može na trenutak zastati, pogledati oko sebe kako bi se uvjerila prijeti li joj opasnost, pa opet nastaviti svoje kretanje usmjerene na uzimanje hrane. Nadalje, angažiran je i osjet dodira. Tijelo i perje vrane zauzimaju više prostora od razmaka između susjednih nisko pri zemlji odrezanih krutih stabljika. Kljucajući, vrana saginje glavu, vrat i gornji dio tijela prema zemlji dodirujući suhi strn. Rezultat opisanog dodira je zvuk, možda nečujan za udaljenog promatrača, ali time naglašeniji za neizravno i utoliko suptilnije aktiviranje haikuistovog osjetila sluha koje šalje signale njegovoj duši. Usto, kao da čujemo udarce kljuna po zemlji. Senzibilno uho to može doživjeti kao zvuk crkvenih zvona u tišini sutona. Kod ptica su slabo razvijena čula mirisa i okusa. Ali, ako fokusiranjem na vranu svojim ljudskim bićem uronimo u njezino, ako se identificiramo s njom, osjetit ćemo okus i miris onoga što ona jede.

Ovaj haiku sadrži (i druge) komparacije, različitosti i suprotnosti. Prije svega, postoji kontrast između živog bića i neživog okoliša (strnište). I jedno i drugo su ili na, ili u zemlji koja je neživa, ali u kojoj ili iz koje se rađa život. Zrnje što ga vrana kluca plod je zrnja ranije posijanog u zemlju i iznikloga iz nje. Ovom čitatelju nameće se digresija na Hegelov dijalektički zakon o negaciji negacije.⁷ Posijano zrno (teza – afirmacija) klijanjem propada jer iz njega niče biljka (antiteza – negacija) koja raste, zri i daje plod i propada, a to novo zrnje negacija je biljke (sinteza – negacija negacije).⁸

Materijalne pojavnosti (vrana, strnište, zrnje) jukstapozicionirane su nematerijalnim (sunčeve zrake). U okviru materijalnoga uski, kratki i oštri vrškovi odrezanih i suhih žitnih stabljika razlikuju se veličinom i oblikom od tijela ptice suprotstavljajući se, ujedno, mekoći perja na donjem dijelu ptičjeg tijela. Nagomilani suglasnici u riječi „strnište“ dodatno pojačavaju osjećaj dodira oštire stvari. Pored toga, tijelo vrane stalne temperature između 40 i 44 stupnjeva Celzijevih u opreci je s hladnim jesenjim sumrakom koji pada na to tijelo, a ovaj kontrast (toplo-hladno) nadopunjuje osjete navedene u prethodnom odlomku.

Razdvajanjem riječi u drugom stihu na slogove, može se osjetiti pravilnost ritma. Svaka od triju riječi sastoji se od dvaju slogova. Prvi je naglašen i kratkosilazan, a drugi nenaglašen. Time je uspostavljena ritmiziranost koja kao da oponaša monotoniju odjeka vraninog kljucanja: vra (kljuc) – na (kljuc), klju (kljuc) – ca (kljuc), zad (kljuc) – nje (kljuc). Ili možda jednolično pulsiranje vremena u proteku dana koji se gasi (tik-tak, tik-tak, tik-tak)?

Suzuki piše da haiku ne izražava zamisli već ističe slike koje su odraz slutnje⁶. Iz opisane slike potpisnik ovih redaka sluti samoću jedinke u prostranstvu, sluti hladni mrak što će se razliti usutonjenim strništem gaseći druge boje i prekriti usamljenu vranu. Žito koje je talasano vjetrom raslo pod suncem ljeta, sada je požnjeveno. Ostalo je pusto polje prekriveno ostrim strnom. A kada svane novi dan, možda će se strnište naći u novom godišnjem dobu, možda će biti prekriveno snijegom što će napadati preko noći. Ako u vrani vidimo ljudsku jedinku koja u ograničenosti svoga postojanja sizifovski ponavlja pokrete što joj je priroda usadila da bi mogla u organizam unositi energiju potrebnu za život, ona će se iz jeseni svoga života sutra probuditi u zimi, na početku kraja svoga postojanja.

Produbljujući osobne senzacije doživljenoga i proširujući kulturološki okvir, sjetih se scena iz filma *Balada o Narayami*.⁹ U siromašnom i izoliranom japanskom selu u 19. stoljeću vlada tradicija „*ubasute*“ prema

kojoj svatko tko navrši sedamdesetu godinu mora otići na udaljenu planinu i tamo umrijeti, kako ne bi više bio na teret mladima. Prolazeći pored kostiju prijašnjih generacija, sin na leđima uznesu majku na planinu, oprosti se s njom i vrati u selo supruzi i djeci. Majka (vrana) u snijegu (strnište) sama mirno čeka smrt zasuta pahuljama (sunčeve zrake).

Ako radikaliziram svoje asocijacije, vidim zadnjeg čovjeka kako u sumrak ljudskog roda rezignirano kopa po smetlištu koje je ostalo iza čovječanstva tražeći ostatke hrane, svjestan da nakon njega ljudska vrsta neće postojati. U neprekidnom kretanju i promjeni poretka stvari čovjek, kao pojavni oblik života na Zemlji, odlazi sa scene prepuštajući prostor nekom drugom genetski otpornijem biću ili pojavnom obliku života. Riječ „zadnje“ teška je i mračna, upućuje na prolaznost, na kraj. Iza onoga što je zadnje može doći nešto drugo ili možda ništa neće doći.

Zaključno, nastojao sam ukazati kako je u razmatranom haikuu uspješno spojena jednostavnost doživljene slike sadašnjeg trenutka s mnogoznačnostima koja iz nje izvire. U otvorenosti za subjektivnu percepciju očituje se bitna karakteristika i umjetnička snaga haikua. Tu se radi o poticajnoj interakciji u kojoj pisac otvara čitatelju mogućnost da „uđe“ u stihove i između njih, kako bi i on (čitatelj) proživio opisano, ali i proširio, produbio i obogatio njihovo značenje stavljajući percipirano u novi kontekst. Doživljaj nastao u jednom trenutku, u nekom drugom može biti drugačiji, nekoj drugoj osobi neće biti isti, ali to ne znači da neki od tih doživljaja mora biti pogrešan bez obzira kolike bile razlike među njima.¹⁰

---

¹ O različitim pristupima haiku-poetici vidi npr. Brooks, Randy (2011.) „*Haiku Poetics: Objective, Subjective, Transactional and Literary Theories*“, u *Frogpond Issue 34.2, 2011*. Dostupno na: <http://www.hsa-haiku.org/frogpond/2011-issue34-2/revelationsunedited.html>. (Pristupljeno 6. studenoga 2017.)

² Čl. 10. st. 2. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine 35/05, 41/08, 125/11, 78/15)

³ Štambuk, Drago (2014.) *Haiku Consciousness*, Nagoya: IAFOR, str. 7.

⁴ Kovačić, Nina (2016.) *Proljetni čaj*, Zagreb: Hrvatski sabor kulture, str. 36.

⁵ Vidi Funda, Željko (2013.) *Haiku, poetski mikrogenerator*, u *Haiku-zborniku Ludbreg 2013.*, Ludbreg: Pučko otvoreno učilište „Dragutin Novak“, str. 3-5.

⁶ Suzuki, Daisetz Teitaro (1938./2016.) *Zen i japanska kultura*, prev. Horvat Nada, Zagreb: Sipar, str. 211.

⁷ Kangrga, Milan: *Hegelov filozofski sistem* u Hegel, Georg Wilhelm Friedrich (1970./1987.) *Fenomenologija duha*, prev. Kangrga Milan, Zagreb: Naprijed, str. XV.

- ⁸ Ovaj primjer trijadičnog samorazvitka zrna (ječma) navodi Friedrich Engels u svom djelu *Anti-Dühring*. Vidi Kalin, Boris (1979.) *Povijest filozofije*, Zagreb: Školska knjiga, VI. izdanje, str. 344.
- ⁹ Film Balada o Narayami (*Narayama bushiko*) režirao je Shōhei Imamura 1983. Između ostalih nagrada, film je te godine osvojio Zlatnu palmu u Cannesu.
- ¹⁰ (...) *istina se može izraziti na više od jednog načina*. [Barnes, Julian (2004./2006.) *Stol od četrunovine*, prev. Siladin Lada, Zagreb: Celeber, str. 174. i 180.]

PRIKAZ KNJIGE: SVJEŽINA S DALEKOG ISTOKA

Piše Đurđa Vukelić Rožić

Luka Tomić: ISKROSKOK/SPARKLE OF THE SPARKS, Matica hrvatska, Ogranak Split, 2018.

Haiku je umjetnost koja je posvećena prosvjećivanju ljudi u smislu da obrate pažnju na dragocjenost i naročitost svakog trenutka našeg postojanja.

Robert Hass

Haiku je kratka lirska pjesma s poviješću duljom od 14 stoljeća u Japanu. Udomljen više od jednog stoljeća na Zapadu, razvijao se i u kulturama koje su ga prihvatile i njegovale. Svojom kratkoćom i prosvjetljujućim „aha“ * trenutkom haiku ukazuje na trenutke, prizore i pojave u prirodi koje inače ne bismo sami otkrili, a koji nam donose nove poglede na život općenito, stoga haiku, doista donosi svježinu Dalekog istoka.

Masaoka Shiki (1867.-1902.) savjetovao je svoje učenike: *Inspiraciju za svoje haiku uzimajte iz svoje okoline, ako vidite maslačak, pišite o maslačku, ukoliko je maglovito, pišite o magli. Materijali za poeziju posvuda su oko vas u obilju.*

Držeći se naputaka Hassa i Shikija, Luka Tomić niže 244 haikua svojom drugom zbirkom *Iskroskok*, plijeneći raznovrsnošću prikupljenih radova: od tradicionalnog do modernog, *shasei* haikua (skeča iz svakodnevnog života) do *senryua*. To nas ne iznenađuje obzirom na veliko životno iskustvo i zrelost autora te njegovo dugogodišnje objavljivanje aforizama. U svom istraživačkom pohodu putovima poezije Dalekog Istoka Tomić iskreno i spontano progovara o svom unutarnjem svijetu i svom doživljavanju prirode koja ga okružuje. Desetljićima živi budnih osjetila, vješto nas budeći oštrinom svoga duha i humora inspiriranog ljudskom prirodom i ponašanjem čovjeka. Mada zapadnjak, Tomić kao da nije odvojio prirodno,

društveno, filozofsko i religiozno, on objedinjuje životne okolnosti u svakoj svojoj pjesmi. Što se tehnika zabilježbe tiče, Tomić uspješno rabi zagonetke, igre riječi, usporedbe i nevjerovatnosti te skečeve iz svakodnevice, koje bismo možda i propustili.

Hladni pjenušac / u visokoj čaši: / iskroskok.

Kroz haikue Luka Tomić progovara jednostavno i iskreno, uređujući svoje tekstove do te mjere da se njegovi asketski zapisi doimaju posvema prirodnim i običnim, pisani jednostavnim jezikom „običnih ljudi“ kojima haiku i pripada (Matsuyama Deklaracija, 1999.). Čistoća njegovih radova čini se lako ostvarenim ciljem, a što zapravo uopće nije jednostavno postići. On zna, da bi se svjedočilo o istini i reklo mnogo, kvalitetno i ono duboko proživljeno, čovjek ne treba mnogo riječi. Što ih je manje, to su ubojitije, da lakše i dublje dotaknu biće čitatelja. Njegov tzv. moderni haiku sklon je intelektualizmu i konceptualizmu što ga čini subjektivnim u odnosu na tradicionalni haiku, a cilj mu je neprozirnost i prikriivenost – Luka Tomić pronalazi se u tome.

Haikui Luke Tomića pisani po uzancama tradicionalnog haikua sadrže radove nastale observacijom i povezivanjem s prirodnim pojavama i predmetima iz njegove okoline. Već na prvi pogled znamo u kojem smo godišnjem dobu jer nam donosi ključnu riječ – tzv. *kigo*. Godišnja doba su ta koja donose silne promjene. U proljeće, živi se svijet obnavlja. U svom vječnom kretanju oko sunca doima se da se Zemlja pomlađuje i to pozitivno djeluje i na senzibilno biće pjesnika. Uskoro će nestati magla, a jedrenjaci, veličanstveni i puni elegancije, krenut će na more, na svoja putovanja. Nakon maglovite mladosti pune briga i nadanja, u bistrini svog iskustvenog bića, osviješten čovjek spušta se na zemlju i putuje ostatak svoga puta. Trenutak po trenutak.

Proljetna magla./ Jarboli jedrenjaka / vise u zraku.

Mjesec je jesenji kigo. Unatoč u jeseni života, pjesnika raduju lokvice poslije kiše, kao što bi se radovalo dijete a tim više, koliko li mjeseca prati njegov usamljen put! Usamljenost i agonija zbog prolaznosti svega živoga može, a ne mora biti izborom pojedinca. Živjeti haiku znači živjeti trenutke ispunjene povezivanjem i u empatiji s drugim bićima, prihvaćajući tu svoju prolaznost i njenu ljepotu s osmijehom.

Noć nakon kiše. / Milijuni lokvica: /svaka ima mjeseca.

Luka Tomić u svojim haikuima osim prizora kojima svjedoči, uspješno prenosi nam svoje, ali i raspoloženje okoline, klimatske uvjete pomoću kojih nam govori zašto je došlo do određenog raspoloženja. Na molu i lađama uz obalu, koje se doimaju napuštenima, on vidi brodovlje puno bivših i budućih putovanja, u svakoj pjesmi sadržani su cijeli njihovi životi, od žuljeva graditelja do ribara koji će noć provesti na svojoj svičarici. Također, Tomić nam uspješno prenosi raspoloženje sieste u tipičnom mediteranskom okruženju u ranim popodnevrim satima. Osjećamo miris mora, šuškanje brodice dok ih miluje gotovo neprimjetna morska struja, odbijesak sunčevih zraka. I mi odmaramo uživajući u datim, opuštajućim prizorima ili sudjelujemo u brojenju udara bure. Takvi haikui nastaju kada pjesnik i haiku-trenutak-događaj postaju jedno.

Utiha./ Plavetnilo mora / stiže s neba.

Puno sidrište: / spokojno dremuckaju / brodice.

Primorska bura:/ reful za refulom / u ritmu bez ritma.

Veoma sličan aforizmu na Zapadu, senrju zaokuplja i Luku Tomića. Senrju je po formi sličan haikuu, sadrži od 10-14 slogova u tri stiha, no za razliku od haikua pjesma-senrju se bavi društvenim okolnostima i izrugivanjem kako vlastitih, tako i strahova i mana drugih ljudi. Svoj i samosvjestan, u dobroj maniri senrjua, Luka Tomić uz gorčinu bilježi svoje dodire s javnim životom pa i onim političkim, govoreći otvoreno kroz svoje poštenje svjestan da je u neizbježnosti prolaznosti ljudskoga bića, časnost i emptaija među najvećim moralnim vrijednostima koje čovjek posjeduje. U besmislu zaobilaženja tih moralnih načela, čovjek nemilice čini ogromnu štetu živim bićima i društvu. Spoznajno, bolno se iskustvo prelijeva u stihove kroz sarkazam i ironiju, svojevrsno žalovanje, jer je nažalost, tomu tako.

Natovareno / magare mora trpjeti / još i muhe.

Sve su pećine / masovne grobnice./ Takav običaj.

Pas na povodcu / vodi gospodara / na trčkanje.

Pitka je i čitka ova zbirka, imenom „Iskroskok“ autora Luke Tomića. Približava nas često gorkim istinama o vremenu i prostoru u kojemu živimo i stvaramo. Dešifrira, demistificira, nastoji nas probuditi, povremeno humorom zabaviti, kao što to u vječnom stremljenju k boljitku čine ljudi

od pera, usmjeriti nas k moralnom, lijepom, vrijednom i uljuđenom među ljudima, stoga je važno da se ova zbirka čita, da se njene poruke absorbiraju i pronose dalje te sačuvaju za sve one koji će navratiti na njene stranice, nadasve iskrene i zapravo, pune bolne istine iz svakodnevice osviještenog čovjeka današnjice.

*kovanica Jane Reichhold (1937.-2016.)

PRIKAZ KNJIGE: Piše Ljubomir Radovančević

Vilma Knežević: KRADLJIVCI TREŠANJA/THE CHERRY THIEVES, Haiku, Rijeka, Matica hrvatska Ogranak Viškovo, 2017, 104 str. meki uvez, naslovnica u boji.

Ova, izdavački i sadržajno, dvojezična (hrvatski i engleski), ukusno urađena knjiga haiku stihova ostavlja vrlo dobar dojam svakom slučajnom ili namjernom čitatelju. Korice je oslikala kao ilustraciju naslova Kradljivci trešanja u žanru fotorealizma, hiperrealizam Morena Brnčić, dobro nam poznata slikarica s likovnih kolonija, čiji veliki krasni konj urešava gornji nivo zagrebačkog autobusnog kolodvora.

Nakon predgovora Đ.V. Rožić knjiga je podijeljena na dvanaest poglavlja, kako slijedi: Nostalgija, U mreži krugova, Uz svaki drhtaj, Ispod oblaka, Kradljivci trešanja, Od žala do žala, Prekinute niti, Suhozidi moga kraja, Mirisi zemlje, Zimska idila, U zagrljaju samoće, Nova godina, plus: Posebni dodatak i biografija pjesnikinje. Svaka je naslovnica poglavlja ukrašena autoričnim odgovarajućim izvornim fotografijama.

Pjesme odišu jednostavnošću kao poželjnom haiku karakteristikom, a napisane su u okvirima svakodnevnog življenja. Onda tu je priroda sa mnogim svojim elementima, npr. flore (maslina, lavanda, smokva, mahuna, hrast, pelin, cvjetovi, koštice, bazga, drveće, pupoljak, panj, trave maslačak, ruža, lipa, korijenje, ljiljani, loza), pa fauna; ptice: čvorak, sjenica, papiga, djetlić, galeb, supovi, rode, kosovi, sokol; zatim kukci: pauk, leptir, pčela, komarac, cvrčak i druge: gušter, moljac, puž, žabe, mačak; vode: rijeka, kiša, kapljice, potok, rosa, pljusak, snijeg, vodostaj, more; vrijeme: dan, jutro, večer, bura, oblaci, oluja, sumrak, Sunce, nebo, duga, vjetar, maestral, svitanje, zalazak, godišnja doba: kigo: proljeće, ljeto, jesen i zima. Ima i: zvijezda, mjesečina, kao i: špilje, planinski lanci, žal, doline, kamen, zemlja, polja...Tu i tamo tragovi ljudi: kišobrani i suncobrani, dimnjak, zavičaj,

kosac, staja, brodice, šesir, ribarenje, starica, kaput, šetnica, fontana, šterne, siromah, kradljivci, krov, soba, pekara, vinograd, svila, škrtac, šetači, grad, stog, putovi, oluk, škare, frak, rezanci, prijatelji, korice, pjesnik, šisanje, suhozid, košara, klupa, ormar, ulica, starost, dimnjačar, cipela, pa: želje, čestitke, nada ...i dr. Riječi sve ljepše i ljepše. Repertoar je to i vokabular ljepote, prirode-per definitionem – svega što nas okružuje; jednostavne, ljupke, svakodnevne. Redom su to stvari što pjesnikinju preokupira, što sanja, što pjeva. A onda je tu poetski pomak- haiku poanta. Metafore: sablje perunike, nebeske pučine, itd. Lirski subjekt(autorica) – uvijek sveprisutan, posvuda u toj poeziji i odlučujuć i talentiran!

Kada su to trešnje – to su lijepe trešnje, naslikane ili fotografirane, ili opjevane; kada je tanjur – to je starinski, neobičan tanjur. Poetesa je vična pokretanju stiha naizgled iz ničega. A upravo tu se krije snaga pjesništva. Ukazuje na početke (nihil ex nihil) – malo je veliko, small is beautiful i to je čar ovih haikua. Čitatelj se kreće linijom okruženja-čistom prirodom kroz ove stihove kao svojim domom, sve već prepoznaje, heuristički ipak prilazi malim stvarima, otkriva ljepote, ne i strahote! Naizgled jednostavnost tajanstveno krije ljepotu, koju nismo doveli sve do sada do svoje pozornosti. A to nam Vilma otvara na iskren, nepatvoren, čist način. Metodom poniranja u ne/stvarnost, čak u ono iza našeg iskustva; naoko banalnosti, bez naočala poetskih stakala.

Zapitamo se na trenutak kako je pjesnikinja do toga došla, ali odgovor je jednostavan, kao i njeno pjesništvo: ona ima dar proniknuća, što je ostalim smrtnicima ovoga časa uspjelo izbjeći, dok nije došla ona – Vilma, da nam pokaže što se krije iza zavjese, iza zastora, skriva, ekrana, iza maske, iza vela, a to je zapravo neobjašnjiv čas ljepote.

Pregnantnost haiku stiha koja je dovoljna dovesti nas do ushićenja, iznenađenja, putovima, pa i mandrama spontanosti u sistemnom, naoko labirintu paukove mreže spoznaje trenutka. Heureka-arhimedovski poklič kad bljesne poanta osviještenja trenutka sreće – hvatanja Kairusovog plavog čuperka otetog od ofermenosti zbilje, vremenitosti zatravljenog ništavilom, mrakom, entropijom, hrđom, korozijom, erozijom, prahom, pepelom i prašinom od čega tokom svog čitavog života bježimo u estetiku, u umjetnost, pa i pjesništvo, a što nam, između ostalog i haiku daruje. Vilma nas stihovima spašava od nestanka, devastacije, put refakcije, raspada. Ako haiku znamo, umijemo prepoznati, iznaći, ili pak prolazimo slijepi, gluhi na njegove sirenske pozive, ponude, ne uzimamo ni ono što nam iskonski pripada, a ako nam taj haiku izmiče i konačno izmakne – onda je to sve

bilo uzalud. A to se kod Vilminog stiha nikad ne događa. Haiku je malo zapravo u malom veliko, on je otškrinuće bogatstva – Alibabine špilje pune dragocjenosti, duhovne i duševne provenijencije, pa time je nerazumljivost sunce, po Tinu –jasnoće. Ali treba ići i ući u to labirintno podzemlje, u Had i ubiti Minotaura ili Meduzu što svjesnosti - mozgu- kompjuteru smeta, koji nam prijeti do izvornog osjećaja- genuine emocije, afekta strasti, buđenja, otkrića.

Vilma Knežević to može izvanrednom epifanijom, koja joj bljesne kad Kairos (ili Ikar) prolijeće, pa se na momenat, za sekundu, desetinku, odlučiti da ga može hvatati. I uhvati ga!

Pjesnička je slika povezana s njenim nesvjesnim pa za sve ostale nivoe svijesti, jer bez toga ne bi bilo ništa. Ta je slika baš uvijek uvjetovana osjetilnom kvalitetom doživljaja, koji je srž haikua, upravo u toj svijesti. A time Vilma nikad ne oskudjeva. Hipersenzibilnost Vilmina traje iz stiha i u stih, ona je forma njene pjesničke slike, bez koje se ne može.

Dr. sc. Ljubomir Radovančević

PRIKAZ KNJIGE: Piše Ljubomir Radovančević

Kritički osvrt na novu dvojezičnu zbirku haiku poezije autorice Zlate Bogović

SJAJ I SNOVI - MOJ VARAŽDIN The Shine and Dreams – My Varaždin /, tiskano u prosincu 2017.g. Urednica i prevoditeljica: Đurđa Vukelić-Rožić, ilustracije: Magali Tolić, korice: Johnathan A. Roberts.

Ovo je druga dvojezična vrijedna zbirka haiku poezije Zlate Bogović, sadrži haiku, tanke i čoke na ukupno 103 stranice zbirke, uz uvodnu pjesmu posvećenu autoričinom gradu Varaždinu. To je valjda najočuvaniji (nakon Praga) barokni grad na svijetu. Slijedi niz haikua prigodnih vezanih uz zadanu temu i slobodan izbor, zatim biografija, kao i bibliografija autorice. Knjigu je ilustrativno ukasila vinjetama Magali Tolić, unuka autorice. Otisnuta na konstdruk papiru i tvrdi uvez, uz naslovnicu u boji koja knjizi daje poseban značaj.

Već na prvi pogled ovim pjesmama dominira carstvo prirode, njena flora i fauna, iako ima i atmosferskih fenomena. Tu i tamo nailazi se na pokoji element gdje se pojavljuje čovjek sa svojim aktivnostima. Osim toga, ovim lijepim slikama prevladavaju osjećaji autorice, dakle saturirane su ljubavlju. S druge strane pjesme izazivaju adekvatni senzibilitet u duševnom svijetu

svakog predanog čitatelja, jer obvezatno svojom kvalitetom nalaze odraz u njemu, izazivaju simpatije i empatije. Autorica se ne ograničava u svojoj inspiraciji samo na sjeverni, rodni pejisaž naše Hrvatske, nego njena ekspresija nalazi prostora slobode i u južnim dalmatinskim ugođajima mora, sunca, maslina, smokvi pa i oceana. Zlata Bogović, inače društveno vrlo aktivna, daruje nas minucioznim zamjedbama, koje se i traže u haiku pjesništvu od njegova nastanka (17.stoljeće) u Japanu. To je sve uočljivo čitajući njihove klasike: Issu, Bashōa i dr. Zlata nam prenosi i dramatiku doživljavanja:

Sablasna noć / huktanje sove kroz mrak / sve bliže meni.

Inače, sve je ispunjeno lepršanjem leptirića, lahora, pčelica, latica, božjim ovčicama. Ako nema i deminutiva, ovo je vrsna haiku poezija začinjena sentimentalnošću pri svakoj poetisinoj epifaniji – posjetu muze. Lirski je subjekt reflektiran kroz prozračnost i ljepotu njene duše, iskristaliziran kroz haiku ekspresiju. Antropomorfnost i perosinifikacija zrače i kroz ovo istinsko, iz dna osobnosti začeto pjesništvo. Ono nas hrani kako mirisima proljeća, bojama cvjetova, prisutnošću zujanja raznih kukaca, sunčanih dana . . .

Autorica je s pravom uvrstila verbalno i doslovno virtualno adresama navela u svijetu svoje lauretizirane haikue. Pjesmotvori su zbirke svrstani i po smislenim i poetskim podnaslovima: Moj barokni Varaždin, Na mjesecini, Sjaj kukurijeka, Zagrljene munje, Raspucali orasi, Zimske orgulje, Ljeto u gradu, Hladan mjesec, Noć, Natječaj UN – Poezija za mir, haiku na kajkavskom narječju, Senrju. Neobični, skoro nadrealni susreti iznenađuju domišljatošću:

Pogled na dimnjak / Na rodinom gnijezdu / crveni se mak.

Distinguished poet, IHA (Italian Haiku Association) Antology.

Izuzetnost metafora priređuje posjetitelju ovih stranica vedrinu tijekom čitanja. Trijas haikua s temom vjenčanja uljepšava stanicu 46. Umjesno je zastupljen – po japanskom: kigo, godišnja doba. Paradoks budi posvećenog čitatelja:

Ispod starog hrasta / i sunce / traži hlad.

Nezaobilazni su i erotski haikui, nagrađeni. Neki momenti života (i smrti) nadahnjuju pjesnikinju u posvetu našem učitelju akademiku prof.dr.sc Vladimiru Devidéu, japanologu i doajenu hrvatske haiku poezije. Dobivene nagrade u svijetu i kod nas, obznajuju svestranost pjesnikinje i humani osjećaj za bližnje. (na primjer, haiku na temu dobrovoljnog darivanja krvi.) Duhovitost krasi senrye kao i drugi erotski haiku nagrađen u Ludbregu. Autorica njeguje jednostavnost i uopće inherentni joj haiku, pa pregnantno, koncizno ispunjava zahtjevnost haikua (5-7-5 i ostalo). Dočaravanje pustoši, atmosfere tuge i napuštenosti ravno je izvrsnosti.

Iz zbirke se vidi daje Zlata u prisnom kontaktu s prirodom i da s njom perfektno i permanentno komunicira. Zlata Bogović spada u prvu garnituru naše haiku poezije, a što je evidentno u njezinoj prisutnosti, prepoznatljivosti i kvaliteti haiku radova u zemlji i svijetu. Ne udaljava se od prihvaćenih vrijednosti, uvijek u harmoniji sa svojom nutrinom – očaranom dušom. (Anatole France). Vokabularni instrumentarij vrvi pojmovima što pripadaju prirodi, ali ne i samo njoj. Prilazi prirodi otvorenih čula, osluškuje. Od toponima tu su: Ivančica, Jadran, Drava, Varaždin, Krakow, Hirošima i Nagasaki. Postigavši zrelost i mudrost, ova književnica je profesionalnom vještinom i umjesnošću prikazala sve tajne haiku poezije.

U posveti rodnom Varaždinu, Zlata priziva nostalgiju za 18.stoljećem i sjećanje na vrijeme kad je taj otmjeni barokni grad bio hrvatska metropola, u kojoj su prebivali carevi, prinčevi, grofice i baronese. /grofica Marica, Strauss, Georges Bizet .../

Zlata kao Varaždinka, prikazala je ovdje i pokazala sav svoj izraz patriotske duhovnosti. Za Prag govore – Zlatá Praha, a Varaždin je također zlatan – po Zlatici, jer ga je proslavila ovom zbirkom.

IZ DOMAĆEG TISKA

Večernji list: Boris Nazansky nagrađen za najbolji haiku u Japanu.

Na 5. azijskoj konferenciji za književnost i knjižarstvo u Japanu proglašene su 5. travnja po peti put nagrade Vladimir Devidé za najbolji haiku. Glavnu nagradu osvojio je hrvatski haiku pjesnik Boris Nazansky.

Jedinu međunarodnu književnu nagradu s imenom hrvatskog autora osnovao je prije pet godina u okviru azijskog think-tank-a IAFOR u Osaki tadašnji hrvatski veleposlanik u Japanu dr. Drago Štambuk, neposredno nakon smrti Vladimira Devidea, istaknutog japanologa i promicatelja haiku poezije u Hrvatskoj i na jugoistoku Europe.

Dr. Štambuk stalni je urednik i presuditelj, a njegov izbor pojedinačnih pjesama i njihov plasman, javnosti je 5. travnja 2015. pred sudionicima 5. azijske konferencije za književnost i knjižarstvo u Osaki proglasila Emiko Miyashita, izaslanica dr. Akita Arime - predsjednika Međunarodnog haiku društva (HIA) koje podržava rečeno natjecanje. Nagrada se, prema odluci utemeljitelja Štambuka, daje za književnu izvrsnost i transcendirajuću podjelu haiku poezije na klasičnu i modernu.

Ove godine na natječaju je sudjelovalo 400 pjesnika, dosada najviše, iz 54 zemlje. Svaki je natjecatelj mogao dostaviti samo jedan haiku na engleskom. Najzastupljeniji su bili američki (86; 21%) i hrvatski (47; 12%); slijedili su ih, redom i brojem, pjesnici iz Kanade, Velike Britanije, Indije, Australije, Srbije, Brazila itd.

Veliku nagradu osvojio je hrvatski haidžin Boris Nazansky za haiku:

Pregnancy/shape of the dark side /of the crescent moon

U užem izboru su i hrvatski autori Dubravko Korbus i Nikola Đuretić, a u širem Štefaniya Ludvig, pa je tako i ovaj put Hrvatska potvrdila glas „haiku velesile“, s obzirom na brojnost pjesnika i njihovu nagrađivanost. Potonje je, vjeruje se, zahvaliti Devidéovom promicanju haiku forme, kao i osjetljivosti hrvatskih pjesnika na prirodu i oduhovljenu ljepotu njihove domovine.

Večernji.hr
8. travnja, 2015.

HAIKU Nova zbirka Zlate Bogović

“Sjaj i snovi - moj Varaždin”

Haiku pjesnikinja Zlata Bogović, nakon prve zbirke haiku poezije “Pjesma slavuja”, opet nas je ugodno iznenadila svojom drugom dvojezičnom haiku zbirkom pod zanimljivim naslovom “Sjaj i snovi – moj Varaždin” (“The shine and dreams – my Varaždin”), koja je predstavljena na pomno izabran Dan žena u prepunoj Studijskoj čitaonici Gradske knjižnice i čitaonice “Metel Ožegović”. Zbirkom su predstavili Đurđa Vukelić-Rožić, recenzentica zbirke, zatim književnik mr. sc. Ernest Fišer i Tugomir Orak, predsjednik Varaždinskog književnog društva i sama autorica. Zbirkom “Sjaj i snovi – moj Varaždin” autorica nas uvodi u svoj rodni grad nizom od pet Naga Uta pjesama pod nazivom “Moj barokni Varaždin” tj. choka lirskim japanskim pjesmama po prvi put objavljenih u jednoj zbirci u Hrvatskoj. Slijedi 17 tanki (wake), a zatim slijedi preko 200 haiku pjesama raspoređenih u skladne haiku nizove. Zlata Bogović haiku stvara i živi u prijateljstvu s prirodom, a njezini haiku zrače ljubavlju prema životu i ljudima, u ovom nesavršenom svijetu prepunom čudnih događanja, upitnih zakona, nepravdi te neočekivanih ranjavanja na koje autorica spremno daje smirujuće odgovore. Potkrijepimo to na konkretnim primjerima haikua, odnosno senry-a kao Magarac/I na konju/ostaje magarac ili Iz kontejnera/beskućnih izvlači/zmajev osmijeh.

U glazbenom djelu programa, koji su podržali Ogranak Matice hrvatske u Varaždinu, Varaždinsko književno društvo te Glazbena škola - sudjelovali su Darko Rušec na gitari i sopranistica Elvira Rušec, dok je moderatorica bila dramska umjetnica Ljiljana Bogojević. Nakladnik zbirke je Zvonimir Kušter - TIVA “Tiskara” Varaždin, korekturu engleskog prijevoda potpisuje Elizabeth Harrison-Paj, ilustracije je izradila Magali Tolić, a kreativan dizajn korica oslikao je Johnatan A. Roberts, slikar i umjetnik iz Floride. **mr. sc. Mirko Varga**

UČITELJI STVARAOCI LJUBICA ŠPORČIĆ – OŠ 22. LIPNJA, SISAK

POEZIJA RADOSTI I DOBRE ENERGIJE

Ljubica Šporčić ponosno završava svoj radni vijek i uz sve generacije učenika koje je učila i poučavala ostavlja za sobom i zbirku haiku poezije *Pred prozorom* te rukoveti haikua razasutih po brojnim časopisima i zbornicima koju su stručnjaci haikua prepoznali i nagradili u Hrvatskoj i izvan nje

PRIREDLU

Azra Rađenović i Ivan Rodić

//////

Ljubica Šporčić, učiteljica Hrvatskog jezika u Osnovnoj školi 22.lipnja u Sisku objavila je dvojezičnu zbirku poezije *Pred prozorom* (na hrvatskom i engleskom). Nekoliko je razloga zbog čega je ova zbirka značajna za sumu autoricu – izdana je u vlastitoj nakladi, a objavljuje ju pred kraj svoje učiteljske karijere, nakon niza godina samozatajnog sudjelovanja na različitim natjecanjima i brojnim osvojenim nagradama i priznanjima.

Zbirku je uredila i prevela na engleski jezik Đurđa Vukelić Rožić. U zbirci je 98 haikua, po godišnjim dobima, zatim haiku nizova *O djeci*, *O psima*, *Svjetlost*, *Hrid* i *more*, *Sjene*. U zbirci je i deset radova na kajkavskom narječju. Autorica uspijeva svojim izričajem čitatelju pokazati da će sve proći, a da će priroda naći načina i obnoviti se. Zbirka odiše optimizmom i kako je na predstavljanju rekla urednica autorica u svakoj neprimici vidi priliku za djelovanje, a svoje ushićenje dijeli s nama. Zbirka širi

radost i dobru energiju. „Haikui ove pjesnikinje itekako govore o ljepoti i svjetlosti koje nosi u sebi i njom dodiruje ljude u svojoj svakodnevnici, nas kao čitatelje, a posebice svoje učenike koje toliko voli“ – istaknula je Đ. V. Rožić.

Radove Ljubice Šporčić majstori haiku poezije prepoznali su i nagradili u Hrvatskoj i izvan nje, a uvršteni su i u antologiju hrvatskog haikua *Nepokoseno nebo 2*.

Zbirku je ilustrirala Ana Ivanušić učiteljica Likovne kulture iz iste škole. Svojim autorskim radovima u kombiniranju tehnici akvarela i tuša, haiku je predstavila kao jasan, lak i prozračan izričaj poslije kojega ostaju slike.

Uz rad u nastavi i pisanje poezije Ljubici Šporčić veliko zadovoljstvo predstavljala i rad s mladim literatima u svojoj školi s kojima je također osvajala brojne nagrade i priznanja na različitim smotrama i natjecanjima.

HAIKU JE DIO MOGA ŽIVOTA

Ljubica Šporčić rođena je 1953. godine u Tišini Erdedskoj. Od svoje trinaeste godine živi u Sisku. Gimnaziju i Pedagošku akademiju završila je u Petrinji i stječe zvanje nastavnice hrvatskoga jezika. Radi u OŠ 22. lipnja u Sisku. Od 2008. godine aktivnije se bavi pisanjem haiku poezije koju je objavljivala u raznim časopisima i zbornicima i za koju je dobila brojne nagrade i priznanja. Od 2012. godine članica je Svjetske udruge haiku pjesnika.

„Haiku je skroman način življenja u iskrenosti i jednostavnosti, daleko od gladi za enormnim materijalnim dobrima, za neopravdanom moći nad drugim bićima, daleko od izopačenosti i oholosti... Haiku je poveznica među ljudima na svim kontinentima i time nas, uz ine dodire među kulturama i narodima, nosi još jedan korak bliže razumijevanju, suradnji, učenju i Miru“ – izjavila je pjesnikinja na nedavnom predstavljanju svoje zbirke haikua u Sisku, naglasivši kako je haiku dio njezina života. „Kroz svoj haiku“ – objašnjava – „nalazim smireniji i iskreniji doživljaj vlastite okoline, jer haiku spaja prirodu s ljudskom prirodom“.

Ciklus Haibun

Bijeg

Uvijek istim putem
bosonog dječak bježi dalje.
U svakom koraku jedan krvav kamen.
Cijela povijest posrće u njegovim nogama.
Posljednji koraci utihnuli,
na obali ničega nema.
Ljudi mole milostinju ljubavi
na prokletoj obali.

Medu zvijezdama
zaduhani Mjesec
otkriva put.

Ilustracija iz knjige
Pred prozorom: Ana Ivanušić

Vrijeme Božića

Hodam ulicama, gledam ljude
koji traže dar za nekoga njima dragoga.
Zamišljam šuštanje papira,
znatiželju i napokon radost.
Bacam oko na osvijetljen prozor,
obitelj je upravo sjela za zajednički ručak.
Učenici istrčavaju iz škole.
Počinju praznici.
Veliko božićno drvo blješti na gradskom trgu.
rostranstvo sjaja –
kraj beskućnika su svi
slijepi i nijemi.

PJESME

Ciklus Sunčani akvarel

sunčani akvarel
rastopljena duga
u vodi

***

proljetni vjetrić
haljina što se suši
njiše leptira

***

u zagrljaju
zaigranih ljubavnika
cvate proljeće

***

stisla se klupa
u zagrljaju grana
proljetna ljubav

Ciklus Tanke

Ostaju puti
za naprijed i nazad
za gdje to?
Nebeskom stazom
mali i veliki psi šeću.

***

Jedan trenutak
ništa ne traje dugo
nestaju sni.
Ništa nije zauvijek
u stalnoj promjeni.

***

Stanite zvijezde
u šetnji kroz ulice
oprane kišom.
Sjene postaju naš glas
u vjetru glazbe.

Ciklus Cvjetna livada

na rubu šume
šumori stari hrast
pun mladog žira

***

sparni ljetni dan
nad usamljenim gradom
hoda tišina

***

pred školom
zaboravljena knjiga
školski praznici

Ciklus Hladan mjesec

mirna Kupa
osiplju se pahulje
u njenu tišinu

***

zaigrano dijete
vreba svoj odraz
u lokvici vode

Kajkavski haikui

mački ležiju
vu kutu – beli zimi
kiklju pleteju

***

v bregi je jesen
črlena jaboka
na drevi diši

NOVE ZBIRKE AUTORA IZ HRVATSKE

Vladimir Ludvig: *Smrznuti tren/Frozen Moment*

Vlastita naklada, Dubravica 2017., ISBN 978 953 59503-0-1

srebrni mjesec
tankom zrakom dignut
moj očni kapak

silver moon
with a thin ray raised
my eyelid

oluja
hrastove grane tuku
obližnju bukvu

storm
the oak branches beat
a nearby beech

lom zrcala
kobni susret
dva psa

the break of a mirror
a fatal meeting of
two dogs

zmija s grbom
nestao kreket
velike žabe

snake with a hump—
no more croaking
of a big frog

Aljoša Vuković: ... i nikad više (šibenski haiku za Zvonu i Iku), 2.dio

Vlastita naklada, Šibenik 2018., ISBN 978-953-5992004

koraci —
kroz praznu kălu*
u praznu kuću

the footsteps—
across an empty street
to an deserted house

sprovod na Kvanju —
samo su oblaci
bile boje

funeral procession on Kvanj—
the clouds only
white

Sveti Nikola
kako će bicikla
stati u čizmu

St. Nicholas Day
how to put a bicycle
into a boot

„Prohujalo s vihorom“
i film
i bomboni u škartocu**

“Gone with the Wind”
the movie
and candy in a paper bag

* uska ulica; ** papirnata vrećica

Ljubica Šporčić: *Pred prozorom/In Front of my Window*

Vlastita naklada, Sisak 2018. ISBN 978-953-59985-0-1

tako lijep dan
susjedovo dvorište puno je
dječjega smijeha

nice day
my neighbour's yard full
of children's laughter

v mirnoj noći
pod oblokom moj vrtek
dišeći dremle

quiet night
under the window dozing
my fragrant garden

Otključan kavez.
Napustivši mračni brlog
bijelim svijetom
zatitralo je proljeće
i pronađena ljubav.

Unlocked cage.
Leaving a dark lair,
vibrating spring
entered the world
and I found my love.

Đurđica Zrinščak-Družinec: *Svileni slap/A Silky Cascade*

Udruga umjetnika „August Šenoa“, Zagreb, ISBN 978-953-27502-3-2

miriše proljeće
ispred njene kuće
samo nje više nema

fragrance of spring
in front of her house
and she is gone

zrušene su
štale i kočaki vezda je
stoka na slobode

razed they are
cow sheds and pigsties
livestock is freed

maštam –
i jasno te vidim
srce luduje
u zamišljenom zagrljaju
zabranjene ljubavi

I'm daydreaming
and I can see you clearly
my heart pounds
in this imaginary embrace
of a forbidden love

Zlata Bogović: *Sjaj i snovi – moj Varaždin*

TIVA Tiskara Varaždin, 2018., ISBN 978-953-333-074-7

Pogled kroz prozor –
na susjedovu krovu
žuti se maslačak.

Looking out the window–
on my neighbour's roof,
a yellow dandelion.

Na morskoj plaži
oči boje lavande.
Skačem u more.

On the seashore
eyes the colour of lavender.
I jump into the sea.

Škripi stari brod –
Lanterna na molu
ugasila se.

Squeaking old ship–
a lantern on the pier
went out.

Otopljen snijeg –
niz rijeku
ispraćam zimu.

Melted snow–
seeing off Winter
down the river.

Dinko Sule: *Budi pas koji laje, Grohote*, 2017. ISBN 978-953-98108-3-0

tramontana
nevremenu prkosi
brod u boci

North wind
the boat in a bottle
defies the storm

poput ptice
odlutać starac
pustim otokom

like a bird
an old man wandering
over a deserted island

olujno nebo
orhideja se skrila
u crvenu knjigu

stormy sky
an orchid hides
in a red book

dašak vjetra
pijanac se tetura –
posut mjesečinom

a puff of breeze
a drunk man totters
sprinkled with moonlight

Alka Pintarić: *Zemlja sunca u čaši vode*, Biokova, Zagreb, 2018.
ISBN 978-953-813632-0

na šetnici
ispričani životi
mirno prolaze

on the promenade
the narrated lives
passing by in silence

stari komin
pod pepelom skriva
tajnu vatre

an old hearth
under its ashes hiding
the secret of fire

kroz pukotinu
jedna svijetla zraka
zbunila miša

through a crack
a single beam of light
confuses a mouse

krvavo jutro
kolone zaboravljenih
još vjeruju u mir

bloody morning
lines of the forgotten
still believe in Peace

NAŠ GOST IZ ITALIJE: TONI PICCINI

Auschwitz Haiku

Freight train,
a mouse in the corner
the only survivor

Teretni vlak,
miš u čošku
jedini preživjeli

A new pillow
for the hierarch's lover—
Ester's hair

Novi jastuk
za ljubitelja hijerarhije —
Esterina kosa

Stars of David
millions in the sky—
an indelible galaxy

Davidove zvijezde
milijuni na nebu —
neizbrisivo sazviježđe

A split family—
the only reunion
in the chimney

Rastavljena obitelj —
ponovo sjedinjenje
u dimnjaku

Newborn babies
forever newborn—
Arian bullets

Tek rođene bebe
zauvijek novorođenčad —
arijevski meci

Kletzmer violins
slowly hung
with their strings

Violine *Kletzmer*
obješene polako
sa žicama

„ARBEIT MACHT FREI” —
the line to the chimney
is nearer

„Rad oslobađa“ —
red do dimnjaka
sve bliži

The nazis are listening
to their musical boxes — shouts
from the gas chambers

Nacisti slušaju
glazbene kutije — krikovi
iz plinskih komora

Yellow, pink,
red, black, brown stars–
a nazi rainbow

Žute, ružičaste,,
crvene, crne, smeđe zvijezde –
nacistička duga

Green grass
cut with teeth
hunger remains

Zelena trava
šišana zubima
glad ne prestaje

The Reich's light–
human skin
lampshades

Svjetlo Reicha –
abažur od
ljudske kože

Ash fallen
over his striped cap–
the same person

Pepeo pada
na prugastu kapu –
ista osoba

Children
in the mud
fewer and fewer

Djece
u blatu
sve manje i manje

The ragdoll
with the star of David
is an orphan now

Krpena lutka
sa Davidovom zvijezdom
sada siroč

“Gipsies, jews, lunatics and misfits, this is the long list of the ones we shall learn to abuse with a stiff upper lip, to humiliate, to torture and eventually to gas without any punishment whatever nor with any sign of the slightest remorse”

Heinrich Himmler, SS Commander, 1936

„Romi, židovi, umobolni i neprikladni, ovo je dugi popis onih koje ćemo naučiti zlostavljati bez osjećaja, poniziti ih, mučiti i najzad istrijebiti u plinskim komorama bez ikakve kazne po nas i bez ikakvog, pa i najmanjeg žaljenja.“

Heinrich Himmler, SS zapovjednik, 1936.

English translation by Sandro Pecchiari

Croatian translation by Đ.V.Rožić

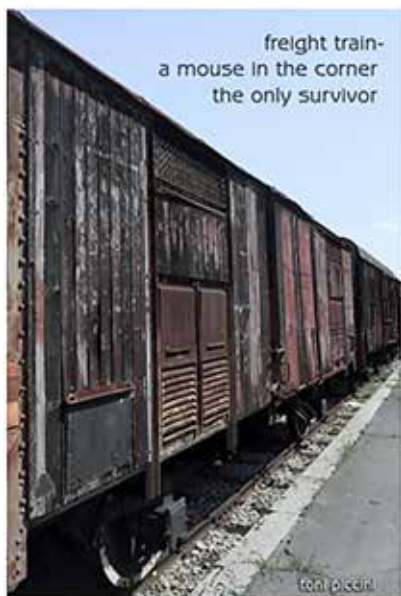

Toni Piccini, born in Trieste, Italy, has been writing haiku for about fifteen years. He also creates haiga with his own texts and pictures. Haiga, as a visual art, started in XVII century Japan and is formed by a haiku inserted into an image. He was present in several international

poetry festivals (Tokyo 2008, Pécs 2010, Genoa 2005 and 2007). His haiga exhibition “Costruire levando” (Building while removing), launched at the 13th International Poetry Festival in Genoa, Italy, 2007, was the first one ever presented in Italy. He also had exhibitions outside his country, in Hungary (Budapest and other towns among which a permanent exhibition in Keszthely), in Croatia and in some group exhibits in the USA. He has been translated and published in specialized magazines in Japan, France, India, Croatia, Romania; his works, haiku and haiga, are on specialized sites in different continents. In September 2015 at the Annual Haiga Contest held by the World Haiku Association he received the “Award of Excellence”. tonipiccini@gmail.com

Toni Piccini rođen je u Trstu, haiku piše otprilike petnaest godina. Također, kreira i hajge sa svojim tekstom i slikom. Hajga, kao vizualna umjetnost, razvija se u XVII. stoljeću u Japanu, a formira se uvrštavanjem haikua u likovno djelo. Toni Piccini sudjelovao je na nekoliko međunarodnih pjesničkih festivala (Tokyo 2008., Pečuh 2010., Genova 2005. i 2007.) Njegova izložba hajgi „Graditi u vrijeme uklanjanja“ otvorena na 13. Međunarodnom Festivalu poezije u Genovi, Italija, 2007., bila je prva izložba hajgi održana u Italiji. Također, izlagao je u Mađarskoj (Budimpešta i drugi gradovi, uključujući stalnu izložbu u gradu Keszthely. Izlagao je u Hrvatskoj i sudjelovao na skupnim izložbama u SAD-u. Njegov rad preveden je i objavljivan u specijaliziranim časopisima u Japanu, Francuskoj, Indiji, Hrvatskoj i Rumunjskoj, haiku i hajga su predstavljeni na web stranicama na raznim kontinentima. U rujnu 2015., na godišnjem natječaju za hajgu, u organizaciji World Haiku Association, uručena mu je „Nagrada za izvrsnost“. tonipiccini@gmail.com

teretni vlak –
miš u čošku
jedini preživjeli

freight train–
a mouse in the corner
the only survivor

HRVATSKI AUTORI U SVIJETU/CROATIAN AUTHORS ABROAD

THE SEVENTH IAFOR VLADIMIR DEVIDÉ HAIKU AWARD, 2017.

Judge: His Excellency, Drago Štambuk

DRUGE NAGRADE/RUNNERS UP (dodijeljeno je 12 nagrada/12
awardees)

Smiljka Bilankov, Zagreb

sjedimo zajedno
gledamo se u oči
i ne vidimo se

sitting together
we look at each other's eyes
and don't see ourselves

Stjepan Rožić, Ivanić-Grad

završetak treće smjene
pekar nosi kruh i peciva
svojoj djeci

end of third shift
baker brings hot bread and buns
to his children

Dubravka Borić, Podgora

prozor do mora ...
prestankom kiše otok
na dohvata ruke

window by the sea. . .
as the rain ceased an island
almost within my reach

POHVALJENI/COMMENDED (dodijeljeno je 18 nagrada/18 awardees)

Ružica Marušić-Vasilić, Varaždin

na plavom nebu
jato ptica ispisuje
crno slovo V

on the blue sky
a flock of birds printed
black letter V

Aljoša Vuković, Šibenik

gledajući Fuji
tetovaža vulkana
gori mi na ramenu

looking at Fuji
volcano tattoo burning
on my shoulder

Đurđa Vukelić Rožić, Ivanić-Grad

u sobi za dvoje
stranci dovršavaju svoje priče
–starački dom

in the room for two
strangers ending their stories
–the hospice

THE EIGHT IAFOR VLADIMIR DEVIDÉ HAIKU AWARD, 2018.

Judge: His Excellency, Drago Štambuk

DRUGE NAGRADE/RUNNERS UP (dodijeljeno je 12 nagrada/12 awardees)

Nataša Ilić, Varaždin

vremenski zastoj
zamrznuti zametak
ni mrtav ni živ

time is paused
neither dead nor alive
a frozen embryo

Nikola Šimić Tonin, Zadar

Eclipse
the moon has bitten
its bigger brother

potama sunca
mjesec je zagrizao
u većega brata

POHVALJENI/COMMENDED (dodijeljeno je 20 nagrada/20 awardees)

Slavica Grgurić-Pajnić, Delnice

nemirno jutro
proplanak pun straha
plahih srna

restless morning
a fear of the roe deer
on the clearing

Aljoša Vuković, Šibenik

u krateru od projektila
vjetar prelistava
Novi Zavjet

in a missile crater
the wind leafs through
the new testament

Silva Trstenjak, Štrigova

u zološkom vrtu –
lav tjera muhu
iz kaveza

at the zoo–
a lion chasing a fly
out of the cage

THE 28TH ITOEN OI OCHA NEW HAIKU CONTEST 2017

NAGRADA PROSUDBENE KOMISIJE/JUDGE'S AWARD:

Željko Funda, Varaždin

list
u padu
kroz dječji pogled

a leaf
falling through
a child's look

THE 18TH APOKALIPSA HAIKU CONTEST, SLOVENIJA, 2016

PRVA NAGRADA/FIRST PRIZE:

Marinko Kovačević, Praputnjak

Vjetar u granama.
Pred ogledalom: njene
čežnje nepočešljane.

Wind among boughs.
In the front of the mirror
her uncombed passion.

IZ NAGRAĐENOG NIZA/FROM AWARDED HAIKU STRING:

Boris Nazansky, Zagreb

kraj stare peći
poslije ribolova
miris mokrog psa

by an old stove
after fishing
the smell of a wet dog

POHVALE/COMMENDED

Vilma Knežević, Viškovo

miris ruža
u zaborav odlaze
svi ubodi

fragrance of the roses—
all the thorn pricks on their way
to oblivion

Marinko Kovačević, Praputnjak

Pahulje
na licima zaljubljenih
tope se brže.

The snowflakes
on the face of those in love
melting a bit faster.

Evica Kraljić, Nova Gradiška

trgovci
mijenjaju cijene
uvelom cvijeću

the salesmen
changing the prices on some
withered flowers

Tonka Lovrić, Split

u ateljeu
ptice od papira
zacvrkutale

in the studio
birds made of paper
started to chirp

Vesna Stipčič, Velika Ludina

Svijeće u noći
s tatinih ramena
nebo nadohvat.

Candles in the night
from her father's shoulders
the sky within reach.

Željko Špoljar (1943.-2017.)

jutros ubrane –
okus rajčice vrača
sreću djetinstva

picked this morning
the taste of tomatoes returns
my childhood happiness

Izabrani radovi Tonke Lovrić, Mirjane Mrkela i Mirjane Rajter

THE 19TH APOKALIPSA HAIKU CONTEST, SLOVENIJA, 2017

NAGRADA/AWARD: **Boris Nazansky, Zagreb**

žal unedogled
sve priče bosih nogu
uzima more

an endless beach
the sea takes away all stories
of bare feet

POHVALJENI NIZ/COMMEDED HAIKU STRING:

Boris Nazansky, Zagreb

smijeh s ljuljačke
nožice načas dirnu
mlaznjak na nebu

laughter from the swing
for a moment tiny feet touch
a plane in the sky

POHVALE/COMMENDED

Zlata Bogović, Varaždin

uz staru kuću
kopriva do koprive
i crveni mak

near an old house
a nettle next to nettle
and one red poppy

Sonja Buljević, Buje

Proljetna kiša
nježno natapa moju
već promočenu odjeću.

Spring rain
tenderly drenches my
already wet clothes.

Goran Gatalica, Zagreb

dolazak oluje –
u ratarevim džepovima
sjeme suncokreta

storm arriving –
in the farmer's pockets
seed of sunflower

Nada Jačmenica, Sv. Križ Začretje

miris zemlje ...
majka sadi sjemenke
i želje

the scent of earth. . .
my mother sowing seeds
and her wishes

Marinko Kovačević, Praputnjak

Na vrhu stepenica,
noga se zaustavi na jednoj
koje nema.

On the top of stairs,
my leg stops on the one
missing.

Nina Kovačić, Zagreb

picked plum fruit
on bluish powder
a fingerprint

ubrana šljiva
na modrom prahu
otisak prsta

Evica Kraljić, Nova Gradiška

dječak šalje
pismo tati u Njemačkoj
i oslikani dlan

a boy sends letter
with imprint of his palm
to his father in Germany

Tonka Lovrić, Split

šetnicom uz rijeku
i maslačci idu
u grad

promenade by the river
even the dandelions
go to town

Đermano Vitasović, Pula

jutarnja paša
pastir podiže sunce
svojom sviralom

morning pasture
a shepherd rising the sun
with his flute

Đurđa Vukelić Rožić, Ivanić-Grad

oboje stari
zajedno na spomeniku
otac i sin

both old
together on the tombstone
father and son

tvornica
dječjih cipelica izrasla
u neboder

a children shoe factory
grew up into
the skyscraper

HAJGA: Grozdana Drašković

uz djedov grob
o prolaznosti života
razmišlja baka

by grandfather's tomb
my granny thinking about
the transience of life

THE 21ST MAINICHI HAIKU CONTEST, 2017

POHVALA/HONOURABLE MENTION: *Željko Funda, Varaždin*

otišli ljubavnici
trava se vraća
u stari oblik

lovers gone
grass is regaining
its shape

THE 22ND INTERNATIONAL „KUSAMAKURA“ HAIKU COMPETITION, JAPAN, 2017

Druge nagrada/Second prize: *Đermano Vitasović, Pula*

tek rođena
gljiva podiže šešir
prema suncu

just born
a mushroom lifts its cap
towards the sun

Treća Nagrada/Third prize: **Zdenka Mlinar, Velika Gorica**

stare ruke	wrinkled hands
ribar krpi mrežu	the fisherman patches the net
sjećanjima	with his memories

Treća nagrada/Third prize: **Božica Đelajlija, Brezje, Sv. Nedelja**

ivanjski krijes	a bonfire
lete iskre i krijesnice	sparks and fireflies
u paru	fly in couples

REVISTA HAIKU CONTEST, RUMUNJSKA/ROMANIA, 2016

PRVA NAGRADA/FIRST PLACE:

Đurđa Vukelić Rožić, Ivanić-Grad

pusti zaselak	deserted hamlet–
stršljeni beru	the hornets harvesting
zrele kruške	all those ripe pears

DRUGA NAGRADA/SECOND PLACE:

Ljubomir Radovančević, Zagreb

prolazi vlak	an express passing by
voćka izgubila nekoliko lati	a fruit tree lost some petals
i sve vrapce	and all the sparrows

REVISTA HAIKU CONTEST, RUMUNJSKA/ROMANIA, 2017

TREĆA NAGRADA/THIRD PLACE:

Đurđa Vukelić Rožić, Ivanić-Grad

sitna stopala umorna –	her small feet tired–
na očevu ramenu topi se	on the shoulder of her dad
kuglica sladoleda	melting ice cream ball

THE 7TH POLISH HAIKU CONTEST, 2017

POHVALA/COMMENDED: *Zlata Bogović, Varaždin*

zvuk kišnih kapi
raznosi našu tišinu
ispod kišobrana

sound of raindrops
dispersing our silence
under an umbrella

THE SIXTH JAPAN-RUSSIAN HAIKU CONTEST, 2017

POHVALE/HONORABLE MENTIONS

Anđelka Pavić, Beli Manastir

crveni makovi
uz napuštenu prugu
drhte na vjetru

the red poppies
by the abandoned railroad
tremble in the wind

Tomislav Maretić, Zagreb

paulovnja cvate –
bosonoga Ciganka pleše
u njevoj sjeni

paulownia in bloom—
a barefoot Gipsy girl
dances in its shade

Đurđa Vukelić Rožić, Ivanić-Grad

biciklom kroz selo –
dvije krave polako vuku
svoje repove

cycling in the country—
a couple of cows slowly
pulling their tails

WORLD HAIKU REVIEW, WORLD HAIKU CLUB, MARCH 2018.

NAGRADA/HAIKU OF MERIT

Tomislav Maretić, Zagreb

božićna pjesma
spaja žive i mrtve
pod istom jelkom

ancient song
unites quick and dead
around the Christmas tree

jesenje popodne –
škanjac u krugovima
postaje točka

autumn afternoon–
a buzzard in circles
becomes a point

THE 71ST BASHO MEMORIAL ENGLISH HAIKU CONTEST 2017, IGA CITY, JAPAN

POHVALE/HONORABLE MENTIONS

Nina Kovačić, Zagreb

zvuk ždralovih krila
ne može pomaknuti
tu gustu maglu

sound of crane wings
in the air – they cannot move
this heavy fog

Goran Gatalica, Zagreb

jesenji vjetar –
u svakoj pastirevoj cipeli
sjemenke kukuruza

autum wind–
in each cowherd's show
corn seeds

THE 32ND ANNUAL SAKURA FESTIVAL, THE UNIVERSITY OF ALABAMA, USA

1.MJESTO/1st PLACE: ***Goran Gatalica, Zagreb***

cvatnja u dolini –
u bakinoj uspavanki
zujanje pčela

bloom in the valley–
in grandma's lullaby
hum of bees

3.MJESTO/3rdPLACE: ***Goran Gatalica, Zagreb***

cvatnja uz cestu –
u ruci izbjeglice
dovoljno sunca

roadside bloom–
in the refugee's hand
enough sunshine

THE GOLDEN TRIANGLE HAIKU CONTEST, SAD/USA, 2018

NAGRADA SLJEDNIKA/RUNNER UP: *Tomislav Maretić, Zagreb*

slijepi prijatelj
prvi je zapazio skrivenu
voćku u cvatu

our blind friend
the first to notice
hidden blossoms

podnevni drijemež —
na terasi lahor okreće
dječju vjetrenjaču

midday nap—
a breeze on the terrace
rotates the pinwheel

HAIKU MASTERS: Yuguin, Oita

DRUGO MJESTO/RUNNER UP: *Goran Gatalica, Zagreb*

prva školska zvona ...
vraćena knjiga
ima mnogo ušiju

first school bells. . .
the returned book
has many ears

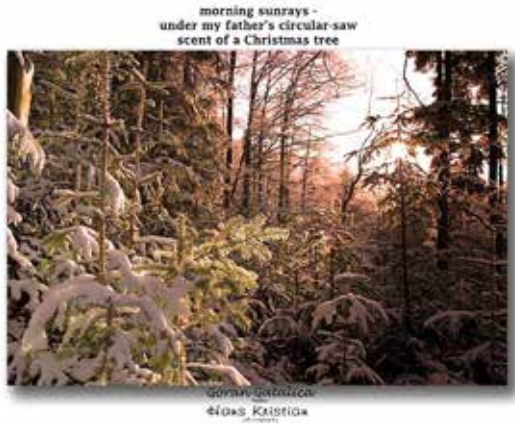

Haiku by Goran Gatalica, Photograph by Hans Kristian

HAIKU MASTERS: Haiku Master of Week 4/December 2017

jutarnje sunčeve zrake –
pod očevom kružnom pilom
miris božićnog drvca

morning sunrays—
under my father's circular-saw
scent of a Christmas tree

Haiku by Goran Gatalica, Photograph by Hans Kristian

Svim autorima i autoricama i suradnicima, zahvaljujemo na suradnji. Radove za IRIS br. 13/2019., te za IRIS International br. 5 primamo do 31.12.2018.g.

We are grateful to all authors and associates for their participation in creating the magazine IRIS. Submission for IRIS No. 13/2019 and IRIS International No.5 will be accepted until December 31, 2018.

Udruga „Tri rijeke“ HPOI Ivanić-Grad zahvaljuje Gradu Ivanić-Gradu i Zagrebačkoj županiji na sponzorstvu ovog broja časopisa.

The Haiku Association “Three Rivers” is grateful to the town of Ivanić-Grad and the Zagreb County for sponsoring IRIS No. 12/2018 and IRIS International No. 4.

HAJGA: Grozdana Drašković

iznad jezera
let velikog vilenjaka
prekinuo tišinu

above a pond
a flight of dragonfly
interrupting silence

Croatian Haiku in English

Vesna Andrejić Mišković, Slavonski Brod

Darning his socks.
On the virgin snow
a drop of blood.

Empty pockets.
The street player leaves
with an empty gaze.

An unpaid parking space.
The police take away
the house on wheels.

At dusk
a toothy cloud
smiling wickedly.

Rajka Anđelić Maslovarić, Biograd n/m

The dry stone walls.
These numb neighbours
grey stone faces.

A steeplechase. . .
playful goats jump over
a dry stone wall.

In the pasture
the shepherd's vest
and his shorn sheep.

Ripe on the tree
not surrendering
these four figs.

The moss—
a soft green beard
grows on the stone.

Joško Armanda, Split

The Borra starts ...
the Moon jumps over the holes
in the clouds.

From the blueness
down the stairs made of clouds
into the azure.

Above a flower pot
with a withered basil
blooming blinds.

The sun prevents
the South wind from taking away
a sodden island.

Through a hole
in the slot of a money box
sparkling coins.

Cold wind howling
raindrops slide down from
stretched stems.

A sweet stain
on the child's white shirt
from a black mulberry.

Katica Badovinac, Zagreb

A rainbow scattered
its colours over the graden–
flowering irises.

Look, irises–
the petals of blue butterflies
flutter in the garden.

On her eyelash
a glistening snowflake–
the winter slid down

Nikola Berać, Županja

at dawn
he prepares fish food
to feed his children

just one dog
and so many cats has
this shepherd girl

not chewing food
it eats all it vomited
a greedy cat

she loves her life
toothless and blind
this old bitch

raining the fifth day
it appears as if autumn
has arrived

a cold wind
blowing so to
extinguish the Sun

Miroslava Bikić, Zagreb

The wind let down
the colours of the trees
onto the hedgehog's bed.

The full moon
pouring the shine of a blue sky
into my room.

Fear at sunset.
The turkeys flew up
into the apple tree.

Ljerka Bočanji Antić, Osijek

A thin mud
and worn snow on the sidewalk—
peoples' and dogs' trails.

A gardener harvesting
the potato beetles,
one after another.

In the twig's armpit
a wriggling
flower petal.

Silence in the hunting tower
camera's lenses breathing,
deers in the clearing.

A stone wheel
grinding slowly
the summer hum-drum.

The Great Bear
in search of the Little Bear
among the stars.

Zlata Bogović, Varaždin

Under the gilded sun
spreading its green boughs
a blue lilac.

The Easter morning.
Puppies barking at a ham
in the shop window.

Above the pasture
rising whiteness
of the fog.

Shiny Moon
the snowflakes embracing it
the whole night.

By the edge of a lake
a motionless raven
on a bare bough.

A dandelion seed
crossing a stone bridge
carried by the wind.

Senryu

A stubborn fly.
On the window pane, on the table
then in the soup.

Dubravka Borić, Podgora

in the flower pot
a bush cut into spiral promotes
a beauty shop

summer shower
all beach gear became
the drums

man on the floor
the wish to get up pulls
the tablecloth down

the clatter of tools
the workers at the quarry
all in white

a choir from the beach
sends the evening songs
to the other shore

Josipa Braut, Viškovo

At Rijeka's harbour
a rusty seagull
screaming tirelessly

Christmas
the wheat sprouts and grows
on the plate too

A deserted house
defending itself
with the nettles

The icicles from the roof
drill the holes in the snow
around the house

In the yard
the Borra riding
a tricycle

An open window
the jamb framed
a live painting

Senrju

Pig slaughter
the bowels being stuffed
with new ingredients

Rita Brgić-Stokić, Barban

white moonlight
small balls of snow
hide the morning

a trail in the night
a firefly in my shoe
by an open window

a red cherry tree
my neighbour on the ladders—
making brandy

behind the door
by the hearth an old woman
knitting woollen socks

writing haiku
my lost thoughts and
cramped fingers

Domagoj Brkić, Split

A street lamp
in the deserted village —
light for memories.

An encounter in the sky—
a cloud and the smoke from a factory
the twin brothers.

The cigarette smoke
in the morning fog—
complete harmony.

A leafless tree
by the tram stop — we wait for
the spring together.

Summer shower—
under the line of birch trees
a leafy sidewalk.

Senrju

Pig slaughter—
a drunk butcher louder
than the pig.

Bacchanal
after the conference about
the hungry children.

The hurricane cleans
the trash from the street
the sweepers having coffee.

Archealogists
in search of life
at the necropolis.

Siniša Brnad, Rijeka

chilled morning
with my breath I melt frost
on the primroses

tired beams
old ferry connects
two banks

the curls of fog
emerge from greasy ground
quenching Winter

Spring shower
tender petals stamped
among the grass blades

a cloud above the field—
a flock of sparrows
harvesting maize

Sonja Buljević, Buje

A road in white—
the full Moon travelling
through the lavender fields.

An open window—
the night breeze flaps
with the curtains.

A street lantern
on the corner – a frail battle
against the darkness.

In a colour of peach,
the Sun is sliding slowly
towards the horizon.

On the beach
a group of children
hopping like frogs.

Chakavian dialect

While I sit by the sea...
blueness above and below me
blue everywhere.

Rainy morning.
Air and the ground
of the same scent.

An infant
in the cradle.
Sweet smell of milk.

Darko Ciglencečki, Gornja Stubica

pansies
as if jolly ears
in the wind

the Christmas tree
adorned and glistening
moans under the ornaments

down her lip
the blood of a bitten
sour cherry

Senryu

“smoking kills”
in twenty instalment rates
every day

“chirping birds”—
in a Big brother reality show
they swear like the troopers

a ginger-bread heart
like the hearts of people
wrapped in cellophane

Branka Cukrov-Belak, Šibenik

A bridge in the distance.
Two old men see off a cat
down the street.

Summer noon,
a bra less girl standing
in the rain.

Mihovila Čeperić Biljan, Rijeka

The Chakavian dialect of the town of Senj¹

stubbornly there
above shattered door
the Glagolitic² script

snow covered hills
the whole Varoš³ is white
almond trees in bloom

fruitful apricot trees
the Bora of Senj⁴ scatters
the sweet smell of jam

down Potok⁵ flows
a stream of words and
significant gazes

anchor on the shore
lowering the sun into the sea
—such a greetings card!

the full moon tonight
tangled into the pine trees
July ends

¹Senj—an old *town* on the upper Adriatic coast in Croatia

²Glagolitic script—the oldest known Slavic alphabet

³Varoš—Part of the town of Senj

⁴The Bora of Senj—the Bora outbreaks are the most frequent, longest lasting and strongest on the Adriatic.

⁵Potok—main street in the town of Senj

Ana Dabac, Zagreb

Before sunset,
the sun swaying
in the ship's wake.

For a while
the sky strewn with
a rain of meteors.

Carried by the wind,
a yellow umbrella
starts to run down the street.

By the edge of a field
the birds waiting for
the end of harvest.

Down the river—
the Moon sailing down
restless rapids.

Smiling,
in the arms of a girl,
a plush dog.

Janko Dimnjaković, Zagreb

Look: a black Negro
nimble throws the coal
into the oven.

A grey mouse—
only a grey shadow
on a grey morning.

Sanja Domenuš, Sisak

The wind slows down,
the swings in the park
still swinging.

The Moon guarding
a dead bird
frozen in the snow.

The Moon
hides then shows up
among the clouds. . .

A bench in the park
broken under the weight
of last year's snow.

Grozdana Drašković, Hum na Sutli

turned by the North Wind
the leaves of a willow tree
whitened its crown

by the creek—
the wind bends
yellowed field horsetails

summer sunset
cows in the pasture
with shiny backs

a lake
blushed with sunset—
fishing in the fire

Kajkavian

gust of wind
the raindrops falling
from wet leaves

grayish November
my hens raising their legs
full of mud

fallen leaves
behind the thorns emerges
a forgotten wine hut

deserted vineyard
all the poles bent
towards the canal

Kajkavian – idiom of the town of Hum*

St. Michael's Day
a dense fog hides a road
towards the church

a strong Northwest wind
scattering loose snow—
drifts on the road

a glowing sky
blushing
windowpanes

above an altar
the incense smoke curving—
an altar server coughs

*This idiom is on the *UNESCO's Intangible Cultural Heritage list*

Robert Dudnik, Osijek

A kiss to the plant.
A bonsai lady master
kneels by the window.

On the tree trunk
she notices a third ring—
an oak tree bonsai.

Meditation
about fulfilment of emptiness.
And bonsai.

Does, deers.
Time of autumnal passions.
The scent of molasses.

Senryu

Day within night.
Yet another campaign
of sugar beet.

Božica Delajlija, Brezje, Sv. Nedelja

early autumn
a rose opened its petals
to receive some sun

pressed poppy
a memory in the book
my opium

tears in his eyes
he gazes at the elder's flowers
touched with allergy

a peony in bloom
its petals around the legs
of the garden table

the sun discovered
lilies-of-the valley
behind a pine tree

Kajkavian

a corn sheaf
on the crone's back
draws her step backwards

a weeping willow
dividing the next door's yards
instead of a fence

after the hail
mowing his vineyard he mentions
the name of God

a bed waiting for
an old woman and her prayers—
granddaughter asleep

Nevenka Erman, Žminj

snowy innocence
covering the greyness
of a winter morning

an open window
a sweet smell from the bakery
wakes up the whole street

gaudy fireworks colouring
the loneliness of an old woman
by the window

an echo of the bells
the vineyard is not harvested
grandpa gone

greeting of a neighbour—
a cold gaze of men
warm touch of dogs' noses

evil Tramontane
still unripe wheat bends
to the ground

Sanja Feltrin, Kutina

summery scorch
in the air the scent
of boiled corn cobs

midday bell
the restless crickets
a sleepy child

a log watchtower
creaking old oak beams
of the guardian snakes

a birthday gift
a bouquet of scented roses
and selfie on the Facebook

Darko Foder, Ivanec

The borderline crossing.
On one side flowers
the thorns on the other.

Fatigue in the air.
A plantain leans onto
the ox-eye-daisy.

It takes my breath away—
this path covered in yellow
ginkgo leaves.

Senryu

A thief caught stealing!
At 3 AM
his finger in the jam.

Kajkavian

Near a new house
a Spring orchard with children
and an old dog.

A boy in the town
unable to find
a single nettle.

Poor villagers.
In the barn parked
a brand new Mercedes.

Ivan Gaćina, Zadar

Polar wind
covered the tearful snowflakes
in the cloud.

Senrju

A police record
clear like a tear—
monkey business.

A mini skirt
lowered the gaze
of a tall chap.

A poacher and fish
fell into a trap—
double catch.

Goran Gatalica, Zagreb

morning rain—
the robin's song
follows the train carriages

rotting leaves—
the sunbeams touch each other
on the rake

an evening in June—
the moonlight slides down
the full silo

a pale moon—
the migrants descend
the river bank

walking in the park—
golden ginkgo leaves
adopt the fog

the communal garden—
an ex addict pruning
the climbing roses

the sunrise—
a migrant in search of a shelter
in the train's shadow

an autumn evening—
the fog trailing among
the garden gnomes

the sea organ—
in each new wave
the joy of dolphins

Danijela Grbelja, Šibenik

On my palate
all the sweetness of the autumn
from the clementine.

This winter
bareness of the trees.
Silent are the ghosts.

On the winter sun
my shadow
close by me.

Inaudibly from the sky
the Moon entering the dreams.
Sleepwalking.

An empty music note book
waiting for a song about a rainbow
for a long time.

The sun and a cloud—
man and his shadow
playing hide and seek.

Slavica Grgurić Pajnić, Delnice

full baskets—
the autumn walked in
through an open door

a birch tree
covered in moonlight
yellowed

Melita Gruber, Zagreb

as I open the door...
the Autumn standing there
without an invitation

an ant in my kitchen—
certainly I hope
the only one

abandoned village—
a dog grew old
on its chain

a spider in the nook
it became a member
of our family

Senryu

even with a wagging tail
a dog barks at the big mouthed
passers-by

a turtle and I
ideal partnership for our late
years of wisdom

Mile Hećimović, Gospić

Sunny morning –
a cloud from Velebit
carrying the rain.

A noontime shower–
streams in the yard
and a broken lilac.

An Indian Summer
and cobwebs
in my hair.

A doe and fawns
grazing nearby my house –
we are friends.

Strangers at sea.
The sun and the gulls
a rest for my eyes.

Nataša Ilić, Varaždin

the sunrise ends
cock-a doodle-doo sends off
a dense fog

the rain aquarelle
above the meadow towards the sky
rainbow raising

midday heat
a gust of sea freshness
in the Mistral

the jellyfish's hood
in the front of tiny tentacles it hides
young Atlantic horse mackerels

the vineyard snail
look, the same rings as
on the oak's stump

Senryu

a surprise—
I was born on Christmas Eve
and I'm a girl

Kajkavian

a drizzle —
sweet scent of the sky and earth
in the air

bursting sunrise
the icicles sprout
under the eaves

a domestic tiger cat
crossed the street
nobody spitting*

Nada Jačmenica, Sv. Križ Začretje

the bird's song
my gaze entangled
in the treetop

the sunset—
man next door gathers
the snails

the Borra
a parasol hopping
over a deserted beach

the wind and sea—
a cradle full of dreams
on the shore

the port—
a homeless man and seagull
wait for their lunch

beach in Winter—
shivering seagull pecks
at my memories

Mrežnica—*
a duck among
the bathers

Milica Jezovita-Levak, Križevci

a short rest
between two wars—
Peace

a white pebble
in my old suitcase—
from which beach?

a ladybird
rests on a grass blade—
I'm rushing by

leaving
these yellow, brown, red
autumn leaves

the street lantern
measuring the shadow
of each passer-by

a cane and a old woman
taking a walk
as a couple

Zlatko Juras, Split

kolona šiški
utkana tišina cvrčka
plavilom neba

a line of pine cones—
the sky's azure knitted
into the silence of a cricket

the boat's lamp
collecting the letters of the night
around the cape

so spacious
these gardens of silence
in the morning field

The Ckavian dialect

separated in my eye
a turtledove on the pine tree
—the light of the dawn

in Mistral
dry grass blades and pines
dancing

the line of the shade
brings the decision for guests
to leave the street bar

a boat in the night
takes away the waves
from the port

the fireflies
rocking a wave in the eye
of a sleepy fisherman

Antonija Željka Kahlik, Zagreb

the white storks
built a new home
on an old chimney

black marble—
the chrysanthemums rustle
with memories

a calm lake—
the view lazily moves
towards the distance

as I pause
a squirrel hides a chestnut
under the leaves

Dunja Kalilić, Split

Looking at the sea
a woman, dog and child
breathing together.

A ridge by the sea
awaiting a new wave.
A crab in search of a hole.

A ship wreck
stranded on the beach—
home for sea snails.

Children's feet
instead of the grains of sand
dance in the shoal.

A ruddy sea.
The sunset stealing the pine trees.
The scent of resin.

Vilma Knežević, Viškovo

from the chimney
a magpie's gaze entered
some other bird's nest

on a wild cherry
blossoming for the first time
the grandfather's graft

a boy
carrying his school bag and
the scent from the bakery

a chirping blackbird
stopped by the sound of
my cell phone

Senryu

the crosses in Vukovar*–
in the sky crossroads
of the air corridors

antidepressant
put to sleep the owner
a dog dozing as well

Sonja Kokotović, Zagreb

Tinjajući plam
vjetar donosi miris
zime i krizantema.

Smoldering flames
the wind brings the scent
of Winter and the chrysanthemums.

Entirely ripe
on the waves of the wind
breathing wheat.

Rattling of the train
rocking a sleeping child
in its rhythm.

The wind
fallen asleep
in her tuft of hair.

Stepping down the street ...
the summer carrying
the scent of asphalt.

Senryu

A gaze at the moon
mosquito provided it for me
this night.

Dubravko Korbus, Ivanić-Grad

The Ethane's* gas flare flame stack

the Ethane's flare stack
transforms the blackness
into an orange night

attracted by the flames
from the flare stack as if moths
the snowflakes

a fiery tongue
of Ethane's gas flare licking
the surrounding snow

dark winter night
the flare of the stack passing by
an express train

passenger on the train
briefly warming his eyes
on the stack's flames

standing alone
in the sea of fog
the Ethane's flare stack

in the end
dense winter fog
swallowed the torch as well

*Ethane – gas refinery plant

Marinko Kovačević, Praputnjak

ČOVJEK NA UGLU

Man on the corner
waving to the street left
then to the street right.

Man on the corner sees
the town lives near him
and past him.

Man on the corner,
Somewhere around here
left alone by his own steps.

Man on the corner.
Here anybody can leave
his loneliness.

Man on the corner
slowly becomes
a waiting piece of ice.

Nina Kovačić, Zagreb

winter sun
burns the copper roof
of a valley church

summer solstice
almost no difference between
dusk and dawn

musty basement
from a shoe in the nook
a sprouting potato

clear winter night
the stars stick closer
to each other

the spring dried up
a cloud of butterflies flicker
on wet pebbles

in the tree crowns
tender autumn knits a net
of sunrays

summer storm
wet to the bone
he hunts for his umbrella

Senryu

May 1st*
a plate of beans again
and promises

*Labour Day in Croatia, May 1st

Evica Kraljić, Nova Gradiška

my tired hands
shiver like butterflies
on your palm

a sleepless night
in the room of silence
extinct stars

at the traffic lights
red light – a leaf from the park
crossing the street

Senryu

I smell
after plum brandy
from drunk kisses

Kristina Kroupa, Cagynec

among the bare branches
pinned are the stars
and a stray cloud

a titmouse
the remains of its lunch
on the hazel's twig

a cobweb thread
writhes its shadow
above the fireplace

a rail crossing
a couple of crows flying
in the headlights

Sunday shaving
a random call
indicates caution

his drunken kiss
destroying
my dream

New Year's Eve
I remember last year's
messages

the snowstorm
nowhere man
only the zoo

Translated by the author

Tonka Lovrić, Split

in the crate
glistening silver
of the fresh sardines

my father's trap
still catching the mice
with a piece of bacon

the lightning
illuminates the darkness
man and his dog

Štefanija Ludvig, Dubravica

rain shower
from a lily's calyx
the crawling tears

calm sea
a gull on the mast
looking at its image

walking by the path
a cloud hid the sun
and my shadow

Translated by Vladimir Ludvig

Vladimir Ludvig, Dubravica

the first breath
of a just born pheasant – checked
the saffron scent

hooks of burdock
flickering with the dew drops
in the first sunbeam

thirst
a cold watermelon
with swollen belly

Translated by the author

Marija Maretić, Žminj

a wooden barrel
warming up my grandfather's
cold hands

a restless kitten
purring by the warm stove
after all

a long drought
the green beans
hung on a thread

grape pickers arrived
the magpies at lunch
not paying attention

my father's birth house
bitten by the tooth of time
an emberless hearth

noontime
the sun discovered
my mother's tired face

the rooster's crowing
suddenly stopped the circular flight
of an eagle

Senryu

the fair –
a mass gathering
of retired people

Lara Markuš, Pula

a big head
full of brown hair
hides a gray one

on the sidewalk
among hasty feet
a hungry kitten

at midnight
in the empty square
a drunk man

Translated by Dejan Pavlinović, prof.

Ružica Marušić-Vasilić, Varaždin

demolished house—
God, in it played children
some time ago.

barking of dogs—
in silence I listen to
the night life.

Kajkavsko narječje

a worm creeps
into a gingerbread heart—
digging up my memories

calm and silence
enter the streets—
noontime

Siniša Matasović, Sisak

shamelessly
snowing in the middle of Winter
town services surprised

winter in the park
four small birds eat
a fifth

heartless midnight
snowing slowly
she did not come

difficult times
a barely alive mongrel
drags itself down the street

Senryu

a standstill in paradise
plates and casseroles
flying about

a burnt meal
in her kitchen
a rickety couch

Jasminka Mesarić, Zagreb

In search of happiness
on the top of the mountains
I found myself.

After the rain
a couple of frogs found a home
in a puddle.

The first frost
glistens on the roofs
of the town.

Zdravka Meštrović, Klana

a yellow light
illuminates a book
on the wooden table

crackling logs
in the old stove, warming
the library

a raincoat
hung on the hook
yellowed autumn

a tree of life
green in the vase
full of water

Mirjena Mrkela, Zadar

Harley-Davidson.
at the railway crossing – a wasp
in the front of a dragon.

A shaky pennant –
a wisp of immigrant's hair
on the barb of a wire.

A square built old man
dozing in sunshine
–Mediterranean karsts.

Franjo Ordanić, Oroslavje

the joy of Christmas
the carob, almond and cacao
–moaning bathroom scales

the scars of time
both an old man and olive tree
with an abundance of their fruit

a drowsy sunrise
the broom, birds and tiny stars
wait for her husband

smog above the town
among grey buildings
a cherry in bloom

late autumn
my wooly wakes up
from its summer sleep

Katja Pantelić, Pula

on the floor
fleeing with the cat
an untied hank of wool

icy night
old mittens
greet the sky

noon
on the ardent rock—
a drunk lizard

Dragutin Pasarić, Kutina

the hacker's fingers
maliciously over the keyboard
—the World in chaos

the Lonja river
a flight of the wild ducks
bathed in moonlight

cloudburst
grains of ice in the corn field
a rainbow in the sky

winter travelogue—
over distant glades I follow
the trail of a roe

contour of a heart
in the cup of coffee
a sip of love

a lone walker
good morning sea
and sunbeams

the messages
of the December's light —
it will be a happy year

Dejan Pavlinović, Pula

na tren
zagluši zrikavce
grmljavina

for a moment
deafening the crickets
thunder rumbles

fleeing both
girl and spider
the scream remains

on the horizon
merging into crimson clouds
sea and sky

Translated by the author

Zvonimir Penović, Split

Wherever I go,
a tailless lizard
faster than me.

The wind
replaced a sail
with a boy's shirt.

An older sparrow
flying after a young one
carrying a worm.

Evening is curving
like a bird in search of a place
to settle for the night.

In the night full of fears
and winter shadows
I'm a crawling worm only.

Whom shall I tell
the rustle of a young peach tree
scares the kittens?

Summer dusk:
over withered fields
only the crickets' chirp.

These spring rains. . .
sheltering from them
a stranger I remain

The house martins
under the eaves – never hang out
with the sparrows.

A morning landscape.
The leaves still rustle
shivering in its sleep.

Lajčo Perušić, Zagreb

rain in July
the roots of oleander
feed the drought

autumn drinking
the last drop of light
from the oleander bush

storm in the plain
the church tower sends
a prayer towards the sky

Julijana Plenča, Rijeka

the raindrops
play on the window panes–
washed is the face of the town

fire in the stove
and the scent of mulled wine
–winter idyl

a dewdrop from a leaf
began its a new day
traceless

Božica Pleše, Delnice

A shadow of the belfry
longer than the tower.
A pleasurable shade.

A square with tourists.
A little boy selling
selfie- sticks.

Budapest
and Belgrade – the same river,
but, where is the end?

Marija Anđela Pogorilić, Rovinjsko Selo

the full moon—
amidst a sultry night
a pack of wild boars

a closed umbrella
under the cobweb
waiting for the Autumn

under the umbrella
embracing each other
a mother and her child

Jasna Popović Poje, Novska

CLOSING THE SHUTTERS

over 40 °C
a parasol above the flowers
for of a little help

a new fence
the sound of sander
makes us all nervous

in our rooms
sounds full of dust from
the yard next door

a concrete swan
the pride of the lady next door
moved away

silence in the house
now we listen to the sound
of the ventilator

Ivo Posavec, Maruševec

the carnival time—
pulling the chain a dog barks madly
at masked people

the first frost
hawks land on
the harvested fields

an unoccupied home
white stork in the nest
on top of the chimney

Kajkavian

–15°C
the smoke raises from
the old white hut

a blooming cherry
a girl made a corolla
of the petals

Jasminka Predojević, Zagreb

summer night
the wind runs over the yard
with a watering can

the sunset
the sun still showing
its burnt forehead

a summer day
the rain and ship passing by
on the sea

on the dry stone wall
in a new bottle the drops
of sweat from long ago

golden autumn
my nose this morning
is a trumpet

Senryu

early morning
a cat stands above
a piece of sausage

a bad day
even an onion
so hot

grandson from the school
waving with his notebook
granny flutters with joy

Ankica Pribanić, Kloštar Ivanić

the clouds
sail to the East
the crows fly westward. . .

Slobodan Pupovac, Zagreb

a star here and there
disappears in the hungry mouth
of the fish

a gnat
discovered a flower
in my eye

a stroke of my palm
down the window pane—
my garden is back

a white cat
walking invisible
in the foggy morning

Senryu

applauding a lot
to the mosquitos' music
in our room

Mirjana Rajter, Brezovica

On Christmas Eve
childrens' wish by the window–
snowflakes in the sunshine.

Kod znaka
Radovi na putu,
jedino vrane zaposlene.

By the sign
“Men at work”
busy crows only.

A doe
in the front of a car –
silent woods.

Stjepan Rožić, Ivanić-Grad

after the rain
in a puddle laden with crocuses
the rising sun

woods in Autumn
still more colourful
than yesterday

with snowflakes
the wind takes my sullen thoughts
into the night

Ljiljana Ružička, Zagreb

waiting for the tram ...
the snowflakes
arrived first

in the school yard
the bell silenced
the childrens' laughter

a mountain silence
the sheep troubled with
the wolves' howling

a deserted playground
an empty swing
rocking the wind

Slavonia's Ikavian idiom

the stormy wind
rolling an old man's hat
down a dusty road

Slavica Sarkotić, Lekenik

In the field
of flowers
a lone dandelion.

A shell emerged
from the waves
in it a story

Like a dragonfly
the white wings anchor
the sailing boat.

On my window
a geathery alarmclock
a sparrow tapping.

Kajkavian (the Prigorje region)

Between the slats
to my granny's apron
a sunbeam.

Creaking bicycle
frightened hens screeching
over the yard.

An old woman walks
with her Zimmer frame
she has six legs.

So it happens
from the ugliest caterpillar
the most beautiful butterfly.

Party in the attic
among scattered pots
mice step-dancing.

Rudi Stopar, Sevnica/Zagreb

A big magpie
on the edge of a thick branch
bare without leaves

A lonely seagull
over the one single island
whitish fleecy clouds

Fiery colours
maple trees over the graves
silent are the birds

Shadows in the window
happenings from the town street
reflected inside

Vjeko Sumić, Split/Beograd

Secret beaches.
The horizon connecting the sea
clouds and my longing.

A distant forest.
Two-three oaks peer
from the fog.

Every day
instead of a flock of crows
I welcome the dusk.

A soaring mountain top;
in the mountain a sound
of the oncoming wind.

Nikola Šimić Tonin, Zadar

the clouds
    silvery
        streams

applauding
    the joy
        of grasses

the snakes'
    sunlit
        paunches

a rainbow
    the cradle
        of the flowers

the hat
    of the sky
        fulfilled

Zrinko Šimunić, Zagreb

She lifts her hair
and glistens in her walk
a beautiful woman

In the old woods
you walk barefoot filming
the first crocuses

You throw it in the air
then catch it smiling –
this lucky avocado

Miljenko Šimunović, Ivanić-Grad

in the front of
St Peter and Paul's church
a reigning stone lion

Pilgrimage to our Holy Mother's Shrine–
from Egypt to Jerusalem
a crying child

a red river
on the plate beetroot
for dinner

a bonfire
above the valley ceremony
with stirred up snowflakes

after sunrise
sweet smell of a breakfast
fully-fed children

Senryu

in the town street
a street musician chatters
for some coins

KAJKAVSKI JEZIK/KAJKAVIAN

tena vrbe
čez potok studeni
nikak otplavati

sjena vrbe
hladnim potokom
nikako otploviti

in the brook
the shadow of willow
well anchored

hajdučka trava
vuz put je gizdava
želim si čaja

hajdučka trava
lijepa uz put
čeznem za čajom

the yarrow
nice by the road—
wishing for some tea

diže se megla
međ dračem blešči
kap rose

diže se magla
u travama blista
kap rose

fog rising
among the grasses shines
a dewdrop

na grani ruške
sam v svemu miru
maček dremlje

na grani kruške
sam u svom miru
drijema mačak

on the pear's bough
calmly at peace
dozing tom cat

podleđ sinek	podgledaj, sine	look there, son
dole međ bukvami	dolje među bukvama	among the birches
hrast dremlje	drijema hrast	a dozing oak tree

Ljubica Šporčić, Sisak

a pale moon
scattering its yellowish shine—
shadows running away

a tiny beetle
sitting on my book
reading Homer

although old
a nightingale singing about love
the whole night

Ana-Marija Šprihal, Dugo Selo

a gold leaf swaying
beside the circle of the moon
the last on the bough

happy fisherman—
two basses and the full moon
in the same net

with his finger tips
a boy on the pier measuring
the top of the masts

snowing in the mountains...
like spinach in hot milk
the pines turn pale

a heavy head
of the peony in bloom –
a worm peers from its roots

children in the meadow
catching the house martins
with their loud laughter

Mihael Štebih, Čakovec

An oak grove.
A young apricot blooming
among oaks.

A windy town
young sparrows rushing about
with the cherry petals.

Apple tree in bloom
beside it the scent of
the fresh laundry.

Elder tree blooming
she sings while hanging clothes
on the clothes line.

These yellow dandelions,
packing every evening
where do they travel?

Ivan Tadej, Split

wilderness under the sun
amidst a boulder
a dwarf fig tree

in the playground
summer, a couple of children
and a swallowtail

in the dead of night
the thunder brings daylight
to the almond in bloom

under a murky sky
a lone bird flying above
the wet woods

Marija Trinajstić Božić, Vrbnik

The Chakavian dialect of the town of Vrbnik

rainy day
a stubborn South wind carrying
a young sparrow

whistling Borra
and a starry sky—
on the way to Matins

a black tom cat
as slow as a snail
waiting for the sun

Silva Trstenjak, Štrigova

a yellow symphony:
the rain on the
pansies' petals

starry sky
on the saxophone practising
Ode to Joy

reading the news
in her pink kimono—
the hydrogen bomb

bulky waste
the wind turns the wheel
of the wheelchair

the first house martin—
waiting for her steps
in vain

a firefly
illuminates the way
for a bat

Mira Validžić, Zagreb

the colors of September
from my grandmother's basket
scattered over the room

icy roses
frozen light of dawn
carving the window

a drizzle
under the red umbrella
less grey

Translated by the author

Štefica Vanjek, Ivanić-Grad

Kajkavian

a hill vineyard
old man with his walking stick
going to harvest tomatoes

church bell
inviting tired farmers
to a warm meal

a boy reading his book
his cow in the clover
he will be punished

Slavonian Ikavian dijalekt

barefoot children
chasing butterflies
down a dusty road

the spring sun
embracing the meadow
sunshine in her hair

needlepoint clothing
adorning a girl
beauty for my eyes

Mirko Varga, Varaždin

a lighthouse
in the wanderer's night –
a blossoming cherry

two trees
growing together... separated
by the wind

a little hedgehog
watches a horse chestnut
in amazement

winter night –
black coal warms
a white kitchen

Prijevod / Translated by Tomislav Maretić

Đermano Vitasović, Pula

shorter days
a viticulturist harvesting
the clusters of sunshine

an experienced hunter
relies on the ears
of his gun dog

with the oars' strokes
the fisherman brings the shore
closer to his old boat

Gordana Vlašić, Oroslovje

change of partner–
the snowflakes instead
of leaves

an office again
in the childrens' room—
the wind sways on the swing

the wind raises
a nest – too early
for a flight

Senrju

a child sprouted
from his father's seed—
North Korea

not in *Lidl* nor
Konzum –
going to my orchard

Frano Vlatković, Orebić

raising the sail
Borra on St. George's peak*
grinding its legs

Borra bends
pulling a sea urchin's prick
from its heel

in the shade
several centuries old lichen
defies the summer

Borra biting
the yellow medlar
of the the rising sun

*St. George – the Biokovo mountain top

Jadranka Vučak, Split

Tematski haiku: Dizalice II

the sunset
seagulls land on
iron trees

the moon flickers
among the grids
of the cranes

view from my balcony—
an anchored sailboat
through the cranes

the crane
rotating the seagull
on its derrick

ceremonious issue
a Santa Claus swaying
on the crane's derrick

Aljoša Vuković, Šibenik

dry leaves
arrived in my house
with a hood

summer café
guest gazing at
an empty chair

after the rain
a white cane on the sidewalk
under the rainbow

spring morning
a line of ants connected
two rotten apples

among grassy doors
unnoticeable –
a praying mantis

summer evening–
in pauses between sighs
the crickets

some chewing gum
entered the disco gratis
on the high heel

Milka Vurdelja, Gospić

ripeness of summer
colouring bent plum boughs
in blue

the Spring in Lika*
blossoms of a red cherry
whitened with snow

wet with her sweat
while she hoes crops
her mouth dry

outline of a combine
in a cloud of chaff
and grasshoppers

gurgle in the eaves
through an window ajar
a stream of the South wind

Miroslav Vurdelja, Zagreb

a passer's-by shadow
scrapes through
a hole in the fence lath

a whistle from the fog
an express moves
from the station lazily

dusk at the cemetery
under a slanted cross
a grieving cricket

a field under water
the poplar's treetop
crowded with cawing

old fingers
a pencil too heavy
from many letters

a dog by the river
running on the back
of a dog on the bank

waving to me
my mother even smaller
in the rear view mirror

Andrej Zbašnik, Čabar

fragrance of flowers
in the clearing of sadness
an old scarecrow

a wise clay man
covered with a wet cloth
awaits some touches

Đurđica Zrinščak Družinec, Stubičke Toplice

the North wind
swept
well known shoes

a small snowball
started an avalanche
in the town

the snow
falling on the sidewalk
the tram de-railed

I'm washed with
a puddle cloud—
a flurry of cars

white storks
await their guests
at a high level

a nest
of young turtledoves
privy on my balcony

Zdravko Živković, Donji Miholjac

colder and colder winter
on an iced horizon
a cracked sun

snowy whiteness
only a sparrow in the distance
a grey dot

even the snowdrops
in the darkening twilight
disappear

cherries on the top
just like the stars in the sky
out of reach for me

in the cobweb
some see-through dewdrops
and one black

a day
ended in darkness after
a heavy sultriness

Croatian Tanka, Tan-renga and Choka in

Mirta Abramović, Đakovo

Croaking of frogs
louder with the glistening of water
the touch of the full Moon
awakens a couple's unrest
and passion under the bridge.

Through the window
the moonlight spills over
loneliness of the room
on the wall one can perceive
her wedding photograph.

Josipa Braut, Viškovo

On the wires
of the power line
migratory birds
writing notes
of their departure.

Over the clear sky
two jet aircrafts
drawing white lines.
And what are they
doing to us?

Domagoj Brkić, Split

A hurricane goes wild
followed by an anxious
catastrophist
over the internet
from the sunny town of Split.

A carnival workshop
in the kindergarten
making the masks
my son has the funniest
—a print of my face.

Sonja Buljević, Buje

Morning chirping
a serenade to waking up.
A young body
wrapped in whiteness
still dreaming.

Gilded smile
of the morning spilled
over the roofs.
In the farm yard
a rooster greets the day.

Grozdana Drašković, Hum na Sutli

shadow of a poplar tree
over the kitchen table
we sit opposite each other
silence is all
connecting us nowadays

the cobweb threads
under the burden of rime
before breaking
we hardly cope with
life in two

between a road
and a concrete fence
a dandelion flower
so my heart has lived by you
in a mock existence

Robert Dudnik, Osijek

A black boy breaks
a small piece of roasted
maize cob
a part he offers to the white woman
a stranger to him.

The witness of relief
behind the castle of death.
A girl smiles
her hands break it all
the deed worthy of bread.

Božica Delajlija, Brezje, Sv. Nedelja

on the window pane
the rain of loneliness slides
into my soul
a lantern flickers
in the distance

a diving moon
rocking the waves towards
the beach
the scent of lavender
tickling my nose

Ivan Gaćina, Zadar

In the winter night
the snow gaining upon
the homeless men.
The shadows passing by
under the street light.

Sunday morning –
the chiming wakes up
the port from its sleep.
Mysterious murmur of the sea
bewitched the fishermen.

Mile Hećimović, Gospić

Warm summer night
in the bar loud drums
and a hoarse voice
the young without a rest
with aching legs the next day.

Deserted Lika*
young leave far away
earth with no fruit;
an old man that has returned
walks the endless wasteland.

*Mountain region in Croatia

Vilma Knežević, Viškovo

the moon travels
playing with the waves
beach and sand glisten
sprinkled with the net
of stars in the sea

a light walk
over the mowed grass
connected with nature
only you and I
young as long ago

Sonja Kokotović, Zagreb

Kyoka

Rustling with
a chocolate wrapping on purpose.
From her eye
a gaze with a flash
at the time of a Turkish TV serial.

Dubravko Korbus, Ivanić-Grad

the morning sun
with the tips of its beams
touching the meadow
taking due care not to melt
the tender rime flowers

the Spring morning
on the body of a dragonfly
a few dewdrops
a tender swing of its wings
shakes off their shine

the sunrise
a tender mist slides
over the fishpond
born in the touchline
of water and moonlight

a strong gust of wind
suddenly scattered everywhere
the flakes of a dandelion
brought down by heavy
drops of spring rain

Nina Kovačić, Zagreb

the evening rolled down
from the top of a hill
the blueness lessens
bony hands of an old man
sink into abyss of darkness

the sun rises
on the opposite side
of yesterday's sunset
an old fisherman ties his boat
stroking his crumbling bow

Evica Kraljić, Nova Gradiška

restless I wander tonight
hiding under the stars
night kisses me with its darkness
I will become lovers
with the wind only

the morning could
bring the pain of loneliness.
the day might
bring love to me
and night arrive too late

Zdenka Mlinar, Velika Gorica

an old bridge
a place where we used to meet
still lives
from the memories of our youth
and trust in our love

deserted is the road
where we ran barefoot
and smiling
our childhood blooms
in the lap of the weeds

Franjo Ordanić, Oroslavje

deserted December
feeling let down
rainy Christmas
the South wind like Grinch
stealing childrens' joy

Marija Anđela Pogorilić, Rovinjsko Selo

The New Year's morning
a scared dog runs away
from the greeters
in the yard next door
celebration dies down

Slobodan Pupovac, Zagreb

the morning sun
spills its tenderness
by gentle shadows
hiding the trails of
the last night's passionate love

the stone and the sea
in a constant bitter fight
trying to
acquire the love
of an old seagull

Dubravka Šćukanec, Zagreb

a hushed voice
of the emperor, moaning of the slaves
flow down the Tiber*
sweet smell of cappuccino
makes new slaves

*Tiber – river in Italy

Ljubica Šporčić, Sisak

a wooden bridge
over the water
in a glistening arch
the wind paints lines
in the melted silver

winter in the woods
the trees silent in fear
without its leaves
the boughs are stiff with cold
from the sharp cutting edge

Đermano Vitasović, Pula

the expanse of the night
the sea murmurs to the land
the new Moon hides
the boats with light
swaying on the horizon

Milka Vurdelja, Gospić

a cold wind
delivers soft balls
down the street
the day ceases
in the poplar's tops

morning sun
glistening on the roofs
after the shower
the scent of wet clothing
fills the classroom

Miroslav Vurdelja, Zagreb

with the joy of a child
his irises glisten watching
the play of snowflakes
with his breath he warms his palms
while building a snowman

Andrej Zbašnik, Čabar

a tower built from sins
became doubtful
goods for lost people
they wish to treasure
and accumulate anything

TAN RENGAI

Woman in the window—
with smoke the wind paints
snowflakes in blue
*for a moment a woman in an express train
raised her hand as well*

Đ. V. Rožić, *Silva Trstenjak*

A train at the border.
Customs officer's dog finds
nothing suspicious.
*Besides smoked bacon in the bag
that attracted an officary nose.*

Zlata Bogović, *Đ.V.Rožić*

over the path
the spring waters spilled
over the meadow
*the bare feet grow numb
in the waving grasses*

Nina Kovačić, *Miroslav Vurdelja*

after a rainy night
an express rushing by the wheat
lying flat on the ground
the scent of wet flowers
with the taste of sandwich

Nina Kovačić, Miroslav Vurdelja

CHOKA /NAGA UTA

Zlata Bogović, Varaždin

Travelling by train—
the snowflakes fly through the gusts
of a strong snow storm.
The engine whistles roughly
close to the crossing.
It's warnings are only for
the lone snow covered road.

A white belfry
glistening in the summer sun
a live aquarelle.
A sailboat on a wave
through the scent of salt,
the sound of belfry bells
the sea, the sun and summer.

Rustling cypresses
the shore floats in scented
colours of summer
driving down the highway
the chirping in the pines
takes my breath away again
as we arrive in Dubrovnik.

Sonja Kokotović, Zagreb

An evening of prayers
A silent line of people
with burning candles.
Then their loud song
evoking Peace only
to the clear hearts of the World.

Ljubica Šporčić, Sisak

The wind lulls the hill
and scattered constellations
while shadows travel.
A homeless man wandering
over a white space
silent, abandoned by all.
Deserted and unnoticed
beside indifferent passes-by.

In this endless world
on his way
in the call of grief
there's no place for him.
All sorts of people
meet each other
on indifferent roads.

Dejan Pavlinović, Pula:

SMILES UNDER THE CHERRIES

A haiku travelogue from Japan

During the pleasant flight to Tokyo I think of Bashō's famous travelogue *The Narrow Road to the Deep North* and I feel, I believe, some similar excitement and joy. His journey, my journey, a pilgrimage, destiny, curiosity or simply tourism...in my case, who knows? What drives me to my chosen journey so far away? The little airplane on the screen moves slowly over Syria. Or maybe Iraq? I'm looking through the window but see only darkness.

ten thousand metres
above pain and sorrow
having dinner

Tokyo spring evening turns swiftly to night. It's unique and special. Here I am, at last. I have arrived and my adventure can start. I manage to fall asleep quite late with a sweet feeling of uncertainty.

Saturday morning is grey and foggy, but instead of the rain there are a lot of people hurrying towards the parks and river. *Sakura* is in full swing. We too are carried by the crowds from station to station all the way to *Ueno Park*. The whole sight of blue tarp spread out with families, friends, colleagues and some tourists is blinded by the unspoilt whiteness of cherry blossoms that overarch all those suddenly dear and close strangers who share the same admiration and joy for that small flower of short splendour.

hanami. . .
under the cherry trees
smiles in bloom

A similar sight and feeling is repeated later in *Asakusa* and along the *Sumida* river. It is interesting that most people along the Sumida are walking upstream, whereas I'm walking down the river. Hence, I could closely observe the faces and the movements of passers-by, mostly in selfie poses in

front of or beneath the cherry trees, until both have slowly disappeared. The river has finally carried me to my source and inspiration close to the *Bashō Museum*. Only two or three anglers, Bashō and me.

Bashō's statue. . .
the Sumida keeps flowing
without words

I like concrete. An instinctive and unexpected thought, but I really love this concrete, glass, the neon lights, billboards, taxis, the hustle and bustle of a metropolis. From the 45th floor of the *Tokyo Metropolitan Government Building* I can see this concrete jungle like in the palm of my hand. Still, I prefer to be a part of that ant hill below, on the very ground, from where it once all started and then went straight to the skies.

clouds float
across Shinjuku's skyscrapers. . .
a city in mirrors

I'm searching for *Mount Fuji*. I've seen so many pictures, but I want to see it, to behold it. It should be somewhere over there. This noble giant is persistently hiding from me, yet another fascinated servant. Others look, and I'm looking too at that mist, patiently imitating their patience. And finally, this whiteness slowly emerges, stronger and more powerful than any other whiteness, rising from the ground and penetrating into the sky. How magnificent it must be at the foot of the mountain !

Enoshima bridge. . .
where many eyes search for
Mount Fuji

The *Shinkansen* is a wonder. Perhaps just as miraculous as the cherry tree, although I'm consciously exaggerating. Still, it is a similar excitement and thrill. A boyish, long forgotten one while enjoying its mighty look, comfort and speed, with my eyes fixed on the rapidly changing urban landscape which finally disappears when entering the countryside with a clear view of

the Japanese Alps to the north. Everything calms and takes on a meditative tone. Suddenly I feel the need to write.

a white river
winds down the slope. . .
cherry blossoms

amidst a stream
a solitary stone
drives the water

Kanazawa is an old Samurai city, unaffected by Allied air raids, with a well-preserved Samurai district and wooden tea houses in the historic geisha quarter. While wandering around, my body and mind plunge deeply back into that time, a time bygone and resting here, but now just for me flowing again.

Nomura House. . .
the old pond and garden
speak of the old samurai

old fountain
almost within reach of
a blossoming cherry

The *Kenrokuen* is nearby. It's one of the most beautiful gardens in Japan, they say. Indeed, it's been a long time since all of my senses were so sharp and at full strength transforming me into a helpless sensory sponge that has already been soaked but still absorbing and receiving all the sensations of this exceptional universe, intertwined with streams, ponds, hidden and winding paths, surrounded by dreamy trees and plant life. As if Hayao Miyazaki had portrayed them into reality. Had I come only to see this place, would be enough.

in a stream
only the cherry blossoms
at rest

My first steps on the broad streets of Hiroshima, a hot spring day, trams, parks, open spaces and mostly architecture from the second half of the 20th century, highlight the specialness of this place. Something here makes it very familiar and already experienced. The first thing I think of is Zagreb. While the tram is slowly sliding down the long and sun-struck *Aioidori* avenue towards the *Ota* river, I am looking at all those people walking rather carelessly and relaxed from one shade to the other and going somewhere doing their things. This city is really different. The *Peace Park Memorial* with its monuments and the *Peace Memorial Museum* is already visible on an island amidst the river. I'm getting out and the mood changes instantly. People are quiet, humble and immersed in their own thoughts. It's like I'm about to enter a different reality with the same sun still burning but even stronger now.

A-Bomb Dome. . .
lonesome cloud
against a whole sky

a cherry petal
ousted from a branch
by a raindrop

Miyajima Island is covered with grey clouds and washed with tireless drops of morning rain. Even from the mainland it reveals its mythical greatness, appearance and meaning. With the ferry approaching the island, a large red gate in the middle of the sea opens the entrance to the sacred ground and the *Itsukushima Shrine*, which again, like a blood vessel, drives a whole river of people and rain along with them towards its start and end point, the large red *torii*. A magnificent and lasting monument rises from the grey sea and rainy mist like some materialized revelation. With its shape and character this true symbol of Japan honourably and deservedly embodies the omnipresence of the *torii* across the Land of the Rising Sun.

Miyajima afar. . .
grey clouds float
with the island

After two days, but still in time, I finally realize what I am mostly interested in in Kyoto. The sheer offer and presence of an array of temples and sights in this ancient imperial capital turns into hasty walks and fear not to miss anything important. A possible ability to bilocate could somewhat quench that thirst, but I'm not that lucky. The experience of blissful peace and celestiallybalanced beauty of zen gardens is what I am unconsciously looking for and finally manage to taste.

new green
greener than the previous green. . .
Ginkakuji garden

under a cherry tree
covered with pink clouds
the sky

At the foot of the hill close to Ginkakuji Temple I'm walking down the *Philosopher's Path*, which stretches for two kilometers along a treelined water canal. Passing several temples and domed in all its length by cherry trees in a lush forestry ambience, this path has always been a favourite walkway for philosophers, artists, painters, writers and others seeking inspiration, peace and zen contemplation. Likewise, I too follow cherry tree after cherry tree on a carpet of petals with the murmur of water and the sound of the *koto* coming from somewhere not too far away.

river and painter. . .
upstream and downstream
floating images

Konpukuji Temple would probably have remained unnoticed in an array of larger and well-known temples in Kyoto if it wasn't the final resting place of *Yosa Buson*, one of the four great Japanese haiku masters. My journey takes me to the outskirts of the city, and up a labyrinth of alleys to a temple

squeezed between the last houses and the forest under the hillside. The surprised expressions of the temple keeper and, I guess, his wife, confirmed that we are the only guests at that moment, and what's more, 'gaijins'?! By the end of our tour we meet two other visitors who, I believe, have come here for the same reason. Buson's grave is at the end of acemeterypathway in a forested part of the slopes where greenery and tombstones merge into a mystical unity. The cottage whereBashō used to stay during his visits to Kyoto is halfway up a height where in total silenceit oversees a beautiful stone garden and the temple itself at the foot of the hill.

up the narrow road
towards Bashō's hut
Buson's grave

Arashiyama is a forested part of the city at the foot of a hill along the river on the eastern edge of Kyoto, whose rural appearance and atmosphere is completed by the famous *Tenryu Temple*. Standing out in a large area with several supporting buildings isthe pivotal zen garden with its pond amidst thesurrounding greenery of the forest which slides down the steep slopes of the hill andimmerses into the temple's pond. The magic of the blossoming flowers and trees is occasionally interrupted by visitors in various selfie poses trying to immortalize the permanence and transience of this beauty. The only one who doesn't seem to be affected by all this commotion is a worker, or perhaps a monk, who patiently and devotedly in a squatting position moves his fingers across theotherworldly green moss seeking and finding an intruder.

ancient temple. . .
the old caretaker gathers
new petals again

The famous *Bamboo Grove*is close tothe temple. Tall tree tops overarch a long pathway like a long green tunnel and hide the viewtowards the sky creatinga pleasant shade for the strollersduring this very hot spring day. So impressive is this forest made of huge bamboo trees which I once as a kid imagined and experienced as something like reed.

tree tops
above a bamboo forest
carry the sky

It's my last day in Kyoto and Japan. The morning is bright, warm and somehow special. I'm heading towards the last resting place of the great poet and master *Matsuo Bashō*. After a half-hour train ride from Kyoto the excitement is rising when getting off in the town of *Otsu* on *Lake Biwa*, a place particularly loved by Bashō because of its beauty and remarkable people. The short stroll from *Zeze* station to *Gichuji Temple* didn't reveal that something exceptional was awaiting. I soon leave the usual bustle of street vendors and traffic by turning through a narrow street into a quiet residential district. Encircled by houses on the sides and a school on the back, and with no other visitors, *Gichuji* is an oasis of peace and contemplation. A little museum, a small shrine, Bashō's hut and a small-sized fish pond in the center of the garden are already visible from the very entrance of the temple, but in order to reach Bashō's tomb, one has to make some twenty steps on a stone paved path over brightly green moss, past several graves until the final resting place of the great master. Right to the heart of this small universe. Engrossed with excitement and disbelief, here I am, but now in the midst of my own feelings and impressions piled up during this two-week journey and pilgrimage across this wonderful country. Standing and bowing deeply in front of a modest grave of a great man, I'm finally saying a prayer.

simple stone. . .
shrieks from a nearby school
in Bashō's ears

Dejan Pavlinović

From IRIS No. 12, print version in Croatian

Nina Kovačić: An Interview with Nada Zidar Bogadi

Summary

Nina Kovačić held an interview with the Croatian writer for children, Nada Zidar Bogadi, a poetess, prose writer and playwright for children and the young. While studying at the Faculty of Arts in Zagreb, she started to publicize her work on the radio and publish in the literary magazines. She wrote her texts for the puppet theatre “Kvak”. Her opus has been included in a number of anthologies, school textbooks and journals for children. She has received a number of awards and is a member of some literary associations in Croatia. Besides four haiku/senryu collections, she has published over ten books and picture books for children. Haiku/senryu she has been publishing in several annual miscellanies in Croatia and abroad, taking part at the haiku contests. She has received several awards for her haiku and has been presented in anthologies in Croatia and abroad.

Haiku in the Croatian Grammar Schools

Summary

In her essay, prof. Čeperić-Biljan, teacher of Croatian and literature at the Grammar School “Vežica”, the town of Rijeka, writes about haiku manifestations organized for the Grammar School students in Croatia, during 2017. There were seven haiku competitions organized, where the Grammar School students could send their haiku and haiga. Besides, Croatian pupils were awarded at the JAL Haiku Contests and two boys from Croatia received prizes at the Yamadera Bashō Haiku Competition, Japan (out of three awards).

Forgetting them
and carrying them everywhere
my dolls.

Anđela Vukadinović, 1st grade, GS Milan Šorga, Opatlj. Mentored by Sanja Petrov Vlahović. The Toy Festival, Ivanić-Grad – first prize

Toy in a child's hands
becomes alive
during playtime

Lea Bubljić-Rom, 8th grade, GS 22. lipnja, Sisak. Mentored by Ljubica Šporčić. The Toy Festival, Ivanić-Grad – first prize

Spring morning
irises beside the railway
send off an express train

Neva Mauna, 3rd grade, GS Vežica, Rijeka. Mentored by Miljenka Rumora. Haiku meeting in the GS Vežica, Rijeka – first prize

on the seesaw
a forgotten teddy bear
waiting for his owner

Marko Kalac, 5th grade, GS Vežica, Rijeka, Mentored by Mihovila Čeperić-Biljan, Haiku meeting in the GS Vežica, Rijeka – first prize

an unlocked padlock
everybody enters by the door
as a big heart

Lana Jurić, 4th grade, GS Dubravica, Mentored by Danica Štefanec, Haiku by Mogila, Oroslavje – first prize

the fog
and a winged shadow stretch
among the fir trees

Lara Grbac, 5th grade, GS Vežica, Rijeka, Mentored by Mihovila Čeperić-Biljan, Haiku by Mogila, Oroslavje – first prize

the wings of a seagull
touching the blueness
of the sky and sea

Gabriel Stanić, 7th grade, GS Vežica, Rijeka, Mentored by Mihovila Čeperić-Biljan, Greetings to the Spring, Rovinj – first prize

deserted village
the moonlight descends
into a stork's nest

Maja Stanić, 7th grade, GS Vežica, Rijeka, Mentored by Mihovila Čeperić-Biljan, The Public Institution Green Ring of the Zagreb County, Samobor and Association "Three Rivers", Ivanić-Grad, first prize

hiding itself
it rests among the reeds
the white stork

Dorotea Vukdedović, 4th grade, GS Mate Balota, Buje, Mentored by Sonja Buljević, The Public Institution Green Ring of the Zagreb County, Samobor and Association "Three Rivers", Ivanić-Grad, first prize for illustrated haiku

A sleepy train crawls
towards Ivanić-Grad
nowhere pumpkins

Dora Zenko, 1st grade, GS Ivan Granda, Soblinec, Mentored by Ankica Dmejhal, The Pumpkin festival, Ivanić- Grad – first prize

yellowed field
June's sunshine opens
the gourd's flowers

Ana Mančić, 7th grade, GS Vežica, Rijeka, Mentored by Mihovila Čeperić-Biljan, The Pumpkin festival, Ivanić-Grad – first prize

tall grasses
in my grandmother's meadow
cover the mower

Patricija Jelinek, GS Novska, Mentored by Jasna Popović Poje, Green paths, Ravna Gora – first prize (theme meadow)

on the leaf
under the birch tree
a spider weaves morning

Ana Kokić, 8th grade, GS Braće Radić, Prigrada, Mentored by Ivan Gaćina, Green Paths, Ravna Gora – first prize (theme birch tree)

LETTER FROM THE MUSEM

Summary

In her reviews of the exhibitions held in the Museum of the town of Ivanić-Grad, in October 2017, Vida Pust Škrgulja, the head of the museum, writes about three haiku poets who besides haiku, create haiga and haiku-sculptures. During the Pumpkin Festival, and the Meeting of Croatian Haijins in Ivanić-Grad, 2017, Mihael Štebih, a sculptor, from the town of Čakovec had his exhibition of glass sculptures entitled “Notes in Glass”.

Ivo Markulin, the editor of the annual joint collections the Darko Plažanin Haiku Meeting in Samobor, who besides haiku authored a collection of limericks, held his exhibition of photo-haiga together with Dimitrij Škrk, a poet and haiku poet from Slovenia, under the title “Experiences of the Moments.” The Štebih’s haiku-sculptures were installed in the Museum and the joint collection of Škrk and Markulin were presented in the Gallery of the Public Open University Ivanić-Grad and Secondary School Ivan Švear, Ivanić-Grad.

LETTER FROM THE TOWN OF VARAŽDIN

Summary

Mirko Varga wrote a letter about an installation of four round panels made of copper, with hand-engraved haiku in the Kajkavian dialect by four of the foremost Varaždin's haijins: Zlata Bogović, Zvonko Petrović, Željko Funda and Mirko Varga. These panels are installed in Station Street, close by a monument to the Kajkavian language.

Zlata Bogović

A basket in her hand,
old village woman carrying
a chicken to the market.

Zvonko Petrović (1925-2009)

Two leaves trembling
on bare boughs
all alone

Željko Funda

a boat in a bottle
sailed through
twenty years

Mirko Varga

new curtains
on a future window
the work of a spider

Vladimir Šuk: REVIEW OF AN HAIGA EXHIBITION IN THE TOWN OF OROSLAVJE

Summary

Vladimir Šuk, writer, haiku poet and an artist, writes about a joint exhibition “All Inclusive” in the Town Library, Oroslovje. Photography by Sandra Šamec and haiku by Franjo Ordanić. The poet and the artist united their talents and worked hard together in order to create a very interesting and attractive haiga. This exhibition is now presented in the town of Zabok, as well.

Đ.V.Rožić: SENRYU BY LJUBO STIPIŠIĆ-DELMATA (1938-2011)

Summary

It is less known, that “the father of Croatian klapa singing”, maestro Ljubo Stipišić – Delmata, wrote haiku, senryu and tanka as well. He left a huge musical opus as a composer, conductor and collector of the Dalmatian heirloom. Thanks to his devoted work of many decades, KLAPA singing, a multipart singing tradition of the southern Croatian regions of Dalmatia was inscribed on the UNESCO’s Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity in 2012. Ljubo Stipišić-Delmata, besides his musical talent, was a talented, humorous poet.

THE RESULTS OF THE 4TH HAIKU CONTEST ON THE THEME OF THE GOURD 2018

Judged by Marta Majorka Chocilowska

HAIKU

1st Prize

Saša Važić (Serbia)

hidden in the cornfield
a dewdrop sliding into
a lone pumpkin flower

kukuruzište...
u samotni cvet tikve
klizi kap rose

2nd Prize

Radostina Dragostinova (Bulgaria)

string of gourds
on the rusty fence
grandma's ancient necklace

niz buča
na hrđavoj ogradi
bakina stara ogrlica

3rd Prize

Ann Magyar (USA)

rain-scented morning
pumpkin vines
extend their reach

jutro s mirisom kiše
produljile se
vriježe buča

Honorouable mentions

(in no particular order)

Violeta Urda, Romania

Halloween—
the moon is hidden
in a carved pumpkin

Noć vještica–
mjesec je skriven u
izrezbarenj buči

Neal Whitman (USA)

the crone next door
scatters pumpkin seeds ...
she talks to crows

stara susjeda
prosipa koštice buče ...
razgovara sa vranama

Stjepan Rožić (Croatia)

ripe Hokaido squash
in the shade of its leaf
a shell with dozing snail

zrela bundeva
u sjeni lista spava
puž u kućici

SENRYU

1st Prize

Aparna Pathak (India)

pumpkin soup
the family's oneness
in slurps

juha od buče
obiteljsko zajedništvo
u srkanju

2nd Prize

Eduard TARA, (Romania)

small pumpkin—
the young pregnant
cupping her moon

mala buča—
mlada trudnica
obujmila svoj mjesec

3rd Prize

Capotă Daniela Lăcrămioara (Romania)

pumpkin —
teacher teaches us
the circle lesson

buča—
učitelj predaje
o krugu

Congratulations to all authors!

NAŠI GOSTI/OUR GUESTS FROM ABROAD

Adjei Agyei-Baah (Gana/Ghana), Pris Campbell (SAD/USA), Marta Chocilovska (Poland), Radostina Dragostinova, (Bulgaria), Angela Giordano, (Italy), Simon Hanson (Australia), Midhat Hrnčić Midho, (BiH/Bosnia and Herzegovina), Evgeny Ivanov (Rusija/Russia), Wiesław Karliński (Poljska/Poland), Slavka Klikovac (Montenegro), Natalia Kuznetsova (Russia), Daniela Lacramioara (Romania), Carole MacRury (USA), Aparna Pathak (India), Izeta Radetinac (Serbia), Dragan Ristić (Serbia), Slavica Sesum (Serbia), Ružica Soldo (Bosnia and Herzegovina), Eduard Țară (Romania), Zuzanna Truchlewska (Poland), Saša Važić (Serbia), Branka Vojinović-Jegdić, (Montenegro), Neal Whitman (SAD/USA), Van Zimmerman (Brazil)

Adjei Agyei-Baah, Gana/Ghana

Newlyweds
parting all their smiles
into camera

aged couple
renewing their vows
wordlessly

New Year's Day
waking up to the squeal
of the miller's machine

my squeaking bed –
the comfort
of night rain

village road repairs
husks of coconut fruits
fill the potholes

mladenci
svi osmijesi
za kameru

vremešni par
obnavljaju zavjete
bez riječi

Nova Godina
budi me cviljenje
mlinarova stroja

krevet što cvili –
udobnost
noćne kiše

popravci poljskog puta
ljuske kokosa
ispunjavaju jame

washed out
village speed bump –
my battle with coconut stem

isprani
ležeći policajci u selu –
bitka s deblom kokosa

back to school
the beautiful litter
of fallen leaves

počinje škola
prelijepa prostirka
otpalog lišća

fall of autumn leaves
one turns out
a butterfly

opada jesenje lišće
jedan od njih je
leptir

morning after rain ...
a water strider*
muddying clouds

jutro nakon kiše ...
kopnica
zamutila oblake

*A water strider – a slender predatory bug that moves quickly across the surface film of water, using its front legs for catching prey./*Aquarium paludum* – **kopnica**, voden kukac, klizač

harvested fields
a solitary scarecrow watches
with its shadow

požnjevena polja
i nadalje ih čuva strašilo
i njegova sjena

Adjei Agyei-Baah is a language lecturer, translator, editor from Ghana, and presently a PhD candidate at University of Waikato, New Zealand. He is the co-founder of *Africa Haiku Network*, *Poetry Foundation* and *The Mamba*, Africa's first international haiku journal. He is the author three haiku/senryu books: *Afriku* (2016), *Ghana 21 Haiku* (2017) and *Piece of My Fart* (2018), and recently *Trio of Windows* (2018), a haiku collection he jointly wrote with Ikuyo Yoshimura and Maki Starfield which explore haiku as a «window» connecting mankind and nature.

Adjei Agyei-Baah predaje jezike, prevoditelj je, urednik iz Gane i kandidat za doktorske studije pri Sveučilištu Waikato, Novi Zeland. Suosnivač je *Africa Haiku Network*, *Poetry Foundation* i *The Mamba*, prvog afričkog

međunarodnog časopisa za haiku. Autor je tri zbirke haikua/senrjua: *Afriku* (2016), *Ghana 21 Haiku* (2017) and *Piece of My Fart* (2018), te najnovije zbirke *Trio of Windows* (2018), zbirka koju je napisao sa Ikuyo Yoshimura and Maki Starfield, koji istražuju haiku kao „prozor“ koji povezuje čovjeka i prirodu.

Pris Campbell, SAD/USA

for sale sign	znak prodaje
a one-eyed teddy	jednooki plišani medvjedić
stares at the moon	zagledan u mjesec

(Failed Haiku)

day moon fading her blank stare
danji mjesec izbljedio njen prazni pogled

(Acorn)

off-shore	na pučini –
stars I thought I made up	zvijezde koje mišljah da sam umislila
in childhood	u djetinjstvu

(Frogpond)

a seagull ...	galeb ...
lifting the sun	podize sunce
with its wings	svojim krilima

(A Hundred Gourds)

sheep in the road ...	ovce na putu ...
where were you last night	gdje si bio prošle noći
when I needed you?	kada sam te trebala?

(Hedgerow)

creaking floorboards
she returns to him
in every room

škripanje podnih dasaka
ona mu se vraća
u svakoj sobi

(Under the Bashō)

another star
birthed in the north sky
such wonders
clustered above our heads
while we sighed over Elvis

još jedna zvijezda
rođena na sjevernom nebu
tolika čuda
grupirana iznad naših glava
dok smo uzdisali nad Elvisom

(Skylark)

shuffling through
forgotten photos
not until now
could I see how much
leaving must have hurt you

prolazeći kroz
zaboravljene fotografije
sve do sada
nisam opazila koliko te
povrijedio odlazak

(Hedgerow)

thunderclaps
surround the house
his temper
becomes a tempest
carrying me away

praskanje groma
opkolilo kuću
njegova ćud
posta nepogoda
koja me odnijela

(Moonbathing)

pink roses
left on my doorstep
love letters
I gently decipher
petal by petal

ružičaste ruže
ostavljene na pragu
ljubavna pisma
nježno odvajam
lat po lat

(Pris Campbell: „Squall Line On The Horizon“ – a tanka collection)

The haiga, haiku and tanka of **Pris Campbell** have appeared in numerous journals, including Frogpond, cattails, Atlas Poetica, Acorn, Haigaonline, Skylark, A Hundred Gourds, and Failed Haiku. Seven collections of her free verse poetry and one book of tanka have been published by the small press. A former Clinical Psychologist, sailor and bicyclist until sidelined by ME/CFS in 1990, she makes her home in the Greater West Palm Beach, Florida.

Pris Campbell svojim hajgama, haikuom i tankama predstavljena je u brojnim časopisima, uključujući *Frogpond*, *cattails*, *Atlas Poetica*, *Acorn*, *Haigaonline*, *Skylark*, *A Hundred Gourds* i *Failed Haiku*. Objavila je sedam zbirki poezije te zbirku tanki. Bivša klinička psihologinja, pomorkinja i biciklistica do 1990., kada joj je dijagnosticiran Sindrom kroničnog umora. Živi u Greater West Palm Beach, Florida, SAD.

Marta Chocilovska, Poland

balloon flight
a pink cloud
at my fingertips

let balonom
ružičasti oblak
nadohvat ruke

Stardust Haiku Issue 11, November 2017

Minefields
from one hill to another
a donkey's bray

minska polja
s brijega na brijeg
njakanje magarca

Stardust Haiku Issue 7, July 2017

a landing net
dipped in the pond
full moon

mreža za ribu
uronjena u ribnjak
puni mjesec

Stardust Haiku, Issue 13, January 2018

musing...
a cry from the riverside
tears the fog

sanjarenje ...
krik s obale rijeke
razderao maglu

Blithe Spirit Vol. 28, No. 1 2018

red wave ...
a field of poppies sways
above us

crveni val ...
polje makova ljulja se
iznad nas

not published

granny's chair
on the knitting needles
a half-done sock

bakin stolac
na iglama za pletenje
napola završena čarapa

Failed Haiku Issue 33 no. 3, Sept. 2018

family album
on the pregnant woman's hand
two wedding rings

obiteljski foto album
na ruci trudnice
dva vjenčana prstena

Revista Haiku Contest 2018: English section: Senryu Award

the yoke—
on a water carrier's arm
a butterfly

jaram —
na ruci vodonoše
leptir

Otata 33, Sept. 2018

sharp bend
in pieces of a bike mirror
the bright sky

oštra okuka
u krhotinama ogledala s bicikla
bistro nebo

Otata 33, Sept. 2018

lost friend
in the mountain's shadow
green boots

izgubljen prijatelj
u sjeni planine
zelene čizme

Otata 33, Sept. 2018

Marta Chocilowska - cat lover and cyclist, lives in Warsaw. She began writing haiku in 2013, when she joined the Polish school of classical haiku. Co-author of several domestic and foreign haiku anthologies, winner and

judge of domestic and international haiku contests. Author of Seasons in Polish *kigo*; member of the founding committee (2015) and President of Polish Haiku Association (2018 -).

Marta Chocilowska – ljubiteljica mačaka i bicikliranja, živi u Varšavi. Haiku je počela pisati 2013., kada se uključila u Poljsku školu klasičnog haikua. Koautorica nekoliko domaćih i stranih haiku antologija, pobjednica i ocjenjivačica na domaćim i međunarodnim natjecanjima za haiku. Autorica „Godišnja doba u poljskom *kigu*“; članica osnivačkog tijela (2015.) i predsjednica Poljskog haiku društva (2018 -).

Radostina Dragostinova, Bugarska/Bulgaria

her voice	njen glas
saying “Goodbye”	kojim mi govori zbogom
last year’s strawberry jam	lanjski džem od jagoda
piano concert	koncert za klavir
light drizzle	lagana kišica
over the tea fields	nad poljima čaja
nostalgia	nostalgija
grit	kamenčić
in her sandals	u njenoj sandali
long winter	duga zimska noć
my daughter cutting	moja kći sjecka
paper swallows	papirnat lastavice
graduation anniversary	godišnjica mature
street sweeper piles up	ulični čistač gomila
dried linden blossom	suhe cvjetove lipe
New Year’s fireworks	novogodišnji vatromet
her baby’s	prvi dah
first breath	njene bebe

blood moon
the way
she says No

puni mjesec
način na koji
ona kaže Ne

sudden rain
pieces of heaven
in my tea cup

iznenadna kiša
djelići nebesa
u šalici mog čaja

Haiku in English, The Mainichi 21.9.2018.

Radostina Dragostinova lives in Sofia, Bulgaria, and works as a financial analyst. She started to write haiku recently. She also loves ikebana, art photography and travels.

Radostina Dragostinova je financijska analitičarka, živi u Sofiji, Bugarska. Haiku je počela bilježiti tek nedavno, a bavi se i ikebanom, umjetničkom fotografijom te voli putovati.

Angela Giordano, Italy

grave of the dog—
an old man has planted
a small fir tree

pseći grob —
starac je zasadio
mladu jelku

quarter moon—
the wind is changing
the direction

prva četvrt mjeseca —
vjetar promijenio
smjer

prune bloomed—
a hanging butterfly
to its perfume

šljiva u cvatu —
leptir se objesio
o njen miris

autumn clouds—
under the weight of years
an old man trudges

jesenji oblaci —
starac s mukom hodi
pod teretom godina

red maples—
the sunset is suspended
between leaf and leaf

crveni javori —
sunce visi između
dva lista

an old pine tree—
the embrace of ivy
takes your breath away

stari bor —
zagrljaj bršljana
oduzima dah

bitter day—
the sweetness of persimmons
in jam

prohladno —
slatkoća kaki jabuka
u džemu

ducks in flight—
the red and yellow leaves
on the sidewalk

patke u preletu —
crveno i žuto lišće
na pločniku

end of storm—
a nightingale begins
his trills

prestanak oluje —
slavuj započinje
svoje trilere

Angela Giordano was born and lives in AVIGLIANO (PZ) ITALY, married and mother of three children. She writes traditional and Japanese-style poems (haiku, tanka, etc.) and takes part at many competitions with appreciable results. She is present in numerous anthologies of haiku and poetry. For about forty years, she has been painting on various fabrics and materials, and she likes to consider herself a painter lent to poetry.

Angela Giordano rođena je i živi u Aviglianu, Italija, udata, majka troje djece. Piše po uzoru na tradicionalne japanske pjesme (haiku, tanke itd.) te uspješno sudjeluje na mnogim natjecanjima. Predstavljena je u nizu antologija poezije i haikua. Unazad četiri godine slika raznim tehnikama i smatra se slikaricom posuđenom poeziji.

Simon Hanson, Australija/Australia

spring water
the long journey
through the mountain

izvorska voda
dugo putovanje
planinom

Autumn Moon Haiku Journal issue 1.1

Catfish
the willows and I
gently stirred

som
vrbe i ja
nježno zadrhtasmo

The Mainichi, June 19, 2017

window ice
the garden thaws
in sparkles

zaleđena okna
vrt se odleđuje
iskrenjem

Shamrock # 31, June 2015

child's play
an aster to each eye
and such a smile

dječja igra
zvjezdan* i osmijeh
u svakom oku

Failed haiku: A Journal of English Senryu, Nov. 2016

window reflection
the oaks he planted
made of light

odraz prozora
hrašće što je posadio
istkano od svjetlosti

They Gave Us Life Anthology ed. Robert Epstein, 2017

venetian blinds
afternoon shadows
and a little jazz

žaluzine
poslijepodnevne sjene
i malo džeza

The Mainichi Feb 13, 2016

long winter night
a kind of dreaming
gazing at flames

duga zimska noć
kao da sanjam
zurenje u vatru

Presence # 56, 2016

the ancient sun
glints of violet
from a fossil shell

prastaro sunce
ljubičasti odsjaj
sa fosilne školjke

Ocean boulevard
an amber traffic light
lost in the sunset

Avenija Ocean
jantar sa semafora
zagubljen u zalasku

motel pool
a little moonlight
plays under the balcony

bazen motela
malo mjesečine igra se
pod balkonom

*zvjezdan – aster, medonosna biljka, cvate krajem ljeta

Simon Hanson is an Australian poet drawing inspiration from city, rural, coastal and forest environments. He spent some years living in the desert country of central Australia resulting in a collection of haiku, *Desert Stones* published as an eBook by Snapshot Press (2017). He also has a collection of renga, *Ancient Bloodlines* written in collaboration with Ron C. Moss and published by Wildflower Poetry Press (2017). Simon is currently secretary to the Australian Haiku Society and co-editor of *Echidna Tracks* showcasing haiku & senryu on Australian themes.

Simon Hanson australski je pjesnik, inspirira ga život u gradu te ruralni, obalni i šumski okoliš. Nekoliko godina proveo je živući u pustinjском dijelu središnje Australije, te je tako nastala i zbirka haikua *Desert Stones* (Pustinjско kamenje), objavljena kao elektronska knjiga (Snapshot Press, 2017.). Također, objavio je i zbirku renga *Ancient Bloodlines* (Prastare krvne veze), u koautorstvu s Ronom C. Mossom (Wildflower Poetry Press, 2017.). Simon je tajnik Australskog haiku društva i kourednik časopisa *Echidna Tracks* showcasing haiku & senryu on Australian themes.

Midhat Hrnčić Midho, BiH/Bosnia and Herzegovina

odškrinut prozor:
sobu ispuni miris
prvih ljljana

window ajar:
the room is filled
with scent of the first lilies

sjenka goluba
u preletu poplaši
jato ribica

a shadow of a pigeon
frightened
a shoal of tiny fish

rominja kiša,
blago podrhtavaju
listovi bilja

drizzle
the leaves tremble
gently

vinovu lozu
danas krase grozdovi
i gladni čvorci

my trellis of vines
adorned with grape clusters
and hungry starlings

žučna rasprava:
za kafanskim je stolom
već potijesno

polemic at the inn:
too small is
the table

prestade kiša
zagledan u zvijezde
osjetih lokvu

the rain stopped
with my gaze at the stars
I stepped in a puddle

šetam voćnjakom
i uživam mirise
procvalog voća
posvađane sjenice
i ne primjećuju me

in my orchard
enjoying the fragrance
of blossoming fruit trees
the quarrelling tits
don't even notice me

škripuću grane
vrbe pod udarima
snažnoga vjetra,
ili od zimske studi
što prožima i mene

the boughs
of a willow creaking with
the gusts of wind
or from the strong cold winter
which pervades me as well

Midhat - Midho Hrnčić rođen je u Ključu (BiH), a najveći dio života provodi u Sanskom Mostu na poslovima pedagoga i višeg knjižničara. Sada je u mirovini. Od rane mladosti bavi se likovnim i književnim stvaralaštvom. Piše haiku, senryu, tanku, aforizme, epigrame, zagonetke, pripovijetke, bajke, putopise, pjesme ... Stihovi su mu prevedeni na više jezika, a za svoje radove je nagrađivan i pohvaljivan više puta. Autor je 22 zbirke poetskih

i proznih radova, a radovi su mu zastupljeni i u 75 zajedničkih zbirki (zbornici, izbori i antologije).

Midhat - Midho Hrnić was born in Ključ (Bosnia and Herzegovina), he lives in Sanski Most and has worked as a librarian and teacher. Since early youth he has painted and written short japanese literary forms, aphorisms, epigrams, riddles, stories, fairytales, travelogues, lirics... His verses have been translated in several languages, and he has received a number of awards. He has published 22 books, his work having been presented in 75 joint collections and post-contest anthologies.

Evgeny Ivanov, Rusija/Russia

Miejski skwer – pisklę drozda fruwa w trawie	Square – nestling blackbird flit in the grass	Na trgu – poletarac crnog kosa odlepršao u travu
Wieczór w kawiarni – cień świecy tańczy między name	In the café – the shadow of candle dancing between us	U kafiću – sjena svijeće pleše između nas
Wielki Piątek – czyjś dzwonek pozostał bez odpowiedzi	Good Friday – somebody's bell remained without an answer	Veliki petak – nečije zvono bez odgovora
Mglisty peron – próbuję znaleźć znajomą sylwetkę	Foggy platform – try to find a familiar silhouette	Maglovit peron – u potrazi za poznatim likom
Impreza – woda dla homarów poparzyła rękę	Party – water for lobsters burned my hand	Zabava – voda za jastoge opekla mi ruku

Wiesław Karliński alias Wilhelm Karud, Poljska/Poland

wkrótce żniwa	harvest soon	uskoro berba
żona młynarza pierze	the miller's wife	młinarova žena pere
białe koszule	washes white shirts	bijeje košulje

Ardea, issue 6, 2017

kwiat agawy	agave flower	cvijet agave
w dzienniku ogrodnika	in a gardener's notebook	u vrtlarovu dnevniku
ostatni wpis	last entry	posljednji zapis

The Mainichi, September 23, 2017

po trzęsieniu ziemi	after earthquake	nakon potresa
w rozbitej szufladzie	in a broken drawer	u razbijenoj ladici
plan ewakuacji	evacuation plan	plan za evakuaciju

witanie wiosny	spring greeting	proljetni pozdrav
w ruinach Inków	in the ruins of Incas	u ruševinama Inka
tańce kolibrów	hummingbird dances	ples kolibrića

Indian Kukai 21

kwiat lotosu	lotus flower	cvijet lotusa
na moim balkonie	on my balcony	na mom balkonu
joga	yoga	joga

EQK 19

mglisty poranek	misty morning	maglovito jutro
między niebem a ziemią	between heaven and earth	između neba i zemlje
samotna jabłoń	lonely apple tree	usamljeno stablo jabuke

EQK 18

wczesna kawa	early coffee	rana kava uz prozor
naprzeciwko okna	facing the window	sjaj božjih zraka sunca
komorebi	komorebi	između lišća

Daily Haiga, 24.03.2018

zdjęcie z wakacji	holiday photo	fotografija s ljetovanja
między kroplami rosy	between drops of dew	između kapi rose
żabie oczy	frog eyes	žablje oči

Daily Haiga 13.09.2017

wiejska piwiarnia	rural alehouse	seoska pivnica
nad kiepskim piwem	over a tin-pot beer	nad kositrenim vrčem piva
piękne historie	beautiful stories	lijepe priče

Asahi Haiku Network, 1.04.2016

leniwy wieczór	lazy afternoon	lijeno poslijepodne
bezkarny komar	unpunished mosquito	nekažnjeni komarac
na mojej stopie	on my foot	na mom stopalu

The Mainichi, 11.06.2014

Wiesław Karliński alias Wilhelm Karud – teacher, traveller, tourist and cuisine journalist, haiku poet. Lives in Namysłów, in South-Western part of Poland. He has degree in Russian language and literature at Opole University. Since 2009 his awarded haiku and haiga have been published worldwide in books, journals and online, and translated into many languages. He was selected to The European Top 100 most creative haiku authors in 2014, 2015, 2016 and 2017. Among winners of „Haiku w metrze” organized by EUNIC, Warsaw, 2015. He wrote more than 300 articles connected with tourist and culinary attractions published in Polish popular journals.

Wiesław Karliński alias Wilhelm Karud – učitelj, putnik, novinar kulinarstva, haiku pjesnik. Živi u Namysławu, na jugozapadu Poljske. Diplomirao je ruski jezik i književnost na Sveučilištu Opole. Od 2009. njegovi su haiku i hajge objavljivani u zajedničkim zbirkama, časopisima i na internetu, prevedeni na mnoge jezike. Na listi “The European Top 100 most creative haiku authors” 2014.-2017. Pobjednik je natječaja „Haiku w metrze” u organizaciji EUNIC, Warsaw, 2015. U poljskim žurnalima objavio je više od 300 članaka vezano na turizam i gastronomiju.

Slavka Klikovac, Crna Gora/Montenegro

ni daška vjetra –
zar od mog uzdaha
treperi breza?

windless day–
are the birch leaves quivering
from my breath?

večernja kava –
osmjeh i mjesec
u njoj plivaju

evening coffee–
a smile and the moon
in my cup

s kamena na kamen
koračam – pelin
sakupljam

step by step
from stone to stone
I'm picking wormwood

iz gnijezda
vire oči lastavice –
i moja radost

eyes of a house martin
peer at me from the nest–
a joy to me

udaljenost
mislim brišem –
jesenje večer

the distance
I erase with my thoughts–
an autumn evening

napolju vjetar –
tvoj portret i ja
ćutimo u noći

a strong wind–
still in the dark of night
your portrait and I

gazimo jezero –
sjenke vrbovog lišća
plešu po nama

we wade into the lake–
shadows of the willow's leaves
dance on us

kroz prozor
mjesec i jato zvijezda –
vidim i tebe

by my window–
I can see you among
the moon and stars

sjenke breze –
na tvom licu ljubim
i sunčev zrak

the shadow of a birch tree–
I'm kissing a sunbeam
on your face

Slavka Klikovac (rodjena Djuretić) 1958., u Podgoroci. Piše za djecu i odrasle: poeziju, prozu, kratke priče, haiku poeziju, aforizme i epigrame. Dobitnica je mnogih književnih nagrada, a zastupljena je u mnogim antologijama i zbornicima. Organizatorica je nekoliko desetaka međunarodnih književnih večeri i festivala. Do sada ima 3 objavljene zbirke za djecu i 2 za odrasle.

Klikovac Slavka neé Djuretić, was born in 1958 in Podgorica, Montenegro. She writes poetry, prose, short stories, haiku, aphorisms and epigrams. She has been awarded a number of literary awards and been presented in a great number of anthologies and joint collections. She has organized a number of international literary evenings and festivals. So far she has published 3 books for children and 2 books for adults.

Natalia Kuznetsova, Rusija/Russia

refreshing water	osvježavajuća voda
from a decrepit well ...	iz oronulog zdenca ...
the old man's wisdom	mudrost starog čovjeka

*22nd "Kusamakura" Haiku Competition, 2017.
Kumamoto City Haiku Award*

summer rain –	ljetna kiša –
a young girl barefoot	bosonoga djevojka
singing	pjevajući

*71st Anniversary of Honorable Basho Haiku Competition, 2017.
Honorable Mention*

sunset on the sea–	zalazak na moru –
an orange life jacket	narančasti prsluk
floating by itself	pluta sam

World Haiku Review, August 2017, Vanguard Haiku of Merit

forget-me-nots	nezaboravci
all over no man's land –	diljem ničije zemlje –
fragile truce	krhki prekid vatre

Sharpening the Green Pencil 2017, Selected Haiku

the ghost town	grad duhova
overtaken by wildlife...	obrastao divljim cvijećem
exclusion zone	zabranjena zona

Asahi Haikuist Network, August 19, 2016

chrysolite mist	maglica u boji olivina*
in the town washed with rains...	u gradu opranom kišom ...
vernal morning	proljetno jutro

Asahi Haikuist Network, March 3, 2017

*Olivin-peridot-krizolit, mineral zeleno/žućkastih boja

grave-visiting day –	Dan Svih svetih –
the family reunion	moja obitelj
in its entirety	na okupu

Asahi Haikuist Network, December 1, 2017

first tulips	prvi tulipani
in the hotel room ...	u hotelskoj sobi ...
homesick	čežnja za domom

Golden Triangle 2018, judges' selection

senryu

our Babel–	naša kula babilonska –
interpreters wanted...	hitno se traže
urgently	prevoditelji

Failed Haiku journal #19, 2017

Bonfire Night. . .
she makes an effigy
of her ex

Noć vatrometa ...
naslikala je
svog bivšeg

Failed Haiku journal, #23, 2017

Natalia Kuznetsova lives in Moscow, Russia, English language teacher, translator, conference interpreter, poet. She started to write tanka and mostly haiku and senryu in English in 2007. Since then she has taken part in numerous competitions worldwide, her haiku have been published in 10 countries in various traditional and online publications, among which *World Haiku Review*, *IRIS International* magazine, *DIOGEN*, *The Mainichi*, *The Asahi Shimbun Haikuist Network*, *Sharpening the Green Pencil* contests, *Failed Haiku*, *Chrysanthemum*, *NHK Haiku Masters* and others.

Natalija Kuznetsova živi u Moskvi, Rusija, profesorica je engleskog, prevoditeljica i pjesnikinja. Haiku, sentju i tanke počela je pisati 2007. Od tada sudjeluje u radu niza međunarodnih natječaja, haiku joj je objavljen u 10 zemalja u tiskanim i web časopisima, među njima *World Haiku Review*, *IRIS International* magazine, *DIOGEN*, *The Mainichi*, *The Asahi Shimbun Haikuist Network*, *Sharpening the Green Pencil* contests, *Failed Haiku*, *Chrysanthemum*, *NHK Haiku Masters* ...

Capoătă Daniela Lacramioara, Rumunjska/Romania

never shook hands –
four years
of facebook friendship

bez rukovanja –
četverogodišnje prijateljstvo
na Facebooku

waiting hall –
same trainstation
different stories

čekaonica –
ista željeznička postaja
drugačije priče

hot air baloon contest –
only the autumn full moon
on the podium

utrka balonima –
samo puni jesenji mjesec
na postolju

not a breeze on the pond—
the frog
jumps in a cloud

bezvjetrica na ribnjaku –
žaba skače
u oblak

Daniela Lacramioara lives in Galati, Romania, a city placed on Danube's bank. She writes haiku, poetry and short prose, but at the same time she is a painter, passionate about water colours, graphic in ink, drawing. Loving books, music and movies.

Daniela Lacramioara živi u Galatiju, Rumunjska, gradu na obali Dunava. Piše haiku, poeziju i kratku prozu, ali u isto vrijeme je i umjetnica koja slika akvarele, grafiku, i crta tušom. Voli knjige, glazbu i filmove.

Carole MacRury, Washington, SAD/USA

old memories—
a bellflower folds
around a bee

stara sjećanja –
cvjetovi zvončica
ovijaju pčelu

(3rd Place Peggy Willis Lyles Contest 2017)

fog ...
the sound of wings
going somewhere

magla ...
lepet krila nekamo
odlazi

(3rd Place Francine Porad Contest 2017)

well-worn path—
I take my memories
for a walk

utabana staza –
uzimam sjećanja
na šetnju

(3rd place Peggy Willis Lyles Award 2016)

sinking sun—
the heron stalks
what's left of the day

tonuće sunce –
čaplja se šulja onom
što osta od dana

(3rd Place Francine Porad Award, 2015.)

winter solitaire—
again and again
I draw the joker

zimsko kartanje —
uvijek iznova
izvlačim džoker

(“on down the road”, HSA 2017 Members’ Anthology)

a thief
scoops up dreams—
wishing well

lopov
odnosi snove —
želeći dobro

(“Killer Ku”, a small anthology from Canada.)

babbling brook—
the silence
of old friends

potok žubori —
tišina
starih prijatelja

alone tonight—
I offer myself
to the mosquito

usamljena noćas —
nudim se
komarcu

spring fever—
the turtle’s neck
at full stretch

proljetna groznica —
vrat kornjače je
posve istegnut

a garden hut
in the heat of the day...
the smell of shade

vrtna koliba
na dnevnoj vrućini ...
miris hladovine

deep snow—
the red fox follows
yesterday’s prints

duboki snijeg —
crvena lisica slijedi
jučerašnje stope

forest path—
the fate of the rabbit
filling with snow

šumska stazica —
mjesto zečjeg udesa
puni se snijegom

great blue heron ...
opening it's wings
to winter

velika plava čaplja ...
otvara svoja krila
prema zimi

snowshoeing—
only the scent
of ourselves

pješaćenje po snijegu—
jedino miris
nas samih

early March—
an old mare half in,
half out of the sun

rani ožujak —
stara kobila pola na
suncu, pola izvan

starlit night ...
a sand crab comes out
of hiding

zvjezdano nebo ...
morska kozica se
više ne skriva

blue heron...
balancing winter
on one leg

plava čaplja...
suočuje se sa zimom
na jednoj nozi

Translated by Tomislav Maretić

Carole MacRury resides in Point Roberts, Washington, a unique peninsula and border town that inspires her work. Her poems have won awards and been published worldwide. She is the author of *In the Company of Crows: Haiku and Tanka Between the Tides* (Black Cat Press, 2008, 2nd Printing, 2018) and *The Tang of Nasturtiums* an award-winning e-chapbook (Snapshot Press 2012).

Carole MacRury stanuje u Point Robertsu, država Washington, SAD, jedinstvenom poluotoku i rubnom gradu koji je njena trajna inspiracija. Njene su pjesme osvojile mnoge nagrade i objavljene su diljem svijeta. Objavila je zbirke *In the Company of Crows: Haiku and Tanka Between the Tides* (Black Cat Press, 2008, 2nd Printing, 2018) and *The Tang of Nasturtiums* an award-winning e-chapbook (Snapshot Press 2012).

Aparna Pathak, Indija/India

winter twilight...
my hesitant steps
in temple premises

zimski sumrak ...
moji nesigurni koraci
na prostoru hrama

home alone...
I change the month
a day earlier

sama kod kuće ...
dan ranije mijenjam
mjesec na kalendaru

kohled eyes...
the venus flytrap*
seals a slug

uokvirene oči ...
venerina muholovka*
zabrtvila puža

freezing breeze...
the wiggling eyebrows
of the mime artist

hladan lahor ...
vreckave obrve
mimičara

melting snow...
the years I didn't talk
to my father

otapa se snijeg ...
sve te godine kada nisam
razgovarala s ocem

(Published in The Mainichi)

sunset sky...
the emptiness
changing its color

nebo zalaska ...
praznina
mijenja boju

(Published in Frogpond 2018)

a monkey
picking lice off it's child
evening downpour

majmun
skida uši sa djeteta
večernji pljusak

(Published in The Heron's Nest)

squeaking door...
the infant smiles
at nobody

cvile vrata ...
beba se smiješi
nikomu

(Published in Presence # 60)

late autumn ...
the weight of being
unburdened

kasna jesen ...
težina
neopterećenosti

(Published in Blithe Spirit)

**Dionaea muscipula*, a carnivorous plant./Biljka mesožderka

Aparna Pathak is a poet from India. Some of her achievements include -Haiku Master of the Month” (April and November 2016) by NHK world TV program - Haiku Masters; 3rd Place, Samurai Haibun contest [UHTS] (2016); Shortlisted in Touchstone awards (2016), an 1st place in fourth Sonic Boom senryu contest.

Aparna Pathak je indijska pjesnikinja, neki od njenih uspjeha uključuju „Haiku Master of the Month“ (travanj i studeni 2016.) pri NKH World TV program - Haiku Masters; 3. mjesto na natječaju za haibun „Samurai Haibun Contest“ UHTS, SAD; pohvaljena na Touchstone natječaju 2016. i pobjednica natječaja za senryu časopisa „Sonic Boom“.

Patricia Prime, New Zealand

spring chill
an orchard on the sill
finally blooms

prohladno proljeće
voćnjak na prozorskoj dasci
konačno procvao

dinner party
a slice of banana cake
saved for grandma

svečana večera
kriška torte od banane
sačuvana za baku

quiet afternoon
in front of the chapel
purple jacaranda

mirno poslijepodne
ispred kapelice
ljubičasta jacaranda

evening walk
chatting to people
walking their dogs

večernja šetnja
časkam s ljudima
šetajući svoje pse

wishing well
the child drops in her coin
from the tooth fairy

bunar želja
djevojčica ubacila novčić
od zubić-vile

country holiday
from the scarecrow's coat
a wisp of straw

državni praznik
s kaputa strašila
svežanj slame

for the last few days
the curtains at the window
blanked out the rain
but now a blaze of sunlight
picks its way into the lounge

već nekoliko dana
zavjese na prozoru
prikrivaju kišu
a sada sunčeva svjetlost
probija svoj put u salon

laden with pollen
winds zip into the roses
then head off again
now there's a robin fluting
by a spiderweb in the sunshine

kreat s peludi
fjukom zavijuga u ruže
pa izniknu
sada crvendač pjeva
uz osunčanu paukovu mrežu

I meant to tell you
there's a blackbird chirping
I watch her flying
strands of grass looped in her beak
to make a nest of straw

mislila sam ti reći
kosica tamo pjeva
gledam je kako leti
s vlatima trava oko kljuna
za gnijezdo od slame

morning bright with sun
we walk in the forest
without a soul around
the perfume of trees and flowers
recalling forgotten childhood

blistavo sunčano jutro
šetamo šumom
nigdje nikoga
miris stabala i cvijeća
prizivaju zaboravljeno djetinjstvo

the paulownia
still shades the garden
with its large hands
reaching out for the morning
as it did when you were here

paulovina
još natkriljuje vrt
svojim krupnim šakama
pruža se iz jutra
kao i tada kada si bio ovdje

Haibun: SCANDAL

neighborhood gossip
even the trees whisper
to each other

Part musical odyssey, part dazzling love story, Nica Rothschild left her fortune, a handsome husband and her children to follow the jazz legends Thelonius Monk and Charlie Parker. There was no-one in the family she could turn to except her great-niece Hannah who was sixty years her junior.

She always wore denims and hung out in the pubs. Her hair braided high on her head. Beads dangling between her breasts. She enjoyed that fleeting high that lifts you after a morning cup of coffee; or is it that she had lived another day? After the sun rises and she looks out on the brilliant blue sky, there is only hope.

first day of autumn
a week since we last talked
of the future

Feelings from her past that there's something the matter with her and that she's done something wrong are not based on any kind of truth. When she dies, what will she have offered? She finds herself pushing open the gate and walking firmly down the path beside the memorial plaques, where flowers nod in the sunshine. And if there was some miraculous way to go back in time, I'd tell her what she meant to me and how she could have changed nothing.

bright hillside
between the clouds
a welcome swallow

Haibun: SKANDAL

trač u susjedstvu
i stabla se međusobno
došaptavaju

Djelomično glazbena odiseja, a djelomično zasljepujuća ljubavna priča, Nica Rothschild ostavila je svoje bogatstvo, šarmantnoga supruga i djecu kako bi slijedila džez legende Theloniusa Monka i Charlija Parkera. U obitelji nije imala nikoga kome bi se obratila osim svoje 60 godina mlađe pra-nećakinje Hannah.

Nosila je hlače od traperi i visjela po pabovima, kose visoko podignute na tjemenu. Perle su se njihale među njenim dojčkama. Uživala je ono nestalno uzbuđenje koje se doživi nakon jutarnje kave; ili je to bilo stoga što je živjela još jedan dan? Nakon svitanja, kada bi pogledala u briljantno plavetnilo neba, tamo je bila samo nada.

prvi jesenji dan
sedmica nakon našeg razgovora
o budućnosti

Oni osjećaji iz prošlosti, da nešto nije posvema u redu s njom te da je učinila nešto loše nisu temeljeni ni na jednoj vrsti istine. Kada umre, što će joj biti ponuđeno? Vidi sebe kako otvara ulazna vrata i korača odlučnim korakom niz stazu uz memorijalne ukrasne ploče, dok cvijeće klima obasjano suncem. Kada bi postojao čudesan način vraćanja kroz vrijeme, rekla bih joj što mi znači i kako nije mogla promijeniti ništa.

jasni brežuljci
između oblaka
lasta dobrodošlice

Patricia Prime is co-editor of the New Zealand haiku magazine *Kokako*, reviews editor of *Takahe* (NZ) and the online magazine *Stylus*. She is also assistant editor of the online journal *Haibun Today*, and one of the editors of *The Take Five Tanka Anthologies*, 2008 and 2009. She is on the panel of judges of contests for the traditional poetry magazine *MetVerse Muse* (India). Besides reviewing, and writing poetry and articles, Patricia enjoys interviewing poets and editors and has had several of her interviews published in *Takahe* and online in *Simply Haiku* and *Stylus*. Recent such work includes an article on “The Mindset of Women Poets” and an interview with the acclaimed New Zealand poet, C K Stead.

Patricia Prime je kourednica časopisa *Kokako*, Novi Zeland, piše osvrte za *Takahe* (NZ) i internet izdanje časopisa *Stylus*. Pomoćna je urednica web časopisa *Haibun Today* i u uredništvu *The Take Five Tanka Anthologies*, 2008 i 2009. Članica je prosudbene komisije natječaja za tradicionalnu poeziju časopisa *MetVerse Muse* (India). Osim pisanja osvrta, poezije i eseja, Patricia voli intervjuirati pjesnike i urednike i nekoliko ih je objavila u *Takahe* te u *Simply Haiku* i *Stylusu*. Njen nedavni rad uključuje esej „Razmišljanja žena pjesnikinja“ i razgovor s novozelandskim priznatim pjesnikom Christian Karlson “Karl” Stead.

Izeta Radetinac, Srbija/Serbia

Snijeg zasipa trag
godine nevoljno hrabre
za poslednji spust.

Snow covers the tracks
years unwillingly brave
for the last downhill.

Pred kišu
nebo drži čas tišine
između munja.

Before the rain
a moment of silent sky
between the thunderbolts.

Stala je kiša
mjesec oklijeva da virne
u mokru noć.

The rain ceased
the Moon hesitates to look
at the wet night.

Tanka

Znojan nadničar
ruke ka nebu diže:
“Bože, da li ima kraja
sunčevoj putanji i
danu u zla gospodara?”

A sweaty wageworker
stretching his arms towards the sky
“Lord, is there an end
to the Sun’s orbit and
the day of an evil master?”

Rodio nam se sin
zasadismo platanu
kad sin odraste
odsiječe mlado drvo
mi još zalivamo panj.

When our son was born
we planted a plane tree
When he grew up
he cut down the young tree.
we still water the stump.

Haibun: ŽETVA

Da li postoji ljepši osjećaj od onoga kada se u zanosnoj ljetnoj noći nađeš na požnjevenoj žitnoj njivi, gdje se ori pjesma žetelaca, zveče rukovjeti u naručju, a mjesečina rasuta sija na sve strane. Sija žito, sija strnište, sija noć, mjesec i zadovoljna lica žetelaca.

Mjesec se osipa
nad žitnim poljima
zlatna groznica.

Haibun: HARVEST

Is there anything nicer than a feeling in a clear summer night, being on a mowed corn field, listening to the mowers’ song among armful of rattling wheat. The shining of the corn, shine of the stubble, shiny moon and the faces of the reapers.

Moon disperses
over the wheat fields
gold fever.

Izeta Radetinac, djevojački Alomerović, rođena je 7. veljače, 1957. god. u Barama, Prijepolje. Od 1967. godine živi u Novom Pazaru. Radi u biblioteci Državnog univerziteta u Novom Pazaru. Njen haiku je preveden na deset stranih jezika, objavljivan u tridesetak stranih i domaćih časopisa i zastupljen je u najmanje deset svetskih antologija. Na natječajima nekoliko puta pohvaljivana, druga nagrada Hooked on Haiku, prva nagrada 19th International “Kusamakura” Haiku Competition, 2014 (Grand Prize).

Izeta Radetinac neé Alomerović was born in 1957 in Bare, Montenegro, the Prijepolje municipality. Since 1967 she has lived in Novi Pazar, she works as a librarian at the University library. Her haiku has been translated into ten languages and published in thirty domestic and foreign magazines and ten international anthologies. For her work she received 2nd prize at the competition “Hooked on Haiku” and in 2014 she won the 19th International “Kusamakura” Haiku Competition (Grand Prize), Japan.

Dragan J. Ristić, Srbija/Serbia

lastavice
opet već doletele –
nemam ništa protiv

house martins
returned already –
I don't mind

pozna jesen
sve mi tajanstvenija –
godine, godine...

late autumn
more and more mystical –
years, years ...

*Zbornik ZVUK VODE-„Istočni biser“. Portal za književnost,
umetnost i kulturu Istoka, 2018.*

roj stršljena –
tako zastrašujući
pogled sa zemlje

a swarm of hornets –
a hair-raising view
from the ground

u zimskom danu
loš ugođaj u sobi –
moj nečujni prdež

on a winter day
a bad atmosphere in the room –
my silent fart

u kafiću	in a café
pogled zastaje na nekog –	my gaze stops at somebody –
muzika nastavlja	the music plays

zaogrnuti	cloaked with
dimom i pepelom	the smoke and ashes
riba na roštilju	a fish on the grill

mračni dio parka –	dark nook in the park –
neki čudni zvuci	some odd sounds
privlače pažnju	draw my attention

Elektronski Haiku zbornik“, Prva svetlost“, Veb – portal HORSE RIDER

povratak s mora –	on my return from the sea–
kroz prozor moje sobe	through my room's window
isti sunčev zrak	the same sunbeam

tu na ulici	here in the street
sreo ju je i mogla je	he met her and the happiness
da mu se desi sreća	which might have happened

fontana danas –	a fountain today –
u zaleđenoj vodi	in the frozen water
zarobljena želja	a trapped wish

Dragan J. Ristić (Niš, 1948), profesor nemačkog jezika (u penziji), književni prevodilac, književnik, satiričar i antologičar, urednik “Haiku novina”. Pored prevedenih knjiga, i nekoliko antologija, objavio do sada i svojih: pet knjiga kratkih priča, dve knjige aforizama i deset knjiga haiku poezije. Haikuom zastupljen u brojnim antologijama i zbornicima i s preko šezdeset nagrada.

Dragan Ristić is a professor of the German language (retired), a writer and translator, satirist and anthologist, the editor of the “Haiku novine” (haiku newspaper). Besides translated books and several anthologies he has published five books of short stories, two issues of aphorisms and ten

collections of haiku poetry, so far. His haiku has been presented in a number of anthologies and joint collections and he has received over sixty awards worldwide.

Slavica Sesum, Srbija/Serbia

ČEKAJUĆI U REDU

-Haibun-

Uvek sam mrzela redove bilo koje vrste.

Sećam se redova koji su vijugali ispred prodavnica. Ukočenih udova od dugog stajanja, mislima ko zna gde, tek da se prekrati vreme, s pitanjem hoćemo li stići na red da kupimo ono malo potrebština koje trgovine nude.

Prvo čekanje. Ugao Palmotićeve i Kosovske ulice. Knjižara. Jedno od malo mesta u gradu gde su se prodavale školske knjige. Užaren asfalt. Vonj znoja štipa nozdrve i taman dođeš na red, onako lepljiv, izmrcvaren, kažu: Nema više! Dodi sutra. I, opet ... čekanje u redu.

Kasnije, čekanja u redovima za sve i svašta. Kafu, cigarete, mleko, ulje, brašno. Nekako i sačekaš to brašno a u međuvremenu nestade kvasca. Kuku, kako umesiti hleb bez njega.

O, kako sam mrzela ta čekanja u redovima.

Kao mladoj devojci, skoro devojčurku, dogodi mi se da sam u redu čekala za pregršt sreće. On, zgodan, naočit, šarmantan, društven momak i svuda rado viđen. Ja, jedva što sokne skinuh, trčala da ga vidim. Zaljubljeno derišće. A on će ti meni: Otkud ti? Nije danas tvoj red. E ti prokleti redovi. S patnjom i bolnim sećanjima na te redove - odoh.

Ali, ne beše to prvi početak mog stajanja u redu.

Kao najstarije dete, svojih roditelja, i tu sam morala da čekam u redu za malo pažnje, ljubavi. Ne da me nisu voleli, naprotiv, bila sam njihovo razumno, veliko i pametno dete. Međutim, bilo je još troje mlađe nejači kojima je bila potrebija pažnja – mali su bili. A ja star-mala sam to morala znati, shvatiti. Jedino oni, moji roditelji, verovatno nisu osećali koliko mi je bio potreban taj zagrljaj, bez čekanja u redu. I tako zauvek ostade u meni to dete koje je mrzelo redove.

O kako mrzim ta čekanja u redovima!

I danas, u zenitu života, za malo ljubavi, razumevanja, toplog zagrljaja, bole ti redovi.

crvenu kuglu
prekri obližnje brdo –
dan na izmaku

IN THE QUEUE

Haibun

I hate the queues of any kind.

I remember the queues curving in front of the general stores. My legs numb from standing for so long, my thoughts wandering who knows where, just to shorten the time, with the question, will I be lucky enough to buy those few things offered by the store.

First waiting, at the corner of Palmotićeve and Kosovo streets. A bookstore. Among the few places in the town where one could buy schoolbooks. Melting asphalt, sweating and the smell of somebody else's sweat tingling in my nose. Once by the counter, sticky and mutilated, you can hear: "No more books, come tomorrow!" And then, tomorrow comes, and then again, waiting in another queue.

Later in my life, there were other queues for many different things. Coffee, cigarettes, milk, vegetable oil, flour. Somehow, I managed to wait long enough for the flour, but in the meantime, at home we had run out of yeast. Wow! And how to bake bread without yeast?

My God, how I hated to wait in those queues.

As a young girl, well, a big girl already, it came about that I was in a queue waiting for bits of happiness. He, such a nice looking, charming chap liked by everybody, welcomed everywhere. I, still a child, ran to meet him. In love. And then he would say to me: "Hey, you? It's not your turn today!" These damn waiting lines. With suffering and painful memories – I left.

Nevertheless, it was not the beginning of my waiting in all those different queues. As the oldest child in the family, I was supposed to wait in line for my parent's attention and love. They loved me surely, I was their smart, big and wise child. However, there were still three younger children who needed their attention. They were small. I was supposed to know and understand the situation. It is possible, my parents did not feel how much I needed those hugs without waiting in line.

And so, I'm carrying a child in me, the one who hated the lines and queues. Yes, I hate waiting in lines. Even today, at the zenith of my life, for some love, understanding, a warm hug, so much pain from those lines to wait in.

a red ball
covering the hill nearby –
day at its end

Ružica Soldo, BiH/Bosnia and Herzegovina

U mom vrtu
crni kos se hrva
s crvenim trešnjama.

In my garden
a blackbird wrestling with
red cherries.

Zvonik na brijegu
njegova sjena raste
u mom dvorištu.

Hilltop belfry –
its shadow grows
in my yard.

Narcisi u vazi –
zaplesa proljeće
u mojoj sobi.

Narcissi in the vase –
a Spring dancing
in my room.

Krila lastavice
dodirnula nebo –
obješen mjesec.

The wings of the house martin
touched the sky –
hung Moon.

Pjesma cvrčaka
obojila ljetni dan
pas se jedva vuče.

The crickets' chirping
colouring a summer day
dog hardly survives.

Usahli zdenac
stari magarac čeka
kišne oblake.

Dried up well
an old jack ass waits
for rain clouds.

Sami u noći
čekamo zadnji tramvaj
huk sove i ja.

Alone in the night
we wait for the tram
–the owl's hooting and I.

Ružica Soldo diplomirala je engleski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, novinarstvo na Sveučilištu u Mostaru, a PD studij ekološkog managementa u SR Njemačkoj. Izdala je ukupno 10 knjiga poezije. Bavi se i prevođenjem s engleskog i njemačkog. Dobitnica je niza nagrada. Ružica je također i enigmatičarka i slikarica. Sudjelovala je na brojnim likovnim kolonijama i izlagala na zajedničkim izložbama.

Ružica Soldo graduated in English and literature from the Faculty of Arts in Sarajevo, journalism in Mostar (both in Bosnia and Herzegovina). Her PhD in ecology management she obtained in Germany. She has published 10 books so far. She is a translator of English and German. For her work she has received a number of literary awards. Ružica Soldo is an enigmatographer and a painter, as well. She has held a number of joint exhibitions and takes part at art colonies.

Eduard Țară, Rumunjska/Romania

first songbird –
the universe's centre
here and there

prva pjesma ptica –
središte Svijeta
tu i tamo

*Haiku Masters, NHK World, Japan, 2018, Haiku Master of the Week 3,
Month March, Haiku This Photo Category, Haiku Master*

young leaves –
enough place
for everyone

mlado lišće –
dovoljno mjesta
za svakoga

Santoka International Haiku Contest, Serbia, 2018, First Place

summer crescent moon –
carrying inside her the beats
of another heart

mladi ljetni mjesec –
u svojoj nutrini ona nosi
otkucaje drugog srca

Mainichi Haiku Contest, Japan, 2018, Honorable Mention

among old buttons –
the winter full moon
on the table's sheen

među starom dugmadi –
puni zimski mjesec
sja na stolu

International Haiku Contest of Haiku Journal, Romania, Third Prize

garden gate –
only the old gardener
and the first leaf

vrtna vrata –
samo stari vrtlar
i prvi list

*Haiku kraj Mogile, Aikido Klub Hohoemi, Oroslavje, Croatia, 2018,
Commended*

spring evening
my empty cup is filling
with brook sounds

proljetna večer
praznu šalicu pune
zvuci potoka

*Haiku Masters, NHK World, Japan, 2018, Haiku Master in
Shizuoka, Month June, Others Selected Haiku*

milky way –
still undecided
which route to follow

Mliječna staza –
još neodlučan
kojim smjerom poći

*Serbian Pen Festival International Haiku Contest, Serbia, 2018,
Outstanding Haiku*

old pier –
a child cools his feet
in the clouds

stari mol –
dječak hladi stopala
u oblaku

*Ito En New Haiku Contest, Japan, 2018, Judges' Award (Adrian
Pinnington)*

fireworks –
13 billion years
after big bang

vatrometi –
13 milijardi godina
nakon Velikog praska

*Haiku Masters, NHK World, Japan, 2018, Haiku Master of the
Month, August, Others Selected Haiku*

Eduard Tara. Married since 1995, two children. Mathematics teacher since 1994. Research papers in scientific mathematical journals introducing the original notion of archetypal strings for colored permutations. Member of *Romanian Haiku Society* since 1991, member of *Romanian Kukai Group* and secretary of *Sharpening the Green Pencil Haiku Contest* since 2012.

Eduard Tara. U braku od 1995., otac dvoje djece. Profesor matematike od 1994. Objavio niz istraživačkih radova u časopisima za znanstvenu matematiku, gdje predstavlja originalni pojam arhetipskog niza za obojene permutacije. Član je *Romanian Haiku Society* od 1991., član *Romanian Kukai Group* i tajnik *Sharpening the Green Pencil Haiku Contest* od 2012.

Zuzanna Truchlewska, Poljska/Poland

jaka cisza
wrywa mnie ze snu
płatki śniegu

such a silence
pulling out of a dream
a snowflake

tolika tišina
izvlači me iz sna
snježna pahulja

przed lustrem
wplecione w warkocz
jego spojrzenie

in front of the mirror
braided in a plait
his look

pred ogledalom
utkan u pletenicu
njegov pogled

znajomy widok niezapominajki na fartuszkę babci	familiar view forget-me-nots on my grandmother's apron	poznati vidik nezaboravci na bakinoj pregači
ruch pędzla w którą stronę popłynie ta rzeka?	a movement of a brush which way will the river flow?	pokret kistom u kojem će smjeru teći rijeka?
pierwsza wspólna noc – nagle cicho spadają płatki dzikiej wiśni	first night together silently falling wild cherry's petals	prva zajednička noć tiho padaju latice trešnje
wędrowne ptaki z każdym ruchem skrzydeł bliżej domu	travelling birds with every movement of wings closer to home	putuju selice svakim pokretom krila sve bliže kući
pełnia w przeręblu srebrzy się oko ryby	full moon in the hole in the ice the eye of a fish glistening	puni mjesec u rupi u ledu sjaji oko ribe
kłótnia kochanków coraz więcej burzowych chmur z każdym słowem	lover's quarrel more stormy clouds come with every word	svađa ljubavnika sa svakom riječi sve više olujnih oblaka
zimny październik – na ławce w parku para zgubionych rękawiczek	cold October – on a park bench a couple of lost mittens	hladan listopad – on klupi u parku par zagubljenih rukavica

Zuzanna Truchlewska – teacher and tutor, fan of mountains, music, poetry and photography. Co-author of several domestic and foreign haiku anthologies, winner and judge of domestic and international haiku contests. Publications in international haiga and haiku journals (*Asahi Haikuist Network* (*The Asahi Shimbun*), *Brass Bell*, *Cattails*, *Daily Haiga*, *KUZU*, *Stardust Haiku*, *The Mainichi*, and WHA Haiga Contest (2014-2017). A member of the founding committee of the Polish Haiku Association (2015). suee@wp.pl

Zuzanna Truchlewska –učiteljica i mentorica, planinarka, ljubiteljica glazbe, poezije i fotografije. Koautorica na nekoliko domaćih i stranih antologija, pobjednica i ocjenjivačica na domaćim i stranim natjecajima za haiku. Objavljivala haiku i hajge u Asahi, Brass Bell, cattails, Daily Haiga, KUZU, Stardust Haiku, Mainichi Haiku in English, WHA Haiga Contest. Članica je osnivačkog odbora Poljskog haiku društva(2015).

Važić Saša, Srbija/Serbia

darkening room. . .	mračí se soba ...
shadow of a peony spreading	do postelje bolesnika
up to my sick-bed	senka božura

Selected, 56th Basho Haiku Festival, Japan, 2002

light breeze ...	lagani vetrić ...
on this side of the window	s ove strane prozora
a stale silence	ustajala tišina

Judge's Award, Ito en, Japan, 2005

new year's eve –	novogodišnja noć –
my new face stares	moje novo lice
at my old face	zuri u staro

1st Place, Kloštar Ivanić, Croatia, 2011

spring waters ...	prolećne vode ...
a long way to feel	dug je put do
your breath	tvog daha
clothed in never	umotanog u nikad
spoken dreams	izgovorene snove

2nd Place, Diogen, 2013

spring grasses. . .	prolećne trave ...
so many pathways end	toliko se puteljaka gubi
in cherry blossoms	međ cvetovima trešnje

Sakura Award, Vancouver Cherry Blossom Festival, Canada, 2014

Christmas morning. . .	Božićno jutro ...
following my breath	pratim svoj dah
into the woods	u duboku šumu

3rd Place, Golden Triangle, USA, 2014

back to my village...	povratak u selo ...
more furrows twisted around	još se bora svilo
the chestnut's bark	oko kore kestena

HM, HIA, Japan, 2011

light of dawn. . .	svetlost zore ...
letting the warble	puštam ćirlukanje
inside	da uđe

2nd Place, 64th Iris Haiku Contest, Croatia, 2016

my daughter left	ćerka otišla
wild violets in our garden	divlje ljubičice u našoj bašti
hidden by weeds	sakrio korov

3rd Place, Romanian Haiku Contest, Romania, 2017

rushing after	juri za vozom
a passing train. . .	što nekud odlazi
dandelion fluff	paperje maslačka

HR, 16th Ukia Haiku Festival, USA, 2018

Saša Vazić is a journalist, translator, writer of prose, poetry, essays, and book reviews. She is a Co-Editor and Co-Publisher of *Simply Haiku*, Editor of *Haiku Reality/stvarnost*, a member of editorial boards of *Haiku Novine* and *Osvit* (HASMN's magazine). Her haiku, tanka and haibun (translated

in around 20 languages) have been published in a dozen of anthologies and in a number of journals. She is the recipient of over 70 haiku and tanka contest awards, as well as an HM for best translation in the HSA's 2012 Kanterman Awards. Važić has translated around 40 books. She is the author of an e-book, *muddy shoes candy heart* (Peak Press, USA, 2006), and Co-Editor of the *We Are All Japan* anthology.

Saša Važić je novinarka i prevoditeljica. Piše prozu, poeziju, eseje i recenzije. Kourednik je i suizdavač "Simply Haiku"-a, urednik "Haiku Reality/stvarnosti", član uredništva "Haiku novina" i "Osvita" (časopis HUSCG). Njeni haikui, tanke i haibunji (prevedeni na oko 20 jezika) objavljeni su u više od 10 antologija i brojnim časopisima, kako u Srbiji tako i širom svijeta. Dobitnica je više od 70 nagrada na inozemnim natjecanjima za haiku i tanka poeziju, kao i počasnog priznanja za najbolji prijevod knjige haiku poezije (HSA's 2012 Kanterman Awards). Važić je prevela oko 40 knjiga haiku poezije (na engleski jezik) i dva haiku romana Davida G. Lanoue-a (na srpski jezik). Autor je elektronske knjige haiku poezije "muddy shoes candy heart" (Peak Press, SAD, 2006) i kourednik antologije "We Are All Japan".

Prijevod autoričin/Translated by the author

Branka Vojinović-Jegdić, Crna Gora/Montenegro

ispucala na
kvrjavoj kori hrasta
naša imena

creacked by now
our names
on the oak's bark

jutros hrskavo,
sivo-zeleno lišće
odnese vjetar

crusty this morning
grey-green leaves
carried away by the wind

povjetarac
napuhava haljine
djevojkama

the breeze
swelled
the girls' dresses

rodi se unuk –
djed sa puškom
razbudi noć

birth of his grandson
old man announces with his rifle
wakes up the night

do svitanja
čekah s Mjesecom
tvoje korake

until dawn
I was waiting for your paces
with the Moon

iz opruga
starog vojničkog kreveta
niklo cvijeće
a nekad je u njemu
sanjano o poljima

from the spring
of an old army bed
sprouting flowers
on it long time ago
he dreamt the flowery field

viri iz pidžame
istrošeno tijelo
od terapija
pogled pun nade
bježi kroz prozor

out of pajamas
a body worn by therapy
peers at the world
his gaze full of hope runs away
through the window

Branka Vojinović Jegdić rođena 1962. u Pljevljima, živi u Podgorici. Piše poeziju, prozu, poeziju za djecu, haiku, satiru, prikaze knjiga, a sakuplja i narodne umotvorine. Zastupljena u mnogim časopisima, zbornicima, almanasima, panoramama, sajtovima, ... a haiku poezijom i u antologijama, kako kod nas tako i u svijetu, prevedena na mnoge jezike. Član Haiku udruženja Srbije i Crne Gore u Beogradu i United Haiku and Tanka Society, SAD. Članica Udruženja književnika Crne Gore.

Branka Vojinović Jegdić was born in 1962 in Pljevlje, she lives in Podgorica, the capitol of Montenegro. She writes poetry for children and adults, prose, haiku, satire, book reviews and she collects people's sayings on life. She has been presented in a number of magazines, joint collections and almanacs and on the internet. Her haiku has been presented in the anthologies in Montenegro and abroad, she has been translated into a number of languages. She is a member of the Haiku Association of Serbia and Montenegro in Belgrade and UHTS, USA. Branka is a member of the Society of Montenegro's writers.

Neal Whitman, SAD/USA

I found her
in Latin 101, her name
Perdita

nađoh je
u Latinskom 101, njeno ime
je Perdita

winter vacation –
on Coast of Bohemia
we read Shakespeare

zimski praznici –
uz obalu Češke
čitamo Šekspira

tucked in her pocket
Fire & Ice lipstick
border crossing

uguran u njen džep
Fire & Ice ruž
prelazi granicu

some people
prefer a garden path ...
others wilderness

neki ljudi
više vole vrtnu stazu ...
drugi divljinu

the old innkeeper
gives us a wink and a nod
pillow talk

stari gostioničar
namignu nam kimnuvši
šaputanja na jastuku

horse harness jingling –
we follow the rutted road
under a full moon

zvonckanje praporaca –
slijedimo ugaženi put
pod punim mjesecom

peacocks protest
the outdoor concert –
cellos out of tune

paunovi negoduju
zbog koncerta na otvorenom –
raštimana čela

under birch tree
Ljubav i Zloba (Love and Malice)
we clap in unison

pod brezom
Ljubav i Zloba
pljesak

it has been a year	prošla je godina dana
our thoughts wrapped in memory	naše misli umotane u sjećanja
locally-made scarf	lokalno izrađen šal

Neal Whitman lives on the Monterey Peninsula of California with his wife, Elaine, where his poetry and her photography are inspired by the Pacific Ocean. Some of Neal's haiku and tanka are written at the Point Pinos Lighthouse in Pacific Grove where he is a volunteer tour guide. He belongs to the World Haiku Organization, Haiku Society of America, Tanka Society of America, Tanka Canada, Yuki Teikei Haiku Society, International Tanka Society and is Vice President of the United Haiku and Tanka Society. Also, Neal is the haiku editor of *Pulse: Voices from the Heart of Medicine* and a member of the editorial board of the *Haiku: Magazine of Romanian-Japanese Relationships*.

Neal Whitman živi na poluotoku Monterey u Kaliforniji sa suprugom Elaine. Njegova poezija i njene fotografije inspirirane su Tihim oceanom. Neki od Nealovih haikua i tanki nastali su na svjetioniku the Point Pinos u gradu Pacific Grove, gdje volontira kao turistički vodič. Član je WHA, Haiku Society of America, Tanka Society of America, Tanca Canada, Yuki Teikei Haiku Society, International Tanka Society te je podpredsjednik United Haiku and Tanka Society. Također, urednik je u časopisu "Pulse: Glas iz srca medicine" te član uredničkog vijeća Rumunjsko-japanskog društva.

Van Zimmerman, Brazil

on the table	na stolu
nine slices of pumpkins	devet kriški buče
– full harvest ...	– obilna berba
on the cover of the book	na omotu knjige
a blue cloth and pumpkins	plava tkanina i buče
–a wagon wheel	– kolica

in the straw a chair with seeds of pumpkins– the child plays	u slami stolac sa sjemenkama buče – dijete se igra
the balls of soap – the boy's smile on a short flight	kuglice sapuna – dječakov osmijeh na kratkom letu
autumn afternoon light and shadow in tune – pumpkin flower	ljetno poslijepodne svjetlo i sjena u skladu – cvijet buče
jasmine aroma invisible presence soft incense	miris jasmina nevidljiva pristunost nježan tamjan
from the open window an unhurried afternoon – in the cat's look ...	s otvorenog prozora lijeno poslijepodne – u pogledu mačke ...
in Bashō's gaze reflections of a feather in the lake– the eternity...	u pogledu Bashōa odrazi pera u jezeru – vječnost ...
summer afternoon– the translucent sunset on butterfly wings	ljetno poslijepodne– prozračan zalazak na krilima leptira

Vanice Zimmerman, born in Curitiba-PR (Brazil), Graduated in Portuguese / English Literature, Writer, Plastic Artist (EMBAP), Photographer and Illustrator. Participates in 55 Collective among them: 2015 to 2018 - "CONNECTION" - Poet's Fair; Haiku Meeting (Croatia: 2015 to 2018 and "KABOCHA") 2016 - Haiku Collection: "The Lamp and the Stars" (2012). Instituto Memória) Participates in the IWA: International Writers and Artists Association, Member of the Literary Center of Paraná and the Brazilian

Poetic Academy (APB) and the International Virtual Academy of Poetry, Art and Philosophy (AVIPAF).

Vanice Zimmerman rođena je u Curitiba, diplomirala je portugalski jezik i englesku literaturu, pisanje i umjetnost, fotograf je i ilustrator. Djela su joj objavljena u 55 zajedničkih zbornika, uključujući „Kabochu“ (Ivanić-Grad, 2016.). Članica je niza književnih, pjesničkih i umjetničkih društava u Brazilu.

Rengays

Nest of Stars

shore break
a million moons
come and go

*the silver gull returns
to a nest of stars*

incoming tide
the pulse of jellyfish
faintly luminous

*a slow beam
from the lighthouse
striking wet shells*

blue dots of plankton
along the water's edge

*glowing embers
from the wildfire
fall into the sea*

Gnijezdo zvijezda

prelomljen val
milijuni mjeseca
dolaze i odlaze

*srebrni galeb se vraća
gnijezdu od zvijezda*

dolazak plime
puls meduze
blagog sjaja

*iz svjetionika
spori sjaj snopa zraka
udara mokre školjke*

plave točke planktona
uz rub vode

*usijani žar
iz divljeg požara
pada u more*

Simon Hanson and Ron C. Moss

Surf break je mjesto na kojem je moguće surfati jer određena zapreka (plićina, stijena, koraljni greben itd.) uzrokuje lom vala. To se dešava kada strmina vala postane toliko velika da vrh “propada”, čime se val lomi i nastaje pjena. Upravo pored te pjene je strmina vala najveća i to je idealno mjesto za surfera na valu. (<http://jedanval.com/blog/surf-breaks>)

**Uhati klobuk (*Aurelia aurita*), vrsta meduza – enl. Moon jelly fish

Inky Night

whale bones
the old salty carves
a tale of mermaids

*beached driftwood
freed on the high tide*

the ship's anchor
covered in sun spots
his blue tattoo

*amber light
a tiny octopus
shelters in a bottle*

rusted irons in the rock
of Van Diemen's Land

*inky night
a water rat's wake
under the wharf*

Noć boje tinte

kosti kita
stari mornar gravira
priču sirena

*naplavine drvlja
oslobođene plimom*

sidro broda
prekriveno pjegama od sunca
njegova plava tetovaža

*jantarno svjetlo
sićušna hobotnica
krije se u boci*

hrdavo željezo u kamenu
Van Diemanove Zemlje*

*u noći boje tinte
vodena brazda iza bizamskog štakora
ispod pristaništa*

Ron C. Moss and Simon Hanson

*Old salt – naziv za ostarjelog mornara, priče su se od davnina prenosile s pokoljenja na pokoljenje usmenom predajom

**Van Dieman's Land is the old colonial name for Tasmania, an island state of Australia. Stari, kolonijalni naziv za Tasmaniju, otočnu državu Australskog Saveza

Both rengay from *Ancient Bloodlines* Wildflower Poetry Press, 2017

Free download: <https://wildflowerpoetrypress.com/e-books-free/>

THE NEW BOOKS FROM ABROAD NOVE KNJIGE INOZEMNIH AUTORA

Krzysztof Kokot: WOKÓT HAIKU/Around the Haiku/Uokolo haikua
Nowy Targ, Poznań, 2017; ISBN 978-83-65275-51-6

Latający Holender –
w starej torbie podróżnej
zniszczony przedownik

the Flying Dutchman–
in the old traveling bag
a dilapidated guide

Ukleti Holandez –
u putnoj torbi
trošni vodič

pierścionek zaręczynowy –
otwieram i zamykam
pudeleczek

engagement ring–
opening and closing
the little box

zaručnički prsten –
otvaram i zatvaram
kutijicu

bańki mydlane
wszystkie kolory tęczy
w oczach dziecka

soap bubbles–
all the colors of the rainbow
in the eyes of child

mjehurići sapuna –
sve dугine boje
u očima djeteta

łyk zimnry wody –
na krawędzi szklanki
twoje perfumy

sip of cold water–
on the edge of glass
your perfume

gutljaj hladne vode –
na rubu čaše
tvoj parfem

brama cmentarna –
nieruchomy cień starca
na nekrologach

cemetery gate–
on the obituaries
old man's shadow

grobljanska vrata –
na osmrtnicama
sjena starca

zimowy ranek –
wierzby wzdłuż rzeki
giną we mgle

winter morning–
emerging from the fog
willows by the river

zimsko jutro –
iz magle izviru
vrbe uz rijeku

środek zimy –
w torbie podróżnej
tylko bikini

midwinter –
in a travel bag
only a bikini

sredina zime –
u putnoj torbi
samo bikini

PTAKI WĘDROWNE, Almanach Nr 1 Polskiego Stowarzyszenia Haiku

MIGRATORY BIRDS, Almanac No.1 of the Polish Haiku Association,
January/2018; ISBN 978-83-65275-60-8

Marta Chocilowska

ścinanie trzciny
stopniowo błękitnieje
rozlewisko

cutting reeds
piece by piece
the backwater turns blue

odsijecam trske
jednu za drugom
ustajala voda plávi

Andrzej Dembończyk

wiosna!
pochylona nad rzeką
stara wierzba

spring!
leaning over the river
an old willow

proljeće!
nagnula se nad rijeku
stara vrba

Sława Sibiga

kwitnąca wiśnia
stary ogrodnik zdejmuję
kapelusz

cherry blossoms
the old gardener
takes off his hat

rascvaka trešnja
stari vrtlar
skida šešir

Małgorzata Formanowska

wzgórze –
zielone korony drzew
w dłoniach

a hill –
the green treetops
in my palms

brežuljak –
zelene krošnje
na mojim dlanovima

Maria Jolanta Piasecka

godzina szczytu	rush hour	u samoj špici
nad autostradą bocian	above the motorway	iznad autoceste
leci gdzie indziej	a stork flies somewhere else	leti roda

Lidia Rozmus

gwiezdna noc	starry night	zvjezdana noć
jestem tu	I'm here	ja sam tu
i tam	and there	i tamo

Wiesław Karliński

leniwe popołudnie	lazy afternoon	lijeno poslijepodne
bezkarny komar	unpunished mosquito	komarac nekažnjeno
na mojej stopie	on my foot	na mom stopalu

Robert Kania

błyskawica	lightning	munja
na kolcach jeża	on a hedgehog spikes	na bodljama jeża
krople deszczu	raindrops	kapi kiše

Azi Kuder

naprawa sieci	net mending	krpajuć mrežu
skrzypią sękate dłonie	the fisherman's gnarled hands	kvrgave ruke ribara
rybaka	creaking	pucketaju

Evgeny Ivanov

ostrzy mróz–	nipping frost–	oštar mraz –
z pierwszym pocałunkiem	with the first kiss	otapamo led
taje lód	the ice melting	prvim poljupcem

Wojciech Kokoszka

chodzi niepewnie	walking hesitantly	neodlučno koračam
na zamarzniętym stawie	on a frozen pond	zamrznutim ribnjakom
tu i tam trzask	crack here and there	napuknuće tu i tamo

Alfred Kampa

do czarnej ziemi	into the black soil	u crnu zemlju
wsiewa liche ziarenka	he sows miserable seeds	on sije kržljavo sjeme
wykiełkują?	will they sprout?	hoće li izniknuti?

Krystyna Ziemińska

sierpniowy ogród	August garden	vrt u kolovzu
na przekór innym kwiatom	to spite other flowers	u inat drugom cvijeću
dalia pięknieje	the dahlia grows pretty	daliya sve ljepša

CĂLĂTORY PRIN ANOTIMPURI/TRAVELERS THROUGH SEASONS

American-Romanian anthology edited by Valentin Nicolitov, Romania and Bruse Ross, USA

Editura Societății Seriitorilor Români, București, 2016; ISBN 978 606-8412-36-8

Antologija sadrži haibune 40 autora, 20 iz Rumunjske i 20 iz SAD-a, na rumunjskom i engleskom jeziku.

Marius Chelaru: KYOTO BY NIGHT

When I went out to walk on the streets of this city so far from home it was still night. In front of me, from the Old Imperial Park, Kyōto Gyoen¹, there seemed to flow to me the whispers of those who came from far away to bow down to the one on the Chrysanthemum Throne², now covered with the dust of oblivion, as the life of many of them. I closed my eyes, and when I opened them, for a moment, it seemed to me I in my teacup the shadow

of the Nijo Castle³ where other souls went to bow down to one shogun⁴ or another.

Quater moon—
I wrest the shadow of Nijo Castle
from the water and drink it

Not long after, I arrive on the banks of the Kamo river. The dawn was ready to descend upon the tops of the one thousand temples of the city. On the river, a canoe seems to divide the moonlight in two, and from its wake on the water rose the sun.

On the Kamo river
the old canoe cuts
the moonlight

Everything was silent. My thoughts were immersed into a sky of silence ... And, suddenly, the city wakes up to a new day and to the century we were in, and instead of galloping of horses, between the two castles one can now hear cars...

Marius Chelaru: KYOTO NOĆU

Još bila je noć, a ja sam šetao sâm ulicama Kyota, daleko od doma. Ispred mene, gledajuć Kyōto Gyoen ¹ iz Old Imperial Parka, činilo se da do mene dopire šapat onih koji su došli iz daleka kako bi mu se poklonili na Prijestolju krizantema², sada prekrivenom prašinom zaborava, kao i mnogih drugih. Zatvorio sam oči, i nakon što ih otvorih, učini mi se da na čas vidim sjenu dvorca Nijo³ u svojoj šalici čaja, tamo gdje su se druge duše krenule pokloniti nekom od Shoguna⁴.

Četvrtina mjeseca —
popih vodu uznemirivši
sjenu Nijo dvorca

Nedugo zatim, stižem na obalu rijeke Kamo. Zora je silazila s vrhova tisuću hramova u ovom gradu. Na rijeci, činilo se da kanu podvaja mjesečinu na dva dijela, a nad brazdom što ga slijedi, izranja sunce.

Na rijeci Kamo
stari kanu rasporio
mjesečinu

Sve bje tiho. I moje misli uronile su u svu tu tišinu ... Odjednom, grad se budi tom novom danu i ovom stoljeću. Umjesto galopirajućih konja između dva dvorca, danas čuju se automobili...

¹The Kyoto Imperial Palace, one of the active palace of the Emperor is situated in Kyōto Gyoen National Garden./Carska palača smještena je u Nacionalnom parku Kyōto Gyoen.

²The Chrysanthemum Throne (Imperial seat) is the throne of the Emperor of Japan./Prijestolje krizanteme - carsko prijestolje. The *chrysanthemum* - In Japan, is a symbol of the *Emperor* and the Imperial family./U Japanu, krizantema je simbol cara i carske obitelji.

³*Nijo Castle* was built in 1603 as the Kyoto residence of Tokugawa Ieyasu, the first shogun of the Edo Period (1603-1867)./Dvorac Nijo sagrađen je 1603.g. kao rezidencija prvog šoguna, osnivača Tokugawa šogunata.

⁴The Shōgun was the military dictator of Japan during the period from 1185 to 1868, appointed by the Emperor as a ceremonial formality./Šogun – feudalni vojskovođa u Japanu, na čelu Šogunata.

Valentin Nicolîțov: THE BUTTERFLIES

On a summer day, I was at my native home in the countryside. I stayed alone in the garden, I breathed the fresh air in the shade of a tree and I looked at a white butterfly dancing among the flowers. The butterfly reminded me of a poem written by Kawai Sora (1648-1710)three centuries ago. This poem kept its freshness:

Now here, now there
in the barley field
the butterfly.

After reading that poem, I started to look enthusiastically at the world around me with a different curiosity, discovering in every moment other facets of nature. Of course, I kept going to observe the flight of butterflies with the same feeling of admiration. Then I started to describe in poems what I saw and felt.

I remembered that the next morning, something happened that made me change radically the way I looked at the world. I was again in the garden watering the flowers, while the sun just was rising. Under the first sunbeams I saw suddenly a multitude of dew drops sparkling on hundreds and thousands of spider threads among the flowers of the garden. And I remembered the white butterfly that just was flying around there. The flight in zigzag of the butterfly, that amazed me with its volutes the day before, in fact was its detours to avoid the spider web. What I had appreciated like playfulness, beauty and harmony in the flight of the butterfly was in fact his fight for survival in the dangerous insects' world. For the butterfly a single moment of inattention was enough to remain captive in the spider web and after that to be devoured.

The observations made at that time about the butterflies, but also others about the surroundings in which we live, determined me to come to the conclusion that for a long time I overlooked reality, observing the world around me in a simplistic, singular manner, looking at the surface of the things and the phenomena of nature, marvelling at their beauty. Or this way to look at the world was superficial and most of it untrue. This way couldn't be accepted by a haiku poet who had to respect the truth in his poems. Only a single shallow look at the surrounding nature isn't enough. We had to look at nature with attention, to observe the links between the creatures near us. After ample observation, as time goes on I realized that the butterflies have many enemies. Some of the enemies are among the birds which we love:

With you on a bench—
a butterfly in its beak,
the dove alighting

Being creatures so fragile, even a strong gust of wind can kill them:

Floating in the water,
a piece of a white sail—
a dead butterfly

An enemy of the butterfly by ignorance or intention could be even man.
Did you try to catch by hand a butterfly?

Pollen on my finger...
Could anyone resurrect
the white butterfly?

In this way, observing the butterfly's world, I could examine carefully, in depth, the whole of nature with its creatures. Since then, every summer, when I go into my garden from the countryside and I wait for the butterflies to appear, I pass through the flowers and I break with a stick the spider webs. I know that in the absence of spider webs, the following butterflies that will visit me will not fly in the same beautiful way, describing arabesques through the air, but, looking at them I will be satisfied that I could protect them against the dangers.

Valentin Nolić: LEPTIRI

Ljetni dan proveo sam u rodnom domu u provinciji. Sam u vrtu udisao sam svjež zrak u sjeni stabla i promatrao ples bijelog leptira među cvijećem. Leptir me podsjetio na tri stoljeća star, a još uvijek tako svjež haiku Kawai Sora (1648-1710).

Sada tu, pa tamo
u polju ječma
leptir.

Nakon što sam pročitao ovu pjesmu, ushićeno promatram svijet oko sebe s radoznalošću, otkrivajući druge aspekte prirode. Naravno, običavao sam promatrati let lepira s jednakim udivljenjem. Tada sam u svojim pjesmama počeo opisivati što sam vidio i osjećao.

Sjećam se, slijedeće jutro dogodilo se nešto što je korjenito promijenilo način na koji sam gledao svijet. U svanuće, opet sam bio u vrtu i zalijevao cvijeće. Pod niskim sunčevim zrakama odjednom sam opazio mnoštvo kapljica rose kako blistaju u tisućama paučina između cvjetova u vrtu. I sjećah se bijelog leptira što je jučer letio oko mene. Leptirov cik-cak let, koji me tako oduševio spiralnim ukrasima dan ranije, u stvari bilo je zaobilaženje prostrih paukovih mreža. Ono što sam cijenio kao razigranost, ljepotu i sklad u letu leptira, zapravo bje bitka za opstanak u opasnom svijetu kukaca. Tek trenutak nesmotrenosti može zarobiti leptira u paukovu mrežu, da bi nakon toga bio proždran.

To moje promatranje leptira, ali i pročavanje okoliša u kojem živimo, dovelo me do zaključka da sam mnogo vremena proveo previdjevši stvarnost, promatrajući svijet oko sebe na pojednostavljen, jedninski način, površno gledajući na stvari i pojave u prirodi, diveći se njihovoj ljepoti. Ili je taj način gledanja na svijet površan i većinom neistinit. Ovaj način nije prihvatljiv haiku pjesniku, koji uvažava istinu u svojim pjesmama. Tek jedan jedini površni pogled na prirodu koja nas okružuje nije dovoljan. Prirodu moramo promatrati s puno pažnje, osmatrati poveznice med bićima među nama. Nakon opsežnog motrenja, s vremenom sam shvatio da leptiri imaju mnoge neprijatelje. Neki neprijatelji su im i ptice koje volimo.

S tobom na klupi –
golubica slijeće
s leptirom u kljunu

Bića su to krhka, i jak zapuh vjetra može ih usmrтити:

Na vodi pluta
djelić bijelog jedra –
mrtav leptir

Svaki čovjek može biti neprijatelj leptiru, bilo zbog neznanja ili s namjerom. Jeste li pokušali uhvatiti leptira svojom rukom?

Prah na mom prstu ...
Može li itko oživjeti
bijelog leptira?

Promatrajući svijet leptira na ovaj način, mogao sam pažljivo i duboko ispitati cijelu prirodu i sva njena bića. Otada, svakoga ljeta kada odlazim u svoj vrt na selu i čekam da se pojave leptiri, prolazim cvjetnjakom i sa štapom lomim paukove mreže. Znam da u nedostatku paučina leptiri koji me posjete neće letjeti onim svojim krasnim letom, opisujući arabeske u zraku, no, gledajući ih bit ću zadovoljan da sam ih zaštitio od opasnosti.

Michael Rehling: TWO CIGAR DAY

i have thought too much. and now it is time to just sit. when the losses pile up it sometimes seems to burden your soul in a special way, not something you can define. not something you can share with others easily. so, i will not do that, just smoke my cigars and watch clouds of my own making move away and disappear. i am sad in a way that does not have a healing.

getting older
the friends I have lost
getting closer

Michael Rehling: DAN DVIJE CIGARE

Previše sam razmišljao. Došlo je vrijeme da samo sjedim. Kada se gubici nagomilaju ponekad se čini da opterećuju vašu dušu na poseban način, nešto što se ne može definirati. Nije nešto što se olako dijeli s drugima, stoga to i neću učiniti, pušeći svoje cigare promatram moje oblake kako se udaljavaju i nestaju. Neiscjeljivo sam tužan.

starim
sve bliži su mi prijatelji
koje izgubih

Jim Kacian: HOME

Every thanksgiving I head north to visit my mother in the town I grew up in. Like the town, she's thin and failing. This will be the last time.

half-way home
I miss my turn –
the century oak now gone

Jim Kacian: DOM

Svake godine, na Dan zahvalnosti posjećujem svoju majku u gradiću u kojem sam odrastao. Poput samog mjesta, ona ja mršava i slabašna. Ovo će biti posljednji put.

na pola puta do doma
propuštam skretanje –
nema više stoljetnog hrasta

Cezar Ciobîcă: PETALE ÎN VÂNT/PETALS ON THE WIND

Iași, 2017; ISBN 978 606 13 3689 0

petale în vânt –
primenite și hainele
sperietorii

petals in the wind–
even the scarecrow
changes its clothes

latice na vjetru –
i strašilo
se presvlači

petale de prun – rochia de mireasă plină de molii	plum petals– the wedding dress full of moths	lati šljive – vjenčanica puna moljaca
inundație – cuibul berzei plutind prin Calea Lactee	flood– the stork's nest floating through Milky Way	poplava – rodino gnijezdo pluta Mliječnom stazom
noapte pe baltă– trilul privighetorii facând valuri	night on the pond– the song of the nightingale making waves	ribnjak noću – slavujeva pjesma stvara valovlje
roiuri de fluturi trecând peste graniță zvonuri de război	swarms of butterflies crossing the border– rumors of war	rojevi leptira prelijeću granicu – glasine o ratu
ciută rănită – frunze de arțar măbind balta de sânge	wounded deer– maple leaves increasing the puddle of blood	ranjeni jelen – lišće javora uvećalo lokvu krvi
primii fulgi de nea – bătrânul învățător amână dictarea	first snowflakes– the old teacher postpones the dictation	prve pahulje – stari učitelj odgađa diktat

UN SINGUR NAI.../ONLY ONE PANPIPE...

Antologia poemului într-un vers (1936-2016)/Anthology of Poem in One Verse(1936-2016)

Edited/Uredio Vasile Moldovan, București 2017

Cornelia Atanasiu: Late Autumn/Kasna jesen

Rarer and rarer are the chestnuts on the alley.

Sve su rjeđi kesteni u drvoredu.

Ioan Brad

Only the young deer can disturb the spring
Samo mladi jeleni mogu uznemiriti izvor

Marius Chelaru: Winter in grandma's village/Zima u bakinom selu

With the childhood bells today other sledges.
Uz zvuk praporaka danas neke druge sanjke.

Mihale Cojocar: Dance lesson/Pouka iz plesa

Through the purple air the flock of white cranes.
Ljubičastim zrakom jato bijelih ždralova.

Magdalena Dale: Love/Ljubav

The butterfly and a flower, together for a moment.
Leptir i cvijet, na trenutak zajedno.

Elia David: Holiday/Blagdan:

In the shadow of a linden tree a bench rests.
Klupa odmara u sjeni lipe.

Adina Enăchescu: On St. Nicolas Day/Na dan Svetog Nikole

I left my shoes by the door but found them empty.
Ostavila sam cipele pred vratima no, našao ih prazne.

Vasile Moldovan: Loneliness/Usamljenost

Smiling by itself the snowman.
Snjegović se smiješi sebi.

Valentin Nicolitov: Chandeliers/Lusteri

In the starless night, the light of the quince trees.
U noći bez zvijezda, svjetlost sa stabala dunja.

Constantin Stroe: Liturgy/Liturgija

The old priest sings just like in his youth.
Stari svećenik pjeva kao i u mladosti.

Ion Untaru: Thunder/Grmljavina

On the clear night sky, a clatter of carts.
U vedroj noći, tandrkanje kola.

Smajil Durmišević: TREPTAJI NA MJESEČINI/FLICKERS IN THE MOONLIGHT

Zenica, 2018., ISBN 978-9958-677-31-1

kamene duše
same – tiho i vjerno
čuvaju selo

souls of stone
alone – quietly and faithfully
guard the village

mirišu lipe
i mošus – uzdah budi
komadić raja

fragrance of linden trees
and musk – a sigh awakens
part of paradise

oblaci sivi,
srce of leda i muk –
umire slavuj

gray clouds,
frigid heart and stillness–
a dying nightingale

ja znadem sada –
tebe melec vole,
jer čuvaš mene!

now I know –
the angels love thee,
because you guard me

leži na travi,
jedra i slatka – čeka
momačke ruke

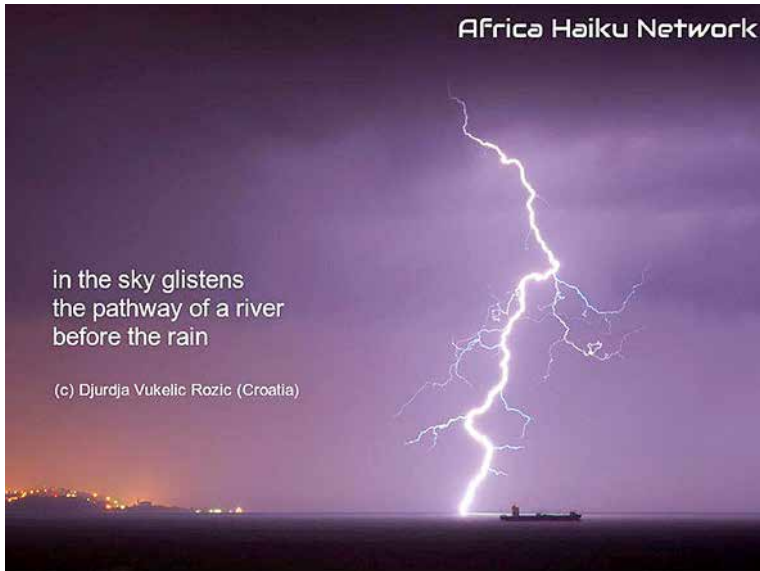
it is lying in the grass,
buxom and sweet – waiting
for the arms of a man

puževa mnogo,
gradom poljem i nebom –
puzeći bale!

many a snail,
across city, field and sky–
drool while crawling!

Svemoćan Ti si,
pomozi meni slabom –
da budem pčela!

You are omnipotent,
I am weak, help me–
to be a bee!

pred kišu / nebom zablistala / staza rijeke

Our gratitude to all included poets.

The Association “Three Rivers” Ivanić-Grad, Croatia

